

עונג שבת

מבחר עלונים לשבת

פרשת ראה

זמני ת"א:

כניסת שבת: 18:39

יציאת שבת: 19:52

ר"ת: 20:31

שבת שלום לכל עם ישראל!

מופץ
 ב-16,000
 עותקים

דרך הבעל שם טוב

גיליון לשבת קודש ע"י דרכו של הרה"צ ר' אשר פריינד זיע"א

 העלון מוקדש
 לרפואת:

 רוחמה חנה בת חיה שרה
 איילה חן בת אודליה בתושח"י

חברותא לדרך

יש עניין שיתפך הכול לאורה!

"ראה אנכי נותן לפניכם היום" -

הקשה האור החיים למה נאמר "ראה אנכי" לשון ראייה ולא לשון דע או שמע?

וכן בפרשת ניצבים: "ראה נתתי לפניך וכו'" בלשון ראייה?

ואפשר לפרש שפרשת ראה היא הפרשה שנכנסים איתה לחודש אלול - חודש הרחמים והסליחות, נוטריקון "ראה" - "ראה אלול הגיע", וזה זמן מסוגל לפתיחת הלב לערוך חשבון נפש על מה שהיה כל השנה והקבלות שלעתידי.

כשאדם עושה זאת, מגלה בעצמו נקודות שפלות - הוא נרתע, מתכחש ומדחיק.

אפשר להסביר שהמילה "ראה" בהיפוך אותיות זה "האר" - תאיר כך ותבין שאותו חושך שאתה רואה על עצמך, תהפוך אותו ותראה שיש בו אור גדול.

וכמו שהבעש"ט אומר: שבכל נקודה שלילית ה' טמן בה אור גדול! תאווה - לאהבת ה'. כעס - שמחה והתלהבות בעבודת ה' וכן הלאה...

ואחרי שתעבוד כך ותתפלל על זה שה' יזכה לך להאיר את הנקודות האלו - תגלה כמה באמת רחמי ה' עליך. ומכוח זה תגיע ל"אנכי" ותראה כמה האנוכיות תפסה אצלך מקום.

וכיוון שאחזת מעצמך ולקחת הכול לעצמך - לכן הגעת לאותו חושך.

ולכן, החשבון נפש האמיתי הוא לחזור בתשובה מ"האנכי" שלו שגרם לכל זה.

וברגע שמודה על האמת - עשה תשובה מעליה.

תשובה - תשוב ה': אתה באמת שב אל ה', ולא רק מהעבירות, כי העבירות הן תוצאה של ההתרחקות מה'. ובמכת חושך נאמר: "ולכל בני ישראל היה אור במושבונם". אפשר לומר: ברגע שאדם מתיישב עם עצמו בתוך החושך - ולא נבהל, אלא מקבל - הוא רואה כמה אור גדול יש בו.

נכתב ע"י אברכי כולל 'דרך הבעל שם טוב', כי תורה אמיתית לא נשארת רק בבית המדרש - היא הולכת איתך לכל מקום.

שבת שלום,
 הר' נריה קטרי

פנינים על הפרשה

צדקה וחסד מתוך ענוה

כי ירחיב ה' אלוקיך את גבולך (יב, כ)

כתוב במדרש רבה, אם אדם רוצה שה' ירחיב את גבולו, עליו לתת צדקה, וכך נאמר במשלי (יח, טז) "מתן אדם ירחיב לו, ולפני גדולים יעמוד".

מספר המדרש על אבא יודן שהיה רגיל לתת צדקה ביד רחבה. לימים ירד אבא יודן מנכסיו ונעשה עני.

באחד הימים באו חכמים לאסוף צדקה לעניים בשוק. ראה אותם אבא יודן, הלך והטמין עצמו בביתו כמה ימים, משום שהתבייש שאין לו מה לתת להם. ראתה אשתו כך ושאלה אותו, מפני מה לא ירדת לשוק כבר שני ימים? אמר לה: רבותינו באו לאסוף צדקה לפרנס עמלי תורה, ואין לי מה לתת להם, אני מתבייש לרדת לשוק.

אשתו שהייתה אוהבת את המצוות אמרה לו: נשארה לנו שדה אחת, נמכור את חלקה וניתן לצדקה. הלך אבא יודן ועשה כן, נתן להם את הכסף שקיבל בסך חמישה זהובים וביקש מהם שיתפללו עליו. בירכוהו חכמים ואמרו לו "המקום ימלא חסרונך". ואכן, לאחר זמן מה חרש אבא יודן את חלק השדה שנשאר ברשותו ומצא אוצר גדול, ממנו העשיר הרבה יותר משהיה בתחילה.

נל
הצדקה
 כשחזרו החכמים לאסוף ש ע ש ה צדקה, שאלו את האנשים עד אותו זמן היכן נמצא אבא יודן. אמרו **היה בחסד ה'** להם: יותר קל לפגוש את שנתן לו את המלך, מאשר לפגוש את הכסף והעשירות אבא יודן שהיה עשיר שממנה הביא ועסוק מאד.

לצדקה, ואין
 כשנודע לאבא יודן שחכמים מחפשים אותו, **לז' שום** הלך אליהם ונתן להם אלף **שליטה על** זהובים לצדקה והודה להם על שהתפללו עליו. אומר המדרש שאבא יודן זכה לעשירות והרחבה בזכות

הצדקה שעשה.

אולם קשה, מדוע היה צריך אבא יודן לעבור את כל המסלול הקשה הזה, לרדת מנכסיו ולהיות עני, ולעלות שוב לגדולה בזכות מצות הצדקה שנתן, הרי הוא היה רגיל לתת צדקה גם בהיותו עשיר.

התשובה היא שמן השמיים רצו שהצדקה שעושה אבא יודן תהיה נקייה מתחושת 'גאווה' והרגשה של 'אני הנותן והמשפיע', ועל כן העבירוהו 'סדרת שיעורים' שמהם הבין שגם הרצון וגם היכולת לתת צדקה הם מאת ה'.

לכן בתחילה הורידוהו מנכסיו ולקחו ממנו את היכולת לתת צדקה.

כך ראה בחוש שכל הצדקה שעשה עד אותו זמן היה בחסד ה' שנתן לו את הכסף והעשירות שממנה הביא לצדקה, ואין לו שום שליטה על זה. ורק אם ייתנו לו מלמעלה, יוכל לתת לאחרים.

ובשעה שנספן אבא יודן בתוך ביתו מבושה שאין לו מה לתת לצדקה, אמרה לו אשתו שיש להם מה לתת צדקה - את השדה שנותרה להם. וצריך להבין מדוע אבא יודן לא חשב מעצמו למכור את השדה ולהביא מהכסף לעניים, האם רק אשתו זכרה שבעצם יש להם עוד שדה?

אלא, רצו להראות לו נקודה נוספת: איך גם את ה'רצון' שהיה לו כל השנים להשפיע ולתת, מזכים לו משמיים, והוא מטבעו לא רוצה כלל לתת צדקה. והראיה לכך, שהייתה לו שדה והוא לא חשב לרגע להשתמש בה לצדקה, רק אחרי שאשתו 'הזכירה' לו שיש להם שדה, אז הסכים לתת אותה לצדקה.

ואכן, כאשר הפנים אבא יודן שהוא מצד עצמו לא יכול ולא רוצה לתת צדקה, וכל הצדקה שעשה במשך השנים זיכה לו ה' יתברך, מיד החזירו לו את כל השפע הגדול, ונהיה עשיר גדול יותר ממה שהיה בתחילה.

שבת שלום.

בידיים שלך לשנות חיים!
הצטרף גם אתה
להפצת העלונים של דרך הבעל שם טוב

עומרי: 052-7163882 | אברהם: 052-2258276

זמני השבת			
ח"פ	ניסה	ציאה	ר"ת
20:28	19:56	18:50	ח"פ
20:28	19:56	18:55	תל אביב
20:26	19:54	18:39	ירושלים
20:27	19:55	18:48	באר שבע

“ביקורת שלא באה עם אמונה – היא כבר לא תוכחה, היא קבורה.” (מתוך השיחה)

לבקר בהיכלו

רובנו יודעים לבקר, מעטים יודעים לרפא. משה רבנו, יעקב אבינו – אפילו הם פחדו מתוכחה. אז איך בכל זאת אומרים מה שכואב – בלי לקבור את הלב של השני?
שיעור שמלמד מתי לשתוק, איך לדבר – ואיך לבנות אהבה בבית?

ישנם כמה סוגים של ביקורת: ביקורת בונה, ביקורת הרסנית, ביקורת עצמית ועוד. אני אפתח עם משפט קצת מזעזע, אבל הכרחי: אישה שמעירה לבעלה זה המעשה הכי טיפשי והכי לא חכם שיכול להיות, למה?

מסיבה פשוטה!

כשהיא מעירה לו הוא מרגיש השפלה. ומי שמשפיל אותי, אני אוטומטית לא אוהב אותו, אני אחפש לי כבר מישהו אחר שיאהב אותי, אני אחפש לי מישהו אחר שיכבד אותי ויאהב אותי. כפי שאני.

אתם יודעים איפה זה כתוב?

בחומש דברים. כל חומש דברים הוא תוכחה. משה רבינו מוכיח את עם ישראל. הוא הוכיח את עם ישראל שלושים יום לפני פטירתו.

משה רבינו ידע שתוכחה משפילה. אף אדם לא יכול לשאת ביקורת, כמה חכמה צריך לדעת כדי להוכיח.

לכן משה רבינו דוחה את התוכחה שלושים יום לפני הפטירה. אולי בשעה הזאת שאני כבר עומד להסתלק מן העולם אתם לא תפתחו כלפי שנהא, כי אני כבר מסתלק אז כבר יותר קל לקבל מאדם שמסתלק מן העולם.

ממי למד את זה משה רבינו?

מיעקב אבינו. ליעקב היה בן צדיק יסוד

כל מה שחשוב לכם בדרך הבעל שם טוב

ייעוץ אישי עם הרב:
050-3739010 שלומי

קו השיעורים העולמי
של דרך הבעל שם טוב:
03-30-90900

להקדשת עלון
ולתרומות:
052-225-8276

מענה אנושי
א'-ה' בין השעות
9:00-15:00
בטלפון: 055-9814913

קבלת עלון וחיזוקים
ישיבות למייל:
derech.alon@gmail.com

קו סיפורי הילדים:
08-919-0090

בחסות: הדרך לבית משלך
053-3150162 ישראל משכנתאות

השתיקה הנכונה – אמונה

מהי שתיקה של אמונה? שאני לא שותקת לך, אלא אני שותקת לה'.

נמחיש בדוגמה, חברה טובה של האישה מתחתנת הערב. האישה פונה לבעל:

בעלי היקר, הערב יש חתונה לחברה שלי.

- סליחה? הערב יש לי שיעור תורה אין מצב שאני מבטל את השיעור!

- אז מי ישמור על שלושת הקטנים?

- אין בייביסיטר? אימא שלך לא יכולה?

- אימא שלי לא יכולה.

- נא להישאר בבית גברת יקרה, אני לא אוותר על שיעור תורה!

המצב הזה גרם לירידת דמעות כמים, הסתגרות בחדר, וחסר תקשורת אחד עם השני.

הבעל היקר הלך לשיעור תורה. ידידי היקר, בשביל מה אתה לומד תורה? אתה לומד תורה וכשאשתך צריכה לצאת לחתונה ואין מי שישמור על הילדים אתה תגיד לה שאין מצב?

אולי אתה צריך ללמוד תורה שכשיגיע כזה מצב תגיד לאשתך: “אשתי היקרה, כל חיי השתוקקתי להגיע לניסיון שאת תגיד לי שיש לך ערב של חברה שהולכת להתחתן ואני אצטרך לקיים את מה שכתוב בתורה, ושמח את אשתו לעשות חסד ולשמח אותך ואני אשכיב את הילדים ואלמד תורה כאן בבית”.

הוא לא יבטל את השיעור ואשתו תישאר בבית עם הדמעות שלה ושלושת הקטנים.

מה עושים? האם היא היתה צריכה לשתוק? לקבל את זה?

את התשובה אנחנו אומרים כל ליל שבת. “פיה פתחה בחכמה”, אשת החיל לא סוגרת את הפה, להיפך כתוב שהיא פותחת אותו. אישה חייבת לפתוח את הפה בבית.

פיה פתחה בחכמה

“פיה פתחה בחכמה” - בבית האישה לא צריכה לשתוק, היא צריכה לדבר. אבל לא סתם לדבר אלא בחכמה.

אתם מכירים את המשפט, בכביש אל תהיה צודק תהיה חכם!

איך אומרים? בכביש – תהיה חכם!

כשהיא באה ואמרה לו: “אתה לא בן אדם! כשלך היו חתונות יצאת, כשיש לי חתונה אתה אומר לי שיעור תורה?” היא צדקה, אבל היא לא היתה חכמה.

“ותורת חסד על לשונה” - זוהי החכמה, אשת חיל מדברת תורת חסד.

נססה להסביר מהי חכמה ומהי תורת חסד.

עולם בשם ראובן, “ראובן בכורי אתה” והוא בלבל את יצועי אביו וחז”ל אומרים “כל האומרים ראובן חטא אינו אלא טועה”, זה היה דק מן הדק שאין לנו בכלל הבנה מה הלך שם עם ראובן שבלבל את יצועי אביו. ויעקב אבינו לא המתין לשלושים יום לפני פטירתו, אלא ליום פטירתו!

לפני שהוא נפטר, ממש שהוא כבר על ערש דווי, הוא מוצא לנכון לבקר את ראובן ולומר לו “פחו כמים אל תותר”

חז”ל שואלים למה הוא לא הוכיח אותו סמוך לחטא? אתם יודעים מה חז”ל אומרים? וואי! זה מבהיל.

יעקב אבינו אמר אם אני מוכיח את ראובן הוא יעזוב אותי ויברח לעשיו.

חז”ל אומרים “וישב ראובן אל הבור”. מהיכן שב? שהיה עסוק בשקו ובתעניתו!

ראובן כל הזמן עושה תשובה, וה' אומר לראובן אתה פתחת בתשובה תחילה, חייך שבן בנך עומד ופותח בתשובה תחילה, ואיזהו זה הושע, שנאמר “שובה ישראל עד ה' אלוקיך” ממנו יצא הנביא הושע, ויעקב אבינו אומר אם אני אוכיח אותו הוא יעזוב אותי וילך לעשיו. אתם קולטים?

כשאתה מוכיח בן אדם גם אם זה ראובן, וגם אם המוכיח זה יעקב, הוא עלול ללכת לעשיו!

אישה שמעירה – עושה הפוך

כשאישה מעירה לבעלה אז הוא לא ילך לעשיו הוא יהיה הוא בעצמו עשיו. הוא יפתח כלפיה שנהא והוא ינטור לה. הוא יחכה להזדמנות הראשונה שהיא לא תהיה בסדר והוא יחזיר לה מנה אחת אפיים כדי לאזן.

אני לא מדבר רק לאישה שמעירה לבעלה, אותו הדבר וקל וחומר בעל שמעיר ופוגע באשתו.

- את לא בסדר שלא הכנת צהריים, מה עשית כל היום?

ביקורת. אוטומטית מרגישים פה השפלה, השפלה גורמת לשנאה וריחוק, ביקורת מלשון קברות, זהו בית קברות, קוברים את הבן אדם.

גם שתיקה עלולה לקבור

ובכן, האם הפתרון הוא לשתוק?

רבותי! לשתוק זה גם לא פתרון, בפרט שתיקה טבעית שאישה שותקת זו לא שתיקה, אנחנו פשוט לוקחים את הכעס, את הכאב, מכניסים אותו פנימה לתת מודע, לעמקי הנפש, ושם הכעס ממשיך לחלחל, לפרוץ, להרבות ולהשריץ עוד ועוד רגשות שליליים כלפי הבן זוג, וזה הורס כל חלקה טובה!

לכן כשאתה שותק זו צריכה להיות שתיקה של אמונה, אבל “ה' ילחם לכם ואתם תחרישון” זו שתיקה של אמונה.

רוצים להזמין את הרב לשיעור
ולהביא את האור לאזורים?
בואו להיות שותפים ולהאיר את הדרך בכל הארץ!

חייגו עכשיו לשלומי כהן: 050-3739010

וקבעו תאריך לשיעור הקרוב!

שאל את הרב

לשאלות לרב
ניתן לפנות גם במייל:

ask@bshemtov.co.il

מטפלת
רגשית

052-5732470

לאשת החיל

הלחם שלא הגיע

פינת הסיפור של אשת חיל – שבו רגע, תנשמו. אולי גם אתם תגלו משהו חדש בין הפירורים...
בכפר אחד חי אופה מפורסם.
בכל בוקר קם בחשכה, לש בידיים סדוקות את הבצק, מעצב כל כיכר באהבה.
"כך כל אחד ירגיש שאני זוכר אותו", היה לוחש לבצק כשהוא לש אותו, "ככה אדאג לכולם."
בכפר גר גם איש עיוור אחד, שהריח את הלחם עוד לפני שנגע בו.
מדי בוקר ניסה לממש בין ידיו את הריח, לפרוס, לאכול – ורוב הימים נשאר רעב.
הכיכר נפלה, נשברה, נדרסה.
והאופה? המשיך להניח וללכת.
יום אחד עצר זקן נודד בפתח ביתו של העיוור.
שמע את הנשימות הקשות, ראה את הפירורים על הרצפה, שאל:

"למה אתה רעב? הרי האופה נותן לך לחם כל בוקר."
העיוור ניחך, קולו סדוק כמו הלחם היבש:
"הוא נותן לי מה שיש לו לתת – לא מה שאני באמת צריך.
אני לא צריך לחם על אדן החלון. אני צריך יד, אני צריך קול.
מישהו שיבוא, יניח לי את הפרוסה על הלשון – וישיב איתי עד שאדע שבעתי."
באותו לילה לא נרדם האופה.
כל הפעסידות והכיכרות והמאפים שבלב – נשברו בו בבת אחת.

"מה עשיתי?" מלמל לעצמו.
"חשבתי שאני גומל חסד, ואני רק גומל לעצמי – מניח משהו לידם ובורח, שלא אצטרך לשבת שם, לראות בעיניים, לשמוע את הכאב, להרגיש את הצער...
כי זה יותר קל להניח לחם על אדן חלון – מאשר לשבת ליד מישהו עיוור ולראות את החושך שלו."
בבוקר, במקום להניח כיכרות, דפק האופה על דלתו של האיש.

ישב מולו בשקט. פרס את הכיכר בידיים רועדות, הרכיב אותה בטיפת מים, פיזר מעט מלח, הניח לו על השפתיים. כשהעיוור בלע את הפרוסה הראשונה – דמעה חמימה גלשה לשניהם על הלח.

וככה אני מבינה, בדרך הבעש"ט הקדוש – חסד אמיתי הוא לצאת מהעולם שלי אל העולם של השני. זה לא לשים לו "כיכר" יפה על אדן החלון של החיים – אלא לשבת על כיסא קטן לידו, להרגיש את הבדידות שלו, להודות שגם אני כזה, גם אני רעב בחשכה – והנה ה' מאכיל גם אותי כל בוקר מחדש בידיים שלו.

רק אז, אומרת לי הנשמה בשקט:
"עכשיו את לא נותנת – את גומלת חסדים.
כי קודם קיבלת: קיבלת ממנו הצצה למה שאת בעצמך צריכה מהבורא.

ועכשיו, כשאת יוצאת מהכורסה שלך ויושבת ליד מישהו, הרחמים של ה' זורמים דרכך – וזו המנחה הכי מתוקה בעולם."

אהבה

במקום של 'מקבל' ולאפשר לבעלה לתת. תני לו שהוא יתן לך, הוא יהיה עבד שלך רק תני לו את ההרגשה שאת זקוקה לו: "ישמח אותי המילה הטובה שלך, אתה עושה אתי חסד, כשאתה דואג לי, משמח אותי, מפרגן לי".

הוא מוכן להיות שם בשבילך, רק תני לו את ההרגשה שהוא משמח אותך.

זה עובד גם עם ילדים

אני רוצה לספר לכם שזה עובד לא רק בין בעל ואישה, אלא גם בחינוך ילדים. הבן שלך לא קם בבוקר לתפילה ואתה צועק עליו: "קום כבר, השעה עשר וחצי, תראה איך אתה נראה". אתה שופט, אתה מבקר אותו, ותוכחה גורמת לבן להתרחק מאבא. אבא רואה את הבן שלו לוקח פיתה ומורח חמום, שם שתי נקניקיות ואוכל, ואחר כך הוא אוכל עוד פיתה עם חמום ושתי נקניקיות.

האב אומר לבן שלו: "תגיד, אתה פרה? מה זה? תראה איך אתה נראה, תראה איך אתה אוכל..."

קודם כל אם הבן הזה עבר את גיל שבע עשרה סיכוי גדול שהוא יחזיר לאבא שלו תשובה שתמחץ את האבא – "ואיך אתה אכלת החמין בשבת? יותר טוב? עקבתי, אבא, אני למדתי ממך איך לאכול". הם יודעים לענות תשובות כמו שצריך.

לדבר עליו? לא. לדבר עליו!

זו לא הדרך לחנך את הילד. אם האבא אומר לבן – "מתוקי, כואב לי, עושה לי לא טוב לראות אותך ככה אוכל, אתה מוכן לדאוג שאבא לא יהיה בצער?"

אל תדבר איתו עליו, דבר איתו עליו, דבר איתו על הרגש שלך. הסיכוי שהוא ירצה לכבד הוא פי אלף מאשר שתוכיח אותו כי הוא יפתח כלפיך סלידה.

אל תדון – תבין!

זו גישה נכונה לחיים. אי אפשר ליישם את הגישה הזו אם אין לך את היסוד של דרך הבעש"ט: "אני לא יותר טוב ממנו, מי אני שאני אוכיח אותו?" משה רבינו לא מוכיח את עם ישראל, יעקב אבינו לא מוכיח את ראובן כי מי אני שאדבר נגדך? מי אני שאוכיח את אשתי? אנחנו לא באים לשפוט.

"אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו", אל תדון אל תשפוט, אדרבה אם החלטת שכן – "והוידן את כל האדם לכף זכות". שה' יזכה שנוכח כולנו ללכת בדרך האמת. אמן כן יהיה רצון.

הכח של הרגש

הגבר הוא השכלי, האישה היא הרגש, ואפילו שיש כאלה גברים שהם די רגשיים כמוני שיכולים בשנייה לבכות ולהיפגע, עדיין הגבר בשורשו שכלי.

יש נשים שהן מאוד שכלתניות, למדניות, חכמות, אבל בפנים היא רגשית, עם כל החוכמות, ההבנות והשכל, בפנים היא רגשית, הכוח של האישה זה הרגש.

אישה צריכה לפנות לבעלה מהמקום הרגשי ולא השכלי.

אנחנו לא אמורים לשפוט אחד את השני, לא בעל את אשתו ולא אישה את בעלה, גם אם בעלך לא נותן לך ללכת לחתונה את לא אמורה לשפוט אותו.

כל ביקורת הורסת כל חלקה טובה.

איך אישה אמורה לדבר לבעלה? לא ממקום של שיפוטיות ולא ממקום של ביקורת. את לא אמורה לבקר את בעלך ואת לא אמורה להעיר לו על שום דבר.

אם אישה רואה את בעלה אוכל גבינה אחרי בשר, היא תאמר לו בנועם: "בעלי כשאתה אוכל גבינה אחרי בשר, זה מצער אותי". דברי על הרגש שלך – "יש לי צער כשאני רואה אותך אוכל גבינה אחרי בשר, ואתה בעלי היקר תדאג בבקשה שאני לא אצטער כי אתה היחיד שיכול לשמח אותי".

מה העומק? למה את לא אמורה לבקר אותו?

כי הדרך מלמדת אותנו שכל חיסרון אצל הזולת הוא בי וזה שאני לא אוכל בשר וחלב, זה לא כי אני צדיק ואתה רשע, אלא ה' ריחם עליי. ה' שומר עליך שלא תפלי לשם, אבל אם ה' יסיר את השגחתו ממך, את תמצאי את עצמך גם אוכלת את זה, את לא יותר טובה ממנו.

תפני לבעלך לא ממקום של שיפוטיות: "בעלי, אני אהיה בצער אם אני לא אלך לחתונה של חברה שלי, מאד יכאב לי".

"פיה פתחה בחכמה" – אני רוצה לקבל ממך, אני זקוקה לך, חכמה – כח מה? ענווה, תעשה איתי חסד, אני אהיה עצובה אם אשאר בבית ואתה בעלי היקר, יכול לשמח אותי. כשאשה לא באה לבעלה מלמעלה, שופטת, אלא באה ממקום נמוך – הוא הראשון שיקפוץ ויעשה שמניות באוויר לשמח את אשתו, זה טבעו של הבעל, הוא רוצה לתת, אבל תראי לי שאת מוכנה לקבל ולקבל זו ענווה: "בעלי, אני צריכה, אני זקוקה לך, תעשה איתי חסד".

הגאווה לא נותנת לאישה לדבר ככה. "סליחה? הוא לא עושה לי טובות אני אסתדר בלעדי. מה פתאום שאני אגיד לו שאני עצובה?"

אשה צריכה לשים את עצמה מול הבעל

הנצי"ח יקיריכם באור התורה
הזמנות מיוחדות להקדיש את לימוד התורה
לעילוי נשמת יקיריכם או לרפואה והצלחה.

בסוף כל יום:

מי שברך לתורתם
ואזכרת נשמות לנפטרם

ר' נאור: 055-669-6727

כל ערב 21:00-22:30

ר' אברהם: 052-225-8276

גלי את טעמת המתק של התורה

בואו להצטרף אלינו ללימוד חוויתי

בכולל הערב החדש של 'דרך הבעל שם טוב'!

בית המדרש 'פני אהרן', רחוב האדמור מקוצק 20, בני ברק

הַעֲקָשָׁן יַצְלִיחַ פָּרֵק א'

זְכָרְיָה הָיָה בַּחוּר מְתוּק, יָרָא שְׁמַיִם וְצַדִּיק.

הוא התפלל בכונה, עבד על מדותיו והשתדל לעשות את רצון ה'. זְכָרְיָה הִשְׁתַּוְּקָה לְהַצְלִיחַ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה, אֲבָל לְצַעֲרוֹ, הַקֶּבֶ"ה לא חנן אותו בשכל חריף. הראש שלו פשוט לא קלט את החומר הנלמד בכיתה. המוח שלו היה חלש והוא התקשה בהבנת הגמרא, אבל הוא היה עקשן והתאמץ מאוד להבין לפחות חלק מהחומר הנלמד. בסוף כיתה ח', כשהיה צריך זְכָרְיָה לַעֲלוֹת לִישִׁיבָה קְטָנָה, נִסָּה הַמַּחֲנֵךְ לְדַאֵג לוֹ לִישִׁיבָה מְתֻאֲמָה. הַמַּחֲנֵךְ הֶעֱרִיךְ אֶת זְכָרְיָה עַל אֵף מוֹחוֹ הַחֲלָשׁ, הַצְלִיחַ לְרַאוֹת אֶת הַמַּעֲלֹת הַרְבּוֹת שֶׁלוֹ וְלֹא רָק אֶת הַחֲסִירוֹנוֹת. הוא אהב את זְכָרְיָה אֲהֵבֵת נֶפֶשׁ וְרָצָה מְאֹד לַעֲזֹר לוֹ, אֲבָל לְצַעֲרוֹ הַגָּדוֹל, לא הצליח. אף ישיבה לא הסכימה לקבל את התלמיד החלש.

זְכָרְיָה נָגַשׁ לַמַּבְחָנִי קִבְלָה בְּכֵמָה יְשִׁיבוֹת, אֲבָל לא הצליח לענות אפילו על שאלות בסיסיות. הוא הביט בראש הישיבה שבחן אותו ושתק רב הזמן, אז לחש בבושה, "איני יודע".

"אתה צריך ישיבה אחרת", אמרו לו בעדינות לאחר מכן מביה, "פה זו ישיבה למצטינים".

זְכָרְיָה לא התנאש והמשיך לנסות. הוא עבר מִיְשִׁיבָה לִישִׁיבָה, אֲבָל הַמַּבְחָה חֲזָרָה עַל עֲצָמָה בְּכָל הַמַּבְחָנִים שֶׁנֶּעֱרְכוּ לוֹ. כֹּל חֲבָרִי כִּתְּנוֹ שֶׁל זְכָרְיָה כָּבֵר הִתְקַבְּלוּ לִישִׁיבוֹת, וְרָק זְכָרְיָה נִשְׁאָר בְּלִי יְשִׁיבָה.

חָדָשׁ אֵלּוּל הִתְקַבְּרָה. הַחֲבָרִים שֶׁל זְכָרְיָה אָרְזוּ מַזְוִדוֹת בַּחֲיִיךְ מֵאֲשֶׁר, וְזְכָרְיָה הִבִּיט בָּהֶם בְּעֵינָיִם כֹּלֹת וְלֹא יָדַע מָה לַעֲשׂוֹת. כִּשְׁחֲלָפוּ הַיָּמִים וְהוא הִבִּין שֶׁאֵף יְשִׁיבָה אֵינָה עוֹמֶדֶת לְקַבֵּל אוֹתוֹ, הַחֲלִיט לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה.

הוא אָרַז מַזְוִדָּה, כְּמוֹ כָּל חֲבָרָיו, וְקָנָה לְטוֹב. הוֹרָיו הִבְחִינוּ בַּמַּזְוִדָּה וְהִבִּיטוּ בּוֹ בַּחֲיִיךְ מֵאֲשֶׁר. הֵם הִבִּינוּ הַתְּקַבֵּל סוֹף סוֹף לִישִׁיבָה, וְהִתְרַגְּשׁוּ מְאֹד מֵהַבְּשׁוּרָה הַטּוֹבָה. לְבוֹ שֶׁל זְכָרְיָה נִצְבֵּט. הוא לא רָצָה לְכַבּוֹת אֶת הָאֲשֶׁר שֶׁנִּדְּלַק בְּעֵינָיָהם שֶׁל הוֹרָיו, וְהִתְפַּלֵּל לַה' בְּלֵב שָׁבוֹר שִׁוְשִׁיעַ אוֹתוֹ.

יָמִים לִפְנֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֵלּוּל, שָׁבוּ הַתַּחֲחִיל הַ"זְמַן", הַלֵּךְ זְכָרְיָה לְרַבּוֹ הָאֲהוּב, הַמַּחֲנֵךְ בְּכֵתָה ח'. "כְּבוֹד הַרֵב", אָמַר בְּקוֹל סְדוּקָה, "לא התקבלתי לאף ישיבה, מה אעשה? אני רוצה ללמוד תורה!"

הַרֵב חִירָא אֵלָיו בְּעֵידִיד: "הַעֲקָשָׁן יַצְלִיחַ, זְכָרְיָה. אתה מכיר את הכלל הזה? הרי אתה עקשן מאוד. אתה לומד טוב ושוב ושוב ואינך מוותר עד שאנך מבין, על אף שקשה לך והיית יכול להתנאש. עקשנים תמיד מצליחים בסוף!" אָמַר הַרֵב בְּלֵהִט, "בִּיאִזוּ יְשִׁיבָה אֲתָה רֹצֵה לְלַמֵּד?" הִתְעַנָּן.

ש ה ו א

מֵאֲדִיד מֵהַבְּשׁוּרָה הַטּוֹבָה. לְבוֹ שֶׁל זְכָרְיָה נִצְבֵּט. הוא לא רָצָה לְכַבּוֹת אֶת הָאֲשֶׁר שֶׁנִּדְּלַק בְּעֵינָיָהם שֶׁל הוֹרָיו, וְהִתְפַּלֵּל לַה' בְּלֵב שָׁבוֹר שִׁוְשִׁיעַ אוֹתוֹ.

"בישיבת שמחת התורה, בעפולה", השיב זְכָרְיָה בְּלִי לַהֲסָס. הַרֵב הִבִּיט לְתוֹךְ עֵינָיו. "אֵז פְּשׁוּט תֵּלֵךְ לִישִׁיבָה, תִּתְעַקֵּשׁ, וּבְסוֹף יִקְבְּלוּ אוֹתְךָ."

זְכָרְיָה הִקְשִׁיב לַעֲצָתוֹ שֶׁל הַרֵב וְנָסַע לַעֲפּוּלָה. הוא הגיע לִישִׁיבָה וְלִפְתַּת אֶת הַמַּזְוִדָּה בְּמִתְחָה. בַּחוּר גָּבוֹה הִתְקַבֵּר לַעֲבֹר. "איך קוראים לך?"

"זְכָרְיָה", הִשִּׁיב, יָדָיו הִזְיָעוּ עַל יְדֵית הַמַּזְוִדָּה.

"רַגַּע... אינך מופיע ברשימות". הִגְבּוֹה בָּחַן אוֹתוֹ בְּדַקְדָּקוֹת.

"נִבְחַנְתִּי פַּה", הִתְנַחֵן זְכָרְיָה.

"כן, אֲבָל לא התקבלת... יש הבדל. אני מצטער, זְכָרְיָה, אֲבָל אֵין לְךָ חֵדֶר בְּפִנְיָמִיָּה, לא מקום בבית המדרש, לא מְנָה בַּחֲדָר הָאֵכָל... אֵין לְךָ מָה לַחֲפֹשׁ פַּה."

"תוכל לפחות להודיע לראש הישיבה שהגיע בַּחוּר בִּשְׁם זְכָרְיָה שְׂרוּצָה לַהֲתַקַּבֵּל לִישִׁיבָה?" קוֹה זְכָרְיָה.

הַבַּחוּר נֶאֱחָז, וְהֵלֵךְ לַחֲדָרוֹ שֶׁל רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה. רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה זָכַר אֶת הַבַּחוּר שֶׁלֹּא יָדַע לַעֲנוֹת דִּבְרֵי כְּשֶׁנִּבְחַן אֲצָלוֹ, וְהִשִּׁיב לְגָבוֹה כִּי הַבַּחוּר הַחֲדָשׁ שֶׁהִגִּיעַ, אֵינוֹ מֵתֻאֲמָם לִישִׁיבָה. הוא חָזַר כְּעֵבֶר כְּמָה דְּקוֹת וְאָמַר לְזְכָרְיָה: "ראש הישיבה אָמַר שֶׁאֵין לְךָ מְקוֹם בְּיְשִׁיבָה. חֲפֹשׁ מְקוֹם אַחֵר, שֶׁתוּכַל לְהַצְלִיחַ בּוֹ יוֹתֵר."

זְכָרְיָה הִנָּהוּ בְּכָאֵב עָצוֹר, "לִשְׁבֵּת בַּמַּדְרָגוֹת אֵין יְכוֹל, נָכוֹן?" וְדָא.

"כן, אתה יכול", הִגְבּוֹה הִנָּהוּ וְהִבִּיט בּוֹ בְּמַבְט מוֹזָר. זְכָרְיָה הִתְעַלֵּם מֵהַמַּבְט, הוא יָרַד בַּמַּדְרָגוֹת שֶׁהוֹבִילוּ לְכִנְסָה שֶׁל בֵּית הַמַּדְרָשׁ, הִתְנַשֵּׁב שָׁם, הִנִּיחַ אֶת הַמַּזְוִדָּה, וּפְשׁוּט נִשְׁאָר, הַחֲלִיט לַהֲתַעַקֵּשׁ כְּמוֹ שֶׁיַּעַץ לוֹ הַרֵב.

הַמַּדְרָגוֹת נִעֲשׂוּ צִפּוֹפוֹת. הַתְּלָמִידִים עָבְרוּ לִיד זְכָרְיָה בְּדַרְכָם לְבֵית הַמַּדְרָשׁ וְהִבִּיטוּ בּוֹ בְּתַמִּיחָה: "סְלִיחָה... סְלִיחָה..." הוא היה מתכוון בפנה, מִשְׁפִּיל מַבֵּט. כְּשֶׁנִּכְנסוּ לְבֵית הַמַּדְרָשׁ לַתְּפִלָּה מִנְחָה, פָּתַח זְכָרְיָה חֲרִיץ בְּדִלֵת, עָמַד בַּמַּדְרָגוֹת וְהִתְפַּלֵּל יַחַד אֲתָם. כִּשְׁהִשְׁעוֹת חָלְפוּ וְהַרְעַב הַחֹל לְהַצִּיק לְזְכָרְיָה, הוא הִבִּין שֶׁבִּשְׁבִּיל לְהַצְלִיחַ לַהֲתַעַקֵּשׁ, הוא חָיֵב לְהַשִּׁיג אֵכָל. הוא הִמְתֵּן מִחוּץ לַחֲדָר הָאֵכָל עַד שֶׁכָּל הַתְּלָמִידִים יָסִימוּ לֵאכֹל וְנָגַשׁ לְטֶבַח: "אֲפֹשֶׁר בְּבִקְשָׁה לְקַבֵּל מִשְׁחֵה לֵאכֹל?" בְּקֹשׁ בִּשְׁקֵט. הַטֶּבַח בָּחַן אוֹתוֹ: "אתה לומד כאן? איני מכיר אותך!"

"אני... רוצה ללמוד", אָמַר זְכָרְיָה בְּתַקוּהָ, "אֲבָל בִּינְתִים, אֵין לִי תַשְׁלוּם לַתַּת עָבוֹר הָאֵכָל..."

הַטֶּבַח הִבִּיט בְּזְכָרְיָה בְּרַחֲמִים. "פָּנָה אֶת הַשְּׁלֶחָנוֹת, נִקֵּה הַכֹּל, וְאַחֵר כֵּךְ תִּקְבֵּל מְנָה. אֲשֻׁמֵּר לְךָ אַחֵת."

הָאֵם יִמְשִׁיךְ זְכָרְיָה לַהֲתַעַקֵּשׁ, אוֹ יִשְׁכַּר בְּסוֹף? וְהָאֵם הַעֲקָשָׁנוֹת תוֹעִיל לוֹ?

הַמֶּשֶׁךְ יָבוֹא בַּעַז"ה בְּשָׁבוֹעַ הָבָא.

לְהַאֲזִינָה לְסִפּוֹר בְּקוֹ "לִידִים בְּדַרְכִּי": חִיגוֹ 08-9190090 וּבַחֲרוֹ אֶת מַסְפַּר הַסְּפּוֹר הַמוֹפִיעַ בְּעַנֵּן שֶׁמַּעֲלֵה הַכּוֹתֶרֶת.

כל בית בישראל
פותח את כל הקווים
לכל בני המשפחה

להצטרפות חייגו: 08-9190090

אין בית
ללא קו הילדים!

19
לילד

*שימו לב במידה ואינכם יכולים לעמוד בתשלומים, אנא צרו עמו קשר. אנחנו פותחים לכולם את הקווים

660 ראה

כניסת השבת: 18:57

יציאת השבת: 19:47

רבנו תם: 20:36

ע"פ אופק ת"א

כט' באב התשפ"ה

טוב העלון השבועי להסות בה'

שער ה-40 יום

בדבר קל - כל העיר נהפכת, בשנה הבאה תצטרכו לעבור
דברים מטלטלים שיהפכו את חייכם. מבהיל ביותר!

כמה ה' רחמן ורוצה בטובת האדם, לכן שלח לנו את
חודש אלול, בו הוא ממנה להתרצות ולהתפייס. ומה על
האדם לעשות בשביל לזכות במציאה הזו? - להתעורר!
להראות לה' שאני איתך ב-40 יום הללו עד כיפור.

אני משתנה במשהו קטן, לוקח על עצמי חיזוק מסוים
וקבלה קטנה במשהו שבו אני מרבה להיכשל, ולפחות
עד יום כיפור או הושענא רבא. יהודים יקרים! זוהי
קריאה נרגשת לכל יושבי תבל - ביום שני הקרוב,
נכנסים לזמן שכולו רחמים, אצל בעל הרחמים - הקב"ה,
ומי שינצל זאת יקנה את כל השנה הבאה בחיים טובים
ומאושרים, ויזכה לנקות ולתקן את כל אשר פגם בשנה
האחרונה.

את המעשה המדהים הבא סיפר הרב יוסף מאיר שוורץ
שליט"א, מלמד בחסידות 'סאטמר' בבני ברק לבחורים
צעירים בגילאי 13: "בואו ושמעו דבר מיוחד שאירע עם
אחד התלמידים אצלנו בשיעור...

- המשך בעמוד 4 -

בחיל וברעדה עומדים אנו ימים ספורים טרם התקדש
החודש האחרון בשנה - חודש 'אלול', חודש הרחמים
והסליחות, אשר הוא גדול וקדוש לאלוקינו. כותב הגאון
מוילנא זצ"ל (ביאור למגילת אסתר) **כי ראש חודש אלול, ראש
השנה ויום הכיפורים הם ימי צער ויגון ליצר הרע, מפני
שישראל מתעוררים בהם לתשובה ומתחילים להתחזק
בעניינים בעבודת ה' שהיו רפויים אצלם כל השנה.** וכיוון
שבחודש הזה רחמי ה' מרובים למחול ולכפר על
פשעיהם של ישראל, כל תשובה מתקבלת באהבה,
ומבטלת גזירות קשות העוללות ח"ו להיכתב ולהיחתם
בראש השנה ויום הכיפורים.

מטעם זה, כותב הגאון מוילנא (הקדמה לספר יונה) דבר מופלא:
כאשר ראה הקב"ה שאנשי נינוה עושים הרע בעיניו
ובלית ברירה יתחייבו גזירת כלייה, ביקש מהנביא יונה
ללכת אליהם העיר ולעוררם שישובו בתשובה, **כי "הי
אֲנִי נָאָם ה', אִם אֶחָפֵץ בְּמוֹת הָרָשָׁע, כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע
מִדְּרָכּוֹ וּחְיָה" -** אין רצוני שהרשע ייענש ויסבול, אלא
שישוב בתשובה ובכך יתבטל מעליו חרון האף.
יונה מסרב ללכת, והקב"ה ברוב רחמיו, רוצה כל כך
להציל את האדם מהפורענות, ולכן הוא מפציר ביונה
פעם אחר פעם שילך שמא ישובו בתשובה.
ומתי שלח הקב"ה את יונה לנינוה? אומר הפסוק: **"וַיִּחַל
יוֹנָה לָבוֹא בְּעִיר מִהֶלֶךְ יוֹם אֶחָד, וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר: עוֹד
אַרְבָּעִים יוֹם וַיָּנִיחָה נְהַפְכָת" -** אומר הגאון מוילנא: שלח
אותו ה' **בראש חודש אלול**, אשר הוא החודש שבו ה'
מתפייס ומתרצה בקלות, והיה יונה עומד בעיר 'מהלך
יום אחד' - **הוא ראש חודש אלול, ומכריז בפניהם: "עוֹד
אַרְבָּעִים יוֹם וַיָּנִיחָה נְהַפְכָת" - יש לכם כעת 40 יום עד
יום הכיפורים להפוך את הקערה ולבטל את מידת הדין
מעליכם אשר נגרמה בעקבות מעשיכם הרעים.**
ואם חלילה תהיו שאננים ולא תשובו בתשובה, ולו

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס
צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי, גבריאל בן סמינה. יוסף
בן ג'יה. פרחת בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית
שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים.
יצחק בן טובה. אסתר בת מול. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה.
אבלין עדינה בת פרחת. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרן אורי בן יוסף.
סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה.

לרפואה, פרינסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל.
א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב.
פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה.
מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה
מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"ו. ינון בן רחל.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מול. אליס בת פרידה. בתחן בת
גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אודליה וניר בני ציפורה.

סגולות וישועות

הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א

כתב הרב הקדוש רבי שבתי מראשקוב זצ"ל
תלמידו של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע
בסידורו עם כונות האריז"ל (סדר כונות ר"ח אלול):
 "כל האומר מזמור כ"ז 'לדוד ה' אורי וישעי'
 מראש חודש אלול עד לאחר שמחת תורה,
 ערב ובוקר, דבר יום ביומו - אזי הוא מובטח
 שמוציא שנותיו בטוב ויערב לו, ואפילו גזירה
 רעה כתובה על האדם מן השמים - יכול
 לבטל ומעביר מעליו כל המקטרגים ושטנים
 ומארי תריסין, ומבטל מעליו כל גזירות
 קשות ורעות ויוצא בדימוס זכאין בדין ועל ידי
 זה מכניע כל המקטרגים".

וּכְתַבּוּ הַמְּקוּבָּלִים טַעַם לַעֲצֻמַת פֶּרֶק זֶה
בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל: "לפי שבמזמור זה ישנן י"ג
 שמות הוי"ה, שהם נגד י"ג מידות של רחמים,
 ולכן אומרים אותו מר"ח אלול, לפי שבימים
 אלו נפתחו י"ג מקורות מי"ג מידות רחמים
 המתגלים ומאירים למטה, ובכך מבטל כל
 המקטרגים בבית דין של מעלה ומארי
 תריסין ומקטרגין שאין להם רשות לקרב כלל
 לדון אותנו אלא מלפניך משפטינו יצא ואז
 יוצאין אנחנו זכאין בדין".

הלכות והליכות

הרב אומר מעודה שליט"א / ארגון אור דוד

שאלה: הגעתי לצימר בלי מזוזה, האם מותר לי לשהות בו? ומה
 הדין בפחית בכיתוב בערבית? האם עדיף מלון על צימר?

תשובה: אסור לרחוץ בשבת את כל הגוף או את רובו במים חמים,
 ואין חילוק בין רחיצת כל הגוף בבת אחת לבין רחיצת אבר אבר
 בזה אחר זה. אבל מותר לרחוץ בהם את הפנים הידים והרגלים
 ושאר אברים, ובלבד שלא ירחץ את רוב הגוף.

מותר לטבול במקוה ביום השבת, אלא שלספרדים יקפיד שהמים
 יהיו קרים, ואע"פ שהרוצה לטבול במים פושרים יש לו על מה
 לסמוך, מכל מקום עדיף במים קרים. ויזהר לא לסחוט השיער.

מותר לנגב הגוף והשערות במגבת גדולה המיוחדת לניגוב, אך לא
 ינגב בכח אלא בנחת לאט עד שייבלעו המים שבשיער במגבת,
 וכאשר שותה האדם מים או שאר משקין, נכון להזהר שלא יסחוט
 את שיער השפה שבידו אלא יקנח במטפחת.

מותר להשתמש במים חמים של הדוד שמש לרחיצת פניו ידי
 ורגליו או לשטיפת כלים וכדומה, והמחמיר תבוא עליו ברכה.

אסור לפתוח בשבת את ברז המים החמים שבבית אם הוחמו על
 ידי חשמל, כגון על ידי הסקה מרכזית, גז או דוד חימום חשמלי
 (בוילר), והם עדיין חמים שהיד סולדת בהם, משום שע"י פתיחת
 הברז, חודרים מים צוננים אל מיכל המים ומתבשלים במים
 החמים שנמצאים במיכל.

עצות מהרב שטיינמן זצ"ל

סרט. האם לתת להן ללכת או להתנגד לכך?

השיב רבנו: "כתוב 'וכוף את יצרנו'. רואים שאפשר לכוף
 את היצר הרע ולהשתלט עליו. אבל אתה יכול את לכוף
 את היצר שלך, אבל לא את של ילדך. ותדע לך שיש
 להם יצר הרע גדול מאד". הוסיף האברך ושאל למה הרב
 מתכוון: לתת להם או לא?...

השיבו רבנו: "אם אתה רוצה לסרב להם, הרי השיצר הרע
 שלהם גדול, ולכן עליך לפחות לפצות אותם במשהו
 אחר, כי אם לא, הבת תהיה ממורמרת, ובת ממורמרת
 בבית זה הרבה יותר גרוע ויכול להגיע לנזק יותר גדול".
 סיפר האברך כי באותו 'חול המועד' לקח אותם לטיול
 גדול והם נהנו והיו מאושרות 'עד הגג'. ועד היום, שמונה
 שנים לאחר מכן, עדיין הילדות זוכרות ומזכירות את
 הטיול המוצלח שקיבלו מאבא במקום לראות סרט.

(4) ילד בן 10 שהינו תלמיד חרוץ ומצטיין, ולומד בדרך
 כלל עם רצון וחשק, אך בחופשת 'בין הזמנים' אינו פותח
 ספר כלל. האם האם להכריחו ללמוד בחופשה?

השיב רבנו: "אם תכריח אותו, הדבר ימאס עליו. לא כדאי ללחוץ
 עליו, אלא להתפלל עליו וב"ה כשיגדל יבין את ערך הלימוד".

כולנו בימים אלו עוסקים בתיקון המעשים, ולשם כך יש
 לדעת מה המעשים בהם אנו שוגים בחינוך. להלן כמה
 'חידושים' מרעישים בחינוך' שהורה מרן הגאון הרב
 שטיינמן זצ"ל להורים ומחנכים שהתייעצו ושאלו:

(1) כיצד יש לנהוג בסעודות שבת בבית עם ילדים קטנים
 שאין להם סבלנות לשבת ליד השולחן, האם כדאי לקצר
 את משך זמן הסעודה, או שהסעודות תמשכנה כרגיל,
 והילדים יתעסקו במשחקיהם?

השיב רבנו: "למה לקצר?! להמשיך כרגיל בסעודת השבת
 עם כל השירים והדברי תורה, ואם הם רוצים לשחק?
 שישחקו!".

(2) אבא שהעניש את בנו ונתברר שהילד קיבל את העונש
 בטעות, האם ראוי ונכון שהאב יבקש מחילה מהילד?

השיב רבנו: "לא יפסיד האבא אם יבקש מהילד מחילה.
 אך אם לא יבקש סליחה - הרי שהילד ירגיש שאין צדק
 בעולם ויפיק מכך לקחים".

(3) אברך שאל את הרב כי בחול המועד מוקרנים סרטים
 כשרים באיזור מסוים, והבנות שלו רוצות ללכת לראות

חסד בעולם האמת

האמת ותספור לי מה מתרחש שם. "אין בעיה", הפתיע הזקן הצדיק ואמר, "אם ירשו לי בשמיים אחר פטירתי, אבוא ואספר לך, כהכרת הטוב על כל מה שעשית למעני".

חלפו כמה שבועות, ואותו זקן תלמיד חכם נפטר לבית עולמו. האברך ערך לו לווייה צנועה, והמשיך בחייו.

כעת, הסכיתו ושמעו רבותי: לאחר כחודש מהפטירה, התגלה הצדיק הזקן בחלום לאברך ואמר לו: "ידידי ורעי, דע לך כי יש צער גדול לנשמה לרדת למטה לעולם הזה, ולו רק לחלום קטן, לאחר שעלתה למעלה אל עולם האמת והנצח הבלעדי. מלבד זאת, בבית דין של מעלה, כמעט ולא מאפשרים לנשמה לרדת שוב למטה אחרי שעלתה. אך בגלל הכרת הטוב הגדולה שיש לי על מה שטיפלת בי במסירות, טענתי בשמיים שאני בעל חוב ואני מוכרח לרדת, ולכן באתי לספר לך דבר מה שראו עיניי למעלה.

ואז המשיך הזקן הצדיק ואמר: "דע לך כי אינני יכול ואין לי רשות לספר לך מה מתרחש בבית דין של מעלה, אך רק דבר אחד אגלה לך. הרבה מצוות עשיתי בחיי, אבל לא כולן היו שלמות. כאן היה לימוד תורה לשם כבוד, היו ברכות שלא נאמרו בכוונה הראויה, תפילות בלי רצינות וכוונה. אולם, על מצווה אחת קיבלתי שכר שלם עד אין קץ - והיא: מצות חסד. ומדוע? מפני שבשמיים בוחנים בכל המצוות כמה עשייתן הייתה לשמה, אך במצות חסד העיקר הוא התוצאה, גם אם לא היתה כוונה לשמה, מקבלים שכר שלם!", סיים את מעשה החלום, והמשיך לפנות לזוג: "לאחר אותו גילוי מופלא, קיבלתי על עצמי שלא יעבור עליי יום בחיים בלי לעשות חסד. גם ביום שישי".

החסד בעולם הזה מעורר חסד בעת הדין והמשפט, ומעמיד את האדם על רגליו. (הרב גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש)

כאשר הוא הגיע עם הרכב למלון, ביקש הזוג לשלם לו על הנסיעה, אך האברך התעקש: "לא אקח שקל אחד! עשיתי חסד מכל הלב!". לבסוף, טרם ירדו מהרכב, פנו הזוג אל האברך הצדיק ושאלו אותו: "הרי מדובר ביום שישי קצר מאד, וכל נסיעה לוקחת זמן, ובפרט, שהינך בעל משפחה, למה אם כן אתה מתעסק בכך ביום שישי?".

אם שאלתם, אספר לכם את הסיבה המיוחדת לדב: "לפני כמה שנים

התגורר בשכונתי יהודי תלמיד חכם, שעבר את מלחמת העולם השנייה ולאחריה נשאר גלמוד ושבור ברוחו. לקחתי על עצמי לטפל בו כראוי, הייתי מזמין אותו אליי לסעודות שבת ואף סתם לשבת ולדבר. הייתי מסייע לו בכל הנדרש וכך הידידות בינינו הלכה והתחזקה.

חלפו השנים ומצבו הבריאותי החל להידרדר. יום אחד, בשעת רצון, הוא פונה אליי ושאל: "תאמר לי ידידי האהוב, כיצד אוכל להשיב לך על כל הטוב שעשית עימי כל השנים?". "עשיתי זאת באהבה, על מנת שאהיה ליהודי טוב", השבתי. "ובכל זאת", הוא הפציר, "תן לי להשיב לך בדבר מה על כל הטרחה שעשית בשבילי". "את האמת", עניתי לו, "מאוד מסקרון אותי לדעת מה קורה בעולם הבא ואיך דנים שם את האדם. לכן, אם תרצה להשיב לי - אשמח שתגיע לי אחרי 120, מעולם

"משכיל לאיתן האזרחי. חסד ה' אשירה" (תהילים פט) - אומר ה'לקוט תהלים: כשיבוא הקב"ה לעשות משפט עם האדם בעולם הבא - אם ידון אותו הקב"ה בדין, לא יוכל לעמוד בכך. אבל על ידי שהאדם מחזיק כאן בעולם הזה במידת החסד, מרחמים עליו בדין ובמשפט ונוהגים עמו בחסד. ולכן 'משכיל לאיתן' - מה העולם עומד (איתן) ע"י חסד, כך במשפט יינצל האדם ע"י החסד. בעוד 30 יום נעמוד במשפט, והדבר שיכול לרכך את הכל - הוא עשיית חסד: במילה טובה, בהקשבה, בצדקה וכדו'.

סיפור מופלא ביותר סיפר המשגיח רבי ישראל קליין שליט"א: "במשפחתי, ישנם זוג מבוגרים המתגוררים בארצות הברית, אשר הגיעו לכמה ימים ביקור בארץ. הם שהו בבית מלון בירושלים, וביום שישי הלכו לרחוב 'גאולה', על מנת להסתובב ולראות איך נראה המרכז החרדי הגדול באותן שעות של יום שישי בהן מתארגנים לשבת. החוויה היתה מיוחדת: הרחובות היו מלאים, כולם רצים ממקום למקום: מחנות הירקות, לדגים, ומשם לחלות, הישר אל הפיצוחים והפרחים לכבוד שבת. היה זה מראה מרגש של יהודים המתכוננים לכבוד שבת קודש.

לאחר כמה שעות, הם התעייפו ורצו לשוב למלון ממנו באו. הם חיפשו מונית שתיקח אותם למחוז חפצם, אבל ישנו כלל מפורסם: כשאין מחפש מונית - עוברות לפניך עשר מוניות ריקות, אך כשהנך מחפש מונית - לא עוברת אפילו מונית אחת. הם חיכו למונית זמן רב, אך לא מצאו מישהו פנוי.

לפתע, עצר לידם רכב שבתוכו נהג אברך, אשר פנה אליהם בחביבות: "בואו תעלו". "מי אתה?", הם שאלו, "האם אתה דרייבר (נהג)?" "לא", השיב האברך, "אני בסך הכל רוצה לעשות מצווה ולקחת אתכם למחוז חפצכם. לאן תרצו להגיע?". הם הודו לו מכל הלב ועלו לרכב.

טובות לזכות בילדים - הוא זוכה לישועות מיידיות, וכבר לאחר 9 חודשים - הוא נפקד. (הרב בידרמן שליט"א)

אם האדם היה יודע ורואה מה הוא גורם בשמיים בקבלה וחיזוק בארבעים יום של חודש אלול ועד יום הכיפורים - הוא היה רוקד וצוהל, היתכן שאדם שחטא למלך יקבל זמן בשנה של חנינה ומחילה, הגורם לו להיות כתינוק שנולד?

הביטו וראו, בכל יום עלול האדם להיכשל וליפול בעבירות וחטאים, אשר נוצרים מהם מקטרגים ומשחיתים הרוצים להיפרע מהאדם בקשיים, חובות וצרות, ל"ע. מה עושה ה' ברחמיו? נותן בכל יום הזדמנות לכל איש ואשה למחוק בקלות אלפי מזיקים ומשחיתים שנבראו מהעבירות. כיצד? ע"י אמירת 'קריאת שמע שעל המיטה' בכל לילה לפני השינה - מתבטלים ונמחקים 1,125 מזיקים! (זוהר בלק ר"א ע"ב, בשער הכוונות לרבנו האריז"ל, 'ארחות ציון' דרוש הלילה). את כל זה נותן ה' לאדם בכל יום. אך כעת ישנו חודש שלם של רחמים שיכול האדם להפוך בשמיים מרשע לצדיק, ולהביא על עצמו שפע רב וכתובה וחתימה טובה לשנה הקרובה.

החכם, מחליט איזו התעוררות ואיזה חיזוק הוא לוקח על עצמו החל מיום שני הקרוב, ראש חודש אלול, ומתחיל להתמיד בה יום אחר יום, למשך 40 יום, לפחות, עד יום הכיפורים, ובכך הוא מעורר רעש גדול בשמיים וזוכה ש'נינוה לא נהפכת', והשפעות וברכות רבות יורדות לחייו בעולם הזה ובעולם הבא, ואת התוצאות יראה בשנה הבאה בנחת, בריאות ושמחה!

לשאול אותו שאלה מרתקת, והוא מתייסר בתוכו ולא עונה עקב התפילה. כך הוא עמד בגבורה בדבר שהיה לא קל בכלל. דבר שהיה מפליא הוא - כי כבר בתחילת לקיחת הקבלה של ה-40 יום, כתב הילד: "וב"ה החל מהיום - ו' בכסלו בו אני מתחיל בקבלה, אנא ה', עשה כי בעוד 9 חודשים בדיוק, בתאריך ו' לחודש אב נזכה לשמוע מזל טוב אצל אחותי ובעלה".

נחשו מה אירע בהמשך המעשה?....

בשבת 'דברים' התשפ"ד - היוצאת בתאריך ו' באב נולד להם בן, ובשבת 'נחמו' היתה הברית לוולד הנולד - 9 חודשים בדיוק מתחילת הקבלה ב-ו' כסלו, אחד לאחד.

מסיים הרב יוסף מאיר שוורץ: "כששאלתי את הילד מדוע הוא ביקש כי 9 חודשים מיד אחר תחילת הקבלה הוא מייחל שתהיה הישועה? מדוע לא ביקש כי תזכה בעוד שנה או 10 חודשים? הוא הגיב כי שמע הרבה מהרב בידרמן כי יהודי שלוקח על עצמו קבלה חזקה ורוצה בשורות

"אחד התלמידים אצלנו בשיעור, שמע כמה גדולה ועצומה כוחה של קבלה טובה בתורה או מצוות, וכמה היא יכולה לחולל פלאים ולשנות לטובה את מצבו של האדם, ולכן הוא החליט לעשות מעשה גדול.

אחותו לא זכתה בילדים כבר זמן רב. שנים רבות שהיא ובעלה מתפללים, עושים סגולות ולא זכו בילדים. מיד כששמע התלמיד על מעלתה של קבלה טובה, הוא החליט: החל מהיום, ו' בכסלו התשפ"ד (לפני כמעט שנתיים), אני מקבל על עצמי למשך 40 יום רצופים שלא לדבר שום מילה של חול בכל אחת משלושת התפילות: שחרית, מנחה וערבית. מהרגע שהחלה התפילה אני 'ממלא פי מים' ולא מדבר עד סיום התפילה.

תבינו, מדובר בנער בן 13, ובשבילו הדבר מהווה ניסיון קשה עד מאד. הילד הצדיק לקח מיד דף ועשה טבלה בה כתב 40 שורות: בצד אחד נכתב התאריך העברי, ובצד השני נכתב האם הצליח לעמוד היום בקבלה שלא לדבר בתפילה כלל. כך מילא את הלוח יום אחר יום וסימן ו' כשעמד בקבלה הגדולה. לאחר 40 יום, בתאריך טז' טבת התשפ"ד, הוא סיים בהצלחה ועמד בקבלה של ה-40 יום, כשהכל מסומן ב'ו'. התלמיד היה מאושר והרגיש כי וודאי הוא עשה לבורא עולם נחת רוח עצומה, וב"ה מתפלל הוא שכעת גם יזכה לראות בישועה של אחותו.

"הבטתי בתלמיד", ממשיך הרב שוורץ לספר, "וראיתי כמה קשה היה לו, כמה פיתויים באו לפניו: לפתע באו חברים וניסו לצחוק איתו, אך הוא שותק. לרגע, הגיע מישהו

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שולה בת עיישה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. יעקב בן עזיזה. לעילוי נשמת: יעקב בן לבנה, רחל גילה בת נח, חדוה בת אשרת, רס"ב אבישי ביטון. משה אחוואל בן ליליה ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש להצלחת החפץ בעילום שם

זכויות בחודש אלול!

תרמת לעלונים וזיכית אלפי יהודים להתחזק בשולחן השבת ולזכות ב"ה בשנה טובה!

חשבון בנק העלון טוב לחסות בה:
בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 74-58-58
לכתוב בהערות: עבור עלון טוב לחסות בה!
ניתן לקבל החזר מס על כל תרומה ע"פ סעיף 46

החידה השבועית!
מהן שתי המצוות עשה אשר מסתכנים בהן בכדי לקיימן?
וואואט עטאמאט עטאמאט וואט עטאמאט עטאמאט עטאמאט
- עטאמאט עטאמאט עטאמאט עטאמאט עטאמאט
עטאמאט עטאמאט עטאמאט עטאמאט עטאמאט

הדלקת נרות: 18:39
נץ החמה: 06:05
צאת שבת: 29:53
צאת שבת ר"ת: 20:30

אפריון שלמה

המרכז הרוחני

לע"נ משה בן רחמה לע"נ אלברט אברהם בן חנה
לע"נ מרים בת אסתר לע"נ אבלין בת נורגיה
להצלחת שלמה בן מרים הי"ו

אהבה

"כי מנסה ה' אלוהיכם אתכם, לדעת הישכם אוהבים את ה' אלוהיכם".

אני לא מבין... מה הקשר לאהבת ה'?!
הרי מדברים פה על נביא שמגיע ומתנבא שיש מצוה חדשה...
"לכו לעבוד עבודה זרה!"

בפשטות היינו חושבים שמאחר והוא נביא, ועד עכשיו כל הנבואות שהוא ניבא התגשמו, וגם הוא עבר את כל המבחנים של הרמב"ם בהצלחה... ממילא צריך לשמוע בקולו.

באה התורה ואומרת לנו: לא! אפילו שהוא נביא עם כל התעודות וכל ההסמכות, אם הוא אומר לעבוד עבודה זרה – אסור לשמוע לו! נו, אז זה דין פשוט ביותר... ממש כמו לא תבשל גדי בחלב אמו. מה עכשיו הקשר לניסיון מהשי"ת לראות אם אנחנו אוהבים אותו?! כמו שלא אוכלים בשר בחלב, וזה לא ניסיון מאת ה' לראות אם אוהבים אותו, כך גם אנחנו לא נשמע לנביא הזה...

אומר ה'שואל ומשיב': לכו תסתכלו מה קורה בחיידר שהודיעו להם שהרבי'ה לא מרגיש טוב, והוא לא יגיע היום ללמד בחיידר... אם הילד מתפרץ משמחה, מרים את הידיים לשמיים וצועק: "יש!", לוקח את הכדור ורץ לחצר... הרי הוא תינוק הבורח מבית הספר. הילד הזה לא אוהב את הלימודים בכלל, זה שהוא הולך לחגוג עם החברים שסוף סוף הם פטורים מללמוד, זה מראה שכל הלימוד שלו הוא מחמת אונס גמור!

אבל אם הילד מתעצב אל לבו, וחבל לו שעכשיו ילכו כמה שעות לבטלה... כואב לו שהוא לא יזכה ללמוד היום עם המלמד... הוא באמת אוהב את המלמד ואת הלימוד!

לאחר מתן ההודעה המרעושה, ניתן להכיר על פניו של הילד כמה באמת הוא אוהב את הלימודים... זה עכשיו המבחן האמיתי! אותו דבר גם אצלנו...

אם מגיע נביא, שיש לו רשיון מכל ה בד"צים לנבא, ומכריז שיש עכשיו מצוה חדשה ומרעננת – לכו לעבוד עבודה זרה! עכשיו זה המבחן לדעת כמה כל אחד ואחד באמת אוהב את ה'! אם אתה רואה כאלו שצועקים "יש!", סוף סוף זכינו להיתר עבודה זרה... אפשר לנסוע למנזרים בטיבט ולעשות השתלמות בותיקן!...

תדע לך שהם רחוקים מאוד מעבודת השי"ת... אבל אם אתה רואה כאלו ששרויים בצער עצום, ומתקשים לקבל את הדברים של הנביא... תדע לך – אלו באמת אוהבים את הקב"ה! שעת המבחן של האדם האמיתי היא דווקא כאשר נותנים לו היתר לכל היצרים והתאוות שלו... "לך תעשה מה שבא לך – מותר לך!!!" ככל שהוא מתפרץ לקיימם בהידור ובשמחה, כך מתברר שהוא רחוק מאוד מכל אהבת ה'!

אומר המסילת ישרים: מי שאוהב את השי"ת אהבה עזה ואמיתית, לא יפטור את עצמו במה שנצטווה ודי. אלא מאחר וידוע למה נוטה רצון בוראו, ישתדל בכל כוחו לעשות דברים הנוטים לאותו הרצון.

הסכין...

"וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתיד".
פעם אחת יצא ר' נחום מושרנוביל לאסוף כספים עבור מצות פדיון שבויים...

כשהוא הגיע לפתחו של אחד הכפרים, פנה ליהודי שעמד שם ושאל אותו: "היכן נמצא השוחט?".
היהודי שהיה השוחט ובודק בעצמו, היה לבוש בגדים בזויים, ומאחר וראה שר' נחום הוא איש גדול, הוא התבייש להזדהות ולומר שהוא בעצמו השוחט...
מה עשה?

הוא הסביר לו כיצד מגיעים לביתו של השוחט, אבל בדרך ארוכה... סביב סביב.

בינתיים הוא רץ לביתו בדרך הקצרה, החליף את הבגדים והתכוון לבואו של האורח החשוב...

כשר' נחום דפק בדלת, הוא שאל האם הגיע לביתו של השוחט... "כן", נענה היהודי.

ר' נחום התחיל בדרך של פיוס והתנצלות להסביר לשוחט כי דרכו לבדוק את הסכין של השו"ב בכל מקום אליו הוא מגיע, והוא ישמח אם הוא יאות להביא לו את סכיניו לבדיקה לאחר התפילה...

"בטח", נענה השוחט.

בינתיים כשר' נחום פנה לבית הכנסת כדי להתפלל, הוציא השוחט את הסכין מנרתיקו, בדקה ומצא אותה כשרה וראויה לשחוט בה.

אבל בכל זאת התגנבה איזו מחשבה בליבו, הרי סוף סוף הרב הזה נראה אדם גדול וצדיק, אולי ראוי שאשחיו את הסכין יותר, כדי שתהא יפה עוד יותר ממה שהיא כעת...

אבל אז נצנצה בו מחשבה שנייה של חרטה.

"הרי אם היה מגיע לפני יהודי ומבקש שאשחוט לו בסכין הזו, לא הייתי משתמש בה כמות שהיא! ודאי שכן, לא הייתי אפילו חושב להשחיו אותה..."

אז אם לפני הקב"ה הסכין הזו כשרה ומתוקנת, לפני י'בשר ודם' לא כל שכן!?!"

והוא החליט שלא להשחיו את הסכין.

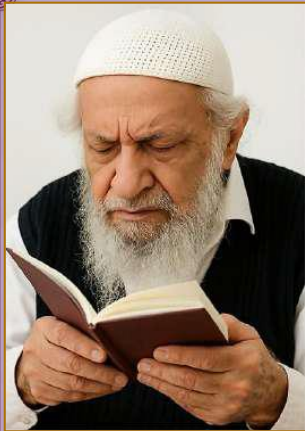
לאחר התפילה ניגש השוחט לר' נחום והגיש לו את הסכין לבדיקה...

אמר לו ר' נחום: "אם לפני הקב"ה הסכין הזו כשרה וראויה לשחיתה, לפני לא כל שכן! קח אותה, איני צריך לבדוקה".

אומר ר' נחמן מברסלב: עיקר עבודת ה' – תמימות ופשיטות!

צדיקים

רבנו אברהם חי זצ"ל

העידה אשתו, הרבנית פרחא ע"ה, כי כמה פעמים שמעה אותו לומד בלילה, כשקול נוסף של אדם לומד עימו. הרבנית קמה ממיטתה לראות מי לומד עימו, אך לא ראתה אף אחד. כך אירע כמה פעמים, עד ששאלה אותו לפשר הדבר, והוא השיב לה: "אליהו הנביא מגיע בלילה ולומד עימי".

סיפר תלמידו: "פעם שאלתי, מדוע בחר לגור בפרדס כך ולא בתוך בני ברק עצמה המלאה תלמידי חכמים ובתי מדרש. הצדיק ענה לי: 'שאלה זו שאל את הרבנית'. לאחר ששאלתי את הרבנית לפשר הדבר, השיבה: 'איכן רצינו לעבור לבני ברק, ובפרט אני הפצרתי בו. אך בצהרי היום נקש על דלתות בתי אליהו הנביא ואמר לי, שאסור לנו לעזוב את פרדס כך, כי בעלי מגן עליה, וכשנשאלה: 'מי אמר שזה אליהו הנביא?' ענתה: 'הוא הרי מגיע ללמוד איתו בלילה'".

רבי שמעון דיין, מי שזכה לארח את הרב בביתו במשך השנים האחרונות מעיד: "לפני מספר שנים, היה מגיע הצדיק הקדוש ר' יהודה זאב ליבוביץ בכל ראש חודש ובא ללמוד עם חכם אברהם חי. פעם אחת, בעת שעמדתי לידם, שאל ר' יהודה את חכם אברהם: "אמור נא לי, כמה פעמים זכית לראות את אליהו הנביא זכור לטוב?". אולם רבינו התחמק מתשובה בהטעימו, שאין ראוי לגלות דברים מעין אלו. אולם ר' יהודה זאב לא הרפה. לאחר הפצרות חוזרות ונשנות החווה רבינו באצבעותיו, כאשר הרים שש אצבעות. "אם צודק אתה בדברך, אמור לי איזו כיפה יש לאליהו הנביא", בהן אותו ר' יהודה. "יש לו כיפה אדומה", השיב חכם אברהם. "אם כך, אכן היה לך גילוי אליהו", ענה הצדיק ר' יהודה ליבוביץ. כשיצא ר' יהודה זאב מהבית, פנה אליי ואמר: "אל תאמין לחכם אברהם, דע לך, כי אליהו הנביא התגלה אליו מאות ואלפי פעמים, ומה שאמר, כי התגלה אליו שש פעמים, אמר זאת רק מענוהו".

הרה"צ שמואל דרזי זצ"ל כשהיה משתתף כמנהל בברית בה רבינו שימש כסנדק, היה שואל בכל פעם את רבינו: "האם אליהו הנביא כבר כאן?". ורק לאחר שרבינו אישר זאת, היו מתחילים את הברית.

זקן המקובלים, הגה"צ ר' יצחק כדורי זצוק"ל, כאשר היה פוגש בחכם ר' אברהם חי, היה קם מלוא קומתו בכל פעם לכבודו. כשנשאל לפשר מעשיו: "מדוע רבינו קם לכבוד מישהו צעיר ממנו?", השיב הגאון: "הרי את חכם אברהם חי מתלווה התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי. ואם כך, כיצד לא אקום לכבודו?".

סיפר ראש כולל 'אוצר החיים' הרה"ג ר' יהושע זאן, כי הוא ואשתו שנים רבות לא נפקדו בילדים וציפו לישועה מבורא העולם. באחת השנים בעיצומו של ראש-השנה עלה רבינו על הבמה ואמר: "השנה ראש הכולל שלנו יזכה לתאומים בטי"ו באב". ב-ט"ו באב התקשר רבינו לראש הכולל לבשר לו שבו ביום יפקדו בתאומים. ואכן כפי שאמר רבינו כך היה.

הפינה הרגילה

"יונתן לך רחמים ורחמך".

אחד ממקורביו של ר' ישראל מרוזין התלונן בפני הרביה על כך שהשוטח בעירו הוא גס רוח ונוהג עם העניים ביד קשה...

הרי מנהג השוחטים שמרחמים על העניים ומזמינים אותם לביתם לסעודה דשנה, מאחר ומצוי בבתיהם בשר לרוב...

אבל השוחט הזה, נועל דלתות ביתו בפני עניים ולא מוכן להאכיל אותם מאומה משולחנו...

מיד שלח ר' ישראל שליחים לעקוב אחרי השוחט הזה ולתהות על קנקנו... אולי הוא לא הגון.

לאחר שהתברר לו שהוא באמת נועל את דלתות ביתו בפני עניים, מיד ציוה להעבירו ממלאכתו!

הגיע השוחט בוכה לר' ישראל רוזין...

"רביה, מה חטאי ומה פשעתי?!"

אתה יודע כמה גברים גדולים ועתירי ממון יש אצלנו בעיר?!

שהם יפרנסו את העניים! למה אני שעובד בקושי ועמל רב צריך לפרנס את אותם העניים בזמן שהגברים הללו יושבים להם בארמונות פאר?!"

אמר לו הרב: בפרשת עיר הנידחת מוסיפה התורה ואומרת "יונתן לך רחמים, ורחמך".

הולכים לשחוט עיר שלימה, תרבו במעשים טובים ותגלו את מידת הרחמנות שבכם, כדי לעקור מקרבכם כל נטייה לשרירות לב!

גם השוחטים עוסקים בשפיכות דמים...

ואפילו ששוחטים בעלי חיים, עלולה המלאכה הזו להשריש אכזריות בשוחט...

לכן דורשים מן השוחט שירבה כמה שיכול במעשים טובים עם הזולת וצדקה עם הבריות, ובכך ירגיל את עצמו להיות בעל רחמים כל ימי חייו.

ומי שלא יניח במידת רחמים אפילו כלפי עניים נזקקים ורעבים, אין לו אלא לפרוש ממלאכת השחיטה בלי שהיות, ולהניח את הסכין.

מלגה לברית מילה

'אפריון שלמה' מעניקה לאברכים שלומדים יום שלם,

מלגה על סך 500 ש"ח לברית מילה ע"י המוחל

עמרם דהוקי 0548-488555

מלגה ע"ס 1,500 ₪ לברית בשבת

בשכונות בית וגן, קריית יובל והסביבה

נא לא לקרוא בשעת התפילה

העלון טעון גבייה

כניסת שבת: 18:39

יציאת שבת: 19:52

רבנו תם: 20:31

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים

יבואו בו

פרשת – ראה

תשמעו סיפור שלא סיפר מעודו. את הדברים שמענו מפי הרה"ג רבי יעקב בייפוס מחבר סדרת הספרים המופלאה 'לקח טוב', ומי שזכה ליצוק מים על ידיו של המשגיח מרן הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל בישיבת כפר חסידים. ר' אלי, מספר הגרי"י בייפוס, היה נוהג לומר את שיחותיו בשבת, לאחר סעודה שלישית, לפני תפילת ערבית. בשנת-חיינו האחרונה עזב את הישיבה ועבר לשכונת 'בית וגן' בירושלים (וראש הישיבה, מרן הגר"א משקובסקי זצ"ל, המליץ על כך בהספדו את הפסוק 'נקי יהיה לביתו שנה אחת'). זמן קצר לפני כן, דהיינו כשנה וחצי לפני פטירתו, עלה המשגיח לבימה כדי למסור את שיחתו, ולפני-כן הפתיע את הבחורים בהודעה קצרה. 'אני רוצה לבקש עכשיו דבר-מה מהקב"ה, והנני מבקש מה'עולם' שיענה אמן על כך'. הבחורים בישיבה תמחו מאוד על ההודעה, ולא ידעו מה המשגיח מתעתד לבקש. רבי אליהו לא השאיר את הבחורים בפליאה זמן רב. 'אני מבקש מהקב"ה שייתן לי עוד ראש-השנה ויום-כיפור אחד' – – – וכל הציבור ענה 'אמן' בקול רם ...

ואגב, הרבנית חנה ע"ה (אחותו של מרן הגר"א משקובסקי זצ"ל) שאלה את המשגיח, אם כבר מבקשים מהש"ת, אפשר לבקש שיתנו לך עוד הרבה ראש-השנה... למה רק פעם אחת?

והמשגיח השיב לה: בגיל הזה שבו אני נמצא, כל שנת-חיים היא מתנה, ואין זה מן הנימוס לבקש מתנות גדולות...! למדנו עכ"פ את חשיבותם של ימי התשובה שלפנינו, ואת סגוליותם, וכמה הם יכולים לתרום לנפש האדם. הרי מרן המשגיח היה אז בשיא גדלותו התורנית, והוא היה באמת אחד מאישי המוסר הגדולים שקמו לעם היהודי בדורות האחרונים! ובכל זאת הוא מבקש בתחנונים עוד ראש-השנה ויו"כ אחד!

מרן הגרי"י זילברשטיין סיפר שישב פעם באוטובוס ליד ראש ישיבת לומז'ה, הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון זצ"ל, ושמע שהוא אומר לת"ח אחד, שפירוש הפסוק (תהילים, פרק קל"ט פסוק י"ח): אֶסְפְּרָם מִחֹל יָדְבוֹן וכו', הוא, שהזכויות של מי שמשפיע על אחרים, הן עצומות, עד שאי אפשר לספורן, כחול אשר על שפת הים.

הגרי"מ גורדון נקט בדוגמא שיהודי יגיע לבית דין של מעלה, ובין יתר זכויותיו יגידו לו שלמד בשעה 3 בלילה. יתפלא הלה ויאמר, הרי באתי לעולם האמת, וכיצד אפשר להעיד עליי דברי שקר ולומר שלמדתי בשעה כזו, בעוד שמעולם לא קרה לי כדבר הזה? ואז ישיבו לו, שאמנם במציאות למדת רק עד 11 בלילה, אבל אדם שישב בבית המדרש, נדבק בחשק שלך, וישב ולמד עד השעה 3. וגם השעות הללו נזקפות לזכותך. (קול ברמה)

וְשִׁמְרֶתֶם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם (יא,לב)

פעמים שאדם צריך לעשות חשבון של שכר מצווה כנגד הפסדה בשביל לשמור את חוקי ומשפטי התורה. סיפר הרה"ג ר' יעקב גלינסקי זצ"ל שבפולין ורוסיה לא גדלו אתרוגים, היו מייבאים אותם מהארצות החמות, וגם הם הגיעו על ידי קשיים מרובים בשל התנאים הגרועים שבדרך, רבים נפסלו ואלה שנותרו מחירם הרקיע שחקים. ולכן הקהילות היו קונים עבור הציבור כולו.

שנה אחת באלול עמד ה'חפץ חיים' בבית הכנסת ואמר "החגים מתקרבים וכל אחד חושב לעצמו – אילו הייתי עשיר אז הייתי רוכש לעצמי אתרוג לולב וכל ארבעת המינים בעצמי. ואם הייתי עשיר מופלג אז ודאי כל ארבעת המינים היו בהידור גדול מאוד – המצווה שווה כל הון שבעולם, לקיים מצווה מן המובחר הדר שבהדר ולו פעם אחת! ובל נשכח שביום הראשון מצוות ניטלת לולב היא מדאורייתא ובשאר הימים מדרבנן זכר למקדש..."

ואז ה'חפץ חיים' הרים את קולו ואמר "ומילה אחת של תלמוד תורה, שכרה רב ועצום הרבה יותר מהאתרוג המהודר ביותר!! ואף יותר מכל ארבעת המינים ושופר ומצה ומכל תרי"ג מצוות גם יחד!!!

ובדקה אחת אפשר לומר מאתיים מילים. אלף בחמש דקות כתרי"ג אלפי מצוות. ובכל אופן מאחרים לסדר בחמש דקות..." המשיך ר' יענקלה ואמר שדרשה זו הרעישה את הלבבות. אך משום מה שקי העבירות כבר מוכנים ואנו ישנים! הרי לנו שאדם יכול לעשות מצווה בהידור, אך שכח להשקיע במקום הכי מובחר שהוא לימוד התורה הקדושה שהיא מעל הכל...

מסופר על אדם אחד שהיה גר בעיר הסמוכה לגבול ובכל יום היה עובר כשהוא רכוב על אופניו אל המדינה השכנה לצורך פרנסתו. יום אחד הבחינו שומרי הגבול שבחזרתו לפנות ערב נשא עמו על האופניים דלי מלא חול, כאשר שאלוהו מה יש לו באמתחתו?

אמר להם שהוא מתכוון לבנות בית הואיל ומחיר החול במדינה הסמוכה הינו זול ביותר הוא מתכוון להעביר מדי יום כמות שיכול לשאת עמו. סיפורו לא שכנע את אנשי המכס אשר חשדו שבתוך החול הוא מטמין חפצי ערך מוברחים והיו בודקים אותו כל הזמן אך לא מצאו כלום.

כך נמשך העניין ימים רבים, בבוקר היה חוצה את הגבול כאשר על אופניו תלוי דלי ריק, ובערב היה שב ועמו דלי מלא חול. במשך תקופה ארוכה היו אנשי המכס בודקים את החול ולא היו מוצאים כלום. כיוון שכך הסתפקו בבדיקות פתע מפעם לפעם.

יום אחד הודיע האיש לשומרים "היום הוא היום האחרון להובלות החול, מלאכת הבניה הסתיימה ושוב אינני זקוק לחול. ליתר ביטחון ניגשו השומרים לסנן את החול אך גם הפעם לא מצאו בו כלום. לפני שהמשיך האיש בדרכו, ניגש אליו אחד השומרים ואמר לו "הסיפור שלך לא נראה לי אמיתי. אני מבין שהשכלת להערים עלינו, אנא ספק את סקרנותי וגלה לי את האמת ואני מבטיחך שלא יאונה לך כל רע ולא תיענש על מעשיך!

חיך האיש ואמר "אילו הייתם מתבוננים היטב הייתם רואים שבבוקר הייתי רכוב על אופניים ישנים ובערב הייתי שב רכוב על אופניים חדשים! במדינה השכנה מחירים של האופניים הינו זול מאוד הייתי יוצא לדרך רכוב על אופניים ישנים ומחליף אותם מעבר לגבול באופניים חדשים. את החדשים הייתי קונה במחיר מוזל ומוכרם במדינתנו ביוקר רב.

אתם נתתם ליבכם לחול ובשל כך יכולתי להעביר את האופניים באין מפריע ולהתעשר מהברחתם.. כך הוא מדרכי היצר הרע להסיח את דעתו של האדם מהרווח הגדול ולתת לאדם להתעסק בזוטות על כן צריך האדם לתת תמיד על ליבו ולחשב הפסד מצווה כנגד שכרה. ('מתיקות ועריבות התורה')

וְאֵת הַקִּלְלָה עַל הָרַעֲיָבִל (יא,כט)

כתב הרב יהודא פתייא זצ"ל (שהשבוע יום פקודתו – כז' אב) על אותם ארבעה שמתו בעטיו של נחש ארבעה אלו לא היו צריכים למות כלל אבל משום חטא אדם הראשון עם הנחש הקדמוני – מתו), שיש מחלוקת בין הזוהר לגמרא. הגמרא (בבא בתרא יז) כותבת כי אותם ארבעה הם: 'עמרם אבי משה, ישי אבי דוד, כלאב בן דוד ובנימין בן יעקב'.

הזוהר הקדוש (ח"א בראשית דף נז): כותב כי אותם ארבעה הם: 'עמרם אבי משה, ישי אבי דוד, בנימין בן יעקב, לוי בן יעקב'. ההבדל בין הגמרא לזוהר הוא: 'כלאב בן דוד' – בגמרא ו'לוי' – בזוהר.

כותב הרב כי אם נעשה ראשי תיבות של אותם ארבעה צדיקים אליבא דהזוהר הקדוש (עמרם, ישי, בנימין, לוי) – ר"ת: **רַעֲיָבִל**, וזה מה שאומר הכתוב: **וְאֵת הַקִּלְלָה** (של הנחש הקדמוני) **עַל הָרַעֲיָבִל** (עמרם, ישי, בנימין, לוי). ('דברי קדש' גיליון 82)

רֵאָה אֲנֹכִי נָתַן לַפְּנִיכָם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה (יא,כו)

כותבים המפרשים כי המילה 'היום' לכאורה מיותרת, שהרי ניתן לומר: 'רֵאָה אֲנֹכִי נָתַן לַפְּנִיכָם בְּרָכָה וְקִלְלָה', מה מוסיפה המילה 'היום'? זאת ועוד מקשים המפרשים: מדוע התחיל בלשון יחיד 'רֵאָה' וסיים בלשון 'רבים'? אלא צריך לדעת כי בכל יום ויום אדם יכול להחליט באיזו דרך הוא צועד.

וזה מה שכתוב בגמרא (עבודה זרה י): 'יש קונה עולמו בשעה אחת' – ע"י תשובה מאהבה, ועל כך בכה רבינו הקדוש, ועוד שאם זה כך אזי ודאי 'יש המאבד עולמו בשעה אחת' – אם חלילה אדם תוהה על הראשונות.

לכן כתוב: **רֵאָה אֲנֹכִי נָתַן לַפְּנִיכָם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה**, בכל יום ויום אדם יכול לבחור באיזו דרך רוצה לילך לגבי העניין שהפסוק פותח בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים, כותבים המפרשים מספר פירושים: **הראשון**, אומר **רבי יוסף מסלוצק**: היחיד משפיע על הכלל. הרבה פעמים אדם זוכה לעשות מעשים טובים ולהתחזק בעצמו ובלי לשים לב הוא מקרב עוד אנשים רבים לקב"ה, לכן פתח בלשון יחיד וסיים בלשון רבים. עניין זה לצערנו עובד גם להיפך, אדם ההולך בדרך שלילית, עלול להזיק לאנשים אחרים אפילו בלי לשים לב. יוצא מכאן ששני אנשים יכולים לעשות את אותו מעשה אבל אחד השפיע על הכלל ואחד לא, בין לטוב ובין למוטב, ועל כן דין שמיים יהיה שונה לחלוטין לכל אחד מהם.

דוד המלך אומר בתהלים (פד, ו): "אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ בְּדִ מַסְלוֹת בְּלִבָּם", וקשה שהרי התחיל בלשון יחיד **'אָדָם עוֹז לוֹ'** וסיים בלשון רבים **'בְּלִבָּם'**. אלא שכאשר האדם מתחזק בינו לבין עצמו עם קונו – ע"כ כן זוכה לעשות מסילות בלבם של עם ישראל, אדם יחזק אצלו את הידיעה שהוא חי לא רק בשביל עצמו אלא הוא חלק מעם ישראל, האדם משפיע על כלל ישראל ועל כלל העולם כולו. ואין האדם יכול לדעת כמה אנשים קשורים איתו ברמה ישירה וברמה עקיפה.

ועל דבר זה כותב הזוהר הקדוש (ח"ג פרשת נשא קכב): כולנו בעולם הזה כמו בספינה בלב ים ואם אדם עושה חור בחדר שלו, אינו יכול לומר שהוא עושה חור רק בחדר שלו כי אותו חדר נמצא בספינה הכללית של כולם. כל ישראל ערבים זה לזה, אין מציאות כמו שאומרים העם: 'חיה ותן לחיות', כל אדם יעשה מה שהוא רוצה בביתו, דברים כמעין אלו צורמים לכל מי שיש לו השקפה מינימלית של יהדות אמיתית. אותה שבועה שהתחייבנו בהר סיני לשמור את התורה והמצוות היא בין בנגלה (בפרהסיא) ובין בנסתר (בביתו של כל אדם).

פירוש נוסף, אומר הגאון מווילנא: אדם יכול לטעון לפני הקב"ה שהוא 'נגרר' כי היה בסביבה לא טובה – אין זה אמת, אלא יוכל לטעון שהניסיון שלו היה גדול יותר. עם זאת, טענה זו לא תוכל לפתור אותו מאחריות לחלוטין, משום שה' יתברך בהשגחה פרטית הוריד כל נשמה למקומה המדויק ונותן לה את כוחותיה ותעצומותיה לעמוד בתפקידים שלה ובהתחייבויותיה בכל מקום בחייה בעולם הזה. וזה מה שכתוב: **רֵאָה אֲנֹכִי נָתַן לַפְּנִיכָם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה** – התחיל בלשון יחיד וסיים בלשון רבים להודיע לנו שגם ליחיד הנמצא בתוך הרבים יש בחירה חופשית של ברכה וקללה, והוא הבוחר. ('דברי קדש' גיליון 82)

וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָךְ (יג, יח)

ואמרו חז"ל: שלשה סימנים יש באומה הישראלית, רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים. רחמנים דכתיב: "ונתן לך רחמים ורחמך" (יבמות עט.). כיצא בזה אמרו: כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו. וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו (ביצה לב). עוד למדו חז"ל מהפסוק: "ונתן לך רחמים"... כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא). והיינו מדה כנגד מדה, כמו שאמרו חז"ל: במדה שאדם מודד מודדים לו (סוטה ט).

מעשה בשוחט שהיה מתאכזר על הבריות, מעלים עיניו מהצדקה ואינו מכניס אורחים בצל קורתו. כששמע זאת כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל סירב לאכול משחיטתו. שכן הקפידו צדיקי הדורות שכדי למנוע ממדת האכזריות לבל תחקק בנפשם של השוחטים עליהם לעסוק בעניני צדקה וחסד עם הבריות. לפיכך סבר הרבי כי שוחט אשר לא רק שאינו עוסק בצדקה וחסד אלא עוד מקשיח לבו לעניים ונצרכים, הרי מוכיח שאינו אלא 'שופך דמים' ומה ליהודי כשר לאכול משחיטתו?!

והוסיף רבי מאיר במליצתו: הוא שאמר הכתוב (במדבר כ, כא): "וַיִּמָּאן אֲדָוָם נָתַן אֶת יִשְׂרָאֵל עֶבֶד בְּגִבְלוֹ וַיֵּט יִשְׂרָאֵל מֵעֲלָיו. "אָדָם" רָמָז לְשׁוֹחֵט, הַנּוֹלָד בְּמִזְל מַאֲדִים (עיין שבת קנו). -כאשר שוחט ממאן להניח ליהודי להכנסת בצל קורתו, שומה להתרחק ממנו, ולא לאכול משחיטתו!". ('אספקלריה המאירה')

פעם אחת נתקבל שוחט מומחה בקהילה שהיתה תחת השפעת כ"ק האדמו"ר שר שלום מבעלז זצ"ל. מנהג הקהילות היה שהשוחטים בקהילה הם אלו שהיו מכניסים האורחים שנזדמנו למקום. והנה נודע לרבי מבעלז כי אותו שוחט לא נותן לאורחים לעבור את מפתן ביתו.

החליט הרב לפטרו ממשרתו. הלך הלה להתאונן לפני הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל (בעל השואל ומשיב). בחן אותו וראה כי השוחט בקי בכל ההלכות. הלך הרב נתנזון ושאל את הרבי מבעלז מדוע פיטר את השוחט ממשרתו?

השיב לו הרבי: בפרשת עיר הנידחת כתוב "ונתן לך רחמים". איזה רחמים דרוש לקיים מצוה זו? אלא כך ביאור הענין: ישנם אנשים שנולדו במזל מאדים וטבעם לשפוך דם. וכששומעים על מצות הריגת אנשי עיר הנידחת משתדלים לקיים המצוה למלאות תאוותם בהיתר. אמנם לא כך רצון השי"ת. לפיכך נאמר "ונתן לך רחמים..."

שיקיים מצוה זו רק מתוך רחמים למען רצון השי"ת. כך גם בענין השוחט. במה אפשר לבדוק אם מקיים המצוה למען רצון ה' או חלילה כדי לספק טבעו? בזאת יבחן, האם מרחם על הבריות או לא. ומכיון שאינו מכניס אורחים, אף שכך נהגו כאן, חוששני עליו ולכן הודח ממשרתו. ('איש לרעהו')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה. לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה. לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים. לעילוי נשמות: ציפורה בת מורדוך ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורדוך ז"ל, מיכאל בן מורדוך ז"ל, רחמים בן מורדוך ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמות חיילנו והנרצחים ב 7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:

<https://paypage.takbull.co.il/212sH>

מטאורמים באשכולות

תשפ"ה	בני ברק	ירושלים	חיפה	באר שבע
הדלקת נרות	6:55	6:39	6:47	6:56
מוצאי שבת	7:54	7:52	7:55	7:54
דבינו תם	8:28	8:31	8:31	8:30

נא לשמור על קדושת הגליון

ראה

חומה של אסור!

"לא תוכל לאכל בשעריה מעשר דגנה ותרשעה ויצהרד ובכרת בקרד וצאנה" (יב-ח) פרש רש"י: "לא תוכל - רבי יהושע בן קרחה אומר, יכול אתה אבל אינך רשאי". לכאורה, עלינו להבין: מדוע השתמש הפסוק במלים 'לא תוכל לאכל' ביחס לאסור אכילת קדשים מחוץ לירושלים? הלא, כמו שאמר ר' יהושע בן קרחה, אין לאדם מניעה מציאותית לאכל את הקדשים בכל מקום שירצה, אלא שהתורה אסרה עליו. ואם כן, היה ראוי יותר לומר: 'לא תאכל'!

את התשובה נבין על פי המעשה שלפנינו:
ר' אברהם, מזכיר ישיבת 'תפארת ירושלים' שבאמריקה, הרים את שפופרת הטלפון במשרד הישיבה. מן העבר השני של הקו נשמע קול בלתי מוכר: "שמעתי שהישיבה נמצאת בקשיים כלכליים, והייתי מעונין לתרום סכום כסף הגון", אמר הדובר.
ר' אברהם לא האמין למשמע אזניו. אכן, בחידושים האחרונים נקלעה הישיבה למצב כספי קשה. היה קים חשש ממשי לעכוב בתשלומי המשכורות לרבני הישיבה, ולפגיעה משמעותית בתנאיהם הגשמיים של הבחורים. הדובר, שהזדהה בשמו, היה אחד מגדולי הנדבנים המפרסמים באמריקה. תרומה הגונה מצדו - ביכלתה לחלץ את הישיבה מהמצר שבו היא נתונה.
"את פרטי הסכום ואת אפן העברתו, אשמח למסר לראש הישיבה, הגאון רבי משה פיינשטיין. האם אוכל לשוחח עמו?" שאל הנדיב.
המזכיר לא הסס: "כן, בודאי! מיד אקרא לו שיגיש לטלפון".
 הוא כמעט השליך את השפופרת, ופתח בדהרה לעבר בית המדרש. השעה הייתה שעת צהרים, ובבית המדרש התפללו באותה עת תפלת שמונה עשרה של מנחה. ר' אברהם התבונן בראש הישיבה,

העומד בפנתו ושופך את לבו לאביו שבשמים. דקות אחדות המתין בחסר סבלנות, עד שסיים רבי משה את תפלתו. מיד נגש אליו ולחש לאזנו: "נדיב חשוב רוצה לשוחח עם ראש הישיבה בענין תרומה הגונה לישיבה. אנא, שחרב יגש במהירות למשרד".
 להפתעתו, לא התרגש רבי משה מהדברים. הוא נותר על עמדו בלי לזוז אפלו פסיעה אחת, כשהוא רומז באצבעו לאות שלילה. "אבל, רבינו!" הגביר ר' אברהם את קולו, מתוך מחשבה שאולי רבי משה לא שמע את דבריו. אך רבי משה שוב רמז בידו, והצביע על הבחור הנצב מאחוריו. הבחור עדין התפלל שמונה עשרה, והוא, רבי משה, לא היה יכול לפסע לפניו. פתע ר' אברהם נותר אף הוא על עמדו...

רק לאחר דקות ארוכות, סיים הבחור את תפלתו ופסע לאחור. במהירות עצומה פרץ ר' אברהם מבית המדרש ואץ רץ למשרד. הוא הרים את הטלפון, מתוך תקווה קלושה שהנדיב עדין ממתיין, אך לשווא. הישיבה התנתקה...

'מדוע לא מהר רבי משה?' הרהר לעצמו המזכיר, 'הלא בודאי הוא מודע למצבה הכלכלי הקשה של הישיבה. אמנם מאחוריו עמד בחור והאריך בתפלתו, אבל צרכי הישיבה וקיומה בודאי נמצאים בעדיפות עליונה, וקודמים לכל!'
 את חוט מחשבותיו קטעה פניסתו של ראש הישיבה למשרד. הצער שנשקף מפניו של ר' אברהם, לא נעלם מעיניו הסהורות של רבי משה. "ר' אברהם", פנה אליו ראש הישיבה בנעם שפתיו, "הן הלכה מפורשת היא בשלחן ערוך, בסיומן ק"ב, שאין לעבר בפני אדם המתפלל שמונה עשרה!"
"אבל רבי, הפסדנו ממון רב!" טען המזכיר, "בכסף הזה יכלנו

להחזיק את הישיבה זמן ארוך..."
 השיב לו רבי משה: "דע לה, כשההלכה אומרת שאין לעבר בפני המתפלל, הרי שהיא מציבה בפני קרי! איני יכול לשבר את הקרי, ועל כן לא יכלתי לזוז ממקומי ולצאת מבית המדרש!"
עוד באותו יום, התקשר ר' אברהם לנדיב. הוא ספר לו מה קרה והתנצל על העכוב. הנדיב הבין את הענין, והתפעל מאוד מהקפדתו הנחרצת של רבי משה על כל תג ותג בהלכה, גם במחיר של הפסדים גדולים! כמובן, הוא העניק תרומה מכבדת...

העסק. "מה פתאום?" הגיב היהודי. חזר רבי שלום בער לרבי חיים, אך הוא בשלו: "כבר מזמן מכר את העסק". שאל רבי שלום בער את היהודי: "מה עשית בתיקופה האחרונה בעסק שלך? האם שנית משהו?" ספר לו היהודי: "עשיתי שני קטן. מאחר שהיו לי שם הפסדים רבים, הכנסתי שתר גוי, והוא מפעיל חלק מן העסק בשבת, כך שלא יעמד ריק ויניב מעט רוח". כששמע על כך רבי חיים, אמר: "אם כך - הוא מכר. הברכה היתה שימכר, אך היה עליו לעמד בעוד נסיון קטן. מאחר שלא עמד בנסיון ועשה מהלך של 'בדיעבד', הברכה שלי חלה על מכירת החלק לאותו גוי." (מאה ושנים ספורים)

אנו לומדים, שעל האדם להתאמן להשליט את התורה על עצמו ועל טבעו, כך שעשייה נגד התורה תהיה אצלו בבחינת 'שאינו יכול לעשותה!' ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הגאון רבי אליהו מאיר בלודז' צ"ל: לא די שאכילת הקדשים מחוץ לירושלים אסורה, אלא מכיון שהיא נגד רצונו של הקדוש ברוך הוא, האדם חייב לחוש כי אין לו יכולת לעבר על רצונו. יתברר! על דרך משל, באשר אומרים לאדם לקפץ מראש הגג, תגובתו היא: 'אינני יכול'. והלא בודאי שהוא יכול, רק שאינו רוצה! מדוע הוא משתמש בלשון 'איני יכול'?! אלא, כיון ששכלו מורה לו שלא לקפץ, זה נחשב אצלו כהעדר אפשרות ויחסר יכולת. כן גם ביחס למעשה שנוגד את רצונו של ה' - על האדם לחוש שאין לו יכולת כלל לעשותו! זה מה שהתורה מרמזת לנו, באמרה: 'לא תוכל לאכל בשעריך' - לא רק שהאכילה אסורה על האדם, אלא שהאסור צריך להיות משרש בו, כמו דבר שאינו בר בצוע! (ללמד)

הצדיק מבין לפני מעשה את מה שהאדם מבין אחרי מעשה
 "את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם" (יא-יז) בספר "ארחות צדיקים" (שער יג) כתוב, שאדם המוכן לצית לעצה ולהדריכה, נושא חן וחסד וקרוב לדרך התשובה. זהו הוראת המשג "שמיעה", כמו שנאמר: "ושמע (המצית) לעצה - חכם" (משלי יז-טו), וכן נאמר במתן תורה: "ועתה אם שמוע תשמעו (תציתו) בקלי ושמרתם את בריתי, והייתם לי סגלה מכל העמים". ונאמר כאן: "את הברכה, אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם", ונאמר: "ושמע (מצית) לי וישכן בטח ושאנן מיוחד רעה" (משלי א-לג). הרי אומר: כל הברכות, באות בזכות הנכונות לציות!

פעמים רבות במהלך חיינו, הקדוש ברוך הוא מזמן עבורנו ברכה ענקית. לפני כן, הוא מבקש מאתנו: אנא מכס, אל תחמיצו את ההזדמנות! התרוממו! גלו בתוככם עוד מעט תעצומות נפש! מיעד עבורכם טוב גדול ועצום! עוד עמידה קטנה בנסיון - ואינכם משערים לאן תגיעו. כמה חבל שיש שמבזבזים את העשר הזה עבור פרוטות. ספר הרה"ג רבי יחיאל מאיר צוקר, מעשה מפלא ששמע מפי רבי שלום בער סורוצקין:

לישיבתו של הרב סורוצקין היה תורם אחד, עשיר גדול. אבל הרב תמיד צפה ממנו לתרומות גדולות יותר. הוא ידע כי התורם הזה זקוק לשתי ישיבות: האחת - להפקד בילדים. במשך שנים רבות לא זכה להפקד. והשנייה - בענין עסקיו. היה לו עסק גדול שלא הצליח, והוא רצה למכרו. החליט רבי שלום בער לפעל עבורו.

הוא נגש לרבי חיים קניבסקי צ"ל, ספר על היהודי העשיר, שיש לו פוטנציאל להיות תורם גדול ולתת תרומות נכבדות למוסדות "עטרת שלמה", ובקש שהרב יברך אותו שיוכל לילך ושיצליח למכר את העסק שלו. אמר רבי חיים: "אני מבדך". אך רבי שלום בער לא הסתפק בברכה בעל פה, ובקש מרבי חיים לכתב לו מכתב.

כתב רבי חיים מה שכתב, והגיש לו. רבי שלום בער לקח את המכתב - וחשכו עיניו. במכתב כתב רבי חיים, שאם אותו יהודי יתרום למוסדות ארבעה מיליון דולר, יהיה לו ילד בקרוב ממך והוא יצליח למכר את העסק שלו.

'ארבעה מיליון - הלא זה סכום מפקע!' הרהר רבי שלום בער. הוא עצמו קנה לקבל מאותו יהודי מיליון דולר, וגם זה היה מפקע בעיניו, אך ארבעה מיליון - ברוך היה לו שלא יצליח לקבל.

הוא בקש מרבי חיים לתקן את המכתב, אלא שרבי חיים סרב, ואמר: "כך הובילו משמים את ידי לכתב, ואין לשנות זאת".

מה עושים?! החליט רבי שלום בער ללכת אל הרב שטיינמן, לבקש ממנו לתקן את המכתב ולהחתים על המכתב החדש את רבי חיים. הלך וספר לרבי אהרן לייב, אך הוא התחבך ואמר: "כבר עשרים שנה אני עוקב אחרי רבי חיים, ומה שמובילים אותו משמים לחשב - מתקשים. אם הוא כתב ארבעה - לא אשנה את המכתב!"

בליט ברה, שלח רבי שלום בער את המכתב כפי שהוא. חלפה תקופה קצרה, ואל המוסדות הגיעה תרומה בסך ארבעה מיליון דולר. תשעה חודשים וחצי לאחר מכן, הודיע היהודי כי הוא חבק בן. השמחה היתה גדולה ועצומה. רבי שלום בער הגיע, כמובן, אל הברית, ואז אמר לו היהודי: "הברכה לגבי הילד התקיימה, אבל את העסק לא הצלחת למכר". חזר רבי שלום בער ארצה, ונגש אל רבי חיים. ספר לו כי התרומה הגיעה, הילד נולד, אך לגבי העסק לא נראתה ישועה. רבי חיים לא התבלבל ואמר: "הוא כבר מזמן מכר את זה." ר' שלום בער לא פקפק לרגע, חזר אל היהודי ואמר לו: "רבי חיים אומר שמכרת את

ארכיון 'חפץ חיים'

הלכות כיבוד הורים ע"פ פסקי הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

לומר שדברי אביו צודקים

שאלה: תלמיד חכם ראה את אביו מתנפח בלמוד עם חברו, והסתפק האם מתר לו להתערב בוכוח ולהצדיק את דברי אביו, שהרי הוא נותן בזה כבוד לאביו, שאביו מתפאר בזה שאפלו בנו, שהוא תלמיד חכם, סובר כמותו, או שמא אסור לבן להכריע ולומר 'נראין דברי אבא', שהרי נאמר בשלחן ערוך (י"ד רמ"ב): איזוהו מורא? לא סותר את דבריו ולא מכריע את דבריו בפניו, ואפלו לומר 'נראין דברי אבא' אסור, בין בדברי תורה בין בדברי חל. **תשובה:** ה"ט"ז בשם הטור (י"ד רמ"ב סק"ג) באר מדוע אסור לבן לומר 'נראין דברי אבא', מפני שנראה הדבר כמכריע דברי אביו בפניו, שזה אסור, מפני שזה זלזול באביו שמשנה עצמו לאביו ומכריע כדעתו, ונראה הדבר שהאבא צריך את הסכמת הבן לדבריו. והוספנו ב"ספר חרדים" (פ"ט אות כו) שהבן צריך לדמות את אביו ואמו למלך ומלכה, ולמלך לא אומרים 'פה אמרת!'. אבל שלא בפני אביו מתר לבן לומר שאביו צודק, כמבאר בשלחן ערוך שם. ובאר ה"ט"ז שם, שאף שאסור לומר שדברי אביו נכונים, אבל מתר לו להביא ראיות לדברי אביו לדחות את דברי החולקים עליו. וכתב "ערוך השלחן" (י"ד רמ"ב יג) שדבר פשוט הוא, שאם האבא מבקש לשמע את דעת בנו, בין בדברי תורה ובין בדברי חל, מתר לבן לומר את דעתו אפלו כאשר דעתו הפוכה מדעת אביו.

(באדיבות הרב בן ציון גולדברג ידלר שליט"א עורך הספר "למען אירכיון" (yadlerben@gmail.com))

מבצע ענק!
מזמינים מנוי << ומקבלים:
לזיכוי הרבים
 להפצת 50 עלונים
 לכל שבת וחג
150 ₪ לחודש
 *בתחייבות לשנה הראשונה
גן DOQO יוקרתי מתנה!
 10 ספרים לבחירה ועוד מתנות נוספות!
1-800-39-39-38

הגיע הרגע

הרב **אפרים שרבני שליט"א**

אני

רוצה לשתף אתכם במשהו. משהו שכבר הולך אתנו שנים ועכשיו הגיע הרגע לספר אותו.

זה התחיל לפני שנים עשרה שנה. הייתי מוסר שיעור קטן באחד הבתים. בהתחלה אני חייב להגיד, לא היו לי כל כך הרבה תוכניות וציפיות, הכל היה בקטן, אבל ממש משום מקום עוד בחור ועוד בחור, כאן מישוהו שחיפש סוף סוף מקום להתחזק, וכאן מישוהו שתמיד רצה ללמוד גמרא, ופתאום ברגע אחד המקום צר מלהכיל. בחסדי ה' שמענו על מקלט מתחת לבית הכנסת "אביעזר" כאן בשכונת גילה, שהחזיקו אותו גבאים נהדרים, ראובן קראזי ויגאל זדה, וכששמעו והבינו את הצורך הגדול הם הסכימו לתת לנו את המקום ברוחב לב. עד היום אני אסיר תודה להם על אותה תקופה, יברכם ה' לעולם.

ותודה לה' יתברך, גם שם לא עבר זמן קצר, והמקום נעשה צר מלהכיל. אנשים נדחקו כתף אל כתף, הייתה צפיפות שממש מורגשת, אך לא ידעתי שדווקא הצפיפות הזו תוליד כזאת קירבה.

לא אשכח, כשאחד מן האברכים שלנו חלה, המחלקה בבית החולים ממש שינתה צבע, היו שם אברכים שעטפו אותו למשך כל היום. אני אפילו זוכר כשאחת האחיות עצרה במסדרון ושאלה איזה אדמו"ר הגיע לכאן, שכל כך הרבה באים לבקר אותו כל יום? וכשהיא ראתה בחור בסביבות גיל העשרים שוכב במיטה, היא הוכתה בהלם.

היא ניגשה אלי ואמרה לי "אני יכולה להגיד לך משהו? יש אנשים שמתעוררים בתשובה משיעור תורה או מדרשה מחזקת, אני מתעוררת מתמונות כאלו. אם יש משהו שבאמת הצליח לגעת לי בלב, זו התמונה הזאת. אני עובדת כאן 25 שנה, אני לא זוכרת את המחלקה נראית ככה. אוי, כמה שזה יפה לראות".

היו שיעורים שבהם הייתי עומד מול הקהל ומרגיש שכמעט דמעות עולות לי, כמובן, לא מכאב – אלא מההרגשה המיוחדת שכאן, במקום הכי צנוע ופשוט, נבנית אבן פינה של משהו ענק. כי באמת מה שהיה שם, לא ניתן לקנות בכסף.

תמונות של בחורים שנבנים בצורה כל כך יפה, עם השקפות נכונות ובריאות, ועם הזמן חלקם אף נעשים אברכים שבונים בית לתפארת ואף מוציאים הסמכה לרבנות, וכל זה כמובן יחד עם אהבת ישראל במלוא עוצמתה, שכל מי שהיה נכנס היה אומר "מרגישים את האהבה כאן באוויר". אגב, אלו סוגי המשפטים שנתנו לי כל כך הרבה כוח אולי את רוב הכוח.

ושם באותו המקלט, בצפיפות, בדוחק, כבר הבנתי שאי אפשר להישאר לנצח. צריך בית אמיתי, רחב, מקום כזה שיכיל את כל הלב הזה, את כל הנשמות שמוצאות כאן את מקומן. וכבר אז היה לי ברור, שיום אחד נבנה בית כזה.

אך גם ידעתי שדרך שמובילה למגדלור גדול כל כך, חייבת לעבור דרך ים סוער, אך כמובן שלא חששתי. עם ה' יתברך, עם התורה וכמובן אהבת ישראל, אין לי פחד ולא חצי פחד, להפליג בכל מימי האוקיינוס.

ואכן האתגרים לא איחרו להגיע. זה התחיל כבר בעירייה, שם היו סוג של אנשים שלא ראו בעין טובה את מה שקורה אצלנו. קהילה שמתחזקת, בחורים שמתקרבים לתורה, אברכים בני עלייה, אחדות שמחזקת – כל זה לא מצא חן שם כל כך.

היו שניסו להמעיט בערכנו, ניסו להנמיך אותנו, להצר את צעדינו, להחליש את ההתלהבות, ובקיצור, לשים לנו מקלות בגלגלים.

אך הדברים האלו רק חיטלו אותי יותר. בכל פעם שהרגשתי שמסובבים את הברגים כדי לעצור אותנו – ראיתי איך הקב"ה תמיד אבל תמיד, היה שולח את האדם הנכון, ובזמן הנכון. מילה אחת שלו, חיוך אחד, ולעיתים רק עצם הנוכחות – והדלת שנראתה נעולה נפתחה. לא פעם ולא פעמיים ראיתי בעיניים איך יד ה' מסובבת את הסיפור ברגע אחד.

כמו שבאחד הימים בעירייה שוב שמו רגליים, וממש הכל פתאום היה נראה רחוק כל כך, כמעט נגמר הסיפור, עם וועדה בבוקר למחרת שאמורה לדחות הכל.

לילה לפני הלכתי לערוך חופה, אבא של הכלה אמר לי "שמעתי שאתה קצת טרוד". אמרתי לו "כן, קצת מבית הכנסת". "למה?". אמרתי לו "העירייה". הוא שאל "באיזו מחלקה?". אמרתי לו "מחר יש וועדה ויש אנשים שם שלא כל כך שמחים". הוא אמר לי "מחר בבוקר אני אתקשר אליך". הוא התקשר בבוקר ואמר הכל אושר, מי שהציק לך יותר לא יציק לך.

כאלו עשרות סיפורים אם לא יותר. בכל פעם שהיה נראה שהדלת הולכת להיסגר, ה' יתברך תמיד היה שם ולא נתן לה להיסגר.

בבוקר אחד הודיעו לנו בהפתעה, שמכיוון שיש ארבע עמותות בגילה שביקשו מגרש, לכן הוחלט בעירייה שרק שניים מהן יקבלו. אני זוכר את ההרגשה – כאילו מישוהו מנסה לקפל את החלום שלנו ולשים אותו במגירה סגורה. הייתי בצער גדול. שתיים מתוך ארבע, מי אמר שנקבל? וגם המקום הוא מקום שלא רציתי בכלל, זה לא המגרש שעליו תכננתי. ממש כאב לי איך הם תלשו אותנו מאותו מקום שביקשנו והחליטו להניח אותנו במקום אחר שלא נראה בכלל מתאים, לא מבחינת המיקום ולא מבחינת הגודל.

אבל שוב – ההשגחה האלוקית גלגלה שנקבל שם שטח, שהיום אני מודה לה' על כל רגע ורגע שהוא בחר דווקא אותו. לא יכולנו לבקש יותר מזה. מבחינת המיקום, מבחינת הגודל, ומעוד כל

המשך שיחת הרב בעמ' הבא <<

זמני השבת

לנוהגים 40 דק'	הדלקת נרות
18:39	18:59
יציאת השבת (ר"ח)	יציאת השבת
20:39	19:49

ירושלים

פרטים
בעמוד 4

**הדלתות נפתחות,
האור נכנס...**

התביישתי. אך הוא אמר לי תסמוך עלי והלך..

והנה יום למחרת, יום שבת, סמוך לצאת שבת, טיילתי עם אחד האברכים, ודיברנו על זה בכאב. אמרתי לו שרק הקב"ה יכול להושיע, כי ידינו קצרה, כי אין מקום בדרך הטבע שיכול לענות על הדרישות שלנו.

מרוב שהיינו עסוקים במחשבות, לא שמנו לב שכבר הגיע זמן ערבית של מוצאי שבת ולא ידענו איפה נמצא מניין. אמר לי האברך שיש מניין אחד באזור שמתפללים מאוד מאוחר, זה נמצא ברחוב האנפה בבית הכנסת "משכן משה".

האמת שאני גר בגילה שנים רבות ומעולם לא התפללתי שם. הגענו. אמר לי אותו אברך: "אני חייב לשאול אותך שאלה, בבקשה אל תגיד לי לא. אני מכיר את הרב כאן, קוראים לו הרב שי צדוק הי"ו, אתה מסכים לי לשאול אותו?". לא הבנתי את השאלה, "מה לשאול אותו?" שאלתי. "נשאל אותו אם הוא מסכים שהכולל יהיה כאן. אני מכיר את בית הכנסת הזה יש בו הרבה מקום. ובשעות היום הוא לא פעיל". התביישתי. איך אכנס לבית-כנסת שמכהן בו רב ואפריע לו. אך הוא אמר לי תסמוך עלי והלך. אחרי כמה דקות הוא חזר עם חיוך רחב: "הרב אמר – כן! כבר ממחר!". לא האמנתי. "מחר? כבר?" – "כן, מחר בבוקר אתם כאן".

מבהיל! מבהיל! לפני כמה דקות לא היה לאן ללכת ואין אפילו קצה חוט, ומחר בבוקר כבר יש בניין.

מדרגות נסתרות

וכבר למחרת – היינו בפנים. בית כנסת מרווח, מקום לכולל ולשיעורים בערב, קשה לעכל. אחרי שעילתי קצת, ישבתי בערב עם עצמי, ופתאום הבנתי שהקב"ה "דאג" שאני אאחר את הערבית, הרי אני לא זוכר את עצמי מאחר ערבית של מוצאי שבת, זו פעם ראשונה שזה קורה לי, וכל זה בכדי שהרגליים שלי ייקחו אותי למניין היחידי שמתפלל מאוחר, שזה המקום שהקב"ה הכין בשבילנו להחזיק אותנו במשך השנים הבאות עד כניסתנו אל הבניין החדש.

ומאז – אנחנו שם. לא שבוע, לא חודש – אלא למעלה מעשור. כל יום שבו אני נכנס ל"משכן משה" אני נזכר באותו ערב.

נזכר איך חשבתי שאין מוצא – ובסוף הקב"ה סובב הכול לטובה, ובצורה שאפילו לא חלמתי עליה. אותם ימים חיזקו אצלי אמת אחת: גם כשאתה לא רואה את הדרך – אל תפסיק ללכת. הקב"ה כבר הכין את המדרגות הבאות, גם אם הן נסתרות מעיניך.

ואז הגיע השלב של הכסף. זה גם אחד מן השלבים המפרכים. איך בונים בית כנסת בלי כסף? הרי אפילו לגבש קיר קטן צריך מימון, וכאן אנחנו מדברים על בניין שלם.

החלטנו להתחיל מבפנים, מהקהילה שלנו. אמרתי לאנשים "הבית הזה לא יחכה, הוא ייבנה עכשיו ועם האנשים שנמצאים כאן עכשיו ועם האגורות שלהם. העיקר שכולם מסכימים לתת גם ממה שאין". זה היה מחזה מאוד מרגש – כל אחד מהקהילה לקח על עצמו הוראת קבע ארוכת שנים. זה לא היה שקל או שניים – אלא התחייבויות אמיתיות, מכיסם, מהלב. ביחד, זה כבר היה סכום מכובד מאוד. אך מעבר לכסף – זה הלבבות המלוכדים שהופכים את הקירות למשפחה. אנשים אמרו לי: "הרב, אנחנו איתך. לא משנה מה יקרה – אנחנו לא עוזבים את החלום הזה".

מחלומות למציאות

ואז הגיע הרגע שכל אחד מאיתנו חיכה לו בסתר ליבו. הבוקר שבו הטרקטור הראשון נכנס לשטח. לא עוד דיבורים, לא עוד חלומות כתובים במחברת – מציאות. ברגע ההוא, כשהשיניים הגדולות של הטרקטור ננעצו באדמה, עמדתי שם, האברכים לצדי, אנשים

המשך שיחת הרב

כך הרבה דברים, שלא היה לי את הכלים ואת העיניים לראות. רק הוא ידע לראות. ושוב התברר כמו תמיד, שהקב"ה ידע הרבה יותר טוב מאתנו איפה הבית הזה צריך לעמוד.

השגחה פרטית מבהילה

הבירוקרטיה הייתה מלחמה מתישה. השטח היה קטן יחסית ולא מכיל את הצרכים שלנו. צריך היתר חדש. אנשים אמרו לי "היתר חדש זה אומר התנגדויות, דיונים, ישיבות, חתימות, מסמכים בלי סוף, יש לך את הכוח עוד פעם להיכנס לשם?". אמרתי להם "אם בונים, אז בונים. ועד הסוף. ויש לי את הכוח ברוך ה'". נכון שזה היה מעייף מאוד, אבל אני חייב להגיד שבכל פעם שהעייפות כמעט הכריעה אותי, הזכרתי לעצמי – זו לא מלחמה פרטית שלי. זה בית לה' יתברך. והוא זה שינצח.

כשהייתי יוצא מהישיבות האלה, מותש, הייתי חוזר אל המקלט הקטן, רואה את פניהם של האנשים, ומרגיש שהכול שווה. ידעתי – אם הם מאמינים בי, אם הם מאמינים בחלום הזה – אסור לי לעצור.

ואכן, אחרי כל המעקפים, אחרי כל השינויים, אחרי כל ה"לא", הגיע ה"כן". ובהשגחה פרטית מבהילה – קיבלנו את המגרש הנוכחי.

בד בבד בזמן שאנחנו מבקשים את המגרש, הגיעה עוד נקודת מבחן קשה – ערב ראש השנה, הודיעו לנו אנשי בית הכנסת שאנחנו צריכים לפנות את המקלט שאנחנו שוהים בו, כי יש למקום ייעוד אחר.

"לאן נלך? הלחץ היה עצום. הרגשתי את המועקה של קהילה שלמה שעומדת ברחוב, בלי בית, בלי כתובת, יש איתי ציבור שלם שאין לי לאן לקחת אותו. עברתי על כל האפשרויות – ואין. בדקתי, ביקשתי – אך כל הדלתות נסגרו. הרגשתי כמו רועה שאיבד את הדרך עם כל הצאן שלו. אך גם שם הוא היה אתנו. לפעמים במהלך החיים, בניסיונות מסוימים, יש הרגשה כזאת כאילו ה' יתברך לא מתערב, לפעמים נראה אפילו שהוא עוזב חלילה, אבל בסוף תמיד אתה מוצא שהוא כל כך

**"מרוב שהיינו
עסוקים
במחשבות,
לא שמנו לב
שכבר הגיע
זמן ערבית..."**

היה שם, אבל כל כך.

יום ששי נסענו לקבר רחל להתפלל לה' שיושיע אותנו, "רבונו של עולם לאן הולכים? לאן הולכים?!" בדרך הטבע באמת שלא ראיתי דרך, בלב שלי אמרתי חוץ מלהוריד בניין מהשמיים אין שום מוצא אחר. אין כאן כלום באזור. בקושי דירות להשכיר יש, כל שכן מקום שיכיל ציבור כל כך גדול שאין זה בנמצא.

בכל הדרך הזאת תמיד ביקשתי מהקב"ה שאני לא רוצה לסובב על הפתחים, אני לא רוצה ללכת לבקש כספים לא בארץ ולא בחו"ל. זה לא אני. באמת זה לא אני. אני לא טוב בלבקש. אנשים שמבינים בעניין אמרו לי "אתה חייב לטוס לחו"ל, יש שם אנשים פוטנציאליים שיכולים מאוד לעזור. אתה חייב לעשות את זה כמו שכולם עושים". אך אני הייתי בשלי – כמו שאפשר משם הוא יכול להביא את זה מכאן.

ואז זה הגיע. באחד הימים בכולל, שני אנשים יקרים דופקים בדלת. הם נכנסו. הם סיפרו לי שהם מחו"ל, וברוך ה' שומעים שם את השיעורים. דיברנו כמה דקות. ואז הם שאלו אותי אם אני צריך משהו. עניתי: "ברוך ה', אני לא צריך כלום, הכל יש לי". הם לא ויתרו. "באמת?" שאלו שוב. אך עדיין הייתי בשלי. "לא חסר לי כלום".

הם לחצו מאוד ואז אמרתי קצת בבושה: "תראו, יש משהו... שהוא לא פשוט, אני לא יודע אם לשתף אתכם בכלל, זה קצת מסובך". הם דחקו אותי לומר. ואז אמרתי שאנחנו בונים בית כנסת והעלויות כבדות, זה סכום לא מבוטל, אמרתי להם את הסכום בבושה. הם הסתכלו אחד על השני, ואחרי שנייה אמרו: "הכל בסדר אנחנו איתך".

התרגשתי מהם כל כך, אבל יותר התרגשתי מה' יתברך, מהצעדים שלו. מהמהלכים שלו. כשהגיע הזמן הוא דאג להביא לנו מקצה העולם שליחים בשביל להרים את הבית הזה, ואני אפילו לא צריך לקום מהכסא, זה פשוט דפק לנו בדלת.

רציתי משהו מיוחד

ובתוך כל המאמץ הזה, בלטו כמה אנשים שנשאו את הפרויקט הזה על הכתפיים שלהם בלי מנוחה. ידידי אהובי, יעקב בן ישי הי"ו – איש של מעשה, שלא נח אפילו דקה. אם היה צריך לדבר עם קבלן – הוא שם. אם היה צריך לרוץ לעירייה – הוא כבר בדרך. כל כך הייתי צריך את האיש הזה בפרויקט הזה. וכאן המקום להודות לו מקרב לב על העשייה שלא נפסקה ולא נפסקת עד היום. יהי רצון שיזכה שכשם שטרם ורץ למען בית ה', כן ירוצו לפניו ברכות וישועות כל ימיו, ויראה נחת מכל יוצאי חלציו.

וכן ידיד נפשי בן מזרחי הי"ו, איש יקר כל כך לליבי – שפתח את ליבו וכיסו, ודאג לעשות הכל שהבנייה לא תיעצר, יהי רצון שכשם שפתח את ליבו וכיסו למען בית ה', כן יפתחו לו שערי שמים לשפע וברכה בכל מעשה ידיו.

וכן הקבלן גבריאל עמיאל הי"ו, אחרי שקבלנים רבים הרימו ידיים ואמרו שפרויקט כזה הוא מורכב מדי – לא רק שהוא לא ויתר, אלא נכנס בכל כוחו. הוא לא היה "עוד קבלן", הוא היה שותף למסע. עבד ימים ולילות, הוא לא ספר שעות, לא חיפש קיצורי דרך, ורק דבר אחד עמד מול עיניו – לראות את הבית הזה עומד לתפארת. יהי רצון שכשם שבנה במסירות את בית ה', כן יבנה לו ה' בית של שמחה, נחת וברכה לדורות.

ואז הגיע סיפור ההשגחה של העיצוב, אחד מהדברים שהשאירו אותי פעור פה. רציתי משהו מיוחד. האמת שראיתי בתי כנסת בכל העולם – גדולים, מפוארים, מרהיבים – אבל שום דבר לא התחבר לי עד הסוף, רציתי משהו שהקב"ה יגיע עליו "כן, את זה".

ואז יום אחד ראיתי תמונה של בית כנסת בחו"ל – וידעתי: את הסגנון הזה אני רוצה, את הידיים של האיש שעשה את זה אני מחפשי". הבעיה? שלא היה כל דרך להגיע לאדריכל. חיפשנו, ביררנו – אך

המשך שיחת הרב בעמ' הבא

הדמיית ההיכל של האדריכל מחו"ל

מהקהילה סביבי, וכולנו שותקים. זה היה רגע שלא צריך מילים – רק הלב דיבר במקומו.

אבל הבנו מהר מאוד – שהכסף לא יספיק. בניין כזה דורש סכומים עצומים. ואז הגיע הרעיון של 'קוזמאצי' – גיוס המונים. אני מודה – בהתחלה קצת חששתי. לא ידעתי איך זה יתקבל, ואם אנשים בכלל יתרמו, אבל כשהתחלנו – רק אז הבנתי כמה אהבה ומה כוח האהבה שיש במקום הזה.

המשיק של הפרויקט אמר לי "תראה, זה לא פשוט כמו שחושבים. אל תשאף להרבה, תציב יעד נמוך של מיליון שקל". אמרתי לו "לא, אי אפשר, צריך הרבה יותר, אם לא, בית הכנסת לא יעמוד. היעד יהיה לפחות פי שלוש". הוא צחק מעט ואמר "חלומות לבד ומציאות לבד. אני מנוסה בזה, זה לא יעבוד". אמרתי לו "בלי אהבה אני איתך, אולי נגייס כמה שקלים, אבל עם אהבה ומסירות נפש אתה לא תכיר את המספרים".

ניגשתי לכל החברים והקרובים והסברתי להם שהצבנו יעד ממש מטלטל, יעד שנראה קצת הזוי אפילו למנהלי הפרויקט, אבל אני מאמין באחדות ובמסירות נפש אחד לשני, ואני בטוח שאם כולם ישימו את הלב על השולחן, השאר כבר יבוא. "אם אתם איתי קדימה, ואם לא אז תגידו לי את זה עכשיו". האמת, שכבר ידענו את התשובה.

ואני רוצה להגיד לכם. אלו היו יומיים-שלושה של נס גלוי. בכל שעה המספרים קפצו במהירות מסחררת. הטלפונים לא הפסיקו לצלצל. אנשים התקשרו מהארץ ומחו"ל: "שמענו, ראינו, אנחנו רוצים להשתתף". הבית שלנו הפך למטה של אהבת ישראל – אברכים, בחורים, נשים, ילדים – כולם נרתמו. ראיתי ילדים קטנים מסתובבים עם קופות צדקה קטנות, דופקים על דלתות: "זה בשביל בית הכנסת שלנו". מישוה נתן לי סכום של כסף משמעותי, ואמר לי: "זה כל מה שחשכתי למען הילדים שלי, אבל אני לא דואג, אני דואג לבית הכנסת – ה' כבר ידאג לילדים שלי". אלו רגעים שאתה מרגיש ששם ישראל הוא באמת משפחה אחת.

"אלו היו ימים של נס גלוי..."

מבחן אמונה מיוחד

האנרגיה באותם ימים הייתה משהו שקשה לתאר. כל שעה נוספת הייתה מתנה. היינו יושבים מול המקרן ורואים – עוד עשרות אלפים, עוד מאות אלפים. אנשים חיבקו אחד את השני, צחקו, בכו, שרו. זו הייתה אחדות שלא רואים כל יום. ובסייעתא דשמיא הגענו ליעד ואף עברנו אותו. המנהל של הקמפיין ניגש אלי כשכולו מזיע ואמר לי "תדע לך, היום למדתי שיעור של 'ביחד'. תמיד האמנתי שאחדות מביאה לדברים גדולים, אך בחיים לא האמנתי שהיא גם יכולה לגעת כל כך חזק במספרים. יש כאן מספרים שהצוות שלנו מעולם לא הכיר".

אך גילינו שהדרך עדיין ארוכה. הבנייה דרשה סכומים גדולים, וכל שלב היה מבחן אמונה מיוחד. היו רגעים שבהם הכסף פשוט נגמר. לא נשאר אפילו להשלים את העבודה שהתחלנו. כל עצירה כזו הייתה כמו אבן כבדה על הלב. אבל אז, כמעט תמיד, קרה משהו בלתי צפוי: תרומה שהגיעה ברגע האחרון, תורם שהחליט להכפיל את הסכום שכבר נתן, מישוה שפתאום הופיע עם פתרון טכני שכולם שברו עליו את הראש.

תמיד ראיתי שכשהקב"ה רוצה, זה כבר לא משנה כמה זה עולה. די לספר על איש אחד יקר עם שותפו שהסכימו להלוות לנו סכום גדול מאוד מאוד. סכום שהוא בגדר מציל חיים לפרויקט. הסברתי לו שאני לא איש של הלוואות ואני אוכל להחזיר לו ממש לאט לאט עם השנים. הוא אמר לי שבשביל בית הכנסת אין לו בעיה לחכות. אחרי תקופה הוא התקשר אלי ואמר: "ההלוואה שדיברנו עליה תשכח ממנה, היא כבר הפכה לתרומה, זו כמובן הזכות שלי".

– לא תמיד ראינו את התמונה באמצע, לפעמים הכול נראה מבולבל, חסר היגיון, אבל בסוף – הכול יוצא כל כך מושלם, ציור יפה שרק הקב"ה יודע איך לצייר אותו, ציור שהסוף מאיר גם את ההתחלה.

אני עומד מול הארון הקודש, מניח יד על הדלת, ולוחש לעצמי: "תודה, רבנו של עולם. תודה על ההשגחה, תודה על הקהילה, תודה על הליווי הצמוד, תודה על הבית הזה, ותודה על כל נשימה שהובילה אותנו לרגע הזה".

כשאני קורא לעצמי את המגילה הקטנה הזאת – אני אומר לי ולכם: לעולם אל תפסיקו להרים עיניים. גם אם הדרך ארוכה, גם אם נדמה שהכול נתקע, גם אם אנשים מנסים לשכנע אתכם לוותר, אם החלום שלכם הוא לשם שמים – הקב"ה יפתח לכם את הדלת הנכונה, בזמן הנכון, עם האנשים הנכונים.

ואולי, בסוף, תגלו – כמו שאני גיליתי – שהמסע עצמו, עם כל המהמורות שבו, היה לא פחות חשוב מהמטרה, כי הוא זה שבנה אתכם, חיבר אתכם, גיבש אתכם – והפך אתכם למה שאתם היום.

אז הנה אנחנו כאן, הבית עומד, הלב פועם, והפה אומר תודה. ובעזרת ה', מהבית הזה יצא אור גדול – אור של תורה, של תפילה, אור של אהבת ישראל – אור שיגיע רחוק, הרבה יותר רחוק ממה שאנחנו יכולים לדמיין.

ועכשיו זה הזמן אחים אהובים, חברים יקרים, בני משפחה יקרים ללב שאחרי שנים עשרה שנה של חלום בוער, של דמעות, של תפילה, של לילות בלי שינה, של מסירות נפש ושל אחדות נפלאה – אנחנו פותחים את הדלתות.

וחשוב לי מאוד לומר שזה לא "בית של משהו" – זה **הבית שלנו**, של כל מי שתרם, של כל מי שהתפלל, של כל מי ששמח יחד איתנו. וגם אם הייתם רחוקים – נשמעתם נגעה בבנייה הזו.

אנחנו מזמינים אתכם להיות שם ברגע שבו נפתח את הדלתות לראשונה. לבוא, להתרגש, לברך, ולהתברך, ולהרגיש שאתם חלק מהנס הזה. בגב העלון מצויינים הפרטים של התאריך המקום והשעה. **מחנה לכם שם, שבת שלום עם ישראל!**

רבי ישראל
לוי

נ.ב. כמובן, כאן המקום לשלוח תודה רבה לאברכים היקרים, תלמידים הרי הם כבנים, ולכל אנשי הקהילה, שעל כל אחד מהם יש לי לכתוב מגילה בפני עצמה, ומודה אני לה' יתברך יום שזיכני להיות בקרבם ובמחיצתם. יה"ר שיזכו כולם ללמוד תורה מתוך נחת, ולהעמיד דורות ישרים לפני ה' כל הימים, אמן כן יהי רצון!

"והתוצאה? חכו ותראו. הוא באמת צדק..."

כלום. חלפו שבועות, אך ללא הצלחה. כמעט והתייאשתי. ואז, כמו יד נעלמה שסובבה את ההגה, מצאתי את עצמי בחנות כיסאות לבית הכנסת. הם מדברים איתי, ובדרך אגב אני מראה להם את התמונה של הסגנון שאני אוהב. המוכר מסתכל ואומר: "אה, זה? אנחנו מכירים אותו. הוא מחו"ל, הוא עובד איתנו".

אני עוצר. "רוצים שנקשר ביניכם?" – אמרתי "כן, בשמחה גדולה!". וכך, בהשגחה פרטית שאין לה הסבר טבעי, מצאתי את עצמי מדבר עם האדריכל. דיברנו, הסברתי לו שמהתחלה כבר אמרתי לעצמי שאני לא הולך לעשות "משהו יפה", אלא משהו שיעשה כבוד אמיתי למלך מלכי המלכים. "מאות מיליונים נשפכים על פארק אשדוד, על מוזיאון תל אביב ועל אצטדיון בלומפילד – ארמונות להבלים. ולבית ה' נחסוך? אם אתה איתי לעשות משהו שלא היה – נצא לדרך". והוא, בלי היסוס, אמר לי: "כן אני מוכן לגמרי". והתוצאה? חכו ותראו. הוא באמת צדק. גם אתם תגידו שהוא צדק.

ההתרגשות בקהילה הגיעה לשמים. אנשים התחילו לקנות דירות ליד בית הכנסת, רק בכדי להיות קרובים אליו.

ואז זה קרה. אחרי שנים עשרה שנה של חלום, של ריצה, של דמעות, של לילות בלי שינה – הבית קם. לא עוד שרטוטים על נייר, לא עוד חלומות שמרחפים באוויר – בית חי, נושם, עומד על תילו.

והלב – אוי הלב – כמעט ולא מכיל את ההרגשה. אנשים מהקהילה עמדו, הסתכלו מסביב, וחלק מהם לא יכלו לעצור את ההתרגשות. ראיתי מבוגרים, כאלה שכבר עברו הרבה בחיים, עומדים ומתרגשים כמו ילדים. "מי היה מאמין..." הם לחשו.

והנה – חנוכת הבית מתקרבת. אנחנו מתכננים אירוע שלא רואים כל יום. הרב הראשי, מסכי לד, תזמורות, תפילה, ורגעים של רגש טהור. וכל מי שתרם, כל מי שהתפלל, כל מי שהחזיק אותנו ברגעים הקשים, צריך לדעת שחלק ממנו טמון כאן בין האבנים.

שנים עשרה שנה של חלום בוער

וכשאני בימים האחרונים נכנס לבית הזה, אני לא רואה בו רק בניין – אלא מגילה שלמה. מגילה שנכתבה בזיעה, בדמעות, בחיוכים, בניסים גלויים ובהשגחה פרטית שרק הקב"ה יודע לארגן. וכמו במגילת אסתר

אחרי שנים של תקווה, עמל, תרומות, תכנונים ותפילות -

הדלתות נפתחות.
האור נכנס...

המעמד האדיר והמרגש
של חנוכת הבית
של בית הכנסת והמרכז הרוחני
"מחנה אפרים"

במעמד הרבנים הגאונים

יצחק יוסף ראשון לציון
פאר הדוד הר"ר
ראש ישיבת קי החיים
היה"ר
רב קהילת מחנה אפרים
מורנו ורבנו היה"ר
יעקב חיים סופר שליט"א
אפרים שרבני שליט"א

ובהשתתפות

ראש הקהילה **משה ליאון** סגן ראש **צביקה כהן** יו"ר **עופר איובי**

את הערב יגיעו הזמר דוד הפצדי ולהקתו

לעדכונים:

שלחו את הסילה "הצטרפות"
גברים 054-6284225 (אור)
נשים 050-5043395 (אדל)

באתר

ברחוב
האלמוג

בשעה
19:30

ביום שלישי ט"ז אלול
9 לספטמבר 2025 למינימום

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

בס"ד גיליון: 1174

הדלקת הנר: 18:54 צאת השבת: 19:54 רבינו תם: 20:32 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: עניה סערה (ישעיה נד), ערב ראש חודש אלול.

אוצרות הפרשה

פרשת "ראה"

"לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה" [יד, כא].

הרא"ש, רבנו אשר בן יחיאל זצ"ל, נולד בארץ אשכנז, הנקראת כיום גרמניה. רבו היה המהר"ם מרוטנבורג זצ"ל. שהעמיד את גדולי הראשונים, וביניהם הרא"ש, התשב"ץ, המרדכי, ועוד. בשנת ה' אלפים מ"ו נכלא המהר"ם מרוטנבורג בכלא על ידי הגרמנים הארורים. באותה תקופה החמירו רדיפות היהודים באשכנז. מאחר שהיהודים נחשבו "עבדי האוצר", והכניסו הון רב לקופת המדינה, נאסר עליהם לעזוב את אשכנז ולהגר לארץ אחרת. המהר"ם מרוטנבורג, שהשתוקק לעלות לארץ ישראל, הוא ניסה לעזוב את המדינה בסתר יחד עם בני משפחתו, ואף סייע ליהודים אחרים לעשות זאת. אך יהודי מומר הלשין על המהר"ם באזני השלטונות. הרשעים הארורים תפסוהו בהיותו כבר באיטליה, והחזירוהו לאשכנז. הם כלאוהו במבצר אנזיסהיים שבחבל אלזס.

הקיסר תבע סכום עצום של עשרים אלף מארקים תמורת שחרורו של המהר"ם. הרא"ש אכן אסף כסף כדי לחלץ את רבו, ורבים של כל ישראל, משביו. אך המהר"ם לא הסכים שיפדוהו בהון עתק שכזה, שהרי כבר אמרה המשנה בגיטין: "אין פודין את השבויים יתר על כדי דמיהן, מפני תיקון העולם". אילו היו נכנעים לסחיטה של הקיסר, עלול היה הדבר להוות תקדים, שיאסרו עוד יהודים אחרים בכלא, וידרשו כופר כדי לשחררם. שבע שנים היה המהר"ם כלוא, והוא נפטר בכלא. גם לאחר פטירתו סירבו השלטונות לאפשר את פדיון גופתו הטהורה, רק ארבע-עשרה שנה לאחר מותו נפדתה גופתו על ידי יהודי עשיר בשם אלכסנדר וימפן, אשר תרם למטרה זו את מרבית רכושו.

בשנת ה' אלפים מ"ח, שנתיים לאחר שנכלא המהר"ם בכלא, פרצו פרעות נוראות באשכנז, ונהרגו עשרות אלפי יהודים. ביניהם היה ידידו של הרא"ש, שלמד יחד אתו בישיבת המהר"ם, הלא הוא ה"מרדכי", שנהרג על קידוש ה' יחד עם אשתו וחמשת ילדיו. גם חברים בעל ה"הגהות מימוניות" נהרגו על קידוש ה'. הרא"ש החליט להגר עם אשתו ובניו לספרד, שבאותה תקופה היתה בטוחה ונוחה יותר עבור היהודים. בניו של הרא"ש היו אף הם גאוני עולם, ונודעו בגדלותם ובצידיקותם, והם: רבינו יעקב "בעל הטורים", רבי יהודה, רבי יחיאל, רבי שלמה החסיד ורבי משה. הרא"ש ובני משפחתו, שחיפשו מקום תורה ויראה, פנו לעיר טולידו אשר בה התקיימה ישיבתו הידועה של הרשב"א, רבנו שלמה בן אדרת. שישים תלמידים גדולי עולם היו יושבים עם הרשב"א בישיבתו, וכאשר הובאה לפני הרשב"א שאלה הלכתית, היה שומע את דעת כולם, מהקטן עד הגדול. זאת על פי דרשת חז"ל בסנהדרין. לאחר שהגדול שבדיינים או ברבנים אמר את דברו, אין לומר דעה אחרת, אך אם הרב עדיין לא אמר את דברו, והוא נותן לתלמיד רשות, מותר לתלמיד לומר את דעתו.

זמן קצר לאחר שהגיע הרא"ש לישיבתו של הרשב"א, בא ילד לשאול שאלה. גדי שחוט היה בידו, והוא אמר: "השוחט שחט לנו את הגדי, אך כשאמא פתחה את הגדי, היא מצאה נקב במעיין, והיא מבקשת לשאול האם הבשר כשר או לא". שאלה מעין זו תלויה בפרטים שונים ובדקויות. כגון, אם נמצא הנקב מעבר לאיבר או לפני האיבר, אם נמצא עליו קורט דם, ועוד. לקח הרשב"א את הגדי, והתחיל לשאול את התלמידים מהקטן שבהם עד הגדול, כל אחד סברא אחרת, והרא"ש עמד כל אותה עת ליד הדלת.

אמר הרשב"א: "הנה הגיע לכאן אחד שנראה כחכם אשכנזי, בואו נשמע מה הוא אומר". נתנו לרא"ש את הגדי, התבונן בו, ואמר שהוא מותר לאכילה.

אמר הילד: "אמא שלי אמרה, שאם החכמים יורו שהגדי מותר באכילה, לא אביא אותו הביתה, אלא אתן לעני, או לאדם אחר שירצה לאכול ממנו, כי אצלנו בבית נוהגים שלא לאכול מבהמה שהורה בה חכם, אפילו אם פסק להתיר". הטעם לכך הוא על פי דברי הגמרא על דברי הנביא יחזקאל: "ואומר אתה ה' אלוקים, הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה, ולא בא בפי בשר פיגול", דורשת הגמרא: "ולא בא בפי בשר פיגול – שלא אכלתי מבהמה שהוכשר ע"י חכם". זוהי מידת חסידות, למרות שמעיקר הדין מותר הדבר.

"אם כן", אמר הרא"ש, "אני אוכל לאכול את בשר הגדי הזה".

תחילה נימק הרא"ש ובאר באר היטב את כל צדדי ההיתר, והביא ראיות עצומות מדברי הגמרא ומחשובי הפוסקים. עד שהיו הדברים נהירים וברורים כנתינתם מסיני, והיו הכול נפעמים מבקיאותו ומעומק מחשבתו. לאחר מכן הוסיף הרא"ש ואמר על דרך צחות: "אף יש לי ראייה מהפסוק בפרשת ראה, שרשאי אני לאכול מן הגדי הזה". תמחו כולם לפשר דבריו, והסביר: הפסוק אומר: "לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה", וכל מילות הפסוק נתקיימו בי: "לגר" – גר וזר אנוכי בארץ זו, שהרי ממדינה אחרת באתי. "אשר" – זהו שמי. "בשעריך" – עיניכם רואות, שעומד אני עכשיו ליד השער של בית המדרש. "תתננה ואכלה" – יתנו לי את הגדי, ויהיה לי להשיב נפשי ונפש בני ביתי.

הבין הרשב"א, שלפניו עומד הגאון הגדול והקדוש רבנו אשר, אשר נתפרסם בכינוי הרא"ש. מיד קם, חיבקו ונשקו על ראשו, והושיבו לידו. ציווה הרשב"א לנהוג בו כבוד גדול, הקים עבורו ישיבה ועמד בראשה, ואף העמידו בראשות בית הדין (דורש ציון).

לרפואת יוסף בן תמר הי"ו, יוסף בן זולכיה הי"ו, אמיר בן דורית הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, דניאל בן רותם הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

"וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך" [מתוך ההפטרות].

רבנו האר"י הקדוש כותב, שרבי עקיבא היה ניצוץ של משה רבנו ע"ה. שניהם חיו מאה ועשרים שנה, ושנים אלו התחלקו, אצל שניהם, לשלושה חלקים. אצל משה רבנו: שלוש בבית פרעה, שלוש מלך בארץ כוש, ושלוש הנהיג את ישראל. אצל רבי עקיבא: ארבעים שנה עם הארץ, ארבעים שנה למד וארבעים שנה לימד. הגמרא מביאה את עדותו של רבי עקיבא על עצמו: "אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי: 'מי ייתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור'. אמרו לו תלמידיו: 'רבי, אמור ככלב!' – אמר להם: 'זה נושך ושובר עצם, וזה נושך ואינו שובר עצם'.

הכלב נקרא בשם זה כי "כולו לב", בהיותו נאמן מאוד לאדוניו. כשהכלב נושך יש לו "כללים". בדרך כלל, כשהוא נושך במטרה להרתיע, הוא נושך רק בבשר. רק לעיתים רחוקות, כשהוא נושך בתוקפנות, במטרה לחסל את קרבנו, הוא נושך עד לעצם.

לחמור – אין כללים. כשהוא מחליט לנשוך – הוא ינשוך עד כדי שבירת עצם! הוא לא יעזוב את קרבנו בכל מצב, עד שיגיע לעצמותיו.

ראש הישיבה, רבי עזרא עטיה זצ"ל, השתמש בדוגמא, שהייתה מצויה בימים עברו, כדי להראות עד כמה החמור – "חמור":

עיקר המסחר באותם ימים נעשה בעיר צור הצפונית. הדרך העולה לשם הייתה צרה מאוד, כאשר תהום פעורה מתחתיה. היו מעמיסים את הסחורות על חמור, והוא היה מטפס במעלה הדרך, עשרות קילומטרים.

במקום שהחמור יפסע, לכל הפחות, במרכז הדרך הצרה, הוא תמיד היה נוהג לפסוע בצד הדרך, סנטימטרים בודדים מהתחום. לחרדת הרוכבים עליו. כל אימת שהרוכב היה מכה בחמור שיתקרב למרכז הדרך – החמור היה מתקרב, אך כעבור כמה פסיעות חוזר שוב לפי התהום.

אי אפשר "לחנך" חמור. הוא יישאר לעולם "חמור". אין לו תקנה! ככל שתכה בו – הוא בשלו! הוא ישוב ללכת על פי תהום! הוא נושך – ללא הבחנה – עד לעצמות.

ידיעה זו חשובה לנו מאוד, משום שאנו חיים בין ישמעאלים, ועל ישמעאל נאמר: "שבו לכם פה עם החמור". דרשו על כך חז"ל בכמה מקומות: "עם הדומה לחמור".

עלינו לדעת: כשישמעאל "נושך" – הוא נושך עד שבירת העצם! הוא לא מבחין מתי עליו להסתפק בנשיכה קלה, ומתי עליו לתקוף בנשיכה חמורה. הוא נושך, תמיד, במלא העצמה.

כבר כתב הרמב"ם באיגרת תימן: "ואתם, אחינו, ידוע לכם שהקדוש ברוך הוא הפילנו במהמורות עוונותינו בתוך אומה זו, שהיא אומת ישמעאל, שרעתם חזקה עלינו, והם מתחכמים להרע ולמאוס אותנו, כמו שגזר עלינו יתברך: 'ואויבניו פלילים' – שלא תעמוד על ישראל אומה יותר אויבת ממנה! ולא אומה שהרעה בתכלית הרעה. לדלדל אותנו ולהקטין אותנו.

ואפילו דוד המלך עליו השלום, כשראה ברוח הקודש כל הצרות העתידות לישראל, התחיל לצעוק ולקונן בלשון האומה מרעת בני ישמעאל ואמר: 'אויה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר'.

ועם כל זה, לא נוכל להינצל מרוב רעתם ופחזותם בכל זמן, וכל זמן שאנו רודפים שלום – הם רודפים אחרינו בשנאה ובמלחמה, כמו שאמר דוד המלך עליו השלום: 'אני שלום וכי אדבר המה למלחמה'.

דוד המלך ראה את כל הגלויות העתידות. הוא ראה את גלות רוסיה, גלות אירופה, גלות אמריקה, אבל רק על גלות אחת הוא קרא "אוי": על גלות ישמעאל!

כי עם "חמור" אי אפשר לעשות הסכמים! הוא לעולם יישאר חמור, הוא לעולם ינשוך עד לשבירת העצם! במאמרו של רבי עקיבא, בו הוא מתאר את שנאתו לתלמידי חכמים, בהיותו עדיין עם הארץ, הוא בא ללמדנו יסוד גדול:

שנאה נוצרת כאשר יש שייכות בין שניים. כשאחד סבור שהשני נכנס לטרטוריה שלו – הוא עלול לשנוא אותו. אולם כאשר אין שום קשר בין השניים, ואיש אינו מאיים על רעהו, אין סיבה לשנאה.

עם הארץ שונא תלמיד חכם משום שבתוך תוכו הוא יודע שהאמת והאושר נמצאים אצל התלמיד חכם! בתוך תוכו הוא מאמין ויודע שיש גן עדן ויש גהנום, גם אם כלפי חוץ הוא מצהיר אחרת!

בליבו פנימה הוא יודע שהחיים המאושרים הם נחלת שומרי התורה והמצוות, ולא נחלת אלו החיים חיי הבל, שטופי תאוה!

בתוך הטריטוריה הפנימית שלו נמצאת האמת הזאת, והיא הגורמת לו לקנאה ולשנאה. אולם שנאה זו לא תימשך לנצח. בע"ה נזכה בקרוב להגיע לזמן בו יתקיים בנו: "וכל בניך לימודי ה'", ונזכה לביאת משיח צדקנו, שאז ישבו כולם וילמדו תורה, וכולם יהיו תלמידי חכמים. כמאמר הנביא: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

או אז, "ורב שלום בניך" – לא תהיה קיימת בעולם שנאת עמי הארץ לתלמידי חכמים, ושלוש ישרור בין כולם. גם שנאתו של רבי עקיבא לתלמידי חכמים הייתה כמובן מוגבלת בזמן. היא הייתה קיימת רק "כשהייתי עם הארץ". כשרבי עקיבא הפך לתלמיד חכם, השתנה הדימוי לחמור מן הקצה אל הקצה:

על יששכר נאמר: "יששכר חמור גרם". רש"י מפרש: "חמור בעל עצמות, סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינין אותו משא כבד".

הזוהר הקדוש אומר, שיש בזה רמז לכך שנשמתו של יששכר הייתה ברבי עקיבא, שדימה את עצמו לחמור. משום כך היה רבי עקיבא חכם גדול, הדורש תלי תלין של הלכות אפילו על התנין שעל אותיות התורה הקדושה, כמו יששכר שהיה התלמיד חכם שבין השבטים. לעתיד לבוא, בקרוב בימינו נזכה, כאמור, לקיום הפסוק שבהפטרות השבוע: "וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך" (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריא חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזיזלה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן דינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

רפלידתו זיהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

פרשת

ראה

כט' אב תשפ"ה

גיליון מספר
184

מה העיר הרבי מצאנו למתפלל בעת אמירת מי שברך?

מסופר על הגה"ק רבי שמואל ענגיל זצ"ל אבד"ק ראדימישלא שפעם יצא לאור ספר למדני ולא היה לו זמן לעיין בו. לקחו עמו לבית הכנסת ועיין בו בעת קריאת התורה בין גברא לגברא. כשהבחין בכך רבו ה'דברי חיים' מצאנו זיע"א, העירו על כך שכאשר אומרים 'מי שברך' לעולה לתורה צריך להקשיב ולענות אמן בכוונה.

מדוע עושים מי שברך? כי יש כאן ספר תורה וציבור. מתכוונים ברצינות. מברכים את העולה לתורה, מברכים את החולים.

(הביני ואלמודה)

זכר לקחת טלית ותפילין, ושכח לקחת את נעלי הבית

מסופר שכאשר מייסד חסידות חב"ד רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל נאסר, ביקש לשלוח שליח אל רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זצ"ל שיתפלל עליו.

כאשר השליח הגיע לברדיצ'וב, התעניין רבי לוי יצחק בפרטי המאסר. "האם רבי שניאור זלמן היה מבולבל בעת מאסרו?" שאל רבי יצחק. "הוא היה מבולבל רק בחיצוניות אך לא בפנימיות" השיב השליח.

"כיצד אתה יודע זאת?" המשיך הרב לשאול. "שכן כאשר הוא ארז את חפציו לבית הכלא, זכר לקחת עמו את הטלית והתפילין אך שכח לקחת את נעלי הבית שלו..." השיב החסיד.

(אור שרה)

איך עונים לאברך שלא ראוי להדפיס את חידושייו לאור?

סיפר מרן רבי חיים קניבסקי זצ"ל: לפני שנים רבות בא אלי בחור אחד עם קונטרס על סדר זרעים שחפץ להדפיסו, וביקש שאעבור עליו. עברתי עליו וראיתי שאין ראוי להדפיסו. היתה לי בעיה מה אגיד לבחור? אם אגיד לו שלא להדפיס - הרי כל כך השקיע ועבד עליו. ואם ידפיסו - הרי אח"כ כשיגדל יהיו לו בזיונות גדולים, ולא ידעתי מה לעשות.

ירדתי לגיסי הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל, שהיה גברא רבה, להתייעץ עמו כדת מה לעשות. ואמר לי: "תגיד לו שלא מיעצים לבחור להדפיס ספר, כי אח"כ הבחור גודל ויהיו לו בוודאי הוספות רבות על הספר, וכדאי שידפיסו בעותקים מועטים ויחלקו רק בקרב בני משפחתו". וב"ה כך עשה...

(דרך שיחה, אגישמקע ווארט)

"הזקן והפאות שאתה רואה, זה של החברה..."

סיפר הרב אברהם מרדכי מלאך שליט"א: כולם שמעו על המשגיח ר' גדל אייזנר זצ"ל, משגיח בשיבת חידושי הרי"ם המקום שבו שזכיתי ללמוד, אך כשהייתי צעיר לא ממש קלטתי אותו. יש סיפורים עוד מהשואה עליו, כשהמלחמה פרצה העיר

לודז' נהפכה לגטו. בלילה לא נתנו ליהודים לצאת, והיו צריכים להישאר סגורים בביתם.

ר' גדל יושב בביתו בגטו, ולפתע הוא שומע דפיקות בדלת. דפיקות בדלת בלילה בגטו זה סימן שזה נגמר, תתחיל להגיד שמע ישראל.

הגרמנים הגיעו, ואם לא פותחים להם, הם יפתחו גם בלעדיך. ר' גדל אומר 'שמע ישראל' והוא פותח את הדלת. ומגלה שזה לא היו בכלל גרמנים, אלא דווקא אחד מידידיו הכי טובים, יהודי חשוב, בן עליה שהיה מסוגל לשבת וללמוד 18 שעות רצופות. והוא היה ראש חבורה להרבה בחורים.

הוא נכנס, ר' גדל מוציא נשימה ונרגע. 'הו ר' יענקל תיכנס תאכל משהו, מה אתה עושה פה?' ענה ר' יענקל 'אני לא צריך שום אוכל, לא באתי בשביל זה'.

יומיים לפני הביקור הזה, הגרמנים פרצו לדירה של אותו חבר וירו באשתו וכל ילדיו מול העיניים שלו. ר' גדל כבר שמע מהסיפור הזה והתפלל שהשם לא יפגיש אותו עם החבר הזה, כי הוא לא מסוגל לחשוב מה אומרים לאדם כזה במצב כזה, אין לי מה להגיד לו. היהודי ראה דברים מזעזעים כאלו מול העיניים ועכשיו הוא יושב מול ר' גדל בבית.

פונה אליו ר' יענקל: ר' גדל, אני עושה את הכל בשביל הקב"ה, אני מתפלל, אני לומד, אתה מכיר אותי טוב. מה עשיתי רע? למה מגיע לי כזה דבר? למה מגיע לי? והחלטתי שאני מוריד את הזקן והפאות, אבל הרגשתי מספיק קרוב אליך שרציתי לספר לך לפני. אז באתי להגיד לך שאני אומר שלום לזקן ופיאות כי אני גמרת עם כל זה.

ר' גדל לא אמר לו מילה. הוא ישב בשקט, והיהודי הזה יושב ומתחיל לבכות, ור' גדל בוכה ביחד אתו. ואז אמר לו ר' גדל, 'אם זו ההחלטה שלך אני לא יכול להגיד מילה'.

היהודי עומד ליד דלת והוא בדרך לצאת, וממש ברגע האחרון אמר לו ר' גדל, 'אבל מה נגיד לחבורה שלך? זה ממש ישבור אותם... בסדר, אתה יכול ללכת'. והיהודי יוצא וסוגר את הדלת עם טריקה חזקה בעצבים.

עובר זמן והגרמנים התחילו להסיע יהודים לאושוויץ ומחנות אחרות, וזה היה הפעם האחרונה שר' גדל ראה את היהודי. ר' גדל עלה לארץ ישראל ויום אחד כשהוא המתין ליד איזה חנות ניגש אליו יהודי וחשוב, בעל צורה ואומר לו, 'גדל, אתה זוכר אותי?' - 'לא'. 'הזקן ופיאות שאתה רואה - זה לא שלי אלא של החבר'ה'...

(אסדר לסעודתא)

הנכד של הצדיק הניח מנורת נפט בקביעות בשביל החשוך

יום אחד באו אנשים וסיפרו לגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שאדם פלוני מניח בקביעות מנורת נפט באחד השבילים החשוכים של העיר העתיקה בירושלים, ומנורה זו מאירה לעוברים ושבים את הדרך.

הורה הרב זוננפלד לעקוב אחר האדם שמאיר לעוברי הדרך, וכשיאתרוהו יביאוהו אליו. ואכן במשך ימים עקבו אחרי הנעשה

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין שליט"א
אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו

באותו משעול, עד שגילו כי מניח המנורה הוא לא אחר מאשר נכדו של הרב זוננפלד, הלא הוא הגאון רבי צבי קופשיץ זצ"ל. כשנכנס לסבא, שאל אותו על מה ולמה הוא עושה זאת?

השיב לו רבי צבי: "לפעמים קורה שאדם גוזל מחברו על ידי ההליכה בדרך, כגון שהולך לאט או נעצר ומתעכב לשוחח עם חברו, ובכך מעכב את ההולך אחריו שכן מדובר במשעול צר, ומונע ממנו להספיק מה שיכול אלמלא העיכוב.

על כך נפסק בש"ע שיעשה בהם צרכי רבים. ומכיון שחושש אני מגזל שנגרם מכך על ידי ואיני יודע ממי גזלתי, אני מניח שם מנורת נפט שתאיר את דרכם של העוברים ושבים שזה צורכי רבים".

(הלכות עמלים, איש לרעהו)

איך פקידת בנק "פשוטה" ארגנה ריהוט בשווי אלפי שקלים לשיבות?

לפני כמה שנים חזרתי מהעבודה בבנק שבו שימשתי כפקידה, בדרך ראיתי מודעה קטנה: "דרושים רהיטים עבור בית מדרש שהוקם לאחרונה: שולחנות, כיסאות וארונות לספרים. נודה מאוד על כל תרומה". באותו רגע לא חשבתי שיש לי דרך לעזור להם, אך הבקשה נגעה לליבי, והחלטתי לתלוש אחד מהחלקים שעליהם רשום מספר הטלפון.

למחרת הגעתי לעבודה כרגיל, והנה אני רואה נגר המפרק לי את השולחן. "סליחה, זה השולחן שלי" אמרתי. "תקבלי שולחן חדש", הוא אמר. "פה זה סניף חדש, ובהנהלה החליטו להחליף את הרהיטים".

אכן, רק לפני כחודש הועבר הסניף למקום הזה. זהו סניף יוקרתי שנועד במקורו ללקוחות מחו"ל. הריהוט שבו מכובד ויוקרתי, אולם החליט מי שהחליט, שהוא לא מתאים לנו כרגע, וצריך ריהוט יותר פשוט.

הנגר קיבל הוראה מהנהלה לעבור משולחן לשולחן, מארון למדף ופירק הכול. הוא פנה לכיווני ושאל: "אולי את יודעת על מישהו שירצה את הרהיטים הללו?" רגע לפני שאני מונעת בראשי לשלילה, אני נזכרת בפתק שתלתתי רק אתמול בצהריים ממודעה קטנה. "כן, יש לי מספר של מישהו כזה".

אני מתקשרת למספר ואומרת: "יש כאן תרומה של רהיטים לבית המדרש". הוא שואל על כמה פרטים, ומברר לאן לשלוח את המשאית כדי לאסוף את הריהוט. "יש פה כמות גדולה מכל דבר, והכול באיכות מעולה". ב"ה לאחר זמן קצר הם הגיעו ואספו את הרהיטים לבית המדרש.

אבל כאן הסיפור רק התחיל. השם שלי נקלט במחלקת הבינוי של הבנק, כאילו אני מכירה אנשים ומוסדות צריכים רהיטים. כעבור כמה ימים התקשר אלי המנהל של המחלקה. הוא אמר שהם סוגרים קומה שלמה של הבנק בבניין בתל אביב, והם עומדים לפנות משם את כל הרהיטים. "את מכירה מישהו שזקוק להם?"

אמרתי, "כן, בוודאי. אני כבר חוזרת אליכם עם הפרטים". באותו רגע בכלל לא ידעתי מי צריך רהיטים, אבל היה ברור לי מה עלי לעשות. התחלתי בסבב טלפונים. פניתי לשיבה אחת ולעוד אחת, עד שבסופו של דבר נשלחו שתי משאיות עמוסות בריהוט לשיבת 'שמעיה', ועוד שתי משאיות.

עברו שבועיים, וממחלקת הבינוי מתקשרים שוב. הפעם מחדשים את הסניף בירושלים. אני פונה שוב לחפש את הישיבה הבאה שתזכה במלאי. הפעם יצאו המשאיות לכיוון הישיבות 'פורת יוסף' ו'רינת תורה'.

עוד כמה טלפונים כאלה ועוד בתי מדרשות מקבלים שולחנות כיסאות ומדפים. בינתיים התפרסם מספר הטלפון שלי גם בצד השני. הישיבות כבר

הכירו אותי כאחת שמכירה תורמים לריהוט בית מדרש.

יום אחד התקשר אלי המזכיר של ישיבת סלבודקה: "תוכלו לארגן לנו חמש מאות יחידות?" אף פעם לא התעסקתי עם מספר כזה. עניתי "הייתי שמחה לעזור" אמרתי, "אבל אין לי מושג איך". לא עברו חודשיים והנה אני מקבלת טלפון מהנגר של הבנק: "סוגרים שני סניפים גדולים בנתניה, ויש לנו למסירה כמות ענקית של חמש מאות יחידות!" מיד שלוש משאיות עשו בס"ד את דרכן לשיבת סלבודקה.

(השנחה פרטית)

החברותא של הרב מטעפליק עם רבי שלומק'ה מזוועל על חושן משפט

הרבי הקדוש רבי שלומק'ה מזוועל זצ"ל, ביקש פעם מהגאון הצדיק מהרש"א פולנסקי - הרב מטעפליק זצ"ל, לקבוע עמו לימוד בחברותא בטור ושולחן ערוך חושן משפט בכמה סימנים שבנושא מסוים שברצונו לברר עמו יחדיו.

הטעפליקער רב נענה כמובן בחפץ לב להצעה, וישבו שני האריות יחדיו ללמוד מדי יום. יום אחד תוך כדי לימודם, עלה בידם לברר הלכה מסובכת אחת שיש בה הרבה סיבוכים ועיקולים, ולאחר שהרבו בשקלא וטריא הגיעו למסקנת הדברים, והעלו בנידון דין ברור.

והנה לפתע נרעד הטעפליקער רב ונעשה חיוור כסיד, והיה נסער עד מאוד! שאל אותו החברותא הרבי הק' מזוועל: "מה קרה? מדוע נפל עליכם פתאום פחד ורעדה כל כך?"

סיפר לו הרב מטעפליק שזה עתה ממש נזכר תוך כדי לימודם, שהגיע אליו פעם לפני שנים רבות בבית דינו שבטעפליק דין תורה קשה שעסק בדיוק בהאי הלכתא שביירו זה עתה, אך שם פסק בדיוק בהיפוך ממה שביירו עתה הדין, ואם כן הרי נמצא שלא דן דין אמת וחייב את הזכאי וזיכה את החייב.

הרב החל בוכה ומצטער על טעותו עד שברוב צערו נפל מתעלף על הארץ. גם לאחר שעוררוהו מעלפונו לא מצא מרגוע לנפשו, וביקש מיד לברר כל פרטי אותו דין תורה מי היו בעלי הדינים והיכן נמצאים הם כיום, כדי שיוכל להשיב את הממון למי שצריך, כדין דיין שטעה בדין.

והנה לאחר מאמצים מרובים הצליחו מקורביו לגלות את שם האיש, אך כשניסו לברר אודותיו בטעפליק, נודע שלפני כמה שנים עזב את טעפליק, ולא נמצא אף אדם שיידע היכן מקום מגוריו עתה. הרב הצטער על כך מאוד, ובצר לו פנה להרה"ק מזוועל שייעץ לו כדת מה לעשות.

אמר לו ר' שלומק'ה: "אל תדאג, הוא עוד יבוא לכאן!" לשמע תשובתו המופלאת של הרבי, הכין הטעפליקער רב את מלוא הסכום שהתחייב לשלם לאיש בתוך מעטפה מסודרת והניחה תיכף בכיס חליפתו, כדי שתהיה מוכנה עימו בכל מקום שילך.

ואכן, לאחר כמה שבועות, יצא הטעפליקער רב מבית הכנסת מתפילת מנחה, רואה הוא פתאום את אותו אדם שהגיע לתפילה בבית הכנסת. האיש שמח מאוד לפגוש כך באקראי את רבו הנערץ משנים עברו בטעפליק, וסיפר שהוא גר כיום במדינה רחוקה בארצות הברית והגיע כעת לביקור קצר בארץ הקודש.

מיד באותו מעמד, הזכיר לו הרב את אותו פסק 'דין תורה' שהיה עימו לפני שנים, ותוך כדי דיבור הושיט את ידו לכיס חליפתו, שלף מחיקו מעטפה מוכנה ומסרה לו. האיש עמד נפעם ונסער לנוכח צדקותו וישרותו המופלגת של הרב.

תקופה קצרה לאחר אותו מעשה סיים הרבי מזוועל את חוק לימודיו עם הטעפליקער רב, באומרו שכבר סיימו לברר את הסוגיא שהיתה נצרכת לו. אולם הרב מטעפליק הבין היטב שכל מטרת הרבי מזוועל בחברותא זו מתחילה, לא היתה אלא כדי להגיע אל אותה מסקנה של הפיכת הפסק באותו דין תורה, כדי שיוכל לתקן את טעותו.

(סיב הקהילה)

זכות העלון להשבה מהירה של החטופים, ויפ"ש: לכל הפצועים, וכן ליוסף בן שרה, נטירת רחל, יעל בת אריס, אוהד בן דבורה, לימור בת אוליביה, רינת בת שושנה, בתוך שאר חולי עמ". זיווג הטן לתהילה בת חותי מלכה. זש"ק לאורטל בת יפה ולהבייל לע"י: אמנון חיים בן יוסף, עליזה בת מרים, נחמן בן רינה ז"ל

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

ה"אנכי" - ברכה וקללה

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (יא, כו)

יש וארץ ידוע של ה"מאור ושמש" על הכתוב (דברים ה, ה) "אנכי עמד בין ה' וביניכם": ה"אנכי" - הוא זה שעומד ומפריד בין ה' וביניכם. מספר שפעם דפקו על דלתו של רבי אהרן משרליו וצ"ל, וכששאל "מי שם?" השיב הדופק: "אני". אמר לו רבי אהרן: "רואים שלא למדת אצל המגיד ממעזריטש. אם היית לומד אצלו, היית יודע לא להגיד 'אני'!"

מצד אחד, כשאדם מרגיש "אנכי" - יש בזה ממדת הגאווה המפריעה ועומדת ביני וביניכם.

מצד שני, אם אדם יתהלך בהרגשה תמידית שהוא איננו שווה כלום, לא יקים את המצוות כמו שצריך. כדי לקימן כראוי צריך לעתים "ויגבה לבו בדרכי ה'".

על פי זה, ממשיך ה"מאור ושמש" אפשר לבאר את הפסוק שלפנינו: "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה": ה"אנכי" יכול להיות גם ברכה וגם קללה. צריך לדעת להשתמש בו בצורה משכלת. כי מצד אחד, מנון יתר יגרם לו לעמד בין ה' וביניכם, ומצד שני, מנון מפחת מדי יגרם לאדם לפל ברוחו ולא לקים את המצוות כהלכתן.

(רבי שלמה לונשטיין שליט"א - נאה דורש)

הברכה האמתית

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (יא, כו)

כשאנחנו שומעים שהקב"ה נותן "ברכה", ההבנה הפשוטה היא שהקב"ה נותן כסף, בריאות וכדומה. אמנם מהפסוקים רואים לא כך. התורה אומרת ש"ברכה" פרושה: "אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם", ו"קללה" פרושה: "אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם". זאת אומרת - אומר המגיד מדובנא - שאם עומד יהודי ואומר: 'רבונו של עולם! בבקשה ממך: אני צריך דחוף מאתים אלף שקל לסדר את הענין הזה והנה! והבן אדם הזה באמת זקוק לכסף, אבל הקב"ה יודע שאם יהיה לו את הכסף הזה הוא לא יקים מצוות כראוי - הקב"ה לא יתן לו! הכסף הזה הוא לא ברכה, כי ברכה פרושה: "אשר תשמעו". הקב"ה יודע שהוא בקש דבר שבפעם הוא קללה, ואליבא דאמת לא בדאי לו לקבלו, ולכן לא נותן לו אותו.

מוסיף המגיד מדובנא דבר נפלא מאד: דוד המלך אומר בתהלים (כב, ב): "א-לי א-לי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי", פרוש: בא יהודי ואומר: רבונו של עולם! למה עזבתני? למה אני מבקש ואתה לא שומע? הרי לא חסר לך כלום? עונה לו הקב"ה: כי "רחוק מישועתי דברי שאגתי". אתה בטוח שמה שאתה מבקש זו הישועה שלך, אבל אני יודע שהאמת הפוכה, ומה שאתה מבקש הוא רחוק מגדר ישועה - לכן אינני עונה לך. פלאי פלאים.

ומוסיף עוד: הכתוב אומר, ואנחנו מזכירים אותו בתפלה (דניאל ט, יח): "הטה אלוקי אונך ושמע פתח עיניך וראה שממתינו כי לא על צדקתינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים". פרוש: אדם בא לרופא ואומר לו: 'אדוני הרופא! אני צריך שתעזור לי. אני מבקש שתכתב לי מרשם ובו כתוב שאני צריך לאכל בשר שמן. אני אוהב לאכל ואשתי לא נותנת לי. תרשם שאני זקוק לזה וכך אשתי תרגע'. 'ולמה אשתי לא נותנת לך?' שואל הרופא. 'כי עשיתי בדיקות דם והתברר שיש לי שמנים בדם'. הרופא מסתכל עליו ואומר: 'ישמעו אונך מה שפיר מדבר! מתוך דברך מתברר שאתה מבקש ממני דבר שהוא רע מאד עבורך, וזאת גם אם אתה משכנע שהוא עושה לך טוב'.

וזה מה שאומרים: רבונו של עולם! הטה אונך ושמע מה

שאנחנו מבקשים. מתוך הבקשות האלו תבין את מצבנו! בבקר אנחנו מבקשים כסף, בצהריים - כסף, ובערב - עוד כסף, ולא משכילים להבין ש"ברכה" היא שנעבד את ה' ועליה אנחנו לא מבקשים.

כשהייתי ילד צעיר למדתי בתל אביב, ורב העיר באותה עת, רבי יצחק ידידיה פרנקל וצ"ל, הגיע פעם לשם, והסביר בדרשה שלו פשוט בפסוק (תהלים קמב, ז): "הקשיבה אל רנתי כי דלותי מאד", וכך אמר: אדם עומד מאחורי דלת של בית ושומע שהילדים צוהלים: 'איזה כף! איזה יפיו!' הוא היה משכנע שיש שם מסבה, יש חלקת פרסים...

הוא דופק בדלת, פותחים לו, ולהפתעתו הוא רואה שכל ילד קבל חצי פרוסת לחם עם מרגרינה. על זה השמחה הגדולה! מתוך זה הוא מבין מיד מה המצב בבית לאשורו, נעבעץ.

וזהו שאמר דוד המלך: "הקשיבה אל רנתי" - תקשיב ממך אנחנו שמחים, ומזה תבין "כי דלותי מאד" - עד כמה המצב דל, נעבעץ.

אנחנו מדברים עם הקב"ה "לא לענין", מבקשים ששיות. מכונות חדשה. מתוך הדבורים האלו מוכח עד כמה מצבנו קשה. המשגים שלנו מעוותים. "ברכה" זו לא מכונת חדשה! ברכה זה "אשר תשמעו", ולפעמים המכונת היא בדיוק ההפך הגמור מהברכה.

ומוסיף המגיד מדובנא ומבאר על פי הדברים האלו את הכתוב (תהלים ה, א): "הקשיבה לקול שועי מלכי ואלקי כי אליך אתפלל". הבקשה היא: רבונו של עולם! אל תקשיב למלים שלי אלא לרצון שלי. הרצון האמיתי שלי הוא לעבד אותך, אבל, ברב דלותי, אני מבטא את הרצון הזה במלים: 'אני צריך בשביל זה מזון ועוד כמה דברים'... אגא, אל תקשיב לדבורים הללו, אלא לרצון הפנימי האמיתי.

(רבי שלמה לונשטיין שליט"א - נאה דורש)

אסור בשול בשר בחלב - אפלו לדבר מצוה

לא תבשל גדי בחלב אמו (יד, כא)

"החתם סופר" נהג לקרא ספרי קריאה בבית הכסא כדי להסיח דעת מלמוד התורה. יום אחד הוא הפסיק ממנהגו, בעקבות מה ששמע שארע לרבי יהונתן איבשיץ.

גם הוא היה קורא ספרי חכמה בשרותים כדי להסיח את הדעת מהלמוד. יום אחד הוא קרא באישהו ספר על גוי חכם שהמציא המצאה: איך מרזים עץ שיצמיח מהר פרות? לוחכים חתיכת בשר בקר, מבשלים אותה בתוך הרבה חלב. עם החלב הזה משקים את האילן, ותוך חדש ימים יוצאים פרות. שומעים? המצאה של פרופסור גוי.

רבי יהונתן איבשיץ קרא את הספר הזה בשרותים, ומיד נפל לו רעיון במוחו: זו לא המצאה של הגוי! הרעיון שלו כתוב בתורה!

בשני מקומות בחמש שמות (כג, יט; לד, כו) סומכת התורה את אסור בשול בשר בחלב למצות בכורים: "ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלוקיך לא תבשל גדי בחלב אמו". לכאורה קשה: מה הקשר בין שני הדברים?

אומר רבי יהונתן, ממש מתוך מדבש: התורה הקדושה רמזה לנו, שהנה ישנה המצאה גאונת: לבשל בשר בחלב ביחד, להשקות את האילן וזה יצמיח מהר פרות, ותוכל לקים מצות בכורים מהר.

אומרת לך התורה: גם אם רצונך לקים את מצות הבאת בכורים כמה שיותר מהר - "לא תבשל גדי בחלב אמו"!

כל זה הבזיק במוחו של רבי יהונתן בעת שקרא בשרותים על המצאתו וחכמתו של הגוי.

אלא שמיד התעשת ואמר לעצמו: 'רגע! חשבתי על כל זה בבית הכסא. ההרתי בלמוד תורה, בכורים, בשר בחלב! ועל אחר קבל על עצמו צום במשך ארבעים, על כך שחשב בדברי תורה בתוך בית הכסא'.

כְּשֶׁהֲחַתֵּם סוֹפֵר שָׁמַע אֶת מֶה שֶׁאַרְע לְרַבִּי יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ, -
בְּאוֹתוֹ יוֹם הַפְּסִיק לְקַרְא סִפְרֵי קְרִיאָה בְּבֵית הַכֶּסֶּא.

(רבי חזקיהו יוסף מרלנשטיין שליט"א-נאה דורש)

בְּרַכָּה בְּזִכּוֹת הַנִּתְּנָה

נִתְּנוּ תַּתָּן לוֹ... כִּי בִגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה יִבְרַכֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂה וּבְכָל מַשְׁלַח יָדָךְ (טו, י)

בְּרָצוֹנִי לְסִפּוֹר סִפּוֹר מְדֻהִים:

הֵיכָּה זֶה בְּאַחַת הַתְּקוּפוֹת בְּהֵן דְּרוֹם הָאָרֶץ הִיא תַּחַת מִתְּקַפּוֹת שִׁילִים. לְאַבְרָהָ אֶחָד, אֲב לְשִׁבְעָה יָלָדִים, לֹא הִיא מִמֶּ"ד בְּבֵיתוֹ, כִּךְ שֶׁהַמֶּשֶׁךְ הַמְּגוּרִים בְּבֵית הַפֶּה לְבִלְתִּי נִסְבֵּל. הוּא בִּקֵּשׁ מַגִּיסוֹ, שֶׁגַּר מַחוּץ לְטוֹחַ הַשִּׁילִים, לְבֹא לְהִתְאַרֵךְ אֶצְלוֹ בְּבֵיתוֹ.

גִּיסוֹ גָּאוֹת בְּשִׁמְחָה, לְמִרּוֹת שֶׁמַּצְבּוֹ הַכִּלְכִּילִי הִיא דְּחוּק וּבִקְשִׁי רַב הַצִּלִּים בְּעֶצְמוֹ לְגַמֵּר אֶת הַחֹדֶשׁ, קַל וְחֹמֶר עֲתָה, כְּשֶׁהַצִּטְרָפָה מִשְׁפָּחָה שֶׁלָּמָּה עִם שִׁבְעָה יָלָדִים...

עוֹבֵר יוֹם וְעוֹד יוֹם, אֲשֶׁתּוֹ מְכִינָה אֲרוּחַת בֶּקֶר כְּפוּלָה, אֲרוּחַת צִהָרִים כְּפוּלָה, אֲרוּחַת עֶרֶב כְּפוּלָה, וְכִשְׁיֵשׁ אֲרוּחִים לֹא מִסְתַּפְּקִים בְּמַאֲכָלִים הַפְּשׁוּטִים בְּיוֹתֵר, מוֹסִיפִים מִשְׁוֹ מַעֲבָר לְסִטְנֶדְרֵשׁ הַפְּשׁוּט...

לְמִרּוֹת הַקִּשִּׁי שֶׁבִּדְבָר, הִיא חוֹזֵר וְאוֹמֵר לְאֲשֶׁתּוֹ אֶת אוֹתוֹ הַמִּשְׁפָּט: "כְּשֶׁצָּרִיכִים לְאַרֵךְ - קִדָּם כָּל מַאֲרָחִים, אַחֵר כִּךְ חוֹשְׁבִים אֵיךְ לְהִסְתַּדֵּר". וְלִגִּיסוֹ אָמַר: "אַתֶּם תַּחֲזִירוּ הַבֵּיתָה רַק כְּשֶׁהַמִּלְחָמָה תִּסְתַּמֵּחַ!"

הַגִּיס הַמְּאָרֵךְ לְקַח הַלֵּוָּאָה מִגִּמֶ"ח כְּדִי שִׁיּוּכַל לְאַרֵךְ אוֹתָם בְּעֵין יִפְהָ, וְהִלְלוּ שְׁוֹה בְּבֵיתוֹ בְּמִשְׁכָּן שְׁלֹשָׁה שְׁבוּעוֹת עַד שֶׁהִיא נִתֵּן לְשׁוּב לְבֵיתָם לְשִׁלּוּם. אִם לֹא דִי בְּהוֹצָאוֹת הַחֲדָשִׁיּוֹת הַקְּבוּעוֹת שֶׁשִּׁלָּם מִדִּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ - הַתּוֹסֵף לוֹ מַעֲתָה תִּשְׁלּוּם נוֹסֵף לְגִמֶ"ח...

כְּעוֹבֵר תְּקוּפָה לֹא אֲרַכָּה, שֶׁד וְשִׁבְרִי! פְּצוּץ רְצִינִי בְּצִנְרַת הַמִּשְׁבָּח בְּבֵיתוֹ. הַאִינְסִטְטוּר הַסִּבִּיר שְׁחִיבִים לְשִׁבֵּר חֲרִסִּינוֹת, לְעִקֹּר בְּלִטּוֹת וּלְהַחֲלִיף אֶת כָּל הַצִּנְרַת. עֲלוֹת הַתְּקוּפָה: אֶלְפִי שְׁקִלִים!

אֲבָל - אֵין בְּרָרָה! אִי אִפְשָׁר לְהִשָּׁאֵר עִם הַצִּפָּה בְּבֵיתוֹ...

אֵין רוֹאָה וְשׁוֹמֵעַ אֶתְכֶם מִתְּפִלָּאִים: זֶה תוֹרָה וְזֶה שְׁכָרָה? אֲבָרָךְ שֶׁאַרַח מִשְׁפָּחָה שְׁלָמָה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּמִשְׁכָּן שְׁלֹשָׁה שְׁבוּעוֹת תְּמִימִים - מַגִּיעַ לוֹ שִׁיפֵל עָלָיו תִּיק כְּזֶה? אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שְׁמִי שֶׁמֶאֱרַח אֲרוּחִים בְּבֵיתוֹ - זֹכָה שֶׁבֵּיתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא, חֲלִילָה, לְהַפְּקֵה... מֶה נֹאמַר וּמֶה נִדְבָּר? הַאִינְסִטְטוּר הַגִּיעַ עִם "צִידוֹ כְּבֵד", וְהַחֵל לְהָרִים אֶת הַבְּלִטּוֹת עִם קוֹנָגוֹ רַב עֲצָמָה. לְפִתְעָה, אֶלְמַת אוֹר בּוֹקֶעֶת מִלְמַמְשָׁה... כְּכָל שֶׁהַעֲמִיק לְחֹפֶר - הַתְּגַבֵּר הָאוֹר... לְרַגֵּעַ הִיא נִדְמָה כִּי כָּל הַמִּשְׁבָּח הַזֶּה יוֹשֵׁב עַל "בּוֹלְעוֹן", שֶׁהָ יִשְׁמֹר וְיִצִּיל...

וּמֶה הַתְּבָרָר לְמַעֲשֶׂה? הַסְבֵּל הַכִּין תְּשִׁיתִית לְבִנְיַת חֲנִינוֹת תַּת קֶרֶקְעִי. בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבָר הוּא לֹא קָבֵל אֶת הָאֲשׁוּרִים הַנִּדְרָשִׁים, וּבִנְיָה אֶת הַבִּנְיָן עַל יְסוּדוֹת הַחֲנִינוֹת. הָאֲבָרָךְ הִיא גֵר בְּקוֹמָה רִאשׁוֹנָה וְהִנֵּה הוּא מְגַלָּה שֶׁהוּא יִכּוֹל לְרַדֵּת מִהַדִּירָה שֶׁלּוֹ לְחִנּוּן עֵנֶק.

הוּא הִבִּיא קִבְלוֹ מִמְּחָה שֶׁהַצִּלִּים לְעֲשׂוֹת כְּנִיסָה נוֹחָה לְחִנּוּן דְּרָךְ הַחוּר שֶׁנִּפְסַע בְּדִירָה שֶׁלּוֹ, וְגַם לְפִתְחָם שֶׁם חִלּוֹנוֹת שֶׁפָּנּוּ אֶל מַחוּץ לְבִנְיָן, וּבִנְיָה שֶׁם דִּירַת שְׁלֹשָׁה חֲדָרִים לְהִשְׁכָּרָה!

דָּא עָקָא, הַשְּׁכָנִים בְּבִנְיָן לֹא שִׁתְּקוּ. הֵם בָּאוּ אֵלָיו בְּשִׁעֲנָה: "הַחֲנִינוֹת לֹא שִׁלָּךְ! אֵין לָךְ רִשׁוּת לְהִשְׁתַּלֵּשׁ עָלָיו! הוּא שִׁיךְ לְכָלֵל הַדִּירָה בְּבִנְיָנוֹ!" הֵם הִלְכוּ לְדִין תוֹרָה וְהִרְבּוּ פִּסְק שֶׁהַחֲנִינוֹת שִׁיךְ לְשִׁבְלוֹ!

לְשִׁבְלוֹ, מַצְדוֹ, לֹא הִיא מֶה לְעֲשׂוֹת עִם הַחֲנִינוֹת הַזֶּה, וְהוּא גָּאוֹת בְּשִׁמְחָה לְתַת אוֹתוֹ לְאַבְרָךְ הַזֶּה בְּמִתְּנָה גְּמוּרָה.

מֵאוֹתוֹ יוֹם וְאֵילָה, לְאַבְרָךְ הַזֶּה בְּרוּךְ ה' לֹא הָיוּ יוֹתֵר בְּעִיּוֹת בְּפִרְנִסָּה. גַּם לֹא הִיא קִשָּׁה לוֹ לְגַמֵּר אֶת הַחֹדֶשׁ, וְשִׁלָּא לְדָבָר עַל כִּךְ שֶׁהוּא לֹא הִיא צָרִיךְ לְגַלְגֵּל כֶּסֶף בְּגִמֶ"חִים.

הַבְּרָכָה בָּאָה אֶל בֵּיתוֹ.

בֵּית שֶׁאַרַח אֲרוּחִים בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ, בְּלֵב פְּתוּחַ, בְּעֵין טוֹבָה וּבִיד נְדִיבָה - יִזְכָּה לְבְּרָכָה! "כִּי בִגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה יִבְרַכֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂה וּבְכָל מַשְׁלַח יָדָךְ."

(רבי גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש)

אִמּוּנָה בְּחוּשׁ בְּמַצּוֹת צִדְקָה

כִּי פִתַח תִּפְתָּח אֶת יָדְךָ לוֹ (טו, ח)

פַּעַם שׁוֹחַח רַבִּי שְׁלּוֹמֵהֵל מְוֹוֵעֵהֵל זַצ"ל עִם יַד יְמִינוֹ, רַבִּי אֱלִיהוּ רוֹט, אוֹדוֹת הַצֶּרֶךְ שֶׁהָאִמּוּנָה תִּהְיֶה בְּחוּשׁ, אִמּוּנָה חֲרִישִׁית.

בְּעֵינֵינוּ זֶה סִפּוֹר לוֹ הַרְבֵּי, כִּי בְּזוּעוֹהֵל נִהְגוּ לְשַׁדֵּךְ אֶת הַבְּנוֹת בְּגִיל שְׁתֵּים עָשָׂרָה, וְאֶת הַחֲתָנָה הָיוּ עוֹרְכִים כְּעוֹבֵר שְׁלֹשׁ שָׁנִים, כְּשֶׁהַכֹּלָה בַּת חֲמֵשׁ עָשָׂרָה. בְּשִׁלֹשׁ שָׁנִים אֵלוֹ הִיא אֲבִי הַכֹּלָה חוֹסֶה לְהוֹצִאות הַחֲתָנָה.

סִפּוֹר הַרְבֵּי: הַכֶּרֶתִי יְהוּדִי בְּזוּעוֹהֵל שֶׁשֻׁדָּךְ אֶת בְּתוֹ בְּגִיל שְׁתֵּים עָשָׂרָה, וְהַחֵל לְאַסֵּף פְּרוּטָה לְפְרוּטָה עַד שֶׁיִּגִּיעַ מוֹעֵד הַחֲתָנָה.

וְהִיא בְּשָׁנָה הַשְּׁלִישִׁית, לְאַחֵר שֶׁהַצִּטְבֵּר כְּסוּם הַגּוֹן, חֲשֵׁב הִיהוּדִי בְּלָבוֹ: "הִרִי אָמְרוּ חַז"ל כִּי מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִין לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה, חוּץ מִהוֹצָאוֹת שֶׁבַת וְיוֹם טוֹב, שְׁאֵם הוֹסִיף - מוֹסִיפִין לוֹ. הוֹצָאוֹת הַשְּׁבַת אֵינָן קְצוּבוֹת, אֲלֹא הַקֶּבֶ"ה פּוֹתֵחַ אֶת יָדוֹ וּמַשְׁלִים אֶת הוֹצָאוֹת הַשְּׁבַת שֶׁלּוֹ, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה הוֹצָאוֹת שֶׁבַת שְׁנוֹתָן מִשְׁלֹ לְאַחֵרִים. כִּיֵּן שִׁישׁ בְּזוּעוֹהֵל עֲנִיִּים וְאֲבִיוִנִים שְׁאֵין בִּידָם לְקַנּוֹת צָרְכֵי שְׁבַת, אֵין זֶה רָאוּי שֶׁבְּמַגֶּרָה שְׁלִי יִרְבְּצוּ מֵאוֹת דִּינָרִים כְּשֶׁאִפְשָׁר לְחַלֵּקם לְצִדְקָה, וְהַקֶּבֶ"ה מְבַשֵּׁיט שְׁהוּא יִחְזִירָם. הִרִי זֶה בְּגִדְרָה זֶה נִהְיָה וְזֶה לֹא חֲסֹר: הָעֲנִיִּים יוֹכְלוּ לְקַנּוֹת צָרְכֵי שְׁבַת בְּשִׁפְעָה, וְכִשְׁיָגִיעַ מוֹעֵד חֲתָנָת בְּתִי, יִהְיֶה לוֹ כָּל טוֹב לְהִשְׁיָאָה."

מִמְּחֻשְׁבָּה לְמַעֲשֶׂה. הִלָּךְ אוֹתוֹ יְהוּדִי וְחִלַּק אֶת כְּסָפִי הַחֲתָנָה שֶׁל בְּתוֹ לְעֲנִיִּים, שִׁיקְנוּ בְּהֵם צָרְכֵי שְׁבַת.

אָכֵן, הַקֶּבֶ"ה קִים אֶת הַבְּטָחָתוֹ. בְּהִגִּיעַ עַת הַחֲתָנָה זְמַן לוֹ הַקֶּבֶ"ה אֶת כָּל הוֹצָאוֹת הַחֲתָנָה בְּשִׁפְעָה.

מֵאֵז פִּשְׁט הַמִּנְהַג בְּזוּעוֹהֵל, שֶׁבְּכָל עֶרֶב שְׁבַת יוֹצָאוֹת עֲגָלוֹת עֲמוּסוֹת כָּל טוֹב לְבִתֵּי הָעֲנִיִּים בְּעִיר.

סִים הַרְבֵּי: זֶה אִמּוּנָה בְּמוֹחֵשׁ!

רַבִּי אֱלִיהוּ הַתְּפַעֵל מִן הַמַּעֲשֶׂה וְלֹא הָעוֹ לְשִׁאֵל אֶת הַרְבֵּי מִי הִיא 'אוֹתוֹ יְהוּדִי' בְּזוּעוֹהֵל. לְאַחֵר הַסְתַּלְקוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁלּוֹמֵק'ע סִפּוֹר רַבִּי אֱלִיהוּ אֶת הַמַּעֲשֶׂה לְבָנוֹ, רַבִּי גְּדִלְיָה מֶשֶׁה.

נִעְנֶה רַבִּי גְּדִלְיָה מֶשֶׁה וְאָמַר: "הִיהוּדִי הַזֶּה הִיא אֲבָא..."

(רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א-נאה דורש)

מַפְגֵּשׁ בְּדוּכֵן הַפֶּלֶאפֶּל

בְּנִים אֲתֶם לֹה' אֱלֹהֵיכֶם

שֶׁמֶשׁ תֵּל אֲבִיבִית לְהִסָּה מַעַל דּוּכֵן הַפֶּלֶאפֶּל הַעֲתִיק, כְּשֶׁלְּפִתְעָה הוֹפִיעַ אָדָם, רָעַב בְּעֵינָיו וְתִשְׁוָקָה בְּלָבוֹ. כָּל הַיָּם הַמִּתְנַפֵּץ אֶל הַחוּץ בְּעֶצְמָה בְּלִתִּי מִתְפַּשֶּׁרֶת, כִּךְ פִּרְץ אֶל הַדּוּכֵן, וְקוֹלוֹ הָרוּעַם פִּלַּח אֶת אוֹר הַצִּהָרִים הַלּוֹהֵט.

"הַכֵּל!" קָרָא בְּקוֹל נְחוּשׁ, "כָּל אֲשֶׁר יֵשׁ תַּחַת כַּפֹּת הַשָּׁמַיִם בְּדוּכְנָךְ!" הַמּוֹכֵר, אִישׁ חָכֵם וּמְנֻסָּה, שִׁפְתָיו הַתְּעַקְלוּ בְּחִיּוֹךְ שֶׁל מִי שֶׁרָאָה אֶלְפִי לְקוֹחוֹת בָּאִים וְהוֹלְכִים, הַחֵל בְּמַסַּע הַשְּׁאֲלוֹת:

"הַחֲמוּסִים הַזֵּהוּב, הַנוֹצֵץ כְּאוֹצֵר קְדוּם?" "שִׁים! שִׁים!" עָנָה הַלְקוֹחַ בְּלִהֵט.

"וְהַחֲרִירִי הָאָדָם, הַבּוֹעֵר כְּאֵשׁ הַמְּזַבְּחַ?" "שִׁים! שִׁים!" הַתְּעַקֵּשׁ הַקּוֹל. "הַשְּׁחִינָה הַלְּבָנָה, זֹרֶמֶת כְּנַחַל אֵיתָן?" "שִׁים! שִׁים!" בִּקֵּעַ הַקּוֹל כְּהַד בְּהָרִים.

"וְהַעֲמָה הַכֶּתֶמָה, מִתּוֹקָה כְּדָבָשׁ?" "שִׁים! שִׁים!" נִשְׁמָעָה הַתְּשׁוּבָה הַבְּלִתִּי מִתְפַּשֶּׁרֶת.

וְכִךְ נִמְשָׁךְ הַמַּחְזָה, מְגִינָה שֶׁל "שִׁים שִׁים" מִתְנַגֶּנֶת בְּאוֹר כְּתִפְלָה עֲתִיקָה. הַמּוֹכֵר, שְׁחִיּוֹכוֹ הוֹלֵךְ וּמִתְרַחֵב, הַבִּישׁ בְּפִלִּיאָה בְּלִקּוֹחַ הַתְּמוּנָה הַזֶּה, שֶׁכְּמוֹ יָלַד קֶסֶן בְּחִנּוֹת מִמַּתְקִים, מְבַקֵּשׁ לְטַעַם מִכָּל טוֹב הָעוֹלָם כְּשֶׁסָּגַר אֶת דּוּכְנּוֹ לְעַת עֶרֶב, צִעְדֵי הוֹבִילוּהוּ אֶל בֵּית הַקְּנָסֶת. שָׁם, בֵּין קִירוֹת הַעֲתִיקִים, פְּתֹאֵם הַכֶּתֶה בּוֹ הַהֲבָנָה כְּרַעַם בְּיוֹם בְּהִיר.

הִנֵּה הוּא עוֹמֵד, כִּילֵּד קֶסֶן, וּמְבַקֵּשׁ:

"שִׁים שְׁלוֹם!" "שִׁים טוֹבָה!" "שִׁים בְּרָכָה!" "שִׁים חַיִּים!"

לְבוֹ הַתְּכַנֵּץ בְּהֲבָנָה פְּתֹאֵמִית - הוּא בְּדִיוֹק כְּמוֹ אוֹתוֹ לְקוֹחַ! אֵךְ אֵז עֲלָתָה בּוֹ הַמַּחְשְׁבָה הַמְּסֻרִידָה: "הַהוּא לְפָחוֹת שְׁלָם... וְאֵינִי? אֵיפֹה הַקִּסָּה שְׁלִי?"

וְהִנֵּה, כְּמוֹ קוֹל מְשֻׁמֵּם, הַדְּהָדָה הַתְּשׁוּבָה בְּרִאשׁוֹ: "בְּנִים אֲתֶם לֹה' אֱלֹהֵיכֶם"

דְּמַעָה קִטְנָה זִלְגָה עַל לִחְיוֹ כְּשֶׁהִבִּין - בּוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ לְשִׁלָּם. בּוֹ פְּשׁוּט מְבַקֵּשׁ, וְאֲבִיו נוֹתֵן מֵאֲהָבָה אֵינְסוּפִית. כְּמוֹ אֲב הַמְּגִישׁ לְבָנוֹ פֶּתָה עֲמוּסוֹת כָּל טוֹב, כִּךְ אֲבִינוֹ שֶׁבְּשֻׁמִּים מַעֲנִיק לָנוּ מִכָּל טוֹב הָעוֹלָם.

רַק נִזְכֹּר נִבְקֵשׁ וְנִקְבֵּל!

(מתוך הספר שיראה אור בקרוב - "שיהיה לנו רק טוב")

אֶלְדָּנוֹת

פֶּלֶשֶׁת רְאָה

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

הַסֵּדָה, עֲלִיּוֹן ע"ס

את השטר ואחר כך הגיש את הדבר אל בית המשפט להעניש את האיש המזויף.

כן הדבר הזה. הנה חותמו של הקב"ה 'אמת' (יומא טז.). והרשעים הללו בבואם לעשות קלקולים בדת הם עושים באמת ובתמים לבצע את תאוות לבם, ואם כן מזיפים החותם של השי"ת, לכן אומר הקב"ה אם לא אשלם להם ולא יבצעו את מזמות לבבם אז יוציאו קול שחותמו של הקב"ה אינו אמת ח"ו, שהרי הם עושים את הדבר באמת בלי שום ערמה ולא איסתייעא מילתא, לכן מניחים אותם מן השמים לעשות מזמתם כדי לקים את חותמו, ואחר כך נפרע מהם ויבוא עמם במשפט על כל דבר פשע. אבל היראים בעו"ה נרפים הם נרפים, ובבוא לידם איזה דבר מצוה יעשו בעצלתים וברפיון ידים לא באמת ולא באמונה ולכן אינם מצליחים (ליקוטי הרי"ם' ליקוטים, מערכת מלחמת הדת).

מוסרים על ענין שקר שלהם ב'אמת'

על הפסוק (דברים יג טו): 'וידרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת כן הדבר נעשתה התועבה הזאת בקרבך', תמה הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זיע"א: ופלא שהכתוב יכנה ענין מר ומתעב בתבת 'אמת'. ותרץ: אפשר שמה שהמסיתים ומדיחים מצליחים הוא מפני שהמה מוסרים על ענין שקר שלהם ב'אמת', ועוסקים להדיח אותנו מאבינו שבשמים באמת גמור, לכן כשיהיה לפלא מדוע נעשתה התועבה הזאת בישראל, מדוע נגמר הדבר במעשה, הסימן שמפני שנגשים אל מעשה הרע הזה באמת, וזה חסר אצלנו בעו"ה כי כאשר אפלו מה שאנחנו עושים אין נעשה בגדר אמת שלהם, כי חסר ההתלהבות ומסירות נפש הנדרשת.

(ספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

כציונה וכתארה כמו שהיתה לעיני בעלי הש"ס, ואיך אתאפק איפא ואשאר קפוי על שמרי בביתי ולא אכתת את רגלי אפלו מאות פרסאות כדי לקבל פני רבתי שהם ש"ס וזהר חיים (צבי לצדיק' עמוד כ).

ידבק בלומדי תורה שהם מרובה לשכינה
על הפסוק (דברים יג ה): 'אחרי ה' אלוקים תלכו ואתו תיראו ואת מצותיו תשמרו ונקלו תשמעו ואתו תעבדו ובו תדבקו', פרש רבנו האור החיים הקדוש זיע"א, שיש בו ציווי על התדבקות לצדיקים: ואמרו 'ובו תדבקו' יתבאר על דרך אמרם ז"ל (כתובות קיא): וכי אפשר לדבק בשכינה אלא שידבק בלומדי תורה שהם מרובה לשכינה וכאלו נדבק בו יתברך, וכאן צוה ה' שלא ידבק אלא בקרובי ה' וקדושי.

האמת והשקר

אמר הרה"ק רבי יעקב יצחק, היהודי מפשיסחא זיע"א: רבים אוהבים את השקר ומעטים את האמת! מדוע? כי את השקר אפשר לאהב באמת, ואת האמת אי אפשר לאהב בשקר (חסידים מספרים' ח"ג אות תשב).

מדוע דרך רשעים צלחה

הגיד הרה"ק ה'חדושי הרי"ם' זיע"א: יש לתת טעם מדוע דרך רשעים צלחה ולא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות נגד הדת והיהדות, והאנשים היראים אם יתעוררו איזה פעם לגדר גדר ולעמד בפרץ בפני עושי עולה לא יצליחו במעשיהם מאומה.

ויש לפרש על דרך משל, שאיש אחד זיף חתימת יד של השר רוטשילד על שטר של אלף כסף, ושלח אליו את השטר שלו לגבות החוב, והשר הכיר כרגע כי השטר מזוי, אמנם חשב בלבו אם לא אחפץ לפדות את השטר מיד יצא הקול בכל הארץ כי רוטשילד פשט את הרגל לנושיו וכדי בזיון וחרפה, לכן פדה מקדם

התדבקות לצדיקים

פעם אחת אמר הגאון רבי יעקב אורנשטיין מלובוב זצ"ל, בעל ישועות יעקב, אל הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א, מתוך שיחה ידידותית: רבי מזידיטשוב לשם מה נוסע כבוד תורתו אל רבו ללובלין, ואני יודע ועד כי לא לתורה שלו הוא צריך, ואם ללמד ממנו מוסר ויראת שמים, המבלי אין תורה בישראל במקומו ובביתו, הלא לפניו תורה שלמה, ש"ס ומדרשים וספרי הורה, מלבד ספרי מוסר ויראים לאין מספר שיש בהם תלי תלים של יראת שמים, הרבה יותר ממה שהוא לומד אצל רבו. ובכן, טרחתו דמר ובטול תורה שלו על שום מה?

פתח הרה"ק מזידיטשוב את פיו בחכמה, ואמר לו: רב מלובוב, יודע אנכי במר שנהירין לו שבילי מסכת ערובין וציורי כל המבואות שבה כשבילי דמתא, ואעפ"כ אין כל ספק אצלי שאם יבוא אליו מי שהוא ויאמר לו שבעיר פלונית ישנה 'מבוי העשויה כנדל' שנשארה בצורתה הישנה כמו שהיתה בימי חכמי הש"ס, אף על פי שצורת מבוי כזו ידועה לו לכל פרטיה כאלו ראה אותה בעיניו, בכל זאת היה מטריח את עצמו לנסע לעיר ההיא כדי לראות בעיניו מבוי זו כמו שהיא בעינה, כי סוף סוף אינה דומה שמיעה לראיה.

והוא הדבר, סים הרה"ק באש קדש, גם בנסיעותי אל רבתי, אמת ויציב שיש לנו תורה שלמה של מוסר ויראת שמים בש"ס ומדרשים וזהר הקדוש וספרי יראים, אבל סוף סוף אין בהם לפנינו רק אותיות שאין בהם רוח חיים, בעוד שברבתי אני מוצא תורת חיים, ש"ס ומדרשים חיים ומקמים לפנינו שאפשר לראותם בעיני בשר ולשמע דבריהם דברי אלקים חיים מפיהם ולא מפי כתבם, 'מבוי העשויה כנדל' שאינה מצירת רק על גבי הנר כי אם אותה בעצמה

איזו מצות 'לא תעשה' המזכרת בפרשה זו ופעמים נוספות בספר שמות, משתמשת באותן חמש מלים בדיוק?

חידון אֶלְדָּנוֹת - נושא פרסים

פתרון החידה - פרשת בהר-בחקותי:

ש. באיזה פסוק בפרשה זו (בהר) יש 6 מילים רצופות שמתחילות כולן באותה אות? ת. בויקרא כה, ח מופיעות 6 מילים רצופות שמתחילות באות ש: "שבע שבתות שנים, שבע שנים שבע..."

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת בהר-בחקותי:
יפורסם אי"ה בגליונות הבאים.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה
על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81
או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציון "עבור חידון לנוער".

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון

601

פרשת ראה תשפ"ה

...כי תעשה הטוב והישר בעיני ה'

אלהיך (יב, כז)

הטוב - בעיני השמיים, והישר - בעיני אדם (רש"י)

השילוב בין עשיית הטוב ש'בין אדם למקום' ועשיית הישר ש'בין אדם לחברו' היא השלימות האמתית, ועליה באה ההבטחה בתחילת הפסוק 'למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם'.

* * *

אוירת השבת השלווה נסוכה על רחובות בני ברק. מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל שב מן התפילה בישיבת 'תפארת ציון', כשטליתו הלבנה מוסיפה הוד לפניו המאירות. שקוע במחשבות של תורה, אך דעתו אינה מוסחת מהעוברים והשבים.

והנה צועד מולו איש פשוט למראה, צעדיו כבדים ועיניו כבויות. רבינו מרים את עיניו, במאור פנים ובקול ענוג ורך מאחל לו: "שבתא טבא ר' יהודי, גוט שבת!". האיש תמה לרגע, האמנם אליו כוונה הקריאה?! הוא סבב לאחור, בהיותו סבור כי לבטח אל האיש שמאחוריו נועד האיחול... אך לא, איש לא נראה בכל הרחוב מלבדו. משהבין כי רבינו התייחס אליו אישית, פנה נרגש כולו ואמר: "כבוד הרב, אתה הראשון שמאחל לי 'שבת שלום!' - והחל שופך את ליבו ומספר את קורות חייו: "אוד מוצל מאש אנוכי, מברנוביץ' עיר מולדתי. שם הייתי אדם מוכר, אבי עליו השלום היה מנכבדי העיר, וכולם היו מכבדים אותי. וכאן איש אינו מכיר אותי, איש אינו מתייחס אלי - אתה, הרב, הראשון שמאחל לי 'שבת שלום'..."

אמירת ה'שלום' המלבבת של רבינו לכל אדם, האירה לבבות רבים של אנשים שחשו בודדים ונדכאים. היה זה בשבת קודש בכולל 'חזון איש'. עם תום התפילה, כשרבינו עשה את דרכו ביציאה מהיכל בית המדרש, כדרכו האיר פניו באיחולי שבת שלום לכל מי שנקרה בדרכו, גם ליהודי האלמוני והבודד שעמד מן הצד. עיני היהודי האלמוני החלו זולגות דמעות: "כבוד הרב, אתם הראשונים שאומרים לי כאן 'גוט שבת'... אף אחד לא מכיר אותי לא יודע ממני

מאומה... שנים רבות התגוררתי באמריקה, בשנים שלא ידעו שם כמעט מאידישקייט, ניסיון השבת, היה ניסיון קשה ומר - כל מי שביקש לשמור שבת, התקשה למצוא מקור להתפרנס ממנו, ונידון לעניות מנוולת ולרעב מחפיר. יהודים רבים לא עמדו בניסיון... ואני, אמנם יהודי פשוט אנוכי, תורה לא למדתי מנעורי, אבל בניסיון שמירת השבת עמדתי בעוז! וכאן - אף אחד לא מבין לרוחי ולא מעריך את גודל מסירות הנפש שהקרבת למען שמירת השבת".

מעשים אלו וכיוצא בהן, עוררו וחיזקו את רבינו בדרכו ביתר שאת, להקדים שלום לכל אדם ואיש, גדול כקטן, חשוב ומכובד כדל ופשוט. בכל ליל שבת, כאשר היה חוזר מהישיבה לביתו, והרחוב היה מלא בהמון מתפללים השבים לביתם - זקנים עם נערים, חסידים וסתם עמר, לכולם היה מקדים בברכת 'גוט שבת' בקול רם, כשהוא מרכין את ראשו לקראתם. ולא אחת היו רבים שעברו על פניו מבלי משים לב, ואילו הוא היה מקדים לברכם בברכת השבת, והיו נעצרים בתדהמה. גם כאשר היה מגיע אל המקווה בערב שבת, היה מברך לשלום את הבלנים או הקופאי היושב בפתח.

אחד מאלו שזכה לברכת 'גוט שבת' מרבינו, תיאר: "ה'גוט שבת' של רבינו היה נאמר בנעימה מודגשת ועם כל הלב. כששמעתי את האיחול כפי שהוא יוצא מפיו, לראשונה בחיי שמתי לב למשמעות של האיחול..."

וכבר היה מעשה, בעת שהשתתף בכינוס גדול באולם 'וגשל' שבבני ברק. ביציאתו משם, בתוך כל המולת אלפי המשתתפים, חלף רבינו על פני המאבטח שעמד בפתח, והאיר לו פנים: "תודה רבה לך, שבת שלום!". נכדו של רבינו שהתלווה אליו תמה: "סבא, עד כאן?" - ורבינו משיבו: "חשוב נא, מתי כבר מזדמן למאבטחים הללו לחזות בפנים יהודיות?"

בן ישיבה, שהזדמן לו לעבור לעיתים קרובות בסמוך לבית רבינו בשעות הבוקר המוקדמות, בדרכו במעלה הרחוב אל הישיבה הגדולה, היה נפגש ברבינו העושה דרכו במורד הרחוב בכיוון השני - אל הישיבה לצעירים, והוא מספר: "כשהיה רבינו רואני ממרחק, בחור צעיר מטפס במעלה הרחוב לעבר הישיבה, היה מרכין את ראשו לאות 'שלום' עוד לפני שהתקרבתי, אף שממרחק זה ודאי שלא זיהה אותי". כמו כן סיפר אחד ממקורבי רבינו: "כשהכרתי את

רבינו בצעירותי, נזדמן לי להיפגש עמו הרבה, וראה זה פלא - תמיד הוא היה מקדים ואומר 'שלום', כמעט ולא היה ניתן להקדים לו 'שלום!'."

* * *

בן חוץ לארץ, שאחיו היה תלמידו של רבינו, ביקר בארץ הקודש והגיע במיוחד לבני ברק לראות את פני רבינו ולהתברך מפיו. למזלו הוא פגש את רבינו ברחוב בדרכו לביתו כשהוא נסמך על מלווהו. הוא התקרב ואמר 'שלום'. כמענה לברכת ה'שלום' הסטנדרטית, קיבל מיד ברכה חמה של 'שלום', ומיד החל רבינו להתעניין בשלומו בחמימות יתירה, הכביר בשאלות של התעניינות - היכן הוא לומד וכו', בסיום הרעף עליו שוב שפעת ברכות בלי די - האיש היה בטוח כי רבינו החליף בינו לבין אחיו [תלמידו], אלא שחש בחוסר נעימות להעמיד את רבינו על טעותו. עודו עומד במקום, ואדם נוסף ניגש לרבינו, ואף אדם זה זכה להתעניינות חמה, קרובה ומלבבת. בטוח היה כי יהודי זה הוא קרובו של רבינו. הוא ניגש לשאלו מה קרבתו המשפחתית, אך הלה אמר כי אין לו קשר מיוחד, וכי הוא מסופק בכלל אם רבינו מכירו, והוא גם תמה לפשר היחס המיוחד שזכה לו, כי אמנם תמיד מתייחס הרב לכולם בחמימות מלבבת, אך לקבלת פנים חמה כמו שקיבל כיום, לא זכה מעודו. הלכו השניים לצדו של רבינו, והבחינו כי גם אחרים שניגשו אליו, זכו ליחס חריג יוצא מן הכלל, גם בממדים של חמימות ליבו הטהור של רבנו. לא יכלו לעצור את תמיהתם ושאלו את מלווהו לפשר העניין. תשובתו היתה חדה ופשוטה: "לפני יומיים עבר הרב ניתוח קל בעיניו, כתוצאה מכך ראייתו בימים אלו מטושטשת קמעה. וכשחפצנו לצאת אל הרחוב, הביע את חששו שמא לא יזהה את האנשים הקרובים אליו, ומתוך שיתייחס אליהם שלא כראוי עלולים הם להיפגע. על כן מצא עצה - ובפתח היציאה מהבית החליט לקבל כל אדם שיפנה אליו באותה חמימות ובסבר פנים כאילו הוא מהקרובים אליו ביותר וממכריו משכבר הימים, כך, אין חשש שאי מי ממקורביו ומיודעיו יפגע. וזו הסיבה שקיבל את פניכם באופן כה מיוחד."

* * *

מפליאה היתה התחשבותו של רבינו וזהירותו לבל יפגע זולתו פגיעה כחוט השערה, ותדיר חישב את דרכיו שחלילה לא תצא איזושהי פגיעה.

מעולם לא המתין לנהג שאמור לקחתו ברכבו מחוץ לבית, כדי שהנהג לא יחוש אי נעימות על שטרח והמתין לו. מאידך, לא רצה שהלה ימתין עליו, וכל שכן שלא יטרח להיכנס לביתו במיוחד כדי לקרוא לו, לכן, בהגיע העת, היה מציץ מידי כמה רגעים מבעד לחלון כשהוא גופו מסתתר מאחורי הוילון, ורק כשראה את הרכב עומד ליד ביתו, היה יוצא מיד לקראתו. אף כאשר קרה והנהג התעכב מעט,

הקפיד לתת לו את ההרגשה, שהנה בדיוק רק עכשיו הצליח להתארגן ולצאת לדרך...

פעם נאנס נהגו הקבוע ואיחר מלבוא, הסיק רבינו שכנראה כבר לא יבוא, ולכן יצא לדרכו ברגל. אך כאשר עלה מחצרו ויצא לרחוב, הבחין מרחוק ברכב העולה במעלה הרחוב. מיד פנה לאחור והחיש צעדיו לתוך הבית, ורק מששמע את הרכב עומד ליד ביתו, יצא החוצה בניחותא, כביכול רק זה עתה הצליח לצאת מן הבית, וכל זאת לבל יחוש הנהג כל תחושת אשמה ואי-נעימות בעקבות איחורו.

גם מן הישיבה לביתו, היה מבקש שיודיעוהו מתי הרכב מגיע, בעוד הוא עצמו עומד ליד הדלת במעילו וכובעו - מוכן לצאת דרך. לעיתים היה באותם רגעים בודדים מעיין ב'שערי תשובה' בריכוז גדול.

ומאיך גיסא, מקפיד היה ביותר שלא להטריח את הנהג בהמתנה מיותרת. בכל יום לאחר תפילת שחרית, היה עולה לחדרו לחלוץ את תפיליו, כשמתלווים אליו בחורים המבקשים לשוחח בלימוד או להתייעץ בענייניהם. וכאשר הודיעוהו שהנהג הגיע, מיד הפסיק את השיחה וירד לרכב, כדי שהנהג לא ימתין עליו ולו רגע אחד מיותר. פעמים רבות אף לא הספיק לקפל ולסדר את הטלית והתפילין, והותרם כך בחדרו, וסידרם רק כאשר שב לאחר מכן לישיבה לקראת מסירת השיעור.

[מתוך הספר 'רבי מיכל יהודה']

* * *

לעשות חסד ולהיטיב עם הזולת ללא גבול ומידה וללא חשבונות של 'מה יאמרו' ועדיין להרגיש שאין במה להתפאר, זה שייך לסוג האנשים **הטובים** בעיני שמים **וישרים** בעיני אדם...

* * *

הגאון רבי **שמשון דוד פינקוס** זצ"ל היה מפורסם במידת ההטבה לזולת ללא שיעור - מצד אחד, ומידת הענווה מאידך גיסא. פעם הבחין בכולל ב'תלמי אליהו' שבו למד במשך תקופה בשעות הבוקר, באברך השב מן המטבח והכוס שבידו ריקה. 'מה אירע?' שאל אותו, וכששמע שנגמר שם הסוכר, לא היסס רגע, יצא אל הרכב ונסע בעצמו למכולת כדי להביא סוכר וקפה לתועלת הלומדים, ולא שעה למחאות האברכים שחשו מבוכה על כך שהוא עושה את המלאכה.

גם בעת שכיהן כראש ישיבה בתקופה הראשונה בירוחם [בשנות ה-30 המאוחרות], והקהילה שם היתה מצומצמת מאד, לא נמצא במשך זמן מה 'מלמד' קבוע לילדים שבחיידר [שהכיל באותה עת בסך הכל ארבעה-חמישה תלמידים בגילאים שונים...]. הוא הבין שמחמת כך עלולים אבותיהם לעזוב את העיירה, ובמקום שאין איש לקח על עצמו את המשימה

ושימש כמלמד. משהובא כעבור תקופת מה לאחר מכן מלמד קבוע, נותר הוא 'רק' ראש ישיבה...

אף במקום רבנותו - בבית הכנסת של הקהילה באופקים, סלד מגינוני הכבוד הפשוטים והמקובלים ביותר, ובמשך תקופה ארוכה סירב לישב ב'מזרח' מול הקהל, כנהוג, אלא ישב בין ה'בימה' לארון הקודש כשפניו מכוונות אל קיר המזרח. כעבור תקופה קצרה, לנוכח הפצרות חוזרות ונשנות, ולאחר שהגר"י **טשזנר** שליט"א העיר את אזניו, שהואיל והרב מאריך בתפילותיו, הרי שעל פי דין - הש"ץ העומד לפניו נקלע לבעיה לפסוע לאחור בסיום השמונה עשרה, ניא את ר' שמשון לישב יחד עם עוד ת"ח מ'פני' הקהל בספסל פשוט שהוצב במזרח, מימין לארון הקודש.

לימים, גבאי בית הכנסת הסמוך הוציאו אל הרחוב את הריהוט הישן ששימש אותם עד לאותה עת, מפני הריהוט החדש שנרכש לפאר את בית מדרשם. אחד ממקורביו מצא בכך הזדמנות נאותה להחליף את ספסל העץ הפשוט שב'מזרח' בית הכנסת 'קיויתי', בספסל מרופד המחולק לכיסאות - מאלו שהשליכו גבאי בית הכנסת ההוא, באין צורך בו. בתפילה הראשונה לאחר מכן, כאשר קרב ר' שמשון זצ"ל למקומו וגילה את הספסל ההדור למראה, התקשה להשלים עם השינוי. "אתה רוצה להכשיל אותי בגאווה?", טען בכנות כלפי אותו מקורב שהסיר את הספסל הפשוט והטוב, ובמשך זמן ניכר עמל הלה להרגיע את סערת רוחו של הרב, ולשכנעו שהספסל החדש נלקח בעצם מפח האשפה, וכמעט עמד להיזרק ככלי אין חפץ בו, כך שאין כאן מקום לחשש יוהרה...

פעם פנו אליו בבקשה, כי יאות לשאת דברים בערב התרמה שנועד להיערך לטובת אחת הישיבות שנקלעה לקשיים כלכליים. אחד מרבני הישיבה שעליו הוטל התפקיד, חש אי נעימות שעה שפנה אליו בבקשה זו, והקדים התנצלות שאין הוא בא לבקש 'שיחה' או 'ועד', אלא דרשה לטובת ענין כספי לישיבה. בעדינות נפשו הבין כי יש בכך משום פחיתות כבוד כלפי מעמדו של הרב פינקוס שהוא נדרש להלהיב ציבור לשם ענייני ממון - עבור מוסד שאין לו שייכות אליו - ולא בענייני דעת אלוקים ויראת שמים.

אולם ר' שמשון בטהרת ליבו, לא הניח לאיש לרגע להתבוסס בהרגשה זו. "אדרבה", אמר לו בפשטות, "דרשנים - יש הרבה, אבל כאלה שידברו ב'דינר' - קשה למצוא", ונענה במאור פנים ורוחב לב לבקשה. אכן נגולה מעל ליבו של אותו פונה - אם ר' שמשון גופו לא רואה בכך כל פחיתות כבוד, אדרבה, מה טוב ומה נעים...

אין טעם ללכת ולמנות את מאות המקרים, שבהם נגלו לעין כל ענוותנותו וברירתו הרחק כמטחוי קשת מן הכבוד המדומה. כל יודעיו ומכיריו נפגשו באין ספור הזדמנויות שבהן הפך את ענייני הכבוד והמעמד לאבק פורח וחוכא ואטלולא - ובלבד לעשות רצון אבינו שבשמים. עם זאת,

נראה כי המעשה הבא מאלף ביותר ועשוי להיחשב כחידוש גם בעיניהם: אברך פלוני הבחין בו פעם עומד ברחוב העיירה, שעה שקבוצת אברכים חלפו על פניו בדרכם לסדר ב' בכולל. ר' שמשון בירך אותם לשלום ונותר לעמוד במקום, כשניכר שהוא ממתין עד שיעלמו מעיניו כדי לעשות דבר מה שלא בנוכחותם. הדבר גירה את סקרנותו של אותו אברך שהבין כי דברים בגו... הוא מצא לעצמו עד מהרה פינת סתר סמוכה דיה, לגלות מה יש לרב הקהילה לעשות כאן בהיחבא.

ואמנם, ר' שמשון קיים בעצמו 'ויפן כה וכה וירא כי אין איש', ומשסבר כי אין צופה ומביט במעשיו, נטל שתי פיסות קרטון, וכשהוא כובש בכוח איתנים את רגשי הסלידה, ניגש אל נבלת חתול שהיתה מושלכת שם על אם הדרך ופינה אותה אל פח האשפה הסמוך. היטב ידע כי אף אחד מלבדו לא יעשה את המלאכה הבזויה והבלתי נעימה, ומאידך גיסא לא מצא עצמו פטור מלסלק את המראה המעורר תחושת גועל בלב הבריות. אלא מאי? אין זה ראוי כי המרא דאתרא יעסוק במלאכה זו, ואם בכל זאת עושה כן, עדיף שיהיה זה בהיחבא מאין רואים. מעשה ללא פניות. לשם כך המתין עד שהמקום יתרוקן מעוברים ושבים, ובצניעות אופיינית סילק את המכשול מרשות הרבים. אף על פי כן, משמים רצו כי יותר עד ראייה למעשה, ללמד בני ישורון לקח בהטבה עם הבריות עד אין שיעור וגבול.

ואף גם זאת: פעם נשלח ילדם של אחת המשפחות בבניין שבו התגורר, עם שקית אשפה טעונה עד גדותיה בדרכו לפח המרכזי. כדרכם של ילדים, לא הצליח הלה להתמודד כראוי עם המשימה, וכל תכולת השקית שהוביל נשפכה והתפזרה במדרגות, מדיפה את ניחוחה הבלתי נעים.

רגע לאחר מכן, יצאו שתי שכנות אל חדר המדרגות, ועד מהרה הבחינו בנעשה, אולם בעוד הן נבוכות ותוהות אם להעיר לאמו של הילד, או לנקוט בדרך אחרת לשם סילוקה של האשפה המצחינה, לרבי שמשון זצ"ל שחלף במקום - היה פשוט וברור מה יש לעשות במקרה זה: ללא אומר ודברים נכנס לביתו ועד מהרה שב משם כשבידו כף אשפה ומגב, ותוך דקה או שתיים לא נותר זכר ללכלוך שהכתים את חדר המדרגות. שתי השכנות נותרו המומות: כזה פתרון לא העלו לרגע על דעתן... אבל רבי שמשון זצ"ל, כבר היה שקוע עמוק בתלמודו או במצוה אחרת, שכדרכו עשאה בחכמה, במהירות וביעילות.

המושג של 'כבוד' ו'מעמד' כמו ולא היו קיימים כלל בהיכלו. הוא לא חש כל פחיתות כבוד בכך שרב הקהילה בעל המוח העילוי, שהכל תאבים למוצא פיו, ירד מפקידה לפקידה להיכל כולל האברכים הסמוך לביתו, ויוסיף לקח במחיצתם. מחזה שכיח היה לראותו נכנס לשם ופוסע לכיוון מושבם של שני אברכים מזדמנים, מתיישב לידם בהכנעה ואומר: "נפל ברעיוני חידוש, אני אומר אותו בפניכם, ובבקשה אמרו לי אתם מה דעתכם עליו".

* * *

היטיב אשר דיבר פלוני אודות מידה זו, בקומתו השלמה רבת האנפין והגוונים של רבי שמשון זצ"ל, בצירוף שתי עובדות מאליפות: 'תחביב' היה לו לרב פינקוס, לתפוס את 'הכבוד', לאחוז בו בידיו ולמוללו בין האצבעות, לפוררו עד דק בצפורניו עד שיתבטל כעפרא דארעא וילך לו. פעם נכנס לחדר מלא ציבור, וכשהקהל כולו קם על רגליו לכבודו – חיך ואמר: "אוי זה כל כך טוב, הבה נעשה זאת שוב"... יצא ונכנס שוב... כשהוא אינו מותיר בליבו מקום, ולו לרסיסי כבוד, שהתעקשו להתדפק בשעריו.

בפעם אחרת פגש בו ברחובה של ירושלים אב המלווה בבנו הקטן. "יברך נא את ילדי", ביקש האב, ורבי שמשון זצ"ל נענה בחפץ לב, אלא שהסמך תנאי קודם למעשה: "שגם הילד יברך אותי - הרי יש לו פחות עבירות ממני"...

אולי בשל כך לא חששו ילדי הקהילה, לבוא ולשאול אותו שאלות או 'חידות', שהכתובת הטבעית בעיניהם לפתרון היא ביתו של הרב, שבטוב לבו וענוותנותו לא חש בכך הטרדה או פחיתות כבוד, ונידרש לשאלותיהם מתוך מאור פנים ונפש חפצה. רק לכשיגדלו ויכירו יותר את תהלוכות העולם - יגלו שלא היה זה טבעי שהרב יתהלך עמם בפשטות בלתי מצויה.

ושבו מעשה עם ילד קטן: בחתונה פלונית התקבל בשירה של 'ימים על ימי מלך תוסוף', ושעה ארוכה ניצב יחד עם החתן והמחותנים במרכז מעגלי הרוקדים. עברו כמה רגעים, והנה מצא ר' שמשון את הדרך למחות את זכר ה'כבוד' שבו התקבל: הוא נטל את ידיו של ילד פעוט מהנוכחים, והחל רוקד יחד עמו במרץ במרכז המעגלים, בלי לחוש למבטם התוהה של הבריות לנוכח הפעולה הבלתי שגרתית. רגש קל של גבהות-לב - חמור היה בעיניו עשרות מונים מהחשובות הללו...

* * *

תלמיד מקורב התעניין פעם ושאל אותו, אם הוא מוסר את ספריו להגהה בטרם הוצאתם לאור. ר' שמשון הגיב בחיוב: "אכן, אני נותן לאברכים להגהה", אמר, "אלא שהם טובים ונחמדים איתי יתר על המידה... הביקורת שלהם אינה חזקה דיה". כשהוסיף הלה לשאול אם הוא מקבל את ההערות שלהם, וקרה אי פעם שמחק דברים מחמת הביקורת שהעבירו, הביט עליו רבי שמשון בתמיהה והגיב: "כל מה שמעירים לי, אני מוציא מהספר מיד, ואין זה משנה אם הם צודקים בהערותם או לא", כשהוא מפרש את נימוקו: "אני הרי מדפיס את הספר בשביל הציבור, ממילא אם אברכים טובים סבורים כי הדבר לא ראוי להיכתב, מה זה משנה אם אני צודק ולא הם? לכן, אני משמיט מיד!".

[מתוך הספר 'השמש בגבורתו']

תלמיד חכם מלומדי הכולל הזה מציין בהתפעלות את התחושה שליוותה אותו לנוכח המראות הללו: "במאי עסקינן? ברב רשמי, שלעיני עם ועדה מגיע במיוחד לאברך צעיר, רק משום שסבור כי יכול לקבל ממנו חידוד וסברא, ירד להרצות בפניו קושיה בגיטין ולשמוע 'מה אתה אומר על זה?' או לשמוע חוות דעת של תירוץ שעלה לו בתלמודו. ולא פעם ופעמיים אלא חדשים לבקרים..."

* * *

הגאון הצדיק רבי יהודה זאב סגל זצ"ל, הגיע לארץ לקראת נישואי נכדתו עם 'בלחט"א רבי אליעזר מן שליט"א - גיסו של רבינו. את פניו קידמו בשדה התעופה כעשרה ת"ח מבני משפחות המחותנים, ובכללם רבי שמשון זצ"ל.

רבי יהודה זאב ירד בכבש המטוס, עבר את ביקורת הדרכונים ויצא אל בית הנתיבות. הכל ניגשו להושיט לו יד לשלום, ובכללם נכדו בן העשר, שנדחק כמו כולם לקדמו בברכת 'שלום עליכם'.

העגלה הנושאת את מזוודותיו הפריעה מעט לנדחקים סביבו, ומאן־דהוא הסיט אותה הצידה וביקש מהילד - הקטן שבחבורה - שהוא יוביל את עגלת המזוודות אל הרכב הממתין בחוץ. ואמנם, הילד יצא ממעגל האנשים המקיף את סבו, ופילס את דרכה של העגלה בתוך המון האדם שהציפו את הטרמינל, בעוד שאר בני המשפחה מתגודדים סביב האורח הנכבד ועושים אוזנם כאפרכסת לשמוע דברי חכמה ומוסר תוך כדי יציאתם אל הרחוב. למי היה את הפנאי בקלחת התכונה הנרגשת, להתבונן ולהבחין בתחושת ההחמצה של הנכד שבצד הדרך, המוליך את העגלה לבדו הרחק מהסב הגדול מחו"ל שאותו ראה רק לפרקים?

היה אחד כזה. לפתע חש הילד טפיחה קלה על שכמו, ובפנותו לאחור הוא מגלה שהיה זה אחד מהצד של משפחת מן, שעזב את החבורה המקיפה את רבי יהודה סגל ואומר לו: "אני מניח שגם אתה רוצה להיות עכשיו קרוב לסבא. אתה יכול ללכת לשם, אני כבר אוביל את המזוודות". ותוך כדי דיבור הניח את ידו על ידית העגלה והובילה לפניו. מיותר לציין כי היה זה רבי שמשון, שבתבונת ליבו ירד לרגשותיו של הילד, ובענוותנותו וצדקותו הואיל לשמש כמוביל מזוודות בשדה התעופה...

הלה, שכה שמח על ההצעה הנדיבה שבאה עליו בהפתעה גמורה, הגביה תכף את רגליו ורץ חיש להידחק בין המתגודדים סביב סבו, מאושר על כי גם לו התאפשר להיות 'במרכז ההתרחשויות' וליהנות כמו המבוגרים מקרבתו של הסב. אין הוא זוכר כיום מה שמע, וסביר להניח שגם אז כילד לא הצליח להבין הרבה מדבריו של רבי יהודה סגל זצ"ל, אך את דבריו של האיש שהוביל במקומו את המזוודות, הבין היטב ונצר לעד בליבו...

פני עין חמד

יזכר לאלוהי י"י בית הכנסת לכו"ח "עין חמד" - מקבלת ציון

פרשת ראה - תתחיל לזוז

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב

ציווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דיאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניזרי בת סטה-
מרדכי ניזרי בן פרח-
סימי בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אילמלך בן אשורית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

שהאדמה לא יציבה- הוא עומד ובוכה- וכך נתפס. אבל אם אותו מכרסם היה משנה מעט מדרך הילוכו- היה ניצל.

הקב"ה אומר למשה רבינו לומר לפרעה: "נִלְכָּה נָא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה לָהּ אֱלֹהֵינוּ" (שמות ג', י"ח). האבן עזרא אומר: "משה דיבר בעורמה לפרעה, כי אכן אין בדעתו לזבוח אלא לברוח".

האלשיך הקדוש שואל: מדוע לא לומר לו את האמת? התשובה היא שפרעה לא מסוגל להשתנות ולקבל פקודה לשלוח מִלְיוֹנֵי אנשים! שלושה ימים הפסקה מעבודה, זאת עוד יכול להבין. [זאת הסיבה שכתוב: "וַיַּגֵּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם" (שמות י"ד, ה'). כעת הבין שהם ברחו לגמרי].

שמעתי משליח חב"ד באנטוורפן בבליגיה (המכונה 'עיר היהלומים', מכיוון שמתעשרים שם ממכירת יהלומים). יהודי אמיד קיבל המלצה לקנות שטח בדרום אפריקה ששם לפי ערכות גאולוגים יש מרבצי יהלומים. הוא השקיע מליונים בציוד, עובדים וחפירות. הוא בנה על השטח מבנה שיוכל להקים חדר מצב- אבל ללא תוצאות! כעבור שלוש שנים הוא לא עמד בהוצאות. הוא הציע את השטח למכירה לחברה גדולה ליהלומים והם קנו. הם הגיעו עם ציוד וערכו חיפושים. היהלומים נמצאו מתחת למבנה ששם הקים את המשרד. לפעמים צריך לזוז כדי להצליח!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
ראש בד"ץ 'כשרות בישראל'

מאן לבת

י"ח	כנסת לבת	צאת לבת	יבין חם
י"ח	18:39	19:50	20:39
י"ט	18:58	19:48	20:36
כ"א	19:00	19:50	20:39
כ"ב	18:58	19:49	20:37

אנחנו נמצאים בשבת מברכין חודש אלול. רבי חיים בן עטר ('אור החיים' הקדוש) אמר - ברכת חודש אלול יוצא בפרשת רא"ה, אותיות- ראו אלול הגיע.

כאשר אנחנו שומעים 'אלול' עולה לאדם בראש- צריך להשתנות! אולם זה טעות! הקב"ה לא מבקש מאיתנו שינוי דרסטי! אי אפשר. אדם מכור ורגיל לתאוות ליצרים וזה קשה מאוד. הקב"ה רוצה שנזוז מהמקום שבו אנחנו יושבים. הוא מצפה מאיתנו אפילו לשינוי קטן.

התורה כותבת: "מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה" (דברים י"א, י"ב). מדוע לא כתוב אות הא גם בהתחלה וגם בסוף? או כלל ללא הא? בעלי המוסר מבארים: אנחנו בתחילת השנה בטוחים בעצמנו- שנה זאת- תהיה השנה, יהיה בה שינוי! אולם בסוף השנה אנחנו מוצאים את עצמנו 'שנה'- רגילה.

הקב"ה במתן תורה שאל את ישמעאל ושאר האומות האם ברצונם לקבל את התורה. הם שאלו- מה כתוב? ומדוע- מכיוון שהם לא מוכנים לשנות הרגלים.

בלעם הרשע אומר: "תָּמַת נַפְשִׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל וְתָהִי אַחֲרֵיתִי כְמֹהוּ" (במדבר כ"ג, י'). מדוע לא לחיות כמותם? מכיוון שקשה לשנות אורח חיים!

אנחנו דומים לאותו בעל חיים ממשפחת המכרסמים הנקרא 'בונה' (בעל שיניים חדות). הוא כורת ענפים ובונה כמין סכר במים וחי שם. הפרווה שלו יקרה מאוד (כיום הוא חיה מוגנת). בעבודתו הוא חכם מאוד אולם הוא טיפש בהתנהלות. הוא חוזר בדיוק באותו דרך שהלך בבוקר. הציידים ממתינים לו, הם חופרים בור ומכסים. כשהוא מרגיש

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
אדי אדוניהו מזרחי בן שרה סרח

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - סליחות - חלק א'

מה העניין של אמירת סליחות? מהו הזמן הטוב ביותר לאמירת סליחות?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי ראש בד"ץ 'כשרות בישראל':

חודש אלול הוא חודש התשובה. אנחנו מתקרבים לקראת סיום השנה. יש לערוך חשבון נפש ולמשמש ולפשפש במעשינו. צריך לראות במה אנחנו חסרים - ולתקן את מעשינו. גם במצוות שאנחנו מקיימים, יש לבחון כיצד אנחנו עושים אותם - והאם צריך לבצע בהן 'מקצה שיפורים'.

בורא עולם בראש-השנה יושב על כיסא דין וגוזר איזה שנה תבוא עלינו. כל התפילות וסדרי התשובה של חודש אלול באים כדי להקדים תרופה למכה. עד שלא נגזרה גזירה על האדם - הוא עדיין יכול לבטל בקלות את הגזירה על ידי עשיית תשובה. לאחר שנגזרה גזירה - קשה יותר לבטלה. לכן אנחנו מתחזקים באמונה, בתורה, בתפילה ובמתן צדקה בחודש אלול. מתוך כך אנחנו באים לפני הקב"ה לדין. יהי רצון שהקב"ה יגזור עלינו שנה טובה ומבורכת.

מנהג הספרדים לומר סליחות ותחנונים מראש חודש אלול עד יום הכיפורים (למעט ראש חודש אלול, שבת ור"ה). **מקורות:** שו"ע או"ח תקפ"א, א'.

מנהג האשכנזים לומר סליחות מיום ראשון שלפני ראש-השנה בתנאי שיש לפחות ארבעה ימים של אמירת סליחות לפני ראש-השנה. אם אין ארבעה ימים ממוצאי שבת עד ראש-השנה, מתחילים לומר סליחות ממוצאי שבת לפני כן. מתחילת חודש אלול תוקעים בשופר לאחר התפילה מכיוון שהשופר מעורר לתשובה. כמו כן מוסיפים את המזמור: "לְדָוֶד ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" (תהילים כ"ז, א').

הזמן הטוב ביותר לומר סליחות הוא באשמורת הבוקר. שעה זו היא עת רצון לפני התפילה עם הנץ החמה.

תיקון חצות קודם לסליחות ולתלמוד תורה. אם לא נותר זמן לומר גם לאמירת תיקון חצות וגם לאמירת סליחות, יקדים לומר תיקון חצות אפילו אם יפסיד בכך את אמירת הסליחות.

אמירת סליחות צריכה להיות בכוונה, בנחת ובמתינות. יש לכוון במיוחד באמירת שלוש-עשרה מידות. אנשים שרגילים לומר סליחות במהירות רבה ובחופזה, לא נוהגים כהוגן, אנחנו צריכים להתפלל בנחת ובכוונה.

השגחה עליזונה

אופנוען של אדם מאיחוד הצלה הרגיש שיש רעשים מהאופנוע. הוא התקשר למוקד ושם אמרו לו שיעבור למוסך של החברה כדי לבדוק אם צריך לתקן אותו, ואם כן, אז שיתקנו אותו כמה שיותר מהר מכיוון שהשימוש באופנוע בפקקים של מרכז הארץ יכול להיות מאוד משמעותי מכיוון שאם יחכו עד שהאמבולנס יגיע, ה' ישמור, החולה עלול חלילה למות. הוא לקח את האופנוע באמצע היום למוסך. המוסך היה ממוקם מחוץ לעיר. שם הם בדקו את האופנוע ואמרו לו כי כל מערכות האופנוע עובדות מצויין. הוא שאל: "אני רואה שזה הסתדר, עשית משהו?" - "לא", המוסכניק ענה, "רק בדקתי אם יש תקלה ולא ראיתי שום בעיה. היתה חתיכת ענף שנתפסה לך ליד המעצור דיסק. אולי זה מה שגרם לכל הרעש".

הוא אמר לעצמו: "חבל, בזבזתי כאן סתם זמן". ברגע שהוא התניע את האופנוע ויצא מהמוסך, הוא קיבל קריאה בקשר שיש פצוע באתר בניה מחוץ לעיר, הוא הקשיב, שמע את הכתובת והבין שהוא ממש קרוב למקום, הוא התקדם כמה מטרים שם ראה את הפצוע כשהוא ללא דופק. היו שם אנשים שינסו לעשות בו החייאה. הוא הוציא את מכשיר הדיפברילטור (מכשיר שמאתחל את הלב ומציל חיים) ולאיש ב"ה חזר הדופק. אחרי כמה דקות שהוא ייצב את מצבו, צוות מד"א הגיע ופינה אותו לבית החולים. התברר, שההגעה המוקדמת שלו לחולה היתה ממש הצלת חיים.

אחרי שפינו אותו אחד מחברי ההצלה שאל אותו: "שמעתי שהגעת ראשון, איך עשית את זה? אני יודע שאתה גר בקצה השני של העיר!". הוא ענה לו: "אתה לא תאמין, היו לי רעשים מהאופנוע, ואמרתי לעצמי, שאני חייב להגיע בדחיפות למוסך כדי לבדוק ממה זה, אל תשאל אותי, אבל הייתי בלחץ שמשהו קרה לאופנוע. הגעתי למוסך כדי שיתקן לי את הרעשים, אבל המוסכניק שבדק אמר לי שאין שום תקלה והכל תקין עם האופנוע, הוא הראה לי שהוא הוציא חתיכת ענף שנתקע לי ליד מעצור הדיסק. כאב לי שסתם בזבזתי את זמני, הרי יכולתי להוציא את חתיכת הענף הזו בעצמי. ברגע שבאתי לצאת מהמוסך, קיבלתי קריאה בקשר. מיד הבנתי שבורא עולם לא סתם זימן לי להגיע למוסך, אני חשבתי שזה בגלל האופנוע, אבל לבורא עולם היו תכניות אחרות". (מעובד מתוך גיליון 'מקשיבים לקולך')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

יש לך תפילין ללא שימוש? אל תפספס הזדמנות לעשות בהם מצווה גדולה!!!

ארגון 'קשר של תפילין' ידאג לאסוף, לבדוק ולחדש את התפילין ולמסור למתחזקים ואנשי ביטחון שרוצים להניח. 0556773965

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הוגן, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב שרגא פיבל מנדלוביץ זצ"ל

הגאון הרב שרגא פיבל מנדלוביץ זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ו (1886) בעיירה הקטנה וילאג שבאימפריה האוסטרו-הונגרית בסמוך לגבול עם גליציה (פולין). כשהיה קטן לא הוציא אף מילה מפיו. למרות הניסיונות והדרכים הרבות שניסו- לא עלה בדיהם. רק בגיל ארבע התחיל לדבר. המילים הראשונות שאמר היו: "תורה ציוה לנו משה...". כבר בצעירותו היה מתמיד עצום וכשרוני. בגיל תשע למד שו"ע הלכות מליחה עם נושאי כלים. הרב המקומי פנה לאביו ואמר כי הוא לא יכול לספק מסגרת הולמת לבנו עם כישוריו הנעלים ולכן עליו למצוא מקום אחר.

כשהיה כבן 12 שנים אימו נפטרה והמשפחה עברה למזלבור. רבינו התחיל ללמוד בחיידר המקומי. לאחר מספר שנים עבר ללמוד אצל הגאון רבי משה גרינוואלד. בהמשך למד מספר שנים אצל הגאון רבי שמואל רוזנברג. כשהיה כבן שבע-עשרה נסמך להוראה. למרות זאת סירב כל חייו שיפנו אליו בתואר 'רב'. בגיל 22 התחתן ועבר לעיר הומנה. במקביל ללימודיו התורניים רכש ידיעות נרחבות במחשבת ישראל בספריו של הגאון ר' שמשון רפאל הירש. ידיעות אלו עזרו לו בהמשך בשעה שמסר שיחות השקפה ומוסר.

בשנת ה'תרע"ג (1913) כשהיה בגיל 27 (שנה לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה) היגר לארה"ב במטרה להפיץ את הידע התורני והנחלת ערכי יהדות במקומות שבהם היה בורות. אשתו ושני בניו נותרו באירופה כיוון שרצה למצוא מקום ראוי להשתקע. גר בעיר סקרנטון שבפנסילבניה. רבינו שימש בת"ת כמלמד.

רק לאחר כשבע שנים משפחתו הצליחה להגר לארה"ב. רבינו ומשפחתו עברו לוויילאמסבורג שבברוקלין, שם ניהל את ישיבת 'תורה ודעת'. רבינו כיתת את רגליו מבית לבית כדי לשכנע את יהודי תושבי המקום שישלחו את ילדיהם לישיבה. בשנת ה'תרפ"ה (1925) פתח ישיבה קטנה בשם 'מתיבתא'. בתקופה מאוחרת יותר הוסיף למסגרתה גם ישיבה גבוהה וכולל אברכים.

מסר בישיבה שיחות חיזוק והשקפה. במקביל הקים את ישיבת בית מדרש עליון במונסי. היה ממייסדי מוסדות החינוך לבנות 'בית יעקב' ברחבי ארה"ב. ייסד את מחנות הקיץ לבני ישיבה צעירים - ה'קאמפס'. יסד עיתון יהודי-חרדי דאס 'יידישע ליכט' כדי להוות תשובה כנגד העיתונים החילוניים וכדי שתהיה במה שחרדיים יוכלו להביע את דעתם בסוגיות העומדות על הפרק. בתקופת השואה פעל רבות בנושא הצלת יהודי אירופה.

בשנותיו האחרונות ייסד את הארגון החרדי 'תורה ומסורה'. הקים ארגון בשם 'אש דת'. חלק גדול מהצלחתו של החינוך היהודי-חרדי בארצות הברית, נזקף לזכות עבודתו המאומצת. נפטר ב-ג' אלול ה'תש"ח (1948). חי כ-62 שנים בלבד. בהתחלה נקבר בבורו-פארק ניו יורק. שנתיים לאחר מכן הועבר ונקבר בבית הקברות בחלקת 'שומרי שבת' בבני ברק. התגלה כי למרות שחלפו שנתיים ימים גופו נשאר שלם!

אביו: ר' משה (היה מפורסם במעשה החסד. הכניס אורחים ולעיתים כשלושים אנשים היו ישנים בביתו וילדיו גם היו צריכים לעיתים לתת את המיטות שלהם לאורחים). **בניו:** ר' שמואל (מנהל מתיבתא 'בית שרגא' במונסי). **חתניו:** ר' יהושע שיף (ייסד יחד עם גיסו את המתיבתא), ר' אלכסנדר סנדר לינטשנר (מייסד וראש הישיבה התיכונית קריית נוער ומייסד הכולל 'תפארת שרגא', ע"ש חותנו). **מרבתי:** הגאונים רבי משה גרינוואלד (מח"ס 'ערוגות הבושם'), רבי שמואל רוזנברג (מח"ס 'באר שמואל' והרב של אונסדורף. רבינו היה תלמידו המובהק).

בשעה שרבינו התחיל להקים עולה של תורה באמריקה בפתיחת מוסדות 'תורה ודעת' הוא קיבץ ילדים לת"ת. בסמיכותו גרה משפחה יהודית שבעברה היו יראים ושלמים, אבל כאשר היגרו לאמריקה פרקו מעליהם עול תורה ומצוות ה". בין צאצאיהם היה ילד שהיה רגיל לשחק עם בני גילו שהיו שומרי תורה.

רבינו חיפש הזדמנויות לדבר על לב הנער וניסה לשכנע אותו כי כדאי לו ללמוד ב'חיידר' ויהיה לו טוב גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. הדיבורים חדרו ללב הנער עד שהתרצה. הבן פנה להוריו והודיע להם כי הוא רוצה לעבור ללמוד בת"ת. ההורים ניסו למנוע את רוע הגזירה' והסבירו לו כי לא יצא ממנו מאומה. הילד המשיך להתווכח עם ההורים ועמד על שלו. לבסוף לא הייתה ברירה להורים והסכימו לדרישתו. רבינו היה מגיע בכל חודש לבחון את התלמידים על לימודם. לאחר מכן היה נותן לכל אחד מהתלמידים סוכריה, באותם הימים (לפני כמאה שנה) הסוכריה הייתה יקרת מציאות.

פעם אחת רבינו בחן את הילדים וחילק סוכריות. כשהגיע תורו של אותו הילד נגמרו כל הסוכריות. רבינו התנצל בפני הילד המאוכזב ואמר לו שיכנס מחר למשרד שלו והוא ייתן לו סוכריה. למחרת הילד התבייש להיכנס למשרד והרב שהיה טרוד בעסקי מוסדותיו שכח את הבטחתו לילד. הסיפור מאוד צרב לילד. לאחר כשבועיים הילד סיפר להוריו מה שקרה. הם אמרו לו: "אמרנו לך, לפני שביקשת לעבור לחיידר הזהרנו אותך שלא יהיה לך שם טוב!". הילד דחה את דבריהם והמשיך ללמוד. בס"ד הוא גדל לתפארת וברבות הימים זכה להקים דורות ישרים מבורכים.

כשהיה כבן חמישים ושתיים שנים הוא קיבל התקף לב חמור. מיד לקחו אותו לביה"ח באמבולנס. הרופאים בדקו את מצבו. לאחר מכן הפרופסור פנה לבנים ואמר שלצערו אין מה לעשות. התקף הלב שהאבא קיבל היה חמור ביותר. להערכתו נשארו לו שעות ספורות בלבד. לא עבר זמן רב ולתדהמת הרופאים הוא פתח את עיניו והתיישב במיטה.

האיש סיפר לבנו שעמד ליד מיטתו כי זה עתה התגלה אליו הגה"צ ר' שרגא פיבל מנדלוביץ ואמר לו כי קיבל רשות מבית-דין של מעלה לפרוע את החוב של אותה סוכריה. איזה ערך יש לסוכריה לאיש מבוגר בן חמישים ושתיים? **הוא מחזיר לו חמש עשרה שנות חיים! האיש חזר לביתו וחי בדיוק עוד חמש עשרה שנים בטרם התבקש לבית-עולמו.** (מעובד מתוך 'באר הפרשה')

כְּחָה שֶׁל הַשְּׁגָחָה

עוזב את התחנה. למעשה הוא איחר את האוטובוס בחצי דקה. האיש הצטער על כך אבל הבין שכעת אם הוא ימתין לאוטובוס הבא שאמור להגיע רק בעוד כארבעים וחמש דקות הוא לא יוכל להגיע לפגישה בזמן.

הוא שקל לחזור לביתו כדי שיוכל להתקשר למועצה ולדחות את הפגישה למועד אחר (זה היה בתקופה שבה הנייד לא היה נחלת הכלל).

בעודו הולך לכיוון ביתו עצר לידו רכב. שם היה אחד השכנים שלו. השכן התבונן בו ושאל אם הכול בסדר והאם הוא יכול לעזור לו במשהו.

האיש סיפר לו על האיחור לאוטובוס ועל העובדה שהוא כעת לא יכול להגיע בזמן לראיון העבודה. השכן שמע את הדברים ובפיו הייתה הצעה:

"ראה, אני נוסע כעת לירושלים. מאחר ומבשרת ציון נמצאת בדרך לירושלים אני יכול לעבור דרך מבשרת ציון ולהוריד אותך שם וכך תגיע בזמן לראיון".

האיש הודה לו מאוד והשניים יצאו לדרכם. כשני קילומטרים לפני היישוב הכביש הפך למסלול אחד. רכב שנסע מאחוריהם ניסה לעקוף אותם אבל הוא לא הספיק ומאחר והנהג לא רצה לעשות תאונה חזיתית הוא חזר לנתיב שלהם ונכנס בצד של הנוסע, היכן שישב אותו האיש.

אחד האנשים שראה את התאונה היה בידו מכשיר נייד והוא התקשר לאמבולנס. השניים הובהלו לבית החולים הדסה עין כרם לצורך בדיקות. האיש עבר צילום רנטגן בחדר הטראומה.

לאחר זמן קצר התוצאות הגיעו והרופא ניגש אליו ואמר: "בחסדי שמיים לא נשברה לך אף עצם. אנחנו נכתוב לך מכתב שחרור ותוכל ללכת לבית".

האיש שאל מספר שאלות מקצועיות הקשורות למצב בריאותו. כשהרופא הבחין שהאיש מבין בתחום הרנטגן הוא שאל אותו: "מאיפה לך הידע הזה?". האיש סיפר כי בעבר עבד כטכנאי רנטגן וכעת הוא מחפש עבודה בתחום.

הרופא הגיב בהפתעה: "בדיוק לפני מספר חודשים העובד שלנו עזב ואנחנו מחפשים מישהו מנוסה שיכול להחליף אותו ברנטגן".

הרופא לקח את האיש ישירות למנהל המחלקה, שערך לו ראיון במקום. לאחר הראיון המנהל שאל: "האם אתה יכול להתחיל לעבוד מיד?"

האיש השיב: "לא היום, אבל מחר אני מוכן להתחיל". ואכן, עד היום הוא עובד במחלקת הרנטגן של בית החולים.

להלן סיפור מופלא ששמעתי מפי רבינו, הרב הגאון אליהו חיים פינחס שליט"א. יש בו כדי ללמד אותנו על ההשגחה הפרטית המלווה אותנו בכל צעד ושעל.

יתכן מאוד שאנחנו לא מבינים מדוע עלינו לעבור ניסיון כזה או אחר, בסיכומו של עניין לפעמים לאחר זמן בורא עולם מראה לנו כי כל מה שאירע עימנו היה לטובתנו ולתועלתנו.

הרה"ג ר' אליהו חיים פינחס סיפר בשבת פרשת דברים ה'תשפ"ד בדרשת ליל שבת בבית הכנסת את הסיפור הבא ששמע מפי בעל-המעשה:

ביום חמישי האחרון הייתי צריך להגיע לבית החולים הדסה עין-כרם. כשנכנסתי לשם, פנה אלי אדם ושאל אם אני הרב פינחס והרב של קהילת 'עין חמד'.

לאחר שאישרתי זאת, הוא סיפר שיש לו סיפור השגחה פרטית מרגש שהוא חווה ושאל אם יוכל לשתף אותי. כמובן שהסכמתי והוא התחיל לספר:

האיש עבד במשך שנים רבות כטכנאי רנטגן בבית החולים שיבא תל-השומר, אולם לא לעולם חוסן, באחד הימים אחד מאנשי ההנהלה קרא לו ואמר לו שמסיבה כלשהי הם נאלצים לפטר אותו.

מאותו היום האיש חיפש עבודה בתחום שלו כטכנאי רנטגן בכל דרך אפשרית. במשך תקופה כשנתיים ימים של החיפושים הקדחתניים לצערו הרב הוא לא הצליח למצוא משרה חדשה.

בסופו של דבר גם דמי האבטלה נגמרו והוא נשאר ללא פרנסה. הקושי היה גדול שכן היה עליו לפרנס את משפחתו וכעת המשפחה נאלצה להסתפק רק במשכורת של אשתו.

יום אחד תוך כדי שהוא עובר על מודעות דרושים הוא נתקל בהצעת עבודה במועצה המקומית מבשרת ציון. מאחר וחלף כל כך הרבה זמן שהוא מחפש עבודה בתחום ולא מוצא הוא החליט לבדוק את ההצעה למרות שהייתה שונה מהעבודה בתחום שלו.

הוא התקשר לטלפון שהיה במודעה וקבע פגישה. הוא גר במרכז ולכן היה עליו להגיע למבשרת. הוא החליט לנסוע באוטובוס למועצה במבשרת ציון.

הסיבה לכך היתה בשל העובדה שהרכב המשפחתי היחיד שלהם היה בשימוש אשתו והיא צריכה להגיע לעבודה.

הוא בדק באיזה שעה עליו לצאת לתחנה ויצא מביתו מספר דקות לפני כן. כשהגיע לתחנה הוא ראה את האוטובוס מרחוק

לע"נ

תנצב"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
מרים בת שרה ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
רחל רפאת בת השת ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחא ז"ל
פייבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
נעמי בת נתון ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבריאלית בת גאווה ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	אלהיה אליאס בן אלגריה ז"ל
רחמים בן רחל ז"ל	שמאל בן רבקה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	ר' עזרא בן כאתון ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	קסאנש בת דגיסו ע"ה
אביחי בן אסתר ז"ל	סוליקה בת נעשה ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
יצחק בן פנינה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	עפאת בת השת ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	נעימה בת שרה ע"ה	
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל		
אורה בת נעימה ע"ה		
מישא אסתר בת זרהה ע"ה		
מסעוד בן יקוט ז"ל		
רחמה בת תופחה ע"ה		
סעידה בת תופחה ע"ה		
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל		

"עשר תעשר את כל תבואת זרעך"

ביאור המדרש פליאה שמקשר מצות "עשר תעשר" לציווי "ושמחת בכל הטוב, ואין טוב אלא תורה"

הנה כי כן זהו שנדר יעקב אבינו באומרו: "אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש", שהם דברים חומריים מענייני העולם הזה, אני מבטיח "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", שאקדיש את המחשבה שבראשי, שהוא חלק עשירי מכל הגוף, לכוון במוח שבראש בכל ענייני העולם הזה בלתי לה' לבדו. אלו תוכן דבריו המאירים כשמש בצהריים.

ראשו של אדם נברא מארץ ישראל ואילו הלב שורש הגוף נברא מבבל

הנה מה טוב ומה נעים להוסיף תבלין לפירוש הנשגב של הגה"ק מאוסטרובצא זצ"ל, לבאר הטעם שנדר יעקב אבינו "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", רק אחרי שנתגלה הקב"ה ליעקב אבינו בחלום והבטיח לתת לו ולזרעו את ארץ ישראל, כמו שכתוב (שם ג'): "וזהנה ה' נצב עליו ויאמר אני ה' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך".

נקדים חידוש נפלא מהגאון הגדול רבי יוסף ענגיל זצ"ל ב"אוצרות יוסף" (ח"ב דרוש ב) בענין הגלות והגאולה, לבאר הטעם שבשעה שישראל עושים רצונו של מקום ראויים הם לשבת בארץ ישראל, וכאשר חטאו גלו מארץ ישראל לבבל ולשאר הארצות, על פי מה שכתוב ביצירת האדם (בראשית ב-ז): "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים והיה האדם לנפש חיה". ופירש רש"י: "צבר עפרו מכל האדמה מארבע רוחות, שבכל מקום שימות שם תהא קולטתו לקבורה".

מגלים לנו חכמינו ז"ל מאילו מקומות נברא גופו של אדם הראשון, כמו ששנינו בגמרא (סנהדרין לח:): "אדם הראשון גופו מבבל, וראשו מארץ ישראל, ואיבריו משאר ארצות". ופירש רש"י: "גופו מבבל, על שם שהיתה עמוקה, נראה שמשם לוקח, ולכן נעשה מצולה. וראשו מארץ ישראל, שהיא גבוהה וחשובה מכל הארצות. ואיבריו, ידיו ורגליו".

שמי מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך".

וביאר בדברי קדשו הטעם שקיבל יעקב אבינו על עצמו להפריש מעשר דוקא כשברח מבית אביו ואמו והיה בדרכו לחרן, על פי המבואר בגמרא (עירובין מח.) כי קומת גופו של אדם היא שלש אמות, ובתוספות (ד"ה גופו ג' אמות) הוכיחו כי שיעור זה הוא לכל קומת הגוף מלבד הראש, וכתב בספר "מים יחזקאל" שיש קבלה בידו כי הראש הוא שליש אמה, נמצא לפי זה כי הראש הוא עשירית מכל הגוף, כי בג' אמות של הגוף יש ט' פעמים שליש אמה, והראש שהוא שליש אמה הוא החלק העשירי מכל הגוף.

והנה תכלית הבריאה היא שימליך האדם את הראש, ששם נמצא המוח המשכיל בתורה ובעבודת ה', על כל שאר הגוף שעוסק בעניינים חומריים, לכן כל זמן שיעקב אבינו היה בבית אביו ועסק בתורה בבית מדרשם של שם ועבר, לא היה צריך להרים את הראש על כל הגוף, כי על ידי שעסק בתורה בשכל שבראשו היה ממילא מורם מכל צרכי הגוף.

אולם כאשר הלך יעקב אבינו לחרן אל לבן הארמי, והיה צריך לעסוק שם בענייני העולם הזה, היה צריך להתאמץ להרים את הראש על כל שאר איברי הגוף, שגם בשעה שעוסק בענייני העולם הזה יכוון במוח שבראשו לעסוק בהם לשם שמים, כמו שנפסק להלכה בשלחן ערוך (אור"ח סימן רלא): "בכל מה שיהנה בעולם הזה לא יכוין להנאתו אלא לעבודת הבורא יתברך כדכתיב (משלי ג-ז) בכל דרכיך דעהו, ואמרו חכמים (אבות פ"ב מ"ב) כל מעשיך יהיו לשם שמים".

בדרך זו הוא מפרש מה שכתוב (בראשית שם יא): "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו". ופירש רש"י: "עשאן כמין מרזב סביב לראשו שירא מפני חיות רעות". הרמז בזה שהיה ירא מלבן הארמי ואחוזת מרעיו הרשעים שהם בבחינת חיות רעות שלא יקלקלו את המחשבות שבראשו, לכן עשה שמירה מיוחדת סביב לראשו.

בפרשתנו פרשת ראה דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שכתוב (דברים יד-כב): "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה". דרשו על כך חכמינו ז"ל במדרש תנחומא (סימן יא):

"עשר תעשר את כל תבואת זרעך וגו'. רבי לוי אמר בזכות שני דברים ישראל מתחטאין [מתרצים] לפני המקום [למלא בקשתם, על דרך שאמרו (ברכות יט.) על חוני המעגל שהוא: "כבן שמתחטא לפני אביו ועושה לו רצונו"], בזכות שבת ובזכות מעשרות, בזכות שבת דכתיב (ישעיה נח-יג) אם תשיב משבת רגלך, מה כתיב בתריה (שם) אז תתענג על ה', בזכות מעשרות דכתיב (דברים כו-יא) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך, ואין טוב אלא תורה שנאמר (משלי ד-ב) כי לקח טוב נתתי לכם וגו', לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר".

ונתייגעו המפרשים לבאר סיום מאמר המדרש שמוגדר בצדק "מדרש פליאה", שישראל מתרצים לפני המקום "בזכות מעשרות, דכתיב ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך, ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם וגו', לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר". ובהשקפה ראשונה אינו מובן מהו הקשר בין "ושמחת בכל הטוב, אין טוב אלא תורה" למצות "עשר תעשר".

"וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך"

פתח דברינו יאיר לבאר דברי חכמים וחידותם, על פי מה שנקדים פנינה יקרה מאירת עינים מדברות קדשו של הגה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא זי"ע ב"אור תורה" (פרשת ויצא אות ז), שמבאר באופן נפלא מה שנדר יעקב אבינו בהיותו במקום המקדש להפריש מעשר מכל אשר לו, כמו שכתוב (בראשית כח-כ):

"וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים, והאבן הזאת אשר

**ביאור המדרש: "ושמחת בכל הטוב, ואין טוב אלא תורה..."
לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר"**

**הגה"ק מאוסטרובצא זי"ע: הראש הוא החלק העשירי מכל הגוף,
ועל כך אמר יעקב אבינו "עשר אעשרנו לך"**

**גמרא: גופו של אדם הראשון נצבר מכל העולם
גופו מבבל, וראשו מארץ ישראל, ואיבריו משאר ארצות"**

**רבי יוסף ענגיל: בשעה שהמליכו ישראל את הראש
שנברא בארץ ישראל על הגוף זכו להיות בארץ ישראל**

"דין ראש קטיעה ימלל". ופירש רש"י: "מי שראשו קטוע שאין לו בנים ליטול חלק בארץ הוא ידבר בפנינו". לפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שלא היו לו בנים שיטלו חלק בארץ ישראל שמשם נברא ראשו של אדם, לכן הוא בבחינת "ראש קטוע" כאילו אין לו ראש. אלו תוכן דבריו הקדושים.

**צירוף שני החידושים משני המאורות הגדולים
הגה"ק מאוסטרובצא והגה"ק רבי יוסף ענגיל זצ"ל**

מעתה כאשר נצרף את שני החידושים משני המאורות הגדולים הגה"ק מאוסטרובצא והגה"ק רבי יוסף ענגיל זצ"ל, יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם שקיבל יעקב אבינו על עצמו דוקא עתה "עשר אעשרנו לך", להקדיש את ראשו מעשר לה', כי מאחר שהקב"ה הבטיח ליעקב לתת לו את ארץ ישראל: "הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך", אשר כפי שנתבאר כדי לזכות לארץ ישראל צריך להגביה את הראש שנברא משם, על כל איברי הגוף שנבראו מבבל ומשאר הארצות, לכן דוקא אז נדר יעקב "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", שיקדיש את ראשו מעשר לה'.

ויש לבאר בזה הטעם שחכמינו ז"ל מכנים בכל מקום את הארץ שנתן לנו הקב"ה בתואר "ארץ ישראל", על פי מה שמבואר בספרים הקדושים [תולדות יעקב יוסף (פרשת ויחי), קדושת לוי (פרשת וישלח), דגל מחנה אפרים (שם), זרע קודש (שם), אור לשמים (שם) ועוד], כי השם "יעקב" הוא מלשון "עקב", אבל השם "ישראל" הוא אותיות ל"י רא"ש. ומקור הדבר ב"שער הפסוקים" לרבינו האריז"ל (פרשת ויצא ד"ה ויאהב יעקב): "כי ישראל הם אותיות לי ראש".

לפי דברינו יש לומר הרמז בזה, ללמדנו שתכלית עבודת איש ישראל היא להמליך את הראש על כל הגוף, וזהו הטעם שחכמינו ז"ל

האריך בזה בעל ה"תניא" ב"לקוטי אמרים" (פרק יב), כי זהו תפקידו של אדם בעולם הזה שהמוח יהיה שליט על הלב, ובלשון קדשו:

"וזה כלל גדול בעבודת ה' לבינונים, העיקר הוא למשול ולשלוט על הטבע שבחלל השמאלי, על ידי אור ה' המאיר לנפש האלקית שבמוח, ולשלוט על הלב, כשמתבונן במוחו בגדולת אין סוף ברוך הוא, להוליד מבינתו רוח דעת ויראת ה' במוחו, להיות סור מרע דאורייתא ודרבנן, ואפילו איסור קל של דבריהם חס ושלוש, ואהבת ה' בלבו בחלל הימני בחשיקה וחפיצה, לדבקה בו בקיום המצוות דאורייתא ודרבנן ותלמוד תורה שכנגד כולן".

**שורש הישיבה בארץ ישראל
התבטלות הגוף אל הראש**

מעתה נבוא לדברי הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל, שמבאר לפי זה כמין חומר מדוע כשישראל עושים רצונו של מקום ראויים הם להיות בארץ ישראל, כי מאחר שראשו של אדם הראשון נברא מארץ ישראל ולבו מבבל וגופו משאר הארצות, לכן כאשר ישראל משעבדים ומבטלים את לבם לרצונה של הנשמה שבראש, הרי הראש הוא המלך על כל האיברים, לכן ראויים הם להיות בארץ ישראל שמשם נברא ראשו של אדם.

אבל כאשר ישראל אינם עושים רצונו של מקום, ובמקום לשעבד את הלב וכל כוחות הגוף לרצונה של הנשמה שבראש, ונהפוך הוא אשר ישלטו הלב וכוחות הגוף להכניע את הנשמה שבראש למלא את רצונם, לכן גלו מארץ ישראל שהוא מקום בריאת הראש, וגלו לבבל ושאר ארצות שמשם נבראו הלב וכל שאר איברי הגוף שהשתלטו על הראש.

על פי האמור הוא מבאר באופן נפלא מה שמצינו בגמרא (סוטה לה), כי המרגלים לעגו על יהושע בן נון שאמר להם דברי תוכחה באומרים:

וכתב המהרש"א בחידושי אגדות חידוש גדול, כי הראש שבו נמצא המוח שהוא מקום משכן הנשמה והשכל נברא מארץ ישראל המסוגלת לחכמה, ואילו הלב שהוא מוכן לקבל את החכמה שבמוח נברא מבבל, ומה שאמרו שגוף האדם נברא מבבל, הכוונה בזה על הלב שהוא שורש החיות שמזרים דם לכל הגוף, ואילו שאר האיברים נבראו משאר ארצות שהן טפלות לארץ ישראל, הנה הדברים בלשון קדשו:

"מסתברא דראשו שבו המוח כח הנשמה והשכל הוא מארץ ישראל שהוא מקום מוכן לחכמה, כמו שאמרו (ב"ב קנח): אורא דארץ ישראל מחכים, ושם בירושלים מקום שער השמים לנשמה, אבל גופו שבו איברים הפנימים ורוח החיוני שבלב הוא מבבל, שגם שם מקום מוכן למעלות החכמה, שעל כן סבב הקב"ה הגלות לבבל, ושאר איבריו שהם אינן רק כלים לראש ולגוף, משאר ארצות שהם טפלים לגבי ארץ ישראל".

**תכלית העבודה להמליך
הנשמה שבמוח על התאוות שבלב**

והנה ידוע מה שמבואר בספרים הקדושים כי הנשמה מתלבשת במוח שבראש, כמו שכתב רבינו בחיי בפסוק (בראשית ב-ז): "ויפח באפיו נשמת חיים, הנפש החכמה נמצאת באדם לבדו, בה משתתף עם העליונים הקדושים, העומדים לעד לעולם בחכמה ושכל, ומשכנה במוח, והיא הנקראת נשמה, שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים". וכן כתב ה"אבן עזרא" (שמות כג-ה): "כי הנשמה היא החכמה ומושבה במוח הראש". וזהו שתיקנו לומר ("לשם יחוד" לפני הנחת תפילין): "שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך שמו".

אך לעומת זה הלב שהוא שורש החיות של כל הגוף הוא מקום משכן היצר הרע, כמו שהעיד הקב"ה (בראשית ח-כא): "כי יצר לב האדם רע מנעוריו". וכן כתוב (שם ו-ה): "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום". וזהו שדרשו בגמרא (שבת קה): על הכתוב (תהלים פא-י): "לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר, איזהו אל זר שיש בגופו של אדם, הרי אומר זה יצר הרע". דקדקו לומר "בגופו של אדם", דהיינו במרכז הגוף שהוא הלב ולא בראש.

לפי זה נשכיל להבין מה שמבואר בספרים הקדושים, כי תכלית עבודת הקודש של איש ישראל היא להמליך את הנשמה שבמוח על היצר שבלב, ומקור הדבר בזהוה הקדוש (פרשת פנחס רכד): "מוחא דאיהו דכורא רכיב ושליט על הלב". וכבר

האדם להשיג את התורה בשכל שבמוח, ועל ידי זה ישיע אור התורה שבמוחו להשליט את השכל על הרצון שבלב ושאר כלי המעשה.

הנה כי כן זהו ביאור המדרש: "הסייף והספר ירדו כרוכים מן השמים, אמר להן אם תעשו מה שכתוב בספר הזה", שתעסקו בתורה לדעת מה מותר לעשות ומה לא, "אתם ניצולים מן הסייף הזה", שלא יוכל היצר לנתק את המוח מלהשפיע על הרצון שבלב, "ואם לא תעשו", שלא תעסקו בתורה, "אתם נהרגים בסייף הזה", שיבוא היצר וינתק את השכל שבמוח מן הרצון שבלב שזהו בבחינת מיתה רוחנית.

הרי לנו דברים ברורים כי כאשר אדם עוסק בתורה בהבנת המוח שבראש, כי אז מבטיחים חכמינו ז"ל "אתם ניצולים מן הסייף הזה", לא יצליח היצר הרע לנתק בין המוח ללב, כי זאת היא סגולת התורה להכניע את היצר שבלב, שלא יוכל למנוע מהמוח שבראש להשפיע מחכמתו ללב בבחינת "מוח שליט על הלב".

מעתה נשכיל להבין מדוע דוקא יעקב אבינו נדר "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", שימליך את הנשמה שבראש על כל הגוף, על פי מה דאיתא בזוהר הקדוש (פרשת ויצא קמ"ו): "על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, התורה דא יעקב, העבודה דא יצחק, גמילות חסדים דא אברהם".

לכן דוקא יעקב אבינו בהיותו עומד התורה, לו נאה ולו יאה לנדור להקב"ה "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", שימליך את הראש בכח השגת התורה שבמוח על הלב ועל כל שאר חלקי הגוף. וזהו שמבקש הקב"ה גם מאתנו בני יעקב אבינו "עשר תעשר את כל תבואת זרעך", להמליך את הראש בבחינת מעשר, לייחד כל הענינים החומריים לשם שמים.

"וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך"
לעבוד את הקב"ה בב' יודי'ן יצר טוב ויצר רע

הנה מה טוב ומה נעים להוסיף נקודה נפלאה, לבאר לפי זה הטעם שאמר יעקב אבינו בכפל לשון "עשר אעשרנו לך", ולא אמר סתם "אעשרנו לך", על פי מה שכתוב בבריאת האדם (בראשית ב-ז): "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה", ודרשו בגמרא (ברכות סא.): "דרש רב נחמן בר רב חסדא, מאי דכתיב וייצר ה' אלקים את האדם בשני יודי'ן, שני יצרים ברא הקב"ה אחד יצר טוב ואחד יצר רע". מבואר מזה כי ב' יודי'ן של וייצר הן רמז על מה שברא הקב"ה את האדם בשני יצרים, יצר טוב ויצר רע.

**בשעה שהמליכו ישראל את הגוף על הראש,
גלו מארץ ישראל לבלל שהגוף נברא משם**

**אבני נזר: כאשר אדם עוסק בתורה להשיג במוחו
השגות התורה, מובטח לו שימליך את הראש על הלב**

**זוהר הקדוש: "אלמלא יצר הרע חדותא דשמעתא לא ליהוי"
לולא היצר הרע לא היתה שמחת התורה**

**מאור עינים: על ידי עסק התורה וחדוותא דשמעתא
נהפך היצר הרע ליצר טוב וגם הוא מסייע לעבודת ה'**

מלבד שהשכל מלווה בחכמת ה', הנה גם חכמת ה' בקרבו, מה שהשכל משיג ותופס ומקיף בשכלו, מה שאפשר לו לתפוס ולהשיג מידיעת התורה, איש כפי שכלו וכח ידיעתו והשגתו בפרד"ס... וזהו שכתוב (תהלים מ-ט) ותורתך בתוך מעי'.

נמצא לפי זה כי על ידי שהאדם עוסק ומתייגע בתורה בשכלו שבראש, הרי הוא ממליך את הנשמה שבראש על היצר הרע שבלב, וזהו ששנינו בגמרא (קידושין ל:): שהקב"ה אומר לישראל: "בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו".

ויש להביא ראיה ברורה לכך ממה שהביא הגה"ק מקו"ג'גלוב זצ"ל ב"ארץ צבי" (פרשת שופטים) בשם מורו ורבו הגה"ק בעל "אבני נזר" זי"ע, שדיבר בקדשו לבאר מאמר חכמינו ז"ל במדרש (דב"ר ד-ב): "הסייף והספר ירדו כרוכים מן השמים, אמר להם אם תעשו מה שכתוב בספר הזה, אתם ניצולים מן הסייף הזה, ואם לא תעשו אתם נהרגים בסייף הזה".

וביאר כי תכלית עבודת האדם בעולם הזה היא, שישכיל בחכמתו שבמוח להבין מהו המעשה הטוב שראוי לעשותו, ומהו המעשה הרע שאין ראוי לעשותו, וכאשר ישכיל את הידיעה במוחו אז יאיר השכל שבמוח וישפיע על הרצון שבלב, שיתעורר ברצונו להשפיע על שאר איברי הגוף שהם כלי המעשה, שיעשו רק את המעשה הטוב זה וימנעו מלעשות את המעשה הרע.

אולם היצר הרע הקם על האדם להפילו ברשתו, נמשל לסייף שהוא חרב ההורג את האדם, על ידי שהוא מנתק ומפריד את הראש מן הלב, כן ממית היצר הרע את האדם מיתה רוחנית על ידי שהוא מפריד את המוח שבראש מהלב, שלא יוכל המוח להאיר משכלו להשפיע על הרצון שבלב, שישפיע על שאר האיברים וכלי המעשה שיעשו רק כדת של תורה, והסגולה לזה היא שיעמול

מכנים את הארץ שהבטיח לנו הקב"ה "ארץ ישראל", ללמדנו שאי אפשר לזכות בה רק אם ממליכים את הראש על כל הגוף בבחינת ישראל"ל שהוא אותיות ל"י רא"ש.

הנה כי כן ירווח לנו פירוש הכתוב בפרשתנו: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה", כי בכך מבקש הקב"ה מאתנו שנלך בדרכו של יעקב אבינו שקיבל על עצמו בנדר "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", לקדש את המוח שבראשו שהוא בבחינת מעשר מכל הגוף לעסוק בעניני העולם הזה לשם שמים, וכך מבקש הקב"ה מאתנו זרעו, "עשר תעשר את כל תבואת זרעך", לקדש את המחשבה שבראשו לכוון בכל עניני העולם הזה בלתי לה' לבדו בבחינת "בכל דרכיך דעהו".

**המלכת הראש על כל הגוף החומרי
על ידי עסק והשגות התורה**

הבה נמשיך במסע הקודש מדוע מכל האבות היה זה דוקא יעקב אבינו שנדר נדר "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", להמליך את הראש שהוא מעשר מכל הגוף על כל הגוף, על פי מה שנקדים לבאר בדרך עבודה איך אנו מסוגלים לקיים הציווי "עשר תעשר את כל תבואת זרעך", ללכת בדרכו של יעקב אבינו להמליך את הראש על הלב ועל כל הגוף החומרי, שהקב"ה בעצמו העיד: "כי יצר לב האדם רע מנעוריו".

אמנם התשובה על כך ברורה, כי ענין זה אפשר רק על ידי שאדם עוסק בתורה להבין ולהשכיל חכמת התורה במוח שבראש, כמו שהאריך בעל ה"תניא" ב"ליקוטי אמרים" (פרק ה) כי כשהאדם עוסק בתורה ומתייגע בשכלו להשיג התורה, הרי עצם הידיעה וההשגה של התורה מוקפת ונתפסת בשכלו, והשכל של האדם מקיף את השגת התורה, ובלשון קדשו: "בידיעת התורה,

השי"ת, וכמאמר רז"ל אלמלא יצר הרע חדותא דשמעתתא לא הוי, כי עיקר הזריזות והחשק בעבודה בא מצד היצר הרע שנמתק וקטיגור נעשה סניגור.

זהו מה שכתוב ואהבת את [ה' אלקיך] בכל לבבך, בשני יצריך כו', וכמו שאמר הכתוב (שיר השירים ב-ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שעיקר התשוקה והחשק לעבודה נעשה מהמתקת היצר הרע, שאין לך תענוג שיש לבורא גדול מזה שדבר המונע מתהפך לטוב... וכל זה הוא על ידי שהבורא יתברך נתן התורה לישראל שהוא התבלין שמתבלין וממתקין ליצר הרע.

והנה כאשר נדקדק היטב בדבריו הקדושים, נראה שהוא מבאר לפי זה מאמר הגמרא הנ"ל שהקב"ה אומר לישראל: "בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין", כי על ידי שעוסק בתורה המסוגלת לשמחה, כמו שכתוב (תהלים יט-ט): "פקודי ה' ישרים משמחי לב", הרי יש לו חדותא דשמעתתא בזכות היצר הרע, ועל ידי זה נעשית התורה "תבלין" להפוך את היצר הרע לטוב.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו לבאר כוונת המדרש, שדרשו על הכתוב "עשר תעשר", כי ישראל מתחטאים לפני המקום: "בזכות מעשרות דכתיב ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך, ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם וגו', לפיכך משה מזוהר את ישראל עשר תעשר". כי מאחר שהציווי "עשר תעשר" הוא ללכת בדרכו של יעקב אבינו, להמליך את הראש שהוא מעשר מכל הגוף על כל הגוף על ידי עסק התורה בהשגות שבמוח.

לכן מוסיף המדרש ללמד אותנו איך נוכל להמליך את הראש על כל הגוף, ממה שכתוב "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך, ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם וגו'", ועל ידי שמחת התורה שהיא חדותא דשמעתתא, אנו ממליכים את הנשמה שבראש על היצר הרע שבלב להופכו ליצר טוב, ועל כך מסיים המדרש "לפיכך משה מזוהר את ישראל עשר תעשר", להמליך את הראש שהוא מעשר על כל הגוף על ידי עסק התורה וחדותא דשמעתתא.

לקח טוב נתתי לכם וגו', לפיכך משה מזוהר את ישראל עשר תעשר.

נקדים מה שמבואר בזוהר הקדוש במדרש הנעלם (פרשת תולדות קלח): "אצטריך יצר הרע לעולם כמטרא לעולם, דאלמלא יצר הרע חדותא דשמעתתא לא ליהוי". פירוש: "נצרך היצר הרע לעולם כגשם לעולם, כי לולא היצר הרע, השמחה בסוגיות התורה לא היתה קיימת". מבואר מזה חידוש עצום שאי אפשר לשמוח בשמחת התורה כי אם על ידי היצר הרע.

ב"פרי צדיק" להגה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרשת בראשית אות טו) וכן בספר "בן יהוידע" על אגדות הש"ס להגה"ק בעל "בן איש חי" (שם) הוסיפו לבאר לפי זה מאמרם בגמרא (קידושין ל:): "אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש". כלומר אם פגע בך היצר הרע של תאוות שהוא מנוול, העצה על כך היא "משכחו לבית המדרש", להשתמש עם השמחה של עבירה לשמחה של תורה "חדותא דשמעתתא".

מה מתוקים הם דברי ה"עטרת ישועה" (פרשת כי תצא אות יא) שמפרש דברי רש"י על הפסוק (דברים כא-א): "לא דיברה תורה אלא כנגד היצר הרע, פירוש כי בלא יצר הרע אי אפשר להיות חדותא דשמעתתא ופלפולא דאורייתא, וזה לא דברה תורה, שאין יכולים לומר תורה, אלא כנגד יצר הרע, בלתי אם יצר הרע עומד כנגדו, ואז יש לו חדותא דשמעתתא".

השמחה בעבודת ה' הופכת את היצר הרע לטוב

ועתה בא וראה מה שלמדנו בענין זה דברים נפלאים ממשנתו הטהורה של ה"מאור עינים" (פרשת בראשית ד"ה במסכת חולין), כי כאשר אדם עוסק בתורה ובעבודת ה' בחדותא דשמעתתא ששורשה מהיצר הרע, הרי הוא זוכה להפוך את היצר הרע ליצר טוב, והנה הדברים בלשון קדשו:

"כנודע שיש באדם תרי חללי דלבא, משכן יצר טוב בימינו ומשכן יצר הרע בשמאלו, ועל ידי טוב ההתגברות נכלל השמאל בימין, ונמתק הרע ונעשה טוב, ואדרבה מסייעהו לעבודת

נקדים עוד מה שידוע כי תכלית העבודה היא לעבוד את ה' עם שני היצרים יצר טוב ויצר רע, כמו שדרשו במשנה (ברכות נד.) מקרא שכתוב בפרשה ראשונה של קריאת שמע (דברים ד-ו): "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע". אמנם כדי לעבוד את ה' בשני יצרים צריך להפוך את היצר הרע ליצר הטוב, ודבר זה אפשר לעשות רק על ידי עסק התורה.

דבר זה למדנו ממה ששינו בגמרא הנ"ל שהקב"ה אומר לישראל: "בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין". ולכאורה תמוה הלא התורה היא סם המות ליצר הרע, ואם כן איך מכנה הקב"ה את התורה "תבלין" ליצר הרע, שהתבלין מטעים את התבשיל ואינו מקלקלו. אך הביאור על כך הוא כמו שהביא ב"אורח לחיים" (פרשת בראשית) בשם המגיד הקדוש הרבי ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע, שהתורה נקראת "תבלין", כי על ידי שהאדם עוסק בתורה לשמה הוא זוכה לתבל את היצר הרע ולהפוך אותו לטוב.

הנה כי כן יומתק להבין מה שאמר יעקב אבינו עמוד התורה: "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", רמז בכך על מה שיצר הקב"ה את האדם בשתי יודי"ן של "וייצר" כנגד שני יצרים יצר טוב ויצר רע, וכל י' בגימטריא עשר, וזהו שאמר "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", אשתמש בשתי היודי"ן לעבוד את ה' עם היצר הטוב והיצר הרע שנהפך לטוב, וכל זה הוא על ידי עסק התורה בשכל שבראש, שהסגולה של עסק התורה שהיא תבלין להפוך את היצר הרע ליצר הטוב.

היצר הרע מעורר שמחה ותשוקה לעסוק בתורה ומצוות

בדרך זו במסילה נעלה לבאר המדרש שפתחנו בו, שדרשו על הפסוק "עשר תעשר את כל תבואת זרעך", שישראל מתרצים לפני המקום: "בזכות מעשרות, דכתיב ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך, ואין טוב אלא תורה שנאמר כי

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com

זרע נשמשוד

נא דשקליא

פרשת ראה תשפ"ה • גליון 358

תּוֹרַת שְׂמֵשׁוֹךְ

המעשרות מחזקות את פח התורה בישראל

הקשר בין מעשרות לארץ ישראל

עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאָת זֶרַעְךָ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה:
(י"ד, כב)

מִהַ הַקֶּשֶׁר בֵּין הַתּוֹרָה לַנְּתִינַת מַעֲשׂוֹת? וְאִיךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִתְּנִי
הַמַּעֲשׂוֹת נְהִיִּים שְׂתַּפִּים בַּתּוֹרָה?
וּמִדּוּעַ מִכְרַח לִהְיוֹת שְׁנוֹתַי מַעֲשׂוֹת מִתְעַשְּׂרִים?

הַיִּלְקוּט (שמעוני רמז תתצ"ב) דורש על הפסוק 'עֲשׂוּר תַּעֲשׂוּ' אֶת הַפֶּסֶק וְשִׁמְחַת בְּכָל הַטּוֹב' (דברים כו, יא), אֵין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה, דְּכַתִּיב (משלי ד, ב) 'כִּי לִקַּח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם', לְפִיכָךְ מִטָּה מְזַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל 'עֲשׂוּר תַּעֲשׂוּ' עכ"ל. וּמִקָּשָׁה רַבְּנֵי הָאֵזָע שֶׁשֶּׁמֶשׁוֹן זִלְה"ה: מָה עֵינֵי לְשׁוֹךְ אֶת הַתּוֹרָה לְמַצּוֹת מַעֲשֵׂי. וּמִבְּאֵר רַבְּנֵי הָאֵזָע שֶׁשֶּׁמֶשׁוֹן זִלְה"ה:

כִּי הִנֵּה אָמְרוּ בְּנֵי־בְרִיא (דברי הימים ב' א, ד) 'וַיֹּאמְרוּ לָעַם לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם, לָתֵת מִנֵּת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יִיחָזְקוּ בְּתוֹרַת ה'/' הֵייוּ שְׂיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם תִּמְכוּ בַּכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם שְׂהִי עוֹסְקִים בְּתוֹרַת ה' וְכֵן אָמְרוּ הַכֹּמְיֵנו (סנהדרין צ, ב) כֹּל הַמְּחַזְּקִים בְּתוֹרַת ה' יֵשׁ לוֹ מִנֵּה, וְאֵין נוֹתֵנִין מִתְּנֵה לִכְהֵן עִם הָאֲרָץ, וְכָל הַמְּהַנֵּה תַלְמִיד חֹכֵם מִנְּכֶסֶי מִתְעַשֵּׁר וְיֵשׁ לוֹ טוֹבָה הַרְבֵּה. גַּם מִצּוֹת הַמַּעֲשׂוֹת בָּא כְּדִי שְׂכָלֵם יִזְכּוּ לַחֲלֹק הַלְפֵי הַנֶּאֱמָר, כִּי עַל יְדֵי הַמַּעֲשֵׂר שִׁיִּשְׂרָאֵל נוֹתֵנִים לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם, יִכּוֹלִים הֵמָּה לִלְמַד תּוֹרָה, וּמִמִּילָא כָּל יִשְׂרָאֵל שְׂתַפִּים בְּתוֹרָה.

וַיִּהְיֶה אָמְרוֹ וְהָיָה עֹשֶׂה בְּשִׁבְלֵי שְׁתַּעֲשֹׂר, וְלִגְבֵי זֶה

הוצאת הגליין והפצתו לזכות

[illegible]

ברכת המחבר
מתוך הקדמת הספר

יום ההלולא ו' אלול תשפ"ד

נשמת רבנו זלה"ה אשר לא השאיר אחריו זרע קדש בר קימא, הוא ללמד ולהגות בחדושי המתוקים, אשר רבנו עצמו העיד וחרט בקלמוסו כי בכך יעשו עדון ונחת לרוחו ונשמתו. ובדאי שמחה זו תבקיע את כל העולמות העליונות, ומשפע שמחה זו יתמשך עלינו ועל כל ישראל טללי ברכה ורפואה בלא גבול ומדה.

מראות מעמד ההלולא

הלולא קדישא זרע שמשון. אמנם לדאבון לבנו אין קבר להתפלל ולדבר, אולם יש ספר. מובא מספרי הקדמונים כי הלמוד בספרו של הצדיק חסידה כהשתטחות על קברו. צדיקים זלה"ה אמרו על נשמות התנאים הקדושים כי מקומם בגמרא במירות וחדושים שהשאירו לדורות. דבריהם הם הם זכרונם, שם הם נמצאים. יום ההלולא חל ביום

שבת קדש פרשת שופטים ו' אלול, כל מי שבאפשרותו ישתדל להקדיש כמה דקות ביום ההלולא ללמוד מתוך הספרים זרע שמשון ותולדות שמשון.

כפי שפרסם, ביום חמישי פרשת שופטים ד' אלול יתקיים סעודת הלולא מיוחדת ומרוממת לכבוד הלולא רבנו בהשתתפות רבנים, מגידי שעורים וכלל לומדי זרע שמשון, המעניינים להשתתף מתבקשים להרשם בטל: 02-80-80-500 שלוחה 1

כמו כן ביום ההלולא יתקיים למוד מיוחד של כל ספר זרע שמשון ברב עם, שייערך בבית המדרש זרע שמשון בירושלים ביום השבת בשעות אחר הצהריים.

גדולי עולם קבעו כי המתנה הגדולה ביותר שיכולים אנו להגיש מנחה בפורמים לפני

אנו קוראים לכל לומדי זרע שמשון, אלו שכבר זכו לישועות ואלו המצפים לישועות, אנא הושיטו את ידכם לקראת יום ההלולא והשתתפו בהוצאות הפצת תורתו למען זכרו של המחבר, ותזכו שיתקיימו בכם ובמשפחתכם כל ברכותיו והבטחותיו של רבנו, וכפי שקבעו בפסק הלכה חד וברור מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי וצוקלה"ה ולהבלחט"א זקן הפוסקים מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א ועוד רבים מגדולי הדור שליט"א, כי אף התומכים והתורמים בכלל הברכה, **"ועיניכם תראינה בנים בני בנים כשתילי זיתים סביב לשלחנכם חכמים ונבונים ובתים מלאים כל טוב גם עשר גם כבוד לא יסופו מזרעכם".** אכ"ר.

להשתתפות בהוצאות יום ההלולא ולפרטים נוספים:

ארץ ישראל 02-80-80-500 * 05271-66450

ארה"ב 347-496-5657 <https://zerashimshon.com>

המעניינים להגיע לסעודת ההלולא מתבקשים להרשם בטל: 02-80-80-500 שלוחה 1

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש - הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג

חמשה הסברים לדברי הפסוק 'שמור ושמעת'

שמור ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוה, למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם, כי תעשה הטוב והישר בעיני ה' אלקיך: (יב, כח)

רבנו האור החיים זלה"ה, מביא לפרש כמה פרושים המרמזים במלות 'שמור ושמעת'.

א. כנגד המצוות דאורייתא שנשמעו מפי משה, אמר 'שמור', שאת מצוות אלו הם כבר יודעים ורק צריכים לשמר אותם כראוי. וכנגד מצוות דרבנן, דהיינו הדברים שיתחדשו על חכמים בגדרים וסיגים, אמר 'ושמעת', לשמע מה הם ולקיים.

ב. שלא יאמר האדם, אחר שכבר למד ההלכה, ויודע כבר איך לשמר המצוה הכתובה בה, ויחשב שאינו צריך עוד ללמד את הענין, לכן נאמר: 'שמור ושמעת'. אף שהוא כבר בבחינת 'שמור' שיודע לשמר המצוה כראוי, בכל זאת 'ושמעת' ימשיך ללמוד בה ולהתייגע בה.

ג. אמר 'שמור' כנגד כל מצוות לא תעשה, שיש לו אפשרות לשמרם על ידי התרחקות מהם, ואמר עוד 'ושמעת' כנגד מצוות עשה, כי לא ייך שהאדם יקים את כל מצוות התורה, כי יש מצוות נדירות שאינם באים לכל אחד לידי קיום, אמנם אם ילמד את דיני מצוות אלו שלא זכה לקיים, זה נחשב לו כאלו קיים בפעל, וזה 'ושמעת'.

ד. כתוב בזהר (ח"ג, קצג) כי מי שהוא בעל עברות שערי הדעת ננעלים בפניו, ולכן אמר כי אם אדם רוצה לזכות לשמע ולהבין את התורה - 'ושמעת', אזי קדם ישמר התורה לכל יעבר עליהם - 'שמור'. על ידי שישמר יזכה לשמע.

ה. 'שמור' - אם רבו המלמוד תורה הוא צדיק השומר התורה, אז 'ושמעת' תורה מפיהו, אפשר לשמע תורה מפיו. אבל אם אינו שומר התורה אין לשמע תורה מפיו, כמאמר חכמינו (הגיגה טו): אם הרב דומה למלאך ה' יבקשו מפיהו, דוקא אם הוא דומה למלאך העושה בצון בוראו ראוי שישמעו תורה ממנו.

לכתובת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשמיעת שיעורים ועידונים: 02-80-80-400

נערך ע"י המחנך הרב יגון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאשקס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-66450
יול"ע ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרכנל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלוחה 3
זכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומזוני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לחתום, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחתה רבה
ורוב נחת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש כט מנחם אב תשפ"ה: ירושלים: 6:39 תל-אביב: 6:55 חיפה: 6:47 מוצאי שבת: ירושלים: 7:52 תל-אביב: 7:54 חיפה: 7:55 ר"ת: 8:30

פרשת ראה

מעשר כספים

מצוה להפריש מעשר [או חומש] מממונו לצדקה!

נלמד מהפסוק: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך" (פרק יד-כד)
ודרשו חז"ל: "עשר תעשר" – "עשר בשביל שתתעשר" (תענית ט.) והביאו בעלי התוס' את דברי חז"ל בספרי לרבות מפסוק זה גם שאר רווחים שיש לעשר מהם.

נפסק בשו"ע (ור"ד סימן רמז ס"ד) שבמעשר מותר לנסות את השי"ת. וביאר החפץ חיים, שוודאי מה שהתיר הכתוב לנסות, אינו מחמת מצות מעשר תבואה, רק מחמת שמחזיק בזה ידי הכהנים והלוויים ויש טרף בבית ה', ועי"ז יהיה ביכולתם להתחזק בתורת ה'. ולכן אמר הפסוק "יהי טרף בבית ובחוננו נא בזאת". שבזכות שנותנים טרף, בזכות זה באה הברכה. וכענין שאמרו חז"ל בגמרא (חולין קל:.) אין נותנין מתנה לכהן עם הארץ שנאמר (דה"י ב-לא, ד) "לתת מנת הכהנים והלוויים למען יחזקו בתורת ה'".

וא"כ, כך גם לענין מעשר כספים בזמננו שעיקרו נתקן לכתחילה להחזיק ידי עמלי תורה, כדרשת חז"ל (בתנחומא-ראה) "עשר תעשר" – עשר בשביל שתתעשר. עשר כדי שלא תתחסר. רמז למפרשי ימים, להפריש אחד מן עשרה לעמלי תורה, גם בזה מותר לנסות את השי"ת.

רבינו הגרא"מ שך זצ"ל, עורר רבות על ענין מעשר כספים וחומש, והיה אומר כי ראה בחוש עוד בחז"ל אצל בעלי מסחר שהיו מקפידים על כך שהתקיים בהם "עשר בשביל שתתעשר", והקב"ה נותן לימי שנותן. זה בדוק ומנוסה. והיה נוהג לעורר הורים להרגיל אף ילדים מגיל צעיר להפריש מהכסף שמקבלים, כדי להתרגל לנתינה זו. ועיקר נתינת הצדקה היא להחזקת תורה. לתת ללומדים שתורתם אומנותם ולתלמידי חכמים הזקוקים לפרנסה. עכ"ד הרב שך.

וכבר כתב כן החפץ חיים (מובא באגרות ומאמרים) בזה"ל: "לפנים בישראל היתה חובה על כל אחד לתת תרומות ומעשרות לכהנים וללוויים, וזאת היתה סגולה לעשירות. ועכשיו בימינו, בני הישיבות הינם במקום הכהנים והלוויים, וכל בן ישראל מחוייב לתת להם מנת חלקם המגיע להם עפ"י דין, משום שהם הנושאים את דגל התורה..." עכ"ל הח"ח.

ידועים דברי חז"ל (כתובות נ.) "המזבז לצדקה אל יבזבז יותר מחומש שמא יצטרך לבריות". ואולם באופנים הבאים מותר אף יותר מחומש:

א) במקום שיש פיקוח נפש. **ב)** כשהעני נצרך מאוד. **ג)** בעשיר מופלג. **ד)** כשיש לו עסק שמשתכר קבוע למחייתו, ונותר לו יותר מחומש. **ה)** להחזקת תורה שנעשה שותף עם הלומד. **ו)** מי שמפזר מעותיו למותרות אולי עדיף שיתן צדקה. (ח"ח באהבת חסד פ"כ.)

ומובא על כ"ק האדמו"ר משינאווע רבי יחזקאל זצ"ל שהקפיד לא לתת יותר מחומש כדין השו"ע [וחלק בזה על אביו רבי חיים מצאנז זצ"ל שנתן יותר מחומש] ופעם שאל את אחיינו כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל מדוע מפזר לצדקה יותר מחומש? והשיב לו: "הלא הטעם שאמרו לא לתת יותר מחומש "שמא יצטרך לבריות" והרי אני בין כך וכך נצרך לבריות..."

"עשר בשביל שתתעשר"...

מעשה באחת מתושבות סלוצק שפירנסה משפחתה ממכירת דברי מאפה שאפתה, אך עדיין חיו בעניות גדולה. בצר לה פנתה לגאון **רבי איסר זלמן מלצר** זצ"ל לשאול בעצתו. הוא יעץ לנהל רישום מדויק של כל סכום שמרוויחים ולתת ממנו מעשר לצדקה. והבטיח שאם ינהגו כך תבוא הברכה.

ואכן הביאה האשה בשבוע הראשון את המעשר לרבי איסר זלמן שיתנו לצדקה אף שהיה סכום פשוט ביותר. ובשבוע השני הביאה סכום גדול יותר, כך מדי שבוע גדלו כספי המעשר עד שהגיעו לסכומים נכבדים. וברבות הימים נמנתה משפחה זו עם המשפחות העשירות שבסלוצק.

דרך עץ החיים

"רק מרויחים"...

סיפר הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל: "אבא זצ"ל (הסטייפלער) היה אומר, כי מי שמקפיד על מעשר כספים כראוי, אין השלטונות יכולים להוציא ממנו כספים אחרים.

"ופעם שאלתי אותו בענין ספק שהיה לי במעשר כספים, ואמר לי כהאי לישנא: "בכל הספיקות שיש לך בענין זה, רק תחמיר, כי ממעשר אף פעם לא מפסידים רק מרויחים".

דרך שיחה

"לתת מעשר וחומש"...

אדם שלח לשאול את הגרא"ל שטיינמן זצ"ל במה עליו להתחזק לאחר שנגב ממנו סכום כסף גדול? והשיב: "כנראה לא נתת מספיק צדקה, קבל על עצמך לתת חומש!"

הרב שטיינמן עצמו נהג להפריש מכספו בשני שלבים: בתחילה מעשר מכסף שהרוויח, ואח"כ הוסיף הפרשה המשלימה את הסכום לחומש ואז כתב: "מכסף זה הופרש מעשר וחומש". **רבי אהרן לייב**

הרב נפתלי אלימלך בן שרה: ב"ה יש שיפור בבריאות אך עדיין צריך תפילות לרפו"ש, יש"כ

להיות חומל ומרחם על הבריות!

נלמד מהפסוק: "ונתן לך רחמים ורחמן והרבך" (פרק יג-יח)

ואמרו חז"ל: שלשה סימנים יש באומה הישראלית, רחמים, ביישנים וגומלי חסדים. רחמים דכתיב: "ונתן לך רחמים ורחמן" (נבמות עט.). כיוצא בזה אמרו: כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו. וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו (ביצה לב). עוד למדו חז"ל מהפסוק: "ונתן לך רחמים" ... כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא). והיינו מדה כנגד מדה, כמו שאמרו חז"ל: במדה שאדם מודד מודדים לו (סוטה ט).

כתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה שער ג-לו): הוזהרנו להסיר מנפשנו מדת האכזריות ולנטוע בה נטעי נעמנים, הם הרחמים והחסדים הנאמנים, כמו שכתוב "והלכת בדרכיו". ובעבור כי מן האפשר שלא יקפוץ את ידו ויחון את העני ולא מדרך הרחמנות, כענין שנאמר (משלי יב-י) "ורחמי רשעים אכזרי", על כן כתוב: "לא תאמץ את לבבך" ועונש האכזריות רע ומר.

מעניין הוא ביאורו של הנצי"ב מוולאז'ין זצ"ל בלשון הפסוק "לא תאמץ את לבבך", אשר לכאורה לא מובן, מה שייך כאן לשון של "התאמצות"? אלא הביאור הוא, מכיון שכך תכונתם וטבעם של בני ישראל, להיות רחמנים על הבריות, ממילא מובן מאילו שכאשר יש משהו מזרע ישראל אשר חפץ הוא לנהוג במדת האכזריות, חלילה, שלא כטבעו. הרי עליו "להתאמץ" לשם כך, שכן הדבר נוגד את יסוד טבעו ותכונתו. על כן אומר הכתוב בדקדוק לא "תאמץ" את לבבך כדי למנוע את הצדקה מהעני.

בתחילת פסוק זה נאמר: "כי יהיה בך אביון מאחד אחיד באחד שעריך בארצך" ... וטעון ביאור פשר לשון הכתוב "באחד שעריך בארצך", מדוע הוזכר כאן ארץ ישראל, וכי הצדקה היא מצוה התלויה בארץ, והלא בחובת צדקה אין כל הבדל בין ארץ ישראל לחו"ל, שהרי בכל זמן ומקום מצוה לאדם שלא לאמץ לבבו ולא לקפוץ ידו מאחיו האביון?

רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל ביאר זאת יפה עפ"י משל: מעשה בעני שהיה מחזר על הפתחים, כשבגדיו מלוכלכים ורגליו יחפים ומלאי בוץ... באחד ממסעות נידודיו הגיע לביתו של אחד העשירים, אשר חדרי ביתו מרוצפות באבני שיש לבן ונוצץ מסוג עדין ויקר ביותר. דפק העני בדלת ונכנס לתוך הבית פנימה, כמובן שכל פסיעה שלו הותירה סימנים עכורים של ליכלוך על הריצפה המבהיקה. החל העשיר בצעקות תוך שמצוה על משרתו לגרש את העני החוצה. אך העני התחנן לעשיר לומר לו כמה מילים, וכך אמר:

בפסוקי דזמרה בברכת "ברוך שאמר" אנו אומרים בכל יום "ברוך מרחם על הארץ ברוך מרחם על הבריות" והרי מצוים אנו ללמוד מדרכי מדותיו של הקב"ה ולקיים בעצמנו "מה הוא רחום - אף אתה". והנה אני רואה כיצד למדת לקיים בקפידא את מדתו של הקב"ה, ואתה אכן מרחם כל כך על "הארץ". על כן אנא ממך, המשך במדתך זו הטובה, לעשות גם את המשך הברכה: "מרחם על הבריות" ... עינך הרואות עני רעך, שאין לו כסות ובגד נאותים, רחם נא עלי ותן לי מעט ממון לצדקה. ואכן העשיר התבייש מדבריו הנוקבים של העני והעניק לו סכום נכבד.

הוא שנאמר: "כי יהיה בך אביון מאחד אחיד - אחיד כמון, צדיק וירא שמים, אך מזלו הירע לו והוא מחזר על הפתחים, וכן נקלע "באחד שעריך" - לבקש ממך צדקה. בשעה זו, הבט על הטובה שהעניק לך הקב"ה "בארצך אשר ה' אלוהיך נתן לך" - כמה אתה חס עליה ולשומרה מן המזיקים, ליפותה ולהדרה? מתוך כך תגיע למסקנה המתבקשת: "לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון" ובאותה מדה שאתה "מרחם על הארץ". תהיה "מרחם על הבריות".

פתחנו בדברי חז"ל: "שלושה סימנים באומה הישראלית. רחמים, ביישנים וגומלי חסדים". הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** היה רגיל לומר (בשם **רבי משה בלוי זצ"ל**) כי קשר הדוק ישנו בין שלושת מדות אלו כפי הרעיון הבא:

ה"רחמים" משתוקקים לעזור, אך אינם מכירים את העניים שבתוכינו כי הם "ביישנים" ולא מגלים עוניים. מה עושה הקב"ה? הוא מעמיד בישראל את "גומלי החסדים" - הגבאים והעסקנים שהעניים ידועים להם, וגם העניים לא מתביישים לקבל מהם, והם ה"מתווכים" לשמש את העברת הצדקה. מידי ה"רחמים" אל ידי העניים ה"ביישנים". ונמצא ששלושת הסימנים שבשיראל קשורים יחדיו ומשלמים זה את זה.

שתדלנות של רחמים...

סיפר רבי שלמה לורינץ ז"ל: "מעשה בשני אחים שהתגוררו בבית משותף והיה להם לול תרנגולים. באחד הלילות פרצו לביתם גנבים והם יצאו לגרשם. תוך כדי המאבק עמם, הרגו האחים את אחד הגנבים. ובית המשפט פסק להם תקופת מאסר ממושכת.

"קרא לי החזון איש וביקשני להשתדל אצל "נשיא המדינה" דאז, שיתן חנינה לאחים. התפלאתי מאוד לשמוע בקשתו. מה ראה לדאוג לחנינה עבור אנשים שנכשלו בעוון רציחה? הבעתי בפניו פליאתי והוא הסביר לי: לפי ההלכה אין לאנשים אלו דין רוצח, שהרי "הבא להרגך השכם להורג", הם יצאו להגן על רכושם. מתוך חשש לחייהם פעלו בבהלה וכך יצא שבאו לידי הריגה.

שאלתי את החזון איש אם אוכל לבקש את החנינה בשמו והסכים. הוא הוסיף שראוי להעניק את החנינה אחר שירצו שמונה חודשים ממאסרם. הוא חושב שמאסר של שמונה חודשים מגיע להם, אך לא מאסר ממושך.

כשבאתי ל"נשיא המדינה" הוא התפלל מאוד ואמר: "שמעתי הרבה על החזון איש אבל עד כדי כך, שהמחשבה על אנשים שאינם מוכרים לו תתפוס אצלו מקום ובנוסף לזה, גם עשה חשבון מה העונש המדויק המגיע להם. אני פשוט מתקשה להאמין!"

ואכן כעבור זמן-מה קיבלו האחים חנינה כרצונם של החזון איש. אינני מכיר אותם אך נודע לי כי אחרי שזכו בחנינה הם נהפכו ללומדי תורה ויראי שמים באמת.

במחיצתם

ברוך "מרחם על הבריות"...

סיפר יהודי מבגדד על עובדה שאירעה עמו: הייתי עולה חדש ללא מכרים וחברה. חיפשתי מקור למחיה. נכנסתי לבית הכנסת "אהל רחל" בירושלים שם פגשתי בצדיק **רבי שלמאן מוצפי זצ"ל**. הוא התעניין במצבי. סיפרתי לו שאני מחפש מקור הכנסה בתל אביב, שם הוקצתה לי דירה קטנה, והוא הבטיח שיתעניין לטובתי.

הוא בעצמו כיתת רגליו למצוא לי מקום לינה בירושלים, ובנתיים מצא לי מקום לינה בבית מלון ואמר לי: אני לא מיינץ לך לאכול ממה שמגשים במלון כי שמא אי אפשר לסמוך על הכשרות, ומלבד זאת, מנין לך כסף עבור הארוחות במלון? על כן הביא לי רבי שלמאן בעצמו מידי יום ארוחה דשינה. בנתיים הפעיל השפעתו ומצא לי מקום פרנסה בתל אביב ולאחר שהות של שבועיים בירושלים, שבתי בשמחה לביתי.

לימים נתברר, כי אותם ארוחות דשינות שהביא רבי שלמאן לאיש ההוא במשך שבועיים, היו אלו הארוחות שלו עצמו, הוא ויתר על ארוחותיו למען זולתו ונותר ללא אוכל! הוא לא סיפר מאומה, אף לא לרבנית, כדי שלא יודע הדבר...

עולמו של צדיק

"בזכות שריחם"...

נוהג היה הגאון **רבי שמואל רוזנבסקי זצ"ל** שאת שיירי מאכלו היה משליך לחתולים שהתגוררו בחצרו מתוך הרגשה של "רחמי על כל מעשיו". אירע פעם בשעה ששוחח רבי שמואל עם תלמידיו במורד רחוב היוצא מהשיבה, ראו שני חתולים שהתקוטטו, והופתעו התלמידים לראות כיצד רבי שמואל ניגש להפריד ביניהם...

כשהזכר והבחין בתמיהת התלמידים, הסביר להם רבי שמואל: "כתוב במדרש (שמות רבה ב-ב) "ואף משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן... אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך חייד אתה תרעה צאני ישראל" ... והפטיר רבי שמואל: "תארו לכם, כל מה שמשה רבינו עליו השלום זכה להנהיג את כלל ישראל, הכל בזכות שריחם על בעלי חיים!"

ראש הישיבה

מצוה ליתן צדקה לעניים כפי מחסורם!

נלמד מהפסוק: "לא תאמץ לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחריך האביון כי פתח תפתח את ירך לו..." די מחסורו... נתן תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' (פרק טו-ז, י)

וכתב הרמב"ם: מצות עשה ליתן צדקה לעניים, כפי מה שראוי לעני, אם היתה יד הנותן משגת, שנאמר "פתח תפתח את ירך לו" (פ"ז ממתנות עניים הל"א). לפי מה שחסר העני אתה מצווה ליתן לו, אם אין לו כסות מכסים אותו, אם אין לו כלי בית קונים לו וכו' ומצווה אתה להשלים חסרונו, ואין אתה מצווה לעשרו (שם - הלכה ג).

בספר חובת הארץ מונה שבע מעלות שישנן בנתינת צדקה לעניי ארץ ישראל יותר מנתינה לעניי חו"ל ואלו הן: (א) צדקה הניתנת לעניי ארץ ישראל מכילה את הנותן באווירה דארץ ישראל שהוא בבחינת הבל דקדושה שאין בו חטא.

(ב) ע"י צדקה זו ניצל ממחשבות זרות בתפלה ומזכך מוחו ומחשבתו. (ג) זוכה להרגיש נעימות התורה. (ד) ממנו מתקיים בידו. (ה) זוכה לקבל השפעות נועם העליון בבחינת מוחין קדישין של ארץ ישראל שהם בבחינת שלום. (ו) זוכה לבנים הגונים. (ז) זוכה בזה לגדל כבוד השי"ת שזה עיקר תיקון וקיום העולם, וע"ז יכולים לתקן גם המוחין פגומים של חו"ל ולבטל המחלוקת. וצריך האדם להתפלל להשי"ת, שיחזק לבו ליתן צדקה לעניי ארץ ישראל שאין למעלה ממצוה זו. עכ"ד.

ידועים דברי חז"ל (בבא בתרא י:). גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה. נשאלת השאלה: מה סגולתה המיוחדת של מדת הצדקה שיש בה כדי להוציאנו מן הגלות הקשה הזו, יותר מאשר יש בשאר מצוות התורה??

ביאר זאת הגאון **רבי יהונתן אייבשיץ** זצ"ל (בספרו **אהבת יהונתן** - עקב): כל המצוות עיקר מעלתן וסגולתן כשנעשות לשמה עם כוונת הלב. אלא שבעיונותינו הרבים אין כוונת הלב זכה וטהורה וממילא שוב אין בכוחן לפעול ולהוציאנו מן הגלות. ברם כשנותן אדם צדקה לעני ומחיהו, הרי אף אם אין כוונתו זכה ונקייה, מכל מקום בפועל הרי מתפרנס ממנו העני ומחיה את נפשו ולכן גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה.

הגרש"ר הירש זצ"ל מבאר (בספרו **חורב**) מה צריך אדם להרגיש בלבו כאשר נותן צדקה, וכך כתב: "באמת מדוע ה' נתן לך יותר משדרוש לך לצורך מחייתך, אם לא כדי לעשותך שליח לשגר את ברכתו לאחרים. להיות גיזבר על אוצרותיו! כל אגורה שאתה יכול להותיר מצרכיך אינה שלך! אלא הוא אמצעי בידך להביא ברכה לאחרים, והיאך תחזיק בידך דבר שאינו שלך?"

"לכן" - כותב הרש"ר הירש - "מהדרים חז"ל לקרוא למעשה זה של גמילות חסדים שבממונו, בשם "צדקה". שכן "צדקה" היא המדה של צדק בחיים, אשר נותנת לכל יצור את מה שהשי"ת קבע בעבורו. ואם מבינים שהצדקה, הבאה לאדם מאת ה', היא חסד מאיתו יתברך, אשר אינה מעניקה לאדם לפי מה שמגיע לו, אלא לפי מה שהוא מסוגל לשאת, אזי גם האדם הנותן לזולת אינו עושה כן בגלל שיש לו זכות לתבוע ממנו, אלא משום שאהבתו של ה' מעניק לו את הזכות ליהנות ממדת החסד שלך". עכ"ד.

כתב הגר"מ שטרנבוך שליט"א (בספרו **תשובות והנהגות**): "שמעתי מפי **הגאון מטשיבין** זצ"ל שהברכה שהבטיח הקב"ה על מצות צדקה כפי שנאמר "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוהיך". מה פירוש "הדבר הזה"? וביאר ש"הדבר" הוא מלשון דיבור, והיינו שאת הברכה אינו מקבל על הנתינה, אלא על הדיבורים שמפייס בהם את העני, ומנחמו ומסביר לו שלצערך אינו יכול כעת לתת לו יותר".

עפ"ז תירץ הרב מטשיבין את קושיית התוספות (ב"ב ח: ד"ה אכפיה: "היאך כופין על הצדקה, והלא אין כופין על מצוות שמתן שכר בצידו? ואולם לאור האמור מתורץ, שכן השכר נאמר רק על הפיוס שבנתינה, אבל הכפיה היא על הנתינה עצמה בלבד ולא על זה נאמרה הברכה שבפסוק.

נתינה ללא שיוך...

הגאון רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל היה מרבה בצדקה כל ימיו. הוא חילק ממנו רב לעניים ולכל דל ואביון. הוא הקפיד בעצמו להפריש חומש מכל הכנסותיו לצדקה, ולפי חשבון מדויק, לבל יפחת חלילה מחיובו. מלבד זאת היה מפזר ממנו בהלוואות לכל נזקק וללא כל הגבלה.

בצעירותו, כאשר התפרנס מבית מסחר שהיה בבעלותו, היה משתדל לקנות הרבה סחורה ולא להותיר בידו ממנו רב מדי במזומן, משום שאדם שיש לו ממון בכיסו, אי אפשר לו לצאת ידי חובת הפסוק "ולא תקפוץ את ירך מאחריך האביון... נתון תתן לו" עד שיפזר כל המעות.

אפילו ביום פטירתו ממש, עוד בשכבו על ערש דווי, מעיד עליו תלמידו, השתדל והתאמץ מאוד לפזר ולחלק כל ממנו, כדי לחטוף מצוות הצדקה עוד בחיים חיותו עלי אדמות, ולא להתירה בצוואה אחריו.

אבי הישיבות

"תן לי את החסר לי..."

פעם הגיע **המגיד מדובנא** אל ביתו של גביר תלמיד חכם כדי לקבל ממנו צדקה. קיבל אותו העשיר בסבר פנים יפות ופתח עמו בדברי תורה. התחיל המגיד לדבר עמו על מצות צדקה... וגם העשיר החזיק אחריו ואמר כנגדו חידושים עמוקים ורעיונות נפלאים בענין זה. והוסיף המגיד מצידו דבר חידוש וגם העשיר לא פיגר אחריו.

ראה המגיד שאין לדבר סוף אמר לעשיר: אספר לך מעשה. באחת המדינות הרחוקות לא ידעו תושביה על הבצל ולא ראוהו מעודם. יום אחד בא לשם הלך נודד והביא איתו בצל. אנשי המקום שמחו על זה מאוד, ונתנו לו מטמון כסף בעד הבצל. הם זרעו אותו והתחיל לגדול אצלם יבול של בצל.

כששמע חברו על העיסקה שעשה עם הבצל, לקח עמו שום ונדר אף הוא לאותה מדינה שגם שום לא היה בה. שמחו מאוד אנשי המקום ולא ידעו מה טובה לגמול לו תמורת הדבר הנדיר והיקר הזה. החליטו לשלם לו בדבר היקר ביותר שיש להם: בבצל...

אף אתה - סיים המגיד מדובנא בפנותו אל העשיר - אומר לי חידושי תורה כנגד חידושי התורה שלי אבל זה יש לי די והותר... והרי נאמר "די מחסורו אשר יחסר לו" ולי חסר כסף...

עט"ת

הצדקה תציל מהאויבים...

בתקופת המלחמה בארץ ישראל (תש"ח) הייתה ירושלים במצור והדרכים אליה היו בחזקת סכנה. האויב תפס עמדות במרומי ההרים והגבעות, בואד ירושלים, ומשם ירו אש לעבר המכוניות שנעו למטה בכביש המתפתל בין הרכסים מ"שער הגיא".

בעת ההיא נתבקש הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל להשמיע דברי כיבושין והתעוררות. סיפרו לו על הצרות והחללים שנפלו בדרך לירושלים ושהמצב קשה מנשוא, מה עושים?

מיד דרש להם בפסוק (תהלים עב-ג) "ישאו הרים שלום לעם, וגבעות בצדקה" - אימתי יכלו לעבור את איזור ההרים והגבעות בשלום - כאשר יתנו צדקה. יש להרבות במתן צדקה אשר תציל את העם כולו מיד האויבים.

וזאת ליהודה

"הטוב ביותר לעילוי הנשמה"...

סיפר לנו הרב **ב.ק.** שליט"א: "כאשר ישב **הגרי"ש אלישיב** שבעה על פטירת בתו **הרבנית זילברשטיין** ע"ה, ניגש אליו יהודי אמיד ושאלו לאיזה ענין ראוי ביותר לתרום ממון כדי שיהיה עילוי לנשמה, האם יש ענין בכתיבת ס"ת והתרמתו לבית הכנסת?

והשיב הרב אלישיב שהטוב ביותר לעילוי הנשמה הוא לתרום את הממון לאלמנה שצריכה לחתן את בנה.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

פאטה-מורגאנה

ולתוך אותו היכל, בבחינת 'צלם בהיכל', נכנס אורח לא קרוא. שבגדיו הדיפו ניחוח – אך לא של גן עדן.

היה זה הומלס, חסר בית. חסר בית אך לא חסר בעתה. אדם מסוכן שהטיל פחד ואימה בעצם קיומו.

אז נכון אמנם שבמקום התקיימה ישיבת 'פליטת סופרים', אך זו הוקמה לבני ישיבה פליטי אירופה החרבה, אך לא לפליטי הרחוב...

ההומלס לא הצטנף בפינה, אלא נהג כבעל הבית. לכלך, הפריע ופגם בקדושת המקום. איך מגרשים את הגברא אלימא דנן?!

"תתקשרו למשטרה!" – היה מי שהציע. עצה נכונה. פשוטה.

אך אז התערב הגאון **רבי טוביה לסיצין** וביקש: תחשבו על כך שלפני עשרות שנים נולד תינוק לאימא שמאוד מאוד אהבה אותו. היא נשקה לו, התרפקה עליו והייתה מוכנה למסור עבורו את חייה...

תתבוננו תחילה בעובדת יסוד זו, ורק אח"כ תחשבו כיצד מתפטרים ממנו!

* * *

שימו לב; רבי טוביה לא אמר לרגע שלא לזרוק אותו, הוא גם לא ביקש שלא יתקשרו למשטרה. הוא בסך הכל אמר דבר אחד:

לפני שאתה פועל תבחן את הנתונים מכל צדדיהם. נכון. יש כאן הומלס מלוכלך. מכוער בגוף ובנפש. ואפילו גברא אלימא!

אך לסיפור הזה יש עוד צד. צד של חביבות נסתרת. של תינוק חמוד שנולד פעם לאימא יקרה. הסירחון העכשווי לא יכול לסלק את ריח שמן התינוקות בו סכה אותו אימו – אי שם לפני עשרות בשנים!...

כלומר: לפעמים, הדבר הראשון שאתה רואה מול עיניך הוא לא פחות מאשר דמיון, סוג של פאטה-מורגאנה (תעתועים שרואים הצועדים במדבר החם). אז פשוט תעצור כדי לראות צד נוסף.

כעת, מששני הצדדים מונחים לפניך תחליט כיצד עליד לפעול.

נורא למתבונן – ואף למי שלא!

בעקבות הסיפור שפרסמתם לאחרונה עם האיש שהיה מאושפז בבית חולים, ומה שהטריד אותו זה שמא העליב איזה נער צעיר וממייטת חוליו טרח לחפש אותו וכו'. המסקנה של הסיפור הייתה שאסור לשפוט אדם לפי המראה החיצוני שלו. כתוצאה מכך נזכרתי בסיפור שקראתי פעם, ואשמח אם תפרסמו אותו במדור לתועלת ושמחת הקוראים הנכבדים!

ישיבת 'היכל התלמוד', יהודה הלוי 13 תל אביב

מבצר תורה שניצב כמגדלור בלב ליבה של העיר העברית הראשונה.

היכל התלמוד זה ביתם השני של דמויות הוד כהגאונים **רבי חיים זאב פינקל**, **רבי בצלאל הכהן שקוביצקי**. כהגאונים **רבי פסח קוקיס** – וכמובן **רבי טובי' לסיצין** זצ"ל שעמד בראשה משך שנות דור.

היכל התלמוד זה המקום בו קיימו לראשונה "טישים", האדמו"רים **רבי חיים מאיר מויז'ניץ**, **רבי איתמר מנדבורנא**, **רבי שאול ממודזיץ' והאדמו"ר מבויאן** זכר צדיקים לברכה – בטרם הקימו להם היכל משלהם.

היכל התלמוד זהו מקום אליו היו קשורים, האדמו"ר **החלקת יהושע מביאלא** זצ"ל, שבדרכו לטבול במקווה היה נכנס קודם לכן לבית המדרש של ה"היכל", על מנת לשמוע דבר קדושה כהכנה לטבילה. והאדמו"ר **רבי משה מרדכי בידרמן מלעלוב** זצ"ל, שלרבים מן הפונים אליו בבקשת ברכה וישועה, ציוה שיתנו כ"פדיון" שמונה עשרה ככרות לחם למטבח הישיבה לצעירים.

היכל התלמוד שימש כמרכז הרוחני של הישוב החדש. במשך כל ימות השנה, שקק המקום חיי תורה ותפילה ברוב שעות היממה, לרבות לילי שבתות. זאת מלבד עצרות החיזוק, כנסי ההתעוררות, ההספדים וכל הארועים הציבוריים שנערכו באיזור המרכז, שמרביתם התקיימו בין כתליו. אין צריך לומר שכל מאורע הנוגע לעולם הישיבתי התקיים באופן טבעי ב"היכל התלמוד". לכל הפחות שתיים מחגיגות סיום הש"ס הארציות המרכזיות, התקיימו בו!

כל מי שביקש לשאת משרת רבנות, היה עליו להראות את כוחו בתורה ולעבור את "מבחנם" של למדנים ובעלי תריסין, באמצעות השמעת פלפול תורני. והיכן התרכזה סלתה ושמנה של עולם התורה אם לא ב"היכל התלמוד"? היו המועמדים מגיעים ל"היכל", משמיעים פלפול וממתנינים ל"אישור" מאת האריות.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 02-5671812 0542538581 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

זמני שבת קודש

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
18:55	19:54	20:34
18:53	19:56	20:38
18:55	19:54	20:34

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש ה"שיבת והמוסדות"

החודש הקדוש בשנה

חודש אלול הוא החודש הכי קדוש בשנה כי יש סיעתא דשמיא להתקרב לבורא

מעלת הצדקה

בדרך כלל - אדם נותן משלו רק כשהדבר משתלם לו, או כשכך מקובל ומתחייב, כגון אדם שרוכש חפץ או מעניק לילדיו, הוא עושה זאת כי משתלם לו לשלם בגין חפץ כזה או אחר, או כי מקובל הדבר שהאב מעניק לילדיו. אלו 'נתינות' שאדם נותן מתוך הגיון בריא, לא מתוך רחמים או חשק לתת מתנת חנים.

לא כן באדם הנותן צדקה לעני: הרי הוא לא חייב לעשות זאת, וזה גם לא משתלם לו. וכשלמרות זאת הוא נותן - הרי הוא נותן בבחינת 'מתנת חנים'. וככל שהוא נותן יותר 'מתנת חנים' של צדקה וחסד - כך הוא מתחבר יותר ל'אוצר מתנת חנים' של בורא עולם, ויכול הוא לקבל ממנו רוב שפע!

על כגון דא אמרו חז"ל 'יותר משבעל הבית עושה עם בעל הבית' - העני עושה עם בעל הבית. שמעתי ממורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה שליט"א שהעמיק בדברים אלו ופירש, שבעוד האדם הנותן צדקה בטוח שהוא עושה טובה גדולה לעני - שהרי הוא מחיה אותו בתורתו - אין הדבר כן, אלא:

העני גומל טובה עם הנותן יותר מהטובה שהנותן גומל עם העני! כי באמצעות הנתינה לעני נפתחים לנותן שערי השפע מ'אוצר מתנת חנים', וזוכה הוא להשפעה ברוכה של חיים, בריאות, נחת ופרנסה - הכל בזכות נתינתו לעני! הוי אומר: הנותן 'מרוויח' פי כמה וכמה יותר ממה שהעני 'מרוויח', כי בנתינתו מתנת חנים לעני זוכה הוא שייפתח בפניו 'אוצר מתנת חנים', באמצעותו יקבל שפע רב!

אם נרצה להבין את הדברים, נוכל להמשיך זאת לאדם שפונה אליו מאן דהוא, ואומר לו 'תיתן לפלוני מאה דולר, ואני אתן לך מנגד עשרים אלף דולר!' - הרי ברור לכל, שהנותן הוא המרוויח הגדול בעיסקה, שכן הוא נתן רק מאה דולר, בעוד שהתמורה שקיבל על מעשהו גדולה פי כמה וכמה! כך ממש ביהודי הנותן צדקה: בכך שהוא נותן הוא פותח לעצמו את הגישה ל'אוצר מתנת חנים', והרי אין ספק שהוא הוא המרוויח הגדול מהנתינה, כי הוא זוכה בכל כפליים! (הרב אשר קובלסקי)

של אדם? הוי אומר זה יצר הרע! למה ליצר הרע נקרא עבודה זרה? הוא מושך את האדם להנאות זמניות על חשבון התורה והמצוות, על חשבון חיי הנצח. מדוע זה עבודה זרה? שאם הקב"ה אומר לאדם לעשות כך וכך, או שלא לעשות כך וכך, אבל הרצונות שלו חזקים מאד להפך דעת תורה, הפך מרצונו של הבורא עולם. ואדם הולך אחר יצרו ולא אחר יוצרו, הרי זו עבודה זרה בליבו של אדם!

בחודש זה צריכים להחזיר בקרבנו, בלתי לה' לבדו, אין מקום ליצר הרע בליבנו, אין מקום לכפירה בליבנו, מה שה' אומר אנחנו עושים, מה שהוא מצוה אנחנו מקיימים, ומה שהוא אוסר אנחנו נשמעים.

אם ה"אני" קודם ל"דודי", יש כאן עבודה זרה, ה"אני" צריך להיות רק לבורא עולם. זה חודש אלול, ואז יש סיעתא דשמיא.

כולם רוצים להתעלות, כולם רוצים להתחזק, אבל יש את כח ההרגל שמכנה את הרגשות של ההתעלות, את רגשות השמחה והרגשת הלב.

אנחנו קוראים בקריאת שמע: והוי הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך... והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצוך היום. אומרים חז"ל "היום", בכל יום יהיו בעיניך כחדשים!

והדרך לזה, זה בלימוד המוסר, כשלומדים בהתעוררות ומפחים חיים בלב הרדום, פותחים את הלב לרווחה לשמוע אל הרינה ואל התפילה.

הרי רגילים אנחנו כל השנה ברוך ה', בתורה ובמצוות ובתפילה, דוקא מפני שרגילים, דוקא מפני שתמיד תודה לקל לומדים ומתפללים, שולטת עפירות החומר על המעשים והם נעשים נדושים וישנים, וצריכים להפיח רוח חיים בעצמות היבשות הללו, הכל אפשר לעשות כמצוות אנשים מלומדה אבל מוסר הופך את האדם ומזעזע אותו, מכניס בו רוח חיים ויהי אדם לרוח ממללא, ולא יהיה כעוף הפורח המצפצף. לכן, כל השנה, ובפרט באלול צריך לעורר את הרגש מתרדמתו, לעזוב את ההרגל, להתפלל בהתחדשות, ללמוד בהתלהבות. כדי שיהיה חדש ימינו כקדם.

שבת שלום ומבורך!

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בשיבת אור דוד

הקדמונים רמזו בראשי התיבות של "אלול" שזה א"ני ל'דודי ו'דודי ל'. יש כאן התעוררות גדולה על עבודתנו בחודש הקדוש הזה, חודש אלול.

בכל השנה אדם עובד את יצרו יום אחד ואת יוצרו יום אחד, מלאך המות מה לי הכא מה לי התם, מעט שנות מעט תנומות מעט חיבוק ידיים, מגיע חודש אלול, התחיל המרוץ, ספירת הימים ליום הדין, הלב מתעורר א"א להמשיך כך. החודש הזה כולי לבורא עולם, כל הנשמה תהלל י"ה, לית לי לגרמי כלום. זהו "אני לדודי ודודי לי", חוץ מהקב"ה דברו ורצונו אינני מתעסק בכלום, אין עוד מלבדו אפס זולתו.

בחודש אלול צריך אדם להכריז לעצמו: אין לי רצונות, הרצונות של הבורא עולם הם ורק הם הרצונות שלי, לי אין רצונות! כמו שדרשו חכמים: וכי תזבח זבח שלמים לה? רצונכם להגיע אל השלמות? לרצונכם תזבחו! תותורו משלכם, מהרצונות שלכם, מהשכל שלכם, תותורו למען רצון ה'! בגלל מצות ה'! כשאדם מוותר ומבטל רצונותיו בשביל רצון ה', אז הקב"ה מתקרב אליו כנגדו, ונהיה "דודי לי", זוכים לסיעתא דשמיא.

אבל אם מזגזגים, ממזגים רוחניות עם גשמיות, רפיון וחיזוק, אין עקביות ואין דבקות במטרה, לא מתקדמים, הולכים טפח וחוזרים טפחיים, ככה לא גדלים.

צריך אדם לומר לעצמו: אני מבטל את כל כולי לבורא עולם! רבון העולמים רצוני לעשות רצוני! רבון העולמים רצוני לדעת תורתך! רבון העולמים רצוני להדבק בך! כש"אני לדודי" השאיפה רק לגבוה אז בודאי יש סיוע מלעילא, הבא ליטרה פותחין לו ואז זוכים לס"ד והתפילות מתקבלות.

בחודש אלול אנחנו אומרים מזמור לדוד ה' אורי וישעי, אומר שם דוד המלך ע"ה: אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. רבונו של עולם אין לי רצונות! אני רוצה להתקרב אליך! אני רוצה להיות דבוק ברצונך!

זהו היסוד הראשון של חודש אלול, חודש של אחת שאלתי ואותה אבקש, חודש של שאיפה אחת בלבד, לחזות בנועם השם!

בחודש אלול זה בחינת ליבי חלל בקרבי, אדם שוחט את ה"אני" שלו, מתגבר על הרצונות למען רצון ה' יתברך. ואז זוכה לס"ד להיות רוחני כל השנה כולה. אמרו חכמים לא יהיה בך אל זר איזהו ע"ז שהיא בליבו

זכות החיזוק והקריאה בעלון

לעילוי נשמת שלמה בן ג'ון ג'ון, סגילית בת חנה, חן בן חיה, יואב בן חנה
להצלחת אסף בן חיה, רועי בן דינה, אלעד בן עמה, אלדד בן ירדנה
לרפואת מורנו ורבנו הרב דניאל זר בן רבקה, צורי בן רחל, יהושע בן גאולה
לזש"ק בנימין בן חסיבה, אלדד בן חוה, ספיר בת עליזה, לילך בת עליזה

גם אתם רוצים להקדיש זכות של אלפי עלונים להצלחה, לרפואה, לזש"ק או לעילוי נשמת יקירכם?

התקשרו עכשיו:

03-61-50-203

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

צוואת חמשת השקלים

קם הבן אבי הכלה, ובעיניים חצי עצומות לוקח מטבע של חמישה שקלים, ותוחב לידו של דוד אברהם, הוא מייחל לחזור למיטה ומתחיל לסגור את הדלת, אבל דוד אברהם דוחף רגל אחת כדי למנוע מהדלת להיסגר.

"מה זה, דוד אברהם? מה קורה פה?"

דוד אברהם לא עונה. הוא נכנס לבית, ותיקיה עבה אחזה היטב בידו.

"דוד אברהם, אנחנו עייפים כל כך" אומר ראובן ומפקח פיהוק גדול. "אולי תבוא לבקר פעם אחרת?"

הדוד לא מבין כנראה רמזים, אפילו עבים מאוד. הוא מתיישב ליד השולחן, ואומר לבעל הבית "שב".

בבית שלי הוא אומר לי "שב", חושב ראובן לעצמו, אבל יפה שהוא סוף סוף מוציא מילה מהפה שלו.

ראובן מתיישב ואומר לדוד אברהם, "כן, מה אני יכול לעזור לך?"

דוד אברהם דוחף לעברו את תיקיית המסמכים. "תפתח, זה שלך".

ראובן פותח. בתוך התיקיה יש ערמות של שטרות כסף מסודרים יפה בצרורות.

"מה זה?"

"זה שלך".

"מה זאת אומרת, זה שלי?"

"אבא שלך" אמר דוד אברהם, "כשהוא חלה את חליי האחרון, הוא קרא לי ואמר: 'אני מכיר את הילדים שלי, ילדים יקרים ונפלאים, אבל לחסוך הם לא יודעים. לא חושבים על המחלה יגיע זמן שהם יחתנו את ילדיהם, ואז יתקעו עם חובות גדולים. לכן אני מבקש ממך בקשה - אני מבקש מהם לפני מותי, שבכל יום ייתן לך כל אחד מהם מטבע של חמישה שקלים. כשהילדים שלהם יתחתנו, תבוא להביא להם את כל מה שיצטבר".

אמר דוד אברהם "הנה זה מה שהצטבר במשך השנים. כל זה שלך".

מטבע ועוד מטבע מצטברים בסוף לסכום גדול.

הסיפור הנפלא הזה שמובא בספר 'פלא דורש', מלמדנו את המסר: שכל מצווה שאתה עושה וכל שיעור שאליו אתה מגיע, מצטברים בסוף לאוצר גדול ונצחי.

לסיפורים מרתקים נוספים של הרב צבי נקר

נכנסו לאתר 'שיבת אור דוד'

חמישה שקלים, כהוראתו של האב המנוח. כך עשה הדוד גם למחרת, ואחרי יומיים ושלושה. כך עשה בכל יום ויום. עבר שבוע, עברו שבועיים, חלפו חודש וחודשיים. הסתיימה השנה הראשונה, וחלפו גם שנתיים, שלוש ועשר. ובכל יום, בדיוק באותה שעה, ממשיך דוד אברהם לדפוק על הדלת, רומז בידו וכולם יודעים שצריך לשים מטבע.

אף אחד מהבנים לא היה עשיר, ונתינת המטבע בכל יום הפכה כבר למסרד מרגיז. במפגשים המשפחתיים היו מרבים להתלונן על זה.

הבת הצעירה אמרה: "אולי לא הבנו נכון את הכוונה של אבא? וודאי הוא לא התכוון באמת שניתן לדוד אברהם חמישה שקלים בכל יום כל כך הרבה שנים".

וראובן, הבן הבכור, הוסיף: "אם אבא היה יודע מה המצב של דוד אברהם ומה המצב שלנו, הוא היה אומר שדוד אברהם ייתן לנו מטבע כל יום, ולא אנחנו לו".

"אולי באמת נעשה לזה סוף?"

הציע בן אחר. "לפעמים אין לי חמישה שקלים לקנות חלב, ומרגיז אותי לתת עוד ועוד חמישה שקלים לדוד העשיר הזה שלנו".

"צוואה של אבא", אמרו פה אחד אחיו ואחיותיו, והמשיכו כולם לתת את המטבע היומית.

דוד אברהם ידע על התלונות, אבל לא דיבר על כך מילה. הוא המשיך בסיבוביו היומיים, כשפניו פני פוקר ואינן מביעות דבר.

השנים חלפו, הבת של ראובן התחתנה ברוך ה', הוא זכה לחתן אותה עם חתן מוצלח והיתה חתונה יפה ונפלאה. עכשיו היו כולם תמימי דעים - הגיע הזמן, שדוד אברהם יפסיק להגיע אל ביתו של ראובן. למה? כי בעקבות החתונה השתרגו על צוואתו חובות עצומים, והוא התחייב כל מיני תחייבויות. אבל בבוקר, בשעה הקבועה, נשמעה הדפיקה על הדלת. כל בני המשפחה היו עייפים מאוד. החתונה הסתיימה בשעת לילה מאוחרת. עד שעלו ועד שבאו, ועד שהחליפו חוויות, כבר היה כמעט בוקר. נכנסו סוף סוף למיטות, וקיוו לישון קצת, אבל בשבוע בבוקר דוד אברהם כבר על המפתח.

"אוף", אומר אבי הכלה התשוש, "דוד אברהם הזה, הייתי מוכן לתת לו את כל הכסף מפה ועד מאה עשרים שנה שלו, רק שיתן לי לישון עכשיו כמה דקות בשקט". הוא מתחפר מתחת לשמיכה, אבל דוד אברהם לא מוותר.

מסופר על יהודי אחד שהיו לו הרבה בנים ובנות, וזכה להשיא את כולם. היהודי הזה השתדל מאוד שלא להתערב לילדיו בשום ענין. תמיד היה אומר לאשתו: "הכי חשובה הדוגמא האישית. אם אתחיל לתת להם עצות, הם ממילא לא ישמעו, אם כן למה להיכנס לכל מיני מחלוקות ומריבות? ירצו, ינהגו כמוני. לא ירצו - מה לעשות... ובכל מקרה, אני כבר לא יכול להשפיע עליהם בדיבורים".

הוא היה אבא מאוד אוהב ומסור, וגם כאשר בגרו בניו ובנותיו, ונעשו בעצמם הורים לילדים, היה הקשר ביניהם קרוב.

כאשר הזקין האב וחלה את חליו האחרון, באו כולם לשהות לצידו. האווירה היתה קשה, לכולם היה ברור שהסוף קרוב מאוד. האב הרים את ידו הרועדת, המחוברת לצינורות רבים, ורמז לילדיו להתקרב. "בקשה אחת לי אליכם", הוא לחש. נשימותיו היו כבדות, הקול בקושי יצא מגרונו המיוסר. כל הילדים, הבנים והבנות, היו דרוכים לשמוע את בקשתו האחרונה של אבא היקר והאהוב, לפני עזבו את העולם הזה.

"דוד..." אמר האב, והשתתק בחוסר אונים. אחר כך הוא התחזק והמשיך, "דוד אברהם..."

דוד אברהם? בדיוק הוא מעניין אותו רגע לפני פטירתו?

"כן אבא יקר, מה אתה רוצה להגיד בענין דוד אברהם?"

"בקשה אחת, ילדים אהובים שלי. בבקשה מכם, כל יום תביאו מטבע אחד של חמישה שקלים לדוד אברהם".

מה??

כולם עמדו המומים לרגע, ואחר כך התחילו להביע את פליאתם ואפילו את מחאתם. דוד אברהם הוא אדם אמיד, מה פתאום הם יתנו לו כסף? ועוד בכל יום ויום?

אבל באותו רגע פרחו נשמתו של האב.

זעקות נוראות נשמעו, הצער היה בלתי ניתן לתיאור. דוד אברהם והמטבעות שלו לא עמדו בראש מעיניהם באותה שעה קשה.

ישבו הבנים והבנות שבעה ימים והתאבלו על אביהם. בבוקר שלאחר תום השבעה, דוד אברהם דפק על דלתו של הבן הבכור, פניו של דוד אברהם חתומות, שפתיו קפוצות, והוא רמז לבן ללא מילים שעליו לתת לו מטבע של חמישה שקלים, לקיים את צוואתו האחרונה של אבא. הבן, אף הוא לא הרבה בדברים, רק הניח בידו של דוד אברהם מטבע של חמישה שקלים.

דוד אברהם עבר באותו יום בבתיהם של כל הבנים והבנות, וכל אחד מהם נתן לו מטבע של

הלכות ומנהגי חודש אלול

מנהג הספרדים ועדות המזרח לקום באשמורת הבוקר ולומר סליחות מראש חודש אלול עד יום הכיפורים, ויום ראש חודש עצמו אין לומר סליחות. הטעם שמתחילים מראש חודש אלול סליחות, משום שמסורת בידינו שמשנה רבנו אחרי חטא העגל עלה לשמים להביא את לוחות הברית השניות בראש חודש אלול וירד עם הלוחות ביום הכיפורים, וכל הארבעים יום התפלל לה' יתברך שימחל על עוון העגל וביום הכיפורים ה' יתברך אמר למשה רבנו "סלחתי כדברך", ולכן כל הארבעים יום הם ימי רחמים ורחון לכל עם ישראל וביום כיפור שה' יתברך הודיע שמחל לעם ישראל נקבע ליום מחילה וסליחה לכל העוונות והחטאים שלנו. נוהגים שהכותב מכתב לחברו בחודש אלול כותב בתחילת המכתב "לשנה טובה תכתבו ותחתמו".

סגולה לתשובה

בזמן רבנו האריז"ל הקדוש בא אליו רבי משה אלשיך (שמכונה "האלשיך הקדוש" וכתב פירוש על חמישה חומשי תורה ועל המגילות) וסיפר לו שיצא לו בן לתרבות רעה ואמר לו האריז"ל הקדוש שיתפלל עליו בתפילת שמונה עשרה בברכת "השיבנו אבינו לתורתך" שיחזור בתשובה שלמה, ורבי משה אלשיך התפלל עליו ובפתאומיות חזר בנו בתשובה שלמה. ולכן בחודש אלול ובעשרת ימי תשובה נכון מאוד לכוון בתפילת שמונה עשרה בברכת "השיבנו אבינו לתורתך" להזכיר כמה משמותם של אלו שנטו מדרכי ה' ותורתו, ובפרט אם הם קרובים שיתפלל עליהם מעומק הלב.

אמירת מזמור 'לדוד ה' אורי'

בספר קצה המטה כתב שהאומר "מזמור לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא" (תהילים פרק כ"ז) מראש חודש אלול ואילך מובטח לו שיוציא ימיו ושותיו בטוב ובנעימים, ויצא במשפטו זכאי, ויצא לחיים טובים ולשלום, עד כאן לשונו. ובספר שער תפילה לרבי יעקב רוקח הביא בשם מהר"ח הכהן שכתב בספרו שערי רחמים שכל האומר "מזמור לדוד ה' אורי וישעי" מראש חודש אלול ועד שמחת תורה אפילו אם נגזרה רעה חס ושלום על האדם, אמירת מזמור זה יכולה לבטל הגזירה, ומבטלים מעליו כל גזירות קשות ורעות, ומעביר מעליו כל המקטרגים והמשטשנים, וטוב לאומרו בכל ימות השנה אחר תפילת שחרית, עד כאן לשונו.

אמירת סליחות

הזמן הראוי ביותר לאמירת הסליחות הוא משעת חצות לילה ואילך, אולם אם הציבור אינם יכולים לומר הסליחות אחר חצות לילה יכולים לומר הסליחות גם בשעות בוקר המוקדמות לפני תפילת שחרית, וכן אפשר לומר הסליחות גם לפני תפילת מנחה. אולם בלילה לפני חצות לילה אסור לומר הסליחות, ולכן יחיד שנמצא בבית הכנסת שאומרים שם סליחות וי"ג מדות לפני חצות לילה לא יענה איתם ויותר טוב שיצא משם.

מי שקם בבוקר מהשינה ורוצה לומר הסליחות צריך לברך ברכות התורה לפני אמירת הסליחות.

אמירת הסליחות נועדה לעורר את האדם ולבקש סליחה על החטאים שעשה, והאדם יתן אל ליבו שעוד מעט מתקברים ליום הדין, ולכן יפשפש במעשיו ויחזור בתשובה ויסיף כמה שיותר מצוות ומעשים טובים, ולכן עיקר אמירת הסליחות צריכה להיות בנחת ובמיתון ובהכנעה יתירה וכמו שכתוב במשלי (פרק יח' פסוק כג') "תחנונים ידבר רש" (המילה רש פירושו עני שאין לו כלום) ויבין את מה שמוציא מפיו ויפנים הדברים ללב כמה שיותר. היחיד שאינו יכול לומר סליחות עם הציבור מותר לו לומר את כל נוסח הסליחות ביחיד, חוץ מהקטעים שאומרים אותם בארמית (כגון דעני לעניי) משום שרק ציבור יכולים לאומרם, וכן י"ג מידות אין היחיד רשאי לאומרם משום שזה נחשב לדבר שבקדושה וכל דבר שבקדושה (כגון קדיש קדושה וברכו) צריך עשרה אנשים כדי לאומרם, אולם אם היחיד אומר את הי"ג מידות בטעמי התורה מותר מפני שזה נחשב כקורא בתורה. מי שקם בחצות לילה או באשמורת בוקר לפני עלות השחר, או שנשאר ער והגיע חצות לילה ואין לו זמן לומר גם סליחות וגם "תיקון חצות", עדיף לומר "תיקון חצות" שמעלתו יותר מן הסליחות.

כשאומר י"ג מידות, בתיבות ה' ה' לא יאמר אותם ביחד, אלא יאמר ה' ויפסיק מעט ואז יאמר שוב ה' וימשיך לומר את הי"ג מידות. ובזמן שאומר ה' ה' יכופף את קומתו בשחיה ולא יכרע לגמרי אלא קצת, ואין צריך להרים את העקבים של הרגלים מהקרקע (כמו שעושים בקדושה) אלא יישר את רגליו ויאמר הי"ג מידות בכוונה.

אימון אישי הרב אהרן פרידמן

מי הם ה'מניפולטיביים'?

אין הרבה דברים שמעכירים את האווירה במשפחה ופוגעים ביכולת לחיות בשלום ובשלווה, מאשר יחסים מניפולטיביים. בין אם זה בין ההורים לילדים, בין הילדים להוריהם, או בקשרים שבין איש לאחיו.

מניפולציה היא שימוש באמצעים שונים ומשונים, כ'תכסיס מלחמה' בכדי לגרום לשני 'להתקפל' ולהסכים לעשות מה שאנו רוצים. מניפולציה רגשית, היא בעצם סחיטה רגשית, ובה מפעילים את רגשותיו של מושא המניפולציה, משחקים בתחושותיו, עד שמשיגים ממנו מה שרוצים לקבל.

חילוקי דעות בין אנשים, מובילים לא אחת לוויכוחים, כאשר כל אחד מנסה לשכנע את הזולת לקבל את עמדתו. זה לגיטימי ומקובל. וכמו בכל מיומנות, יש אנשים שיודעים היטב איך לנהל ויכוחים, ויש שלא יודעים איך. ויכוח הוגן יכול להתנהל כאשר שני המתווכחים יוצאים מתוך עמדה שכל אחד זכאי לדעתו הוא, ויש כללים של הגינות ויושר על איך לנהל את הוויכוח. כך לפחות זה אמור להיות.

ומה עושה מי שמרגיש שהוא 'חייב' לנצל (ולו מסיבה עניינית, כגון שהוא מפסיד מכך שהלה אינו מסכים עמו)? הוא פונה לנצל אמצעים אחרים בסביבה, מכל הבא לידו ולא דווקא מתחום ההוכחות הענייניות. יש כאלה שפיתחו מיומנות מיוחדת להביך את הזולת ולגרום לו להרגיש רע או להיראות מטופש, כדי שלא יעז להישאר בדעתו ולעמוד על שלו. מה שהם עושים זו מניפולציה.

הדברים אמורים לא רק בוויכוח. זה יכול להיות בעל חוב שיודע לגרום למלווה להרגיש רע בבואו לגבות את החוב, כגון שהוא מרמז למלווה שאנשים רואים בו נודניק. המלווה מאבד את בטחונו העצמי, מתחיל לחשוש לתדמיתו ולהבא יחשוב פעמים לפני שיבוא 'לנדנד' אודות החוב.

הנה כמה דוגמאות לאמירות מניפולטיביות:

- "כבר אי אפשר לבקש ממך טובה?!" (בחור נצלן שיושב רגל על רגל בחדר ממוזג ביום לוהט, ופונה לבחור חלש אופי בדרישה שיצא לקנות לו פחית שתיה)
- "פתאום נהית לי 'צדיק', שומר חוק?!" (טרמפיסט, למי שאינו מוכן לקחת במכונתו יותר אנשים מהמותר לפי החוק)
- "לא הייתי מאמין שאתה כל כך קטנוני!" (למי שלא מוכן לשקר לטובתו, כגון לחתום על מכתב שאין לו מקור הכנסה)
- "מדובר בילדים במצוקה שזועקים 'הצילו!' איך תוכל לעמוד מנגד?!" (טלפנית של ארגון חסד שלא מוכנה לקבל 'לא' כתשובה לבקשתה לחתום על הוראת קבע)

מי שאין לו אומץ לעמוד על שלו כאשר מאיימים עליו שיראו בו 'אדם רע', או אחד 'שאי אפשר לבקש ממנו טובה', או 'אטום לב', שלא אכפת לו מילדים רעבים - ייכנע, כשהוא נושך שפתיים ומרגיש מנוצל.

המניפולטור הוא בדרך כלל ערמומי וחכם, ומבין בדיוק על אילו כפתורים ללחוץ ואיך לגרום לאחרים להרגיש או לחשוש להיראות רע, והכל במטרה לא לצלם לבטל את רצונם מפני רצונו.

בארגון הכלים של הנצלן ישנן מגוון רחב של גישות וטקטיקות מניפולטיביות, בין השאר: מסכנות, בכינות, העמדת פנים של מי שנעלב ונפגע, התקרבות, משחקי ברוגז וכיוצא באלו. הוא יעמיד פני תם, קרבן ומסכן, שבסך הכול ביקש משהו קטן ולא משמעותי, ולא מבין איך אפשר להתאכזר ולסרב לו.

המניפולטורים ממשיכים לעשות את שלהם, גם כשאנשים לא אוהבים את התנהגותם, מאחר וזה פשוט עובד מצוין. הם מצליחים תמיד לכופף את ידי קורבנותיהם, ולפעמים עוברות שנים עד שאלה קולטים ומבינים איך מנצלים אותם. יש שלא יודעים לזהות ולשים את האצבע על מה שעושים להם, ורק אחרי שהם מתוודעים לעניין ולומדים אותו, נדלקת להם הנורה.

לא רק נצלנים 'פרטיים', למיניהם משתמשים במניפולציה כדי להשיג את מה שהם רוצים, אלא גם ארגונים שתפקידם לגייס כספים. בהדרכת בעלי מקצוע, הם לומדים תחבולות שונות ומגוונות שכוחן יפה לגרום לאנשים שלא נענים לדרישותיהם להתבייש או להרגיש לא נעים. עם הזמן והניסיון, הם יודעים בדיוק מה לומר ואיך לפעול כדי להלחיץ אנשים ולהשיג מהם את מה שהם רוצים.

רגע חושבים

הרב יעקב ישראל לוגאסי

גם היסורים הם לטובה

בניו עמו ונחלתו לאבדון חלילה, אלא לתקנם בדרך היישרה ולהביאם לתיקון.

וראיה זו האחרונה, היא ראיה יותר מכל הראיות הקודמות, שכן כל הראיות הקודמות במידת מה שייכות גם אצל הגויים, שגם אותם מעניש ה' במידת מה לשם חינוך. כאנשי נינוה ששלח להם ה' את יונה להשיבם בתשובה טרם יענישם. וכעניין את עונשו את מצרים במטרה (שמות ז, ה): "וידעו מצרים כי אני ה'".

אולם, עניין זה של הקדמת תרופה למכה ייחודית היא אצל ישראל בלבד, כמובא בגמרא מגילה (י"ג ע"ב) שהבאנו לעיל בשם ריש לקיש שמסיים שם:

אבל באומות העולם, אינו כן, מכה אותם קודם, ואחר כך בורא להם רפואה, שנאמר (ישעיה יט) "ונגף ה' את מצרים נגף ורפוא", נגף קודם, ואחר כך רפוא.

הרי שאצל עם ישראל ביותר ניכר הוא שמכת ה' היא לתועלתם שכן ייחודי אצלם ההנהגה של הקדמת תרופה למכה.

למאמרים נוספים של דניאל אליהו גרמן
בקרו באתר ישיבת אור דוד

אמר ריש לקיש: אין הקדוש ברוך הוא מכה את ישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה (מגילה יג ע"ב).

אחד מהסימנים המובהקים שייסורי ה' המה לשם חינוך תועלת ותיקון. ולא חלילה לשום מטרה אחרת, והוא שמקדים הבורא רפואה עוד קודם למכה. וראה זה פלא!

הנה הקדוש ברוך הוא גזר כליה על עם ישראל בזמן המן הרשע, ומדוע? אומרים חז"ל מפני שנהנו ישראל מסעודתו של אותו רשע - אחשורוש, (מגילה יג). והינה נתבונן, מאותה סעדה שגרמה קטרוג על עם ישראל לכלותם - מאותה סעדה עצמה ומסיבתה נראה תרופתם, שהרי באותה סעדה ביקש אחשורוש להביא את ושתי המלכה לפניו ולא באה, וכתוצאה מכך יעץ המן עצמו להורגה, והרגה המלך. ומכך חיפש מלכה במקומה ונלקחה אסתר לבית המלכות שממנה באה הישועה.

והוא פלא, מאותה סעדה, שממנה היה הקטרוג על עם ישראל לכלותם, מאותה סעדה ובסיבתה הוכנה הישועה והתרופה, והכול עוד לפני גזרת המן לכלותם, עוד לפני המכה הוכנה והוקדמה התרופה.

ראיה מוחשית היא זו שאין כוונת הקדוש ברוך הוא בעונשו את

תיקון הנפטרים

הידוע שכתב רבי יהודה פתיה

עושה נחת רוח גדול לנפטר

ומצילו מן הדין.

בכח התיקון לתקן את נשמת הנפטר,

להוציאו מייסוריו ולהעלותו לגן עדן.

וחשוב מאוד שכל אחד יעשה את התיקון לקרוביו
וזוה חסד של אמת ובזכות זו הנפטר יתפלל עליו בשמים וימליץ יושר עליו.

למסירת שמות ניתן להתקשר למשרדי הישיבה 03-570-12-12

והתענג בדשן

שיעור הלכתי שבועי מפי מורנו ורבנו
הרה"ג דוד שלום נקי שליט"א
מו"צ ומחבר סדרת הספרים "בהלכה ובאגדה"

השיעור בימי ראשון בשעה 18:00
בבית המדרש "חזון עובדיה" דימונה

גליין 235

"והתענג בדשן נפשכם, הטר אֶזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי, שְׁמַעְנוּ וְנַחֲמֵי נַפְשְׁכֶם" (ישעיה נה ב)

בענין גיוס בחורי הישיבות - ב מסרים וחיזוקים חשובים

ושמח ומתענג בלימודו. למה הפסיק לבכות בליל השבעה.
שבת לוי לא יוצאים למלחמה. עושים חוק, והכל נעשה כשר.

עיקר גדול מיסודות האמונה שהעולם עומד רק על התורה
א. בס"תא דשמיא נמשך היום להתחזק בעוד כמה דברים חשובים במעלת לומדי התורה ובאפסות ממשלת הזדון ממשלת הרשעה שלצערנו הרב ממושיכים במעשיהם הרעים והקלוקלים לאיים על בחורי הישיבות העוסקים בתורה יומם ולילה ומקיימים את העולם בתורתם בכל רגע ורגע, שזהו העיקר הגדול מיסודות האמונה, שאין העולם עומד אלא על לימוד התורה, כמו שאמר חז"ל בגמרא מסכת פסחים (סח ס"ב): אלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר (ידמיה לג כח): "אם לא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לא שָׁמַתִּי". וזו האמת האחת והיחידה שהתורה ורק התורה היא היא שמקיימת את העולם, ובלי התורה אין עולם ואין כלום, הכל חלילה יכול להפך לתוהו ובוהו.² והשוטים הללו היושבים בממשלת הרשעה, בלי טיפת בושה שולחים שוטרים ונכנסים לתוך בתיהם של בחורי חמד "ספרדים"³, כדי לקיים בהם מה שנאמר (תהלים קמט ח): "לְאֶסֶר מַלְאֲכֵיהֶם בְּזָקִים וּנְכַבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בְרָזָל, לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתֹבֵב". ועל איזה עוון הם נתפסים? וכי הם גנבים? שודדים? רוצחים? כל ה"עוון" שלהם, שהם יושבים ועוסקים בהוויות דאביי ורבא, עוסקים בתורת אלוקים חיים, שעליה מסרו אבותינו ואבות אבותינו את נפשם במשך כל שנות גלותנו.

טובה למארגני תהלים לילדים, מתמידים וכדומה, להכניס בהם חזק את המשפט הזה של מרן ז"ע א': "אין מאושר בעולם יותר ממי שעוסק בתורה", ובלי ספק שזכות מרן תעמוד להם להרגיש את מתיקות וערבות טוב התורה כהוון. [מהערכתנו הרבה לפעילות שהאברך היקר הנ"ל רבי משה עושה, נפרסם את הטלפון שלו כדי שמי שרוצה להיות שותף בכל הפעילות הכבירה שלו עם הילדים והבחורים בכל השנה, תהיה לו הזכות: 05271-63372]

² בגמרא סנהדרין (צט ס"ב) שאלו: מי זה אפיקורוס? אמר רב יוסף: כגון הני דאמרי מאי אהנו לן רבנן? לדידהו קרו, לדידהו תנו. כלומר, כגון אותם אלו שאומרים, מה הועילו לנו החכמים בתורה שהם לומדים? לצורך עצמם הם לומדים, כי הם לא מאמינים שהעולם קיים בזכות התורה. אמר ליה אביי: האי מגלה פנים בתורה נמי הוא. דכתיב: "אם לא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לא שָׁמַתִּי". כלומר, אומר אביי לרב יוסף, אלו שאומרים ככה, הם לא רק אפיקורוסים, אלא הם יותר גרועים, כי הם גם בגדר "מגלה פנים בתורה שלא כהלכה", שהרי הפסוק צווח ואומר: "אם לא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לא שָׁמַתִּי". נמצא שהעולם קיים אך ורק בזכות לומדי התורה, ואילו הם מסלפים שלומדי התורה לא מועילים כלום לבריא ואל תורמים כלום למדינה... עפרא לפומיהו. והם בבערותם אינם יודעים, שכל מה שהם חיים והעולם קיים, זה אך ורק בזכות היושבים ועוסקים בתורה.

³ "ספרדים" דייקא, הם לא יעזו לקחת בחורים אשכנזים, הם לוקחים רק את הספרדים שאין להם גב חזק, מהאשכנזים הם מפחדים, יש להם קשרים. לא לחינם אמר מרן הראשון לציון לאדמו"ר מגור כשנפגשו במלחמה האחרונה בחוף לארץ: לכם האשכנזים אין בעיה, אתם יודעים שהשוטרים לא יקחו מהבחורים שלכם. לכן הם יותר רגועים. לכו תראו, מי אומר בעיקר לצאת להפגנות? רק הרבנים וראשי הישיבות הספרדים!!!

השמעתם על "אבות ובנים" היחודי?! מה היה קידוש השם ב"בין הזמנים" של הילדים? עיקר גדול מיסודות האמונה, שאין העולם עומד אלא על לימוד התורה. מי הם מגלים פנים בתורה שלא כהלכה. רק את הספרדים הם לוקחים. ממשלת הרשעה ספק ערב רב, ספק גבעונים. המחוקקים נגד התורה הם כמו היוונים. על מי יש לכוון: "שיתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו". מי הם הנאורים האמיתיים?! "וְאֲנִי בָעֵר וְלֹא אָדָּע, בְּהִמּוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ". הם לא רק אוכלי חנם אלא "גזלנים". המתיוונים של דורנו. משל הטייס והאהבל. לקרוע מיד את צו הגיוס. עשיית פעולות בארץ הם דוגמת העליונים. הכל דברים בטלים לעומת עסק התורה. גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות. כל תיבה מצוה גדולה ושקולה ככל המצוות. עיקר לימוד תורה, להיות שש

¹ בימים האחרונים הללו שהיתי בירושלים כמה ימים, וזכיתי למסור שיחות בכמה מסגרות של לימוד "בין הזמנים", והנה באחד המקומות הזמין אותי אברך צעיר בעל מרץ בן פורת יוסף שעושה חיל כבד בקרב הילדים והנוער, הוא סיפר לי שמלבד "אבות ובנים" שהוא מארגן בכל שבת או מוצאי שבת כמו שמצוי בהרבה מקומות, הוא עושה גם דבר יחודי "אבות ובנים" בכל לילות חנוכה, כשעה לאחר ההדלקה באים כמאה אבות ובנים והוגים בתורה יחד, ועלית על כולנה שהוא מארגן גם "אבות ובנים" בכל מוצאי כיפור, שעה לאחר צאת הצום של רבנו תם, ובאים כולם ועוסקים בתורה, והוא עושה להם הגרלה על אופנים ועוד ועוד דברים יקרי ערך, שהילדים לא יוותרו לאבות שלא לבוא איתם, וכל זה לבד מכל הממתקים שהוא מפנק אותם ופרסים וכו' וכו' תמידים כסדרם. בנוסף לכל זה, מידי שנה בשנה הוא מארגן משהו מאוד מעניין לימוד "בין הזמנים" לילדים מכיתות ד' עד ז', ובמתק שפתיו הוא מוסר להם שיעור מידי יום בכל שנה בחבורות "בהלכה ובאגדה", והשנה בחבורת "כיבוד אב ואם", ובסוף בין הזמנים הוא עושה להם חידון על הנלמד עם פרסים. והנה הוא ביקש שאבוא לעשות חידון לילדים ולדבר כמה דברי חיווק. כשהגעתי, שאלתי אותם כמה שאלות מההלכות, ונהניתי לראות איך הם הפגינו ידע רציני. לאחר מכן דברתי על מעלת לימוד התורה, כמה התורה משמחת את הלב של האדם, כמו שאמר דוד המלך בתהלים (קט סב): "שֵׁשׁ אֲנִי עַל אֲמָרְתְּךָ כְּמוֹצֵא שֶׁלֶל רֵב", "פְּקוּדֵי ה' יִשְׁרִים מִשְׁמָחִי לֵב" (שם יט ט) ועוד. (עיין להלן אות ????) והבהרתי להם היטב היטב את דברי מרן ז"ע א' שאמר: "אין מאושר בעולם יותר ממי שעוסק בתורה". בגמר השיחה, אמרתי להם שכולנו עכשיו נחזור יחד בקול רם על המילים האלו שאמר מרן, כדי שיכנסו לנו הדברים בעצמות חזק חזק, וחזרנו על זה כמה וכמה פעמים, והיה קידוש השם עצום ונורא לראות תינוקות של בית רבן - הבל שאין בו חטא, כולם יחד פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשפה ברורה ובנעימה: "אין מאושר בעולם יותר ממי שעוסק בתורה", וחזרנו על זה שוב ושוב בקול רם, ובס"תא דשמיא נקווה שהדברים יפעלו בהם ויכנסו לליבם היטב היטב, אמן, ובדרך אגב, זו עצה

בחורי הישיבות חלילה, שידיהם לא תעשה תושיה, ולא יצליחו כלל בכל מזמיותיהם הרעות. אלו יותר גרועים מכולם, אלו היוונים של הדור.

הם הם המתייוונים של דורנו!!!

ה. היוונים קראו לעם ישראל "מורדי אור", "חשוכים", "פנאטים", "שונאי קידמה", הם כפו את תרבותם על עם ישראל, הם החשיבו את עם ישראל לאנשים מוזרים, עקשנים, שמתעקשים לדבוק במסורת אבות, מוכנים למות על אמונתם. לא לחינם אומר המדרש (בראשית רבה ב ד): "וְהָאֶרֶץ הַיְּתִיָּה תהו וָבהו וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם", חושך - זו מלכות יוון, שהחשיכה עיניהם של ישראל. למה חז"ל הגדירו אותם דוקא במילה הזאת "חושך", ולא במילת גנאי אחרת? כי כלפי חוץ הם היו נראים לעולם: נאורים, מבינים, חכמים, פילוסופים, אבל מי שהיה מתבונן בהם רואה שבפנים הכל היה רקוב, רקוב ממש, ללא תוכן אמיתי, בגדר "כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יִכְסֶּה אֶרֶץ וְעֶרְפֶּל לְאֻמִּים" (ישעיהו ס ב). וזהו החושך הגדול והמסוכן ביותר שהם מתעתעים בעולם ומבלבלים אותם. וכך גם שונאי התורה שבממשלת הרשעה הזאת, הם מתנהגים כמו היוונים, אולי כלפי חוץ נראה שהנה יש לנו מדינה מסודרת, כלכלה, צבא, בטחון וכו', אבל אם 'הִיו צָרִיךְ לְרֹאשׁ' (איכה א ה), שהצרים והמרעים לתורה הקדושה נעשו ראש, הם לא יודעים להעריך מה זו "תורה", מה הכח של התורה הקדושה שמגינה עלינו, מה הערך של בחור ישיבה שלומד תורה, הם לא מבינים שבתורה שלו הוא מחזיק את כל העולם, ממילא ברור שהם ריקים מתוכן פנימי אמיתי, וכל התייפפותם כלפי העולם, דברים בטלים ומבוטלים.

מי הם הנאורים האמיתיים?!

ו. ולכן, "חושך" - היא מלכות הרשעה, שרוצים להחשיך את עיניהם של ישראל, כי זה החושך הכי גדול ואיום שמבלבל את העולם. כי הם מאמינים בכל ליבם שהם מפיצי האור, הם האנשים החשובים, ואילו אנחנו החשוכים, השחורים, הפנאטים! אוכלי חינם! אבל כמה הם מסכנים שהם כל כך טועים, והטעות הכפולה והכי גרועה שהם בכלל לא מודעים לטעותם, כי לאמיתו של דבר העוסקים בתורה הם מפיצי האור האמיתי לעולם כולו, שנאמר (משלי כג): "כִּי יֵרַם מִצְוָה וְתוֹרָה אֹרֶךְ, וְכֵן דִּרְשׁוּ חַז"ל (מגילה טז ע"ב) "ליהודים היתה אורה" - "אורה זו תורה", שהתורה היא האור האמיתי שמראה לנו את הדרך אשר נלך בה, ובזה נזכה לחיי העולם הבא.

הם לא רק אוכלי חינם אלא "גזלנים"

ז. גם מה שהם טוענים שבני התורה "אוכלי חינם", הנה אם נתבונן לפי תורתנו הקדושה שזו האמת ואין אמות אחרת, הם עצמם אוכלי חינם, ולא רק שהם אוכלי חינם אלא הם הרבה יותר גרועים מזה, הם פשוט "גזלנים", כמו שאומרת הגמרא במסכת ברכות (להרע"ב), כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה, כאילו גוזל לקדוש ברוך הוא ולכנסת ישראל, שנאמר (משלי כח כד): "גֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר אֵין פֶּשַׁע, חֹבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית", חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים. ו"פשע" אותיות "שפע", שכיון שאינו מברך, נמצא שהוא מסלק את השפע שהיה אמור להיות בעולם בעקבות הברכה. לא כן כאשר אדם מברך כהוגן בכוונה, הוא מוריד שפע לעולם, גם בכמות וגם באיכות, יש פירות וירקות ומזון בשפע גדול, וגם הם עסיסיים וטעימים יותר. נמצא שכל השפע שיש בעולם, הוא אך ורק בזכות אותם בני אדם שמברכים על מה שאוכלים כדת. ואילו אותם מסכנים שאוכלים בלי ברכה, הרי הם גוזלים מהקדוש ברוך הוא שאוכלים בלי רשות, וגם מעם ישראל שממעטים את השפע. אז מי הם הבעייתיים, האוכלי חינם, אנחנו שמברכים על המאכל והמשקה או הם שלא מברכים, ומיד מבלעים ומכניסים לבטן שלהם בלי ברכה?!

ובעזות מצח ואוסרים אותם, יש מקום לחשוש שמא מבני בניהם של הגבעונים הם.

5 וכמו שהביא הרב פלא יועץ (ערך טעות) מה שפירשו על הפסוק (תהלים עב כג): "וְאֵינִי בְעֵר וְלֹא אֶדְעַ, בְּהִמּוֹת הַיָּתִי עֶמְקִי", שלכאורה, כיון שהתחיל בלשון יחיד "ואני בער...", היה לו להמשיך בלשון יחיד "בהמה הייתי עמך", ולמה אמר "בהמות" לשון רבים? אלא מי שהוא בער, ולפחות יודע שהוא בער, אז הוא 'בהמה' אחת, כי הוא בער. אבל מי שהוא בער ולא יודע שהוא בער, אלא הוא חושב שהוא חכם, אז הוא שתי בהמות, 'בהמות הייתי עמך', שהוא גם בער, וגם הוא לא יודע שהוא בער. ע"ש.

כך הם הדברים, לצערנו הרב, כך הוא לעת עתה הנוהל במדינת "ישראל".

"העם" אלו ערב רב

ב. ובאמת צריך עיון גדול אם חוקקי החוקים הללו נגד התורה, הם בכלל עם ישראל או לא, כי מן הסתם אולי הם מצאצאיהם של ה"ערב רב" שעלו עם עם ישראל ביציאת מצרים, שנאמר (שמות יב לח): "וְגַם עָרַב רַב עָלָה אִתָּם", וכמו שמתאונן עליהם הזוהר הקדוש בכמה וכמה מקומות. הנה שואל הזוהר בפרשת בשלח (דף מה ע"ב): מַאי שָׁנָא כָּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם כְּתִיב: "שִׁלַּח אֶת עַמִּי", "כִּי אִם מֵאֵן אֲתָה לְשַׁלַּח אֶת עַמִּי", "בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל", וּבַהֲהוּא זְמַנָּא לֹא הוּוּ גְזִירִין, וְלֹא אֲתַקְּשְׁרוּ בִּיהַ כְּדָקָא יֵאוֹת. וְהָכָא דְהוּוּ גְזִירִין, וְעָבְדוּ פִּסְחָא, וְאֲתַקְּשְׁרוּ בִּיהַ, קָרִי לֹון אֶת הָעָם? [שואל הזוהר הקדוש, למה כשהיו עם ישראל במצרים, הכתוב מכנה אותם בלשון חיבה, "עַמִּי", "בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל", אף על פי שהיו עדיין ערלים ולא עשו ברית מילה, ולא נקשרו בקדוש ברוך הוא כראוי, ואילו ביציאת מצרים שכבר עשו ברית מילה, והקריבו קרבן פסח, ונקשרו בקדוש ברוך הוא, קורא אותם "העם", שנאמר: "וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרָעָה אֶת הָעָם... פֶּן יִנָּחֵם הָעָם... וַיֹּסֶב אֱלֹקִים אֶת הָעָם"?] אֵלָּא בְּגִין הוּוּ עָרַב רַב, דְּאֲתַדְּבִקוּ בָהּ, וְאֲתַעְרְבוּ בְּהַדִּיָּהּ. קָרִי לֹון אֶת הָעָם סִתָּם. כְּמָה דְּאֲתָא אָמַר, וַיִּגְזֹף ה' אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהָרֹן. וַיֵּרָא הָעָם כִּי בָשַׁשׁ מִלְּשָׁה, וְכֵן כָּלְהוּ. [עונה הזוהר: משום שביציאת מצרים הערב רב נדבקו בהם והתערבו עמהם, לכן קרא להם העם. וכמו שמצאנו שקרא להם העם במעשה העגל, ולא קרא אותם עַמִּי שהוא לשון חיבה]. ועוד אומר הזוהר (פרשת כי תצא דף רעט ע"א): "וַיִּפֶן כֹּה נִכָּה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ דִּישְׁרָאֵל בְּאֵלִין רְשִׁיעִיָּא עָרַב רַב, וְדָא בְּסוּף גְּלוּתָא. וּבְגִין דָּא קִץ דְּפִרְקָנָא נֻקַּב עַד תְּהוֹם רַבָּה". [שהתבונן וראה שאין איש מישראל באלו הרשעים הערב רב שיהיו באותו הדור בסוף הגלות. ולכן הקץ של הגאולה נוקב עד תהום רבה, שזו הגלות הרביעית הנקראת תהום רבה]. ע"כ. ומבואר בזוהר, שבסוף הגלות הם הם הערב רב שאין בהם איש מישראל, אלא שהם מחשיבים את עצמם כאילו הם מעם ישראל. ולכן יש מקום נרחב לומר, שאולי אלו שבממשלת הרשעה הם הם הערב רב, שבעזות פניהם ובאכזריותם הרבה, שולחים שוטרים עם נשק לאסור את בני הישיבות היקרים שעוסקים בתורה, וכדי בזיון וקצף!!!⁴

המחוקקים חוקים נגד התורה הם כמו היוונים

ג. וכבר אמרנו בשיעור הקודם שעל גוזרי גזירות הללו נגד התורה, צריכים לכוון שלש פעמים ביום: "ומלכות הרשעה מהרה תעקר ותשבר ותכלם ותכניעם [ותשמידם ותשפילם ותמגרם...]. במהרה בימינו". כי הם שונאים אותנו יותר מכל שונאי ישראל, כי סתם שונאי ישראל ארורים רוצים חלילה לאבד את הגופות של עם ישראל, כמו המן הרשע, אבל אלו שבממשלה שמחוקקים חוקים נגד התורה, הם כמו היוונים הרשעים הארורים שהם גרועים יותר מכל שונאי ישראל, כי הם באים כאילו באחוזה, וכל מטרתם ורצונם לעקור את הרוחניות והקדושה שבעם ישראל, ולאבד חלילה את עם ישראל מהעולם הזה ומהעולם הבא.

"יהי רצון... שיתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו"

ד. לא לחינם אמר מרן זי"ע"א בזמנו כשאומרים בליל ראש השנה לפני אכילת התמרים: "יהי רצון מלפניך... שיתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו", לבד ממה שיש לכוון על האויבים המרעים לעם ישראל במשך השנה ושופכים דמם של ישראל כמים, יש לכוון גם על אויבי התורה שעניניהם צרה בקיום התורה והמצוות, ובהגדלת בתי כנסיות ובתי מדרשות והישיבות הקדושות, ומחפשים בכל דרך למנוע תורה וטהרה מישראל, אם בקיצוצים בתקציבים, ואם בגזרות חדשות למיניהם, כמו גיוס

⁴ גם יש מקום לעיין אם הם בבחינת מה שאמר דוד המלך (שמואל ב כא ב): "וְהַגְבַּעְנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָמָּה". כמו שאמרו בגמרא יבמות (עט ע"א), אמר דוד, שלשה סימנים יש באומה זו: רחמנים, ביישנים, וגומלי חסדים. כל שיש בו שלשה סימנים הללו ראוי להדבק באומה זו. וכתב הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה פרק יט הלכה יז), כל מי שיש בו עזות פנים או אכזריות ושונא את הבריות ואינו גומל להם חסד, חוששים לו ביותר שמא גבעוני הוא, שסימני ישראל האומה הקדושה, ביישנים, רחמנים וגומלי חסדים, ובגבעונים הוא אומר "וְהַגְבַּעְנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָמָּה", לפי שהעיוז פניהם ולא התפיסו, ולא ריחמו, ולא גמלו חסד לישראל. ע"ש. ואלו שמחוקקים חוקים נגד התורה, ונכנסים לבתים של העוסקים בתורה באכזריות

מי העיוור, ואצל מי האור?

ח. ובאמת שאנחנו בני התורה ההולכים בדרך השם במסילה העולה בית אל ועוסקים בתורת אלוהים חיים, מצד אחד אנחנו מרחמים עליהם כמה הם מסכנים, ומאידך אנחנו גם מחייכים על טיפשותם, ומשתוממים על חוצפתם. חוצפת האנשים החושבים שהם יכולים בשכלם הקטן להבין את היקום ומשמעותו, ייעודו ומטרתו. טיפשותם של האנשים המתמיימים להבין הכל. בספרים הובא משל יפה על זה. משל לטייס היושב על כסאו במטוס, ומביט בהמון השעונים. לוחץ על כפתורים ומתגים, מסיט מנופים, ושומר על קשר אל-חוטי עם תחנת הבקרה. לפתע נכנס איזה 'אהבל' אחד והתחיל להתעניין, הוא שואל את הטייס, "תגיד לי, מה אתה עושה שם עם כל השעונים והכפתורים?!" הטייס הסביר לו באורך רוח: "כאשר המחוג הזה יורד, יש ללחוץ על המתג הזה. כאשר המנופה הזו מהבהבת - יש להסיט את המנוף הזה. כשנשמע צפצוף - צריכים מיד ללחוץ על הכפתור הזה." אמר לו האיש: אתה סתם 'מרובע'. הדריכו אותך, ואתה עושה כמו תוכי. אתה צריך לחשוב לבד! שעון שאני לא מבין על מה הוא מורה - אינו קיים בשבילי! כפתור שאני לא יודע מה הוא מפעיל - אני מתעלם ממנו! זוז - ותן לי לנווט את המטוס!..." ג... אז מי העיוור, ואצל מי האור? אצל הטייס המיומן, הממלא אחר ההוראות, או אצל האהבל הזה שמנסה "להבין בשכלו כל דבר"?! אותם שחושבים שהם מבינים כל דבר, הם הם האהבלים המסכנים העיוורים המבולבלים הטועים ההולכים בחושך. ומי יתן שנזכר במהרה בשמחה לאור האמיתי, ותתקיים בנו נבואת הנביא ישעיה (ס א): "קומי אורי כי בא אורך, וכבוד ה' עליך זרח... והלכו גוים לאורך ומלכים לגנה זרחך, שאי סביב עיניך וראי כלם נקבצו באו לך, בגיך מרחוק יבאו ויבנתך על צד תאמנה". ואז גם אותם טועים, אם תהיה להם זכות, הם יראו את האור הגדול, ויבושו ויכלמו בכל מעשיהם, ועל כורחם יודו על האמת.

עשיית הפעולות הם דוגמת העליונים שפועלות בשמים

ט. לכן אם הגיע לבחור צו גיוס, לא יקרא בו ולא יעניין בו כלל, אלא מיד יקרא אותו לגזרים וישליך לאשפה או לבית הכסא, כמו שאמר כבר בזמנו מרן הראשון לציון שליט"א. ולעניות דעתי יש לומר שמלבד עצם המעשה שצריך לקרוע ולזרוק ולא להתייחס לדברי השוטים והמשובשים הללו ליצני הדור, יש בזה הרבה יותר, כמו שכותב הרמב"ן בפירושו לתורה (בראשית יב: 1): "ודע, כי כל גזירת עירין [מלאכים] כאשר תצא מכח גזירה אל פועל דמיון [כלומר כשיעשו גם פעולה בדבר], תהיה הגזרה מתקיימת על כל פנים. ולכן יעשו הנביאים מעשים בנבואות, כמו שמצאנו בירמיה הנביא שצוה על הרעה שתבוא לבבל עקב מה שעשו לעם ישראל והחריבו את בית המקדש, שנאמר (ירמיה נא סא - סד): "ויאמר ירמיהו אל שריה כבאך בבל, וראית וקראת את כל הדברים האלה. ואמר: ה' אלהי דברת אל המקום הזה להכריתו לבלתי היות בו יושב למאדם ועד בהמה כי שממות עולם תהיה. והיה ככלתך לקרא את הספר הזה, תקשר עליו אבן והשלכתו אל תוף פרת. ואמר: ככה תשקע בבל ולא תקום, מפני הרעה אשר אנכי מביא עליה". [נמצא שעשה פעולה ממשית לקיום הנבואה]. וכן ענין אלישע הנביא [שלפני שנפטר, בא אליו יואש מלך ישראל ואמר לו שארם רוצים להילחם בישראל], ונאמר שם (מלכים ב יג טו - יט): "ויאמר לו אלישע קח קשת וחצים, ויקח אליו קשת וחצים. ויאמר למלך ישראל, הרקב ידך על הקשת וירקב ידו, וישם אלישע ידיו על ידי המלך. ויאמר פתח החלון קדמה, ויפתח, ויאמר אלישע, ירה, ויור, ויאמר חץ תשועה לה, וחץ תשועה בארם, והכית את ארם באפק עד כלה. ויאמר קח החצים ויקח, ויאמר למלך ישראל הן ארצה, והן שלש פעמים ויעמד. ויקצף עליו איש האלקים, ויאמר להכות

חמש או שש פעמים, אז הכית את ארם עד כלה, ועתה שלש פעמים תכה את ארם". [נמצא שעל פי הפעולה שעשה, ככה נהיה]. ולפיכך החזיק הקדוש ברוך הוא את אברהם אבינו בארץ, ועשה לו פעולות בכל העתיד להיעשות בזרעו, והבן זה. עד כאן מהרמב"ן. נמצא שיש ענין בעשיית הפעולות שהם דוגמת העליונים שפועלות למעלה בשמים.

ביטול גמור כחרס הנשבר וכדבר שאין בו ממש

י. ומרן זצ"ל הביא את הרמב"ן הזה (חזון עובדיה ימים נוראים עמוד צח) בענין אכילת הסימנים בליל ראש השנה, וכתב, ולכן אנו עושים הסימנים הללו באופן מעשי, ולא מסתפקים באמירת "הי רצון" בלבד, לסימנא טבא, כדי שהכל יצא מן הכח אל הפועל, וכמו שכתב הרב חיי אדם ועוד. ע"ש. ומזה נלמד שגם בחור שקיבל צו גיוס או מכתב אחר שקשור לענין, לא יפתח אותו ולא כלום, אלא מיד יקרע אותו לגזרים, ובפעולתו זאת יראה שמבטל את הכל ביטול גמור, כחרס הנשבר וכדבר שאין בו ממש, ולא יעשה שום מעשה של התפעלות והתייחסות שהיא לדברים הללו ולא כלום. ובעזרת השם יתברך, כשם שהסכימו בית דין של מטה, כך יסכימו בית דין של מעלה.

"ברוך אלוהינו שבראנו לכבודו, והבדילנו מן התועים"

יא. אחי ורעי בני התורה היקרים והאהובים, בואו נקיים בעצמנו "ויגבה לבו בדרך ה'" (דברי הימים ב יז ו), כולנו נודה ונשבח להשם יתברך בפה מלא: "ברוך אלוהינו שבראנו לכבודו, והבדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו". כמה עלינו לשמוח ולשבח את השם יתברך שאנחנו עוסקים בתורה הקדושה "שאין לך מידה טובה ממנה" (אבות דרבי נתן פרק כז), "וגדולה תורה שנותנת חיים לעושה בעולם הזה ובעולם הבא" (אבות פרק ו משנה ז), ועל אחת כמה וכמה שעל ידי לימוד התורה אנחנו זוכים להחזיק את העולם כולו, וזוכים להגן על עם ישראל, כי אנחנו מאמינים בני מאמינים שאך ורק התורה שומרת עלינו, כמו שנאמר: "אם בחוקותי תלכו", ופירש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה, ואז זוכים כל ההבטחות: "ונתתי שלום בארץ, וישכבתם ואין מחיר... וירדפתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב וכו'".

הכל בגדר דברים בטלים ומבוטלים לעומת עסק התורה

יב. כתוב בפסוק באיוב (ז ה): "כי אדם לעמל יולד", ואמרו חז"ל (עיין סנהדרין צט רע"ב), זכה - עמלה של תורה, לא זכה - עמל דברים בטלים. כי כל מה שיעשה האדם בעולם, שיעבוד בעבודה הכי חשובה ויקרה, שיהיה עובד הייטק וירוויח בחודש 40,000 שקל, או יהיה טייס וירוויח בחודש 100,000 שקל או יותר מזה, עדיין זה בגדר **דברים בטלים** לעומת עסק התורה. וכבר אמר דוד המלך (תהלים קיט עב): "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף". וכן אמר שלמה בנו (משלי ח יא): "כי טובה חכמה מפנינים, וכל חפצים לא ישוו בה". תורתנו הקדושה תורת אלוהים חיים, היא לא נמדדת בכסף וזהב, וכבר היטיב להגדיר האור החיים (דברים כח): "**אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם**". עכ"ל.⁶

לימוד התורה עלית על כולנה

יג. כותב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה א): בשלושה כתרים נכתרו ישראל: כתר תורה, כתר כהונה, כתר מלכות. כתר כהונה, זכה בו אהרן הכהן וזרעו אחריו. כתר מלכות, זכה בו דוד המלך וזרעו אחריו, ואפילו נותן אדם כל כסף וזהב שבעולם אין נותנים לו. כתר תורה, הרי הוא מונח עומד ומוכן לכל ישראל, כל הרוצה ליטול יבוא ויטול. שמא תאמר: אותם כתרים

חמאן מלי דאורייתא, לא די לון דלא ידעי, אלא דאינון אמרי, דאינון מלינו פגמין, מלי דלית בהו תועלתא. וכל אלו הטיפשים אטומי הלב, כשהם רואים דברי תורה, לא די להם שאינם יודעים, אלא שהם אומרים, שדברי התורה הם חלילה פגומים שאין בהם תועלת. ווי לון, כד יתבע לון קודשא בריך הוא, עלבונא דאורייתא, ויתענשונו עונשא דמרדי במאריהון. אוי להם שכאשר יתבע מהם הקדוש ברוך הוא על עלבון התורה, ויענשו עונש על שמרדו באדונם. מה כתיב באורייתא (דברים לב מז): "כי לא דבר רק הוא מכם", ואי איהו רק, מכם איהו, ואם הוא ריק, מכם הוא ריק. דהא אורייתא כלא, מלייא מכל אבניו טבין ומרגלאן יקירין, מכל טבין דעלמא, שהרי התורה כולה, מלאה מכל אבנים טובות ומרגליות יקרות, מכל טוב שבעולם, כמה דאת אמר "וכל חפצים לא ישוו בה", והיך יימרון דאיהי ריקניא. ואיך יאמרו, שהתורה היא ריקה חס ושלום.

⁶ תראו מה אומר הזוהר הקדוש, (פרשת ויצא דף קסג ע"א): פתח רבי אלעזר ואמר, "אם חכמת חכמת לך, ולצת לבדך תשא" (משלי טו יב), "אם חכמת חכמת לך", תא חזי, ווי לאינון חייבי עלמא, דלא ידעין, ולא משגיחין, במלי דאורייתא. בא וראה, אוי לרשעי העולם, שאינם יודעים ואינם מסתכלים בדברי תורה, וכד אינון משגיחין בה, בגין דלית לון סכלתנו, מלינו דאורייתא דמיין בעינייהו, כאילו קלהו מלי ריקניא, ולית בהו תועלתא, וכשהם מסתכלים בה, בגלל שאין להם תבונה, דברי התורה דומים בעיניהם כאילו הם דברים ריקים ואין בהם תועלת. וכלא בגין דאינון ריקנין מדעתא וסלקתנו, וכל זה, משום שהם ריקים מדעת ותבונה. דהא כל מלי דאורייתא, קלהו מלינו עלאין ויקירין, שהרי כל דברי התורה, כולם הם דברים עליונים ויקרים. וכל מלה ומלה כתיב בה (שם ג טו): "יקרה היא מפנינים, וכל חפצים לא ישוו בה". וכל אינון טפשיין, אטימין דלגבא, כד

עיקר לימוד התורה, להיות שש ושמו ומתענג בלימודו

טז. כל אחד ואחד מאיתנו נאחז חזק בעסק התורה ולא נרפה ממנה, כי היא חיינו ואורך ימינו, והעיקר שיהיה לימוד התורה בשמחה, בחשק ובהתלהבות, וכמו שכתב הגאון רבי אברהם מסוכטשוב בהקדמה לספרו אגלי טל: הנה שמעתי קצת בני אדם טועים מדרך השכל בענין לימוד התורה, ואומרים כי הלימוד ש"ס ופוסקים ומחדש חידושים ושמו ומתענג בלימודו, אין זו תורה לשמה כל כך כמו שאם היה לומד בפשטות רק לשם מצוה ולא היה לו מהלימוד תענוג מיוחד. ובאמת שזו טעות גדולה, ואדרבה עיקר מצות לימוד תורה, להיות שש ושמו ומתענג בלימודו, שאז דברי תורה נבלעים בדמו, ונעשה דבוק בתורה הקדושה. ועל זה אנו מבקשים בכל יום: "ונשמח ונעלוז בדברי תלמוד תורתך ומצוותיך וחוקותיך לעולם ועד". ואמרו בזוהר הקדוש, שהיצר הטוב שבאדם מתגדל יותר ויותר מתוך השמחה שבעשיית המצוות. עי"ש. וזכה לכוון לאחד מרבותינו הראשונים הוא רבנו אברהם מן ההר (נדרים מ"ח ע"א) שכתב: עיקר מצות הלימוד היא בידיעת האמת, ולהתענג בלימוד ולשהות במדע לשמח לבבו ושכלו, שנאמר "פקודי ה' ישרים משמחי לב", ולכן אבל אסור לקרוא בתורה ובנביאים ובכתובים, מפני שהם משמחים את לבו על כורחו, שעיקר המצוה היא ההנאה והתענוג במה שמישג ומבין בלימודו, ועל כורחו מגעת לו הנאה. עי"ש.⁷

שבט לוי לא עורכים מלחמה כשאר ישראל

יז. נפנים כולנו את דברי הרמב"ם (הלכות מיטת יובל פרק יג הלכה יב) המאלפים שכתב: ולמה לא זכה שבט לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם כל שבטי ישראל? מפני שהובדל לעבוד את השם לשרתו, ולהורות לרבים דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים, שנאמר: יורו משפטין ליעקב ותורתך לישראל. לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכים מלחמה כשאר ישראל, ולא זוכים לעצמם בכח גופם, אלא הם חיל השם יתברך. ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש אשר נדבה רוחו והבינו מדעו, להבדל לעמוד לפני השם ולשרתו, לדעת את השם ולהבין ולהורות בתורת השם, והלך ישר כמו שעשהו השם, ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קודש קדשים, ויהיה השם חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכהו בעולם הזה בדבר שיספיק לו פרנסתו, כמו שיזכה לכהנים הלוויים. וכן אמר דוד המלך, ה' מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי. ע"כ. נמשיך להתחזק בעסק התורה, ובעזרת השם, מכאן ולהבא חושבנא טבא, ורק ירבו ויפרצו חובשי ספסלי הישיבות הקדושות ובתי המדרשות בכל אתר ואתר, לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו, אמן ואמן.⁸

להשתמש בפצצות, טילים ומטוסים זה התענג לממדים זוועתיים, כי לא רואים בעיניים את התוצאות הנוראות וזה לא נראה כל כך גורא, ואז גם אין בעיה להטיל פצצת אטום על יפן. כשהעריבים בתברון או האוקראינים והרוסים היו עושים פרעות ביהודים, אחרי כמה עשרות הרוגים הם נעצרו, כי יש גבול כמה הם זוויעות בן אדם יכול לראות מול העיניים, ובשלב מסוים תאווה הרצח שלו נרגעת, אבל הנאצים באושוויץ יכלו להרוג מיליונים, כי הידיים נשאר נקיות, החולצה שלהם נשארה נקיה. הם הכניסו אנשים לאולמות גדולים, בצורה 'מסודרת' (ימח שמם של כאלו 'מסודרים'), סגרו את הדלת ושפכו משהו מלמעלה, על ידי רופא! לא סתם. רופא! דוקטור! ואחר כך שלחו עובדים יהודים או אוקראינים שיפנו את הגופות. הכל עבר מסודר עם ניירות, והחולצה של הרוצח נשארה מגוהצת ולבנה. רק לאחרונה התנהל בגרמניה משפט של נאציזת זקנה שהיתה בשעתו המזכירה של מנהל אחד ממחנות הריכוז. במהלך המשפט נחשף שאחד התפקידים של אותה ימח שמה היה, להכין לבוס שלה רשימות של יהודים שצריכים להישלח להוצאה להורג. הכל היה מסודר, נקי, לפי החוק, סדר ותוכנית ממשלתית. עם מזכירה שמכירה רשימות ובוס שחותם עליהן, בצורה כזו אפשר לעשות הכל כי זה נקי, תקני, וחוקי.

כך זה בדיוק עם שלטונות המדינה, בהתחלה הם עבדו עם כח, מכות, מעצרים וכדומה, היו פחות פשעים וזוועות כי ראו את הדם בעיניים, אבל כשהחל הבג"ץ להשתלט על המדינה ולעשות את הפשעים שלו בחסות החוק, התרבו הפשעים והזוועות של רשויות המדינה לכמויות אדירות, כי הכל זה חוקי. כשהם רצו לקחת את ילדי תימן, הם היו צריכים לגזור פאות, והתמונות דלפו לכל העולם ונהיה רעש גדול, הממשלה נפלה, והם היו צריכים קצת לעצור ולעבור לשיטות פחות חזקות. אבל היום, כשהם רוצים לקחת את הילדים שלנו לצבא, ולחלץ אותם מחמאן לילצן, הם לא צריכים להסתיר שום דבר, הם פשוט עושים חוק, ואז הכל כשר וישר, כי הכל חוקי, בשם החוק, בשם הצדק, ובשם המשפט 'הקדוש'. גם היום בצבא יש יהודים שגוזרים להם את הזקן והפאות, כי יש 'נוהל תספורת', ואם המפקד מחליט הוא יכול לתת פטור מתספורת, אבל הוא לא חייב לתת, והיו כמה מקרים לאחרונה שהיו גדודים שלמים שהמפקד החליט שכאן אין פטורים, וחייבים דתיים וכוונתו להוריד את הפיאות, אפילו למספר אפס במקרים מסוימים. אבל היום אף אחד לא יעשה על זה רעש, כי זה בשם החוק, יש הרי 'נוהל'... גם בגרמניה היו כל מיני נהלים היה נהל 'גזים', ובסודם היה נוהל אחרים וקבצנים, הכל זה חוקים ונהלים מסודרים למופת. עי"ש. השם ירחם ויציל.

גדולים הם יותר מכתר תורה? הרי נאמר (משלי ח טו): "בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ", [התורה אומרת, בי - על ידִי, תתקיים מלכותם אם יתנהגו כמשפט התורה], הא למדת שכתר תורה גדול מכולם. ואמרו חז"ל (הרוית יג ע"א): אפילו ממזר תלמיד חכם, קודם לכהן גדול עם הארץ, שנאמר יקרה היא 'מפנינים', מכהן גדול שנכנס 'לפני ולפנים'. אין לך מצוה בכל המצוות כולן שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה אלא תלמוד תורה כנגד כל המצוות כולן. עי"כ.

"גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות"

יד. אומרת הגמרא במסכת מגילה (טו ע"ב) "גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות", לכאורה זה ממש מפליא. ניתן דוגמא למשל: שנים שהיו יושבים ועוסקים בתורה על שפת הים כדי לקבל הרחבת הדעת, והנה בפתע פתאום הם רואים למולם ילד הולך להיטבע, כמובן מיד הם רוצים להציל אותו, אבל מספיק שאחד מהם יציל אותו, ובאמת אחד זינק, שחה במים והציל את הילד לחיים טובים, אלא שבינתיים חברו המשיך לעסוק בתורה, ואומרים חז"ל, שזה שישב בינתיים ועסק בתורה, מעלתו גדולה יותר מההוא שהציל את הילד, בשמים הוא נחשב יותר ממנו. אבל למה עד כדי כך, הרי במשנה מסכת סנהדרין (לו ע"א) אמרו, "כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא"? אלא זה שהציל נפש אחת, הוא כאילו קיים עולם מלא, היינו את העולם הזה. אבל זה שעוסק בתורה, הוא בפועל מקיים ולא רק את העולם הזה, אלא את כל העולמות כולם, את הבריאה כולה, כי "אם לא בִּרְיִי יוֹמָם וְלַיְלָה, חֻקֹּת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שָׁמַיִתִי", אם חלילה לא יהיה לימוד תורה רגע אחד בעולם, כל העולם יהפך לתוהו ובוהו, גם השמיים. לכן גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות.

כל תיבה בתורה, שקולה כנגד כל המצוות כולן

טו. אחי ורעי בני התורה היקרים והאהובים, אנחנו חייבים להפנים את האמת הצרופה הזאת לליבנו, אנחנו כולנו שזוכים לשבת ולעסוק בתורה, גדולים יותר מעובדי מד"א והצלה וכו', כי עם כל הכבוד אליהם, ובלי להמעיט מכבודם וממעלתם כהוא זה, חלילה, אין ספק שעבודתם עבודת קודש גדולה ביותר, אבל עדיין למעלה מזה, אין למעלה מעסק התורה, כי "תלמוד תורה כנגד כולם" (מסכת פאה פרק א הלכה א), ואמרו על זה בירושלמי: "אפילו כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד מן התורה", ופירש הגאון מוילנא בספרו "שנות אליהו" (מסכת פאה פרק א משנה א): שכל תיבה ותיבה בפני עצמה, היא מצוה גדולה והיא שקולה כנגד כל המצוות כולן. ואם כן כשלומד למשל דף אחד, מקיים כמה מאות מצוות גדולות. ואם כן בוודאי שטוב יותר לקיים מאות מצוות מלקיים רק מצוה אחת. עי"ש.

⁷ זכורני בעונותיי הרבים לפני כחמש שנים וחצי, כשמרת אמי עליה השלום הלכה לבית עולמה, בימי השבעה בכיתי הרבה מאוד כי גדל הכאב מאוד, והנה בליל השבעה לאחר הדרשות והסעודה וכו', חזרנו לבית, וחשבתי בעצמי איך אמסור למחרת את השיעור של העלון הזה, כי בדיוק שלשה שבועות לפני כן התחלנו בשיעורים הללו, וזה שיעור שאני חייב להכין אותו היטב, אבל מה אעשה שאבל אסור בלימוד תורה, ולמחרת לא אספיק להכין, כי עד שעולים לקבר וחוזרים ומתקלחים לאחר שבוע שלם, ונסיעה לדימונה. בקיצור, שמכתי על מה שמרן זצ"ל כתב בחזון עובדיה (אבלות ב עמוד קע) שלדעת הרמב"ם כבר בתחילת ליל השביעי, האבל יוצא מאבלותו, כי גם בלילה אומרים "מקצת היום ככולו", וכן דעת רבנו אברהם מן ההר, ספר המאורות, ושכן דעת רבים מן החכמים ורבנו תם. וכתב הרדב"ז שכן דעת הרמב"ם. אלא שהתוספות ומהר"ם מרוטנבורג חולקים שלא אומרים מקצת הלילה ככל היום, וכן פסק מרן השלחן ערוך. והרדב"ז כתב להכריע, שלענין מצוות כלימוד תורה וכדומה, יש להקל. עי"ש. ועל זה גם סמך מרן זצ"ל בליל השבעה על בנו רבי יעקב זצ"ל, וחזר להמשיך לכתוב "חזון עובדיה" על הלכות תרומות ומעשרות. ואבדל לחיים טובים וארוכים, גם אני הקטן סמכתי על זה להכין שיעור בהלכות שבת (עיין גיליון 4) בליל השבעה.

והנה למחרת בבוקר כשעלינו לציון בבית העלמין סנהדריה, כולם בכו ואני לא בכיתי, והיה הדבר פלא, זה שבכה כל השבעה, מה קרה עכשיו שהוא לא בוכה? אלא הוא הדבר אשר אמר רבנו אברהם מן ההר שדברי התורה משמחים את הלב על כורחו, שעיקר המצוה היא ההנאה והתענוג במה שמישג ומבין בלימודו, ועל כורחו מגעת לו הנאה. פלא פלאות מה כוחה של תורה. ולכן מרן אמר פעם, שאשה אכלה תעסיק את הראש שלה בלימוד התנ"ך ותקבל שמחה. ואמרת בדרך הלצה, כשמרן אמר זאת, עוד לא היו חוברות "בהלכה ובאגדה", כי אם היו, היה אומר שהנשים תלמדה בהן, כי הן בשפה קלה השווה לכל נפש. ובזה יש לפרש "פקודי ה' ישרים משמחי לב", שכשהם ישרים הם משמחים, אבל אם אדם לומד תורה ולא מרגיש שמחה, שיבדוק אולי הלימוד שלו עקום ולא ישר, ולכן אינו משמח...

⁸ הראו לי ספר נפלא "מעגל תשעים ותשע" (עמוד 193) שחיבר הרב יצחק הרשקוביץ הי"ו, ושמ הוא כותב: בתחילה שהיו נלחמים בחרב ובחנית, היו פחות מלחמות ופחות הרוגים, כי כשרואים דם בעיניים זה מרתיע. כשהחלו לפתח את הרובים והכדורים אפשר להרוג אנשים מרחוק, כיון שלא רואים דם בעיניים, התרבו המלחמות והרציחות. וכשהחלו

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ביירחיב ה' אלוקי את-גבלך (יב, כ) - חז"ל בתוספתא אמרו, שמי שיש לו מאה מנה, אוכל לטרא בשור בכל-יום, וזהו חשבון הרחבת גבולו דוקא במאה מנה. שהרי אמרו בפאה שמי שיש לו מאתים וזו לא יטל מן הצדקה, וכתב המרדכי שהסבה היא שזה שעור ההוצאה של מזונות ומלבושים לו ולאשתו, ואם-כן נמצא ששעור פרנסת אדם לשנה הוא מאה זה, ובשבעים שנה שהם ימי חי האדם הם שבעים מנה, שהרי כל מנה הוא מאה זוזים. וכיון שבספרי דרשו חז"ל על-פסוק זה ביירחיב ה' אלוקי את-גבלך באשר דבר-לך, מה דבר-לך? את ארץ קיני וקנזי וקדמני, שאבותינו קבלו נחלת שבעה עמים ובשירחיב ה' את-גבולנו נקבל נחלת עוד שלשה עמים, ומכאן אתה למד ששעור הרחבה הוא משבעה לעשרה, ואם-כן מאה מנה ביום שבעים מנה הרי זו הרחבה. ולכן מי שיש לו מאה מנה, הריהו בכלל ביירחיב ה' אלוקי את-גבלך, ולכן אוכל לטרא בשור בכל-יום... (רבי מאיר רחילאל הלוי מאוסטראווא)

וזבחת וגו' באשר צויתך (יב, כא) - בגימטריה הלכות השחיטה נאמרו למשה. (כפתור ופרח)

כל-צפור טהרה תאכלו (יד, יא) - חז"ל בחלין נתנו ארבעה סמנים בעוף טהור: **אצבע ימנית, זפק, אינו דורס, וקרקבנו נקלף**, והם רמזים בתבת צפור בכל אות שניה שבהן, אצבע, זפק, דורס, קרקבן - צפור. (טעמי המצוות)

פתח תפתח את-ידיך לאחיה (טו, יא) - חז"ל אמרו, שמי שיש לו מאתים וזו לא יטל מן הצדקה, ורמז לזה בתבת צדקה שהיא בגימטריה מאתים חסר אחת, דהינו שאם יש לו מאתים חסר אחת הרי זה יטל מן-צדקה, אבל אם יש לו יותר - לא יטל. (רבי חיים ויטאל)

מהחל חרמש בקמה (טו, ט) - את הקמה היא האוה, יש לשבור על-ידי חרמש, בחרב ובתקיפות. אולם הדבר אמור רק בלפי האדם עצמו, אבל לאחרים נאמר וחרמש לא תניף על קמת רעה, כי בלפי הזולת אין להשתמש אלא בדרך רחמים וסלחנות. (מהר"ש מליובאוויטש)

ספורים בפרשה

ראה אנכי נתן לפניכם היום (יא, כו)

בדורם של רבי אברהם משה מפשיסחא ורבי יצחק מוורקא, היה צדיק נסתר בשם רבי הירש שהתגורר בכפר קטן והסתיר עצמו מעין הגריות. יצאו השנים לתהות על-קנקנו, באו אליו בפגישת ראה ובקשו ממנו לומר להם דברי-תורה. השיב הצדיק: "כיון שיהודי בפרי אני, אמר לכם 'תורה פפרית'. פרשת השבוע פותחת בתבות 'ראה אנכי', והפרוש הוא שכל אחד צריך להביט ולראות ב'אנכי' שלו, בו בעצמו, ולא ינסה לבחן את-הזולת..." ומאז, מדי שנה, היה רבי יצחק מוורקא חוזר על הפרוש הזה בשם אומרו.

עשור תעשר את כל-תבואת זרעך (יד, כב)

רבי איסר זלמן מלצר, היה זהיר בלימיו להפריש חמש מרווחיו לצדקה, ונהל לשם כך פנקס מיוחד. מעולם לא חשב שום הוצאה למצוה כחלק מפסגי החמש, אלא רק לצדקה בלבד, ולעתים אף היה מוכר חפצים מביתו כדי שיוכל להפריש לצדקה חמש מפספו. במנהגו זה נהג גם בתקופה שהיה שרוי במצוקה חמרתית בתקופת רבנותו בסלוצק, כשלא היה לו רכוש משלו. משפחה היתה בסלוצק שעסקו בדברי מאפה, אולם לא ראו הצלחה בעמלם ופרנסתם היתה בדרך בדיקה וצמצום. הם השקיעו את כל כחם בהכנת דברי המאפה, ולמרות שהיו ערבים לחד, היתה הפרנסה מהם והלאה. עלתה אם המשפחה אל רבי איסר זלמן ובקשה את עצתו, והוא הציע לה לנהל רשום מדויק של כל רווחיהם, ולהפריש מעשרות לצדקה בקביעות. האשה נדהמה לשמע ההצעה, שהרי לא נותר בידה מדי שבוע אפילו לכספית ילדיה, אולם היא קימה באמונה תמימה את עצת הרב, ובסוף השבוע הראשון הביאה לרבי איסר זלמן את סכום המעשרות מרווחי אותו שבוע, כדי שיוכלו לצדקה. היה זה סכום פעוט וזעיר, אולם בשבוע שלאחר מכן הביאה כבר סכום גדול יותר. וכך עלו הרווחים מדי שבוע, עד שרבי איסר זלמן הציע לה להחל מלהביא אליו את סכומי המעשרות, ולחלקם לצדקה בראות עיניה. עברו שנים, ואותה משפחה נעשתה אחת המשפחות העשירות ביותר בסלוצק, בדברי חז"ל עשור בשביל שתתעשר.

וצרת הכסף בידך והלכת אל-המקום אשר יבחר ה' (יד, כה)

רבי יחזקאל מקוזמיר הסב פעם לסעדת ראשי-הדש יחד עם חסידיו ואנשי שלומו, והשליח היה ערוך במיטב המאכלים לכבוד ראשי-הדש. כנעם לשם תלמיד-חכם אחד, ותמה באזני הרבי על פשר המנהג: "כלום לא היה ראוי יותר לחלק את דמי הוצאות סעדת ראשי-הדש לצדקה, ולתתם לעניים ומעוטי-יכלת?" שמע הרבי את-דבריו, ונענה על-אחר: "ראיה מפרשת יש לי מן-התורה, שאכילה ושתיה של יהודים בצותא, חשונה היא יותר לפני הקב"ה מן-הצדקה". הלה פער עיניו בפליאה, והרבי המשיך: "דבר פשוט הוא, שמעשור שני מפרישים ארבע שנים במחזור השמיטה, ואלו מעשור עני מפרישים רק שנתים, בשנה השלישית והששית. והרי את דמי מעשור שני היו מעלים לירושלים והיו אוכלים בתמורתו בצותא עם יהודים נוספים בקדשה ובטהרה ובדבוק חברים, ואלו את דמי מעשור עני היו מחלקים לעניים בערים במשך שנתים בלבד. נמצאת למד, שהפך הקב"ה יותר באכילתם של יהודים באהרה ורעות, יותר מאשר צדקה לעניים..."

היה היה

והיית אף שמה

להלן מעשה נפלא שארע עם אחד מחסידיו של "הישמח וישראל" מאלכסנדר, והוא מספר בספר תולדותיו בעדות בעל המעשה עצמו: יום אחד הגיע אלי אחד מחברי, ואמר לי שאם היו בידי אלה וחמש מאות רבלים, היה יכול לקנות יער גדול ולהרויח סכום נכבד בעסקה. פניתי לאשה אלמנה אחת, שידעתי כי היא בעלת אמצעים, והצעתי לה לקנות את היער בשתפות עם חברי שהציע את העסקה. האלמנה שמעה את ההצעה, ואולם הציבה תנאי שרק אם אכנס גם אני בשתף בדבר, תסכים היא להשליש את הסכום המבקש, שכן הפירה אותי פאיש ישר ונאמן, אף את חברי לא הפירה כלל. הסכום היה גדול ונכבד, וביחוד שרבו היה מכספי אלמנה ויתומים, ולכן חשנו באחריות הכבדה הרוכצת עלינו. שלחתי אפוא את חברי אל הרבי, כדי לבקש ממנו הספקה וברכה להצלת העסקה, והרבי הביע את ההספקתו. רכשנו תחלה חלקת יער גדולה, והרוחנו סכום נכבד.

באותה תקופה, זכו מספר קבלנים יהודים במכרז ממשלתי לסלילת דרכים והקמת גשרים מורשה ועד קובנא, והממנה על העבודה התגורר בלומז'א שבליטא. הלה היה איש ירא וחרד המקפיד על קלה בבחמורה, והיה תלמיד-חכם מפלג ובראורין, מתלמידיו של הציית הלוי מבריסק. נסעתי אליו כדי לבקש ממנו שירכש אצלי עצים וקרשים, ומיד כשבאתי אליו החל לשוחח עמי בדברי תורה. בחסדי שמים מצאתי חן בעיניו, והוא אמנם רכש אצלנו עצים רבים והיה נראה לי כי הרוחנו סכום נכבד. אולם לאחר שעברה שנה, ישבתי לעשות את השבון השתפות בדמדיק, וגיליתי כי אני עצמי הפסדתי כסף רב, ובאמת עלו ההוצאות על הרווחים. במרענפשי נסעתי אל הרבי ובכיתי לפניו על מצבי, ואולם הרבי תמה: 'מדוע לא שאלת אותי לפני שנכנסת אל העסקה?' השבתי לרבי, 'הלא השתף שלי היה אצל הרבי לפני בצוע העסקה והוא הסכים לכך?' והרבי השיב: 'הוא אמנם שאל בדעתי, אבל שאלתו היתה לגביו, ובאמת בעבורו היה זה עסק טוב, אך אתה לא שאלת... התנצלת שלי לא היה בכחי לנסע, וספתי לרבי כך: 'פעם הייתי זקוק להתייעץ עם הרבי הזקן רבי יחיאל מאלכסנדר, אך לא היתה אפשרות להכנס אליו מפני שהיה חלוש מאד. ספתי את צערי לפני החסיד רבי אפרים דוד והוא אמר לי, בוא ואספר לך מעשה ששמעתי בנעורי מהחסיד הישיש רבי יונתן זאריקער. כאשר היה ר' יונתן זה אברך צעיר, התעוררה אצלו שאילה ורצה לנסע אל הרבי ר' בונים מפשיסחא כדי לשאל בעצתו. אולם בכרח הנסבות לא יכול היה לנסע לפשיסחא, והיה לו צער גדול מזה. בהיותו גר בזאריק, מקום מגוריו של האדמו"ר הזקן מוורקא אשר היה מקרב אליו, הלך אליו וספר לו את שאלתו. אמר לו הרבי מוורקא 'ראה נא! בין המעלות שמנתה המשינה באבות במי שלומד תורה, נמצא גם 'נהנין ממנו עצה ותושיה'. ולכאורה צריך להבין מהו הלשון 'נהנין'? והרי היה צריך לכתב 'שואליו?' אלא פאיש אדם דבוק בתלמיד-חכם הלומד לשמה, אזי אפילו אם אינו שואל אותו, גם אז נהנין ממנו עצה ותושיה'. כששמע הרבי את דברי, עבר שחוק קל על פניו, ואמר לי אם כן, תהא אתה בעצמך רבי, ותעשה מה שלבך חפץ, ואל תבקש שום עצה ממני...' וסיים: 'טע' לבידת, סגר את העסק שלך ביער, והקב"ה יעור לך הלאה'.

יצאתי מחדר הרבי בפחינפש, והבנתי לאחר שהתבוננתי בדבריו, כי העסק לא יסתיים בטוב. ואמנם, לאחר כשבועה חדשים הסתיימה עסקת רכישת עצי היער, וכאשר בדקתי את החשבונות גיליתי, כי יצאתי נקי מכל-דבר, ולא רק שהפסדתי את כל-כספי, אף נעשיתי בעלי-חוב גדול. מצבי היה בכיר-ער, עד כדי כך שלא נותר בביתי כדי סעדה אחת. רעיתי, שהיתה בת עשירים ונגידים, היתה בעלת מזג רך ועדין, ומגדל הבושה שמה יודע מצבנו לבני משפחתה, השביעה אותי שלא אספר את-הדבר, אף לא לאביה ואמה. עברה עלינו תקופה קשה מאד, בדחק ובמצוק, תקופה שאיראפער לתארה על-הכתב. את-מצבנו שמרנו בסוד, ואף-אחד לא ידע מגדל הלחץ שלנו והמחסור ששכן דרך קבע בביתנו. תקנתי היחידה היתה לנסע אל הרבי ולבקש ממנו להשפיע עלינו ישועה, אך לא היה לי אפילו פרוטה אחת להוצאות הדרך. ספתי את הדבר לרעיתי, וברב צדקתה השיבה לי כך: 'ברשותי נותרה טבעת יהלום אחת בלבד. אלה ואמשכן אותה אצל בעל מומן בתמורת סכום של עשרה רבלי-כסף, ומסכום זה תוכל להשתמש להוצאות הדרך עד לחצר הקדש באלכסנדר, והמותר ישר לנו להוצאות הימים הנוראים ותג הסבות הבאים עלינו לטובה'.

היה זה אחרי 'שבת נחמו' בחדש מנחם-אב, פאשר נסעתי לאלכסנדר והגעתי אל הרבי בפרשת עקב. כשנכנסתי בערב שבת-קדש אל הרבי, הושיט לי הרבי את-ידיו לשלום, ואמר לי בפנים שוחקות: 'נו, האסט מיר שוין היינט געברענגט א גוט'ן פֿעקל... הבאת לי היום 'חבילה' הגונה... ולשמע הדברים התחלתי לכפות בכי תמורדים מאין הפוגות. הרבי הרגיע את-רוחי הסוערת, ואמר ברוך: 'הרי השבת מתקרבת ובאה, שבתא טבא' וכל אותה שבת קרב אותי הרבי מאד וחזקני בדברי נחומים כאב רחום. ביום ראשון בשבת, נכנסתי אל הרבי כדי לקבל ברכת פרידה, והרבי אמר לי: 'אני יודע הכל, ומכיר את-מצבך היטב. היום יום ראשון של פֿרשת ראה, ובסוף פֿרשה זו נאמר 'והיית אף שמה'. על פסוק זה מובא בפסרים הקדושים, כי סופי התבות הללו הם חת"ך, שהוא שם קדש המסגל לפרנסה טובה, ומכאן אתה למד, שמדת השמחה משפיעה פרנסה טובה והרחבה'.

מאורות

המקובל רבי יהודה פתיא מבגדד וצ"ל ליום ההולא שבת קדש, כ"ז במנחם-אב תש"ב

מגדולי המקובלים בדור הקודם, גאון בתורה בגולה ונסתר, ומפרסם בפתרון חלומות ותקוני נשמות. נולד בבגדד בשנת תרי"ט, ולמד מפי רבי עובדיה סומך שהסמיכו להוצאה בגיל י"ז, לאחר שהתכבד לעבר לפני התכה והיה מי ששען שאין מריהראוי למנות שליח-צבור צעיר לזמים, אף רבו הגיו שאין הוא חסר אלא סימכה ועל-אתר הניח דיו עליו והסמיכו להורות הוצאה בישראל. בהיותו כבן שבע שנים את דרשתו של ה"בראישח", ומרר בכבי על שלא הבין את חלק הסוד בדרשתו, ולזמים אמר לתלמידו "כי דמעות אלו עמדו לי שאזפה לעסק בחכמה וקרה זו". אביו למד עמו בעצירותו בספר הזהר ובכתבי האריז"ל, והיה בקי בהם כמו בפרקי "שיר המעלות". בשנת תרמ"ב החל לעסק במקלה, ואף בקבלה מעשית בכתיבת קמעות ורפוי חולים, והמונים שחרו לפתחו. בשנת תרצ"ד עלה לירושלים, והרבה בתפלות בתקופת השואה להצלת שארית הפליטה בארץ ישראל, ביחוד בקרב רחל, שם שפך דמעות כמים ופעל ישועות לכלל ולפרט. אמרו עליו ש"היה אהוב לשמים, והיה נענה בתפלות כאדם שיש לו קשר תמידי עם קונו". חבר ט"ו ספרים בתורת הקבלה, גדולי פמות ואיכות, פאשר את הראשון שבהם "יון הרקח" על האורות, כתב בהיותו בן כ"ה בלבד, והפיוס רק פעבר שנים, אחר שרבי אברהם עדס ראה בתלמו זקן אחד, שצוה עליו להדפיס את החבור ובזכות זה תאיר עינו הימנית שנחלשה. המונים לוהו בפטירתו, ונקבר בהר-הציונים.

יוסיף דעת

בפרשת ראה פורטו בעלי החיים המותרים באכילה ואלו האסורים. ודבר פלא יש בשרצי העוף למשל, שאם נפל זבוב או שרץ האסורים באכילה לדבש דבורים, הוא הופך להיות דבר המותר, וכדברי רבנו יונה: "כיוון שדרך הדבש להחזיר הדבר הנופל לתוכו דבש", דהיינו שכוחו של הדבש להפוך את מה שנופל בו כחלק ממנו ולהתירו לאכילה. ראה לכן מרגלי הדבורים השקועות בדבש, ומוותרים באכילה כנפסק בחלוקה: "משום דהווי נותן טעם לפנים". ואף הדבש עצמו הוא חידוש שמותר באכילה, שהרי הדבורים עצמן אסורות כדון שרצי העוף, אלא שהדבש לא בא מגוף הדבורה ממש. מסופר, כי פעם נפל שרץ לדבש ורבי אברהם אבן-עזרא שנשאל על-כך, השיב בחמש התיבות הללו: "פרשנו רעבון שפדבש נתבער ונשרף". ולתמוהו השואל, הראה לו כי התיבות נקראות בארבעה אותנים כאשר כותבים אותן תיבה מעל תיבה, מימין לשמאל. משמאל לימין, מלמעלה למטה הולמטה למעלה. ובאיור התיבות, פירשנו שהרעבתן הוא השרץ שנפל לדבש, נתבער ונשרף, ולכן הוא מותר באכילה. חידה דומה לכך כתב אבן-עזרא: "חום קרב שפא באב, שבר המוח", דהיינו שהחום הכבד השורר בחודש מנחם-אב, גורם למעוקה ולכאבי-ראש, ואף תיבות אלו נקראות מימין לשמאל. ומליצה נודעת ומופלאה של אבן-עזרא, נקראת גם היא מימין לשמאל ולהיפך. עם ישראל שואל את הקב"ה: "אבי אל חי שמה, למה מלך משיח לא בא?" והקב"ה עונה להם: "ידעו מאביכם כי לא בוש אבוש, שוב אשוב אליכם כי בא מועד". וכל קטע נקרא מצד לצד. שעשועי-לשון כזה של קריאה כפולה נקרא 'פליג'דורס' מיוונית, ודוגמה לכך שלושה דורות שנקראים ישר והופך: ישי, דוד, נתן - סב, אב ונכד במשלי נאמר: "לאיתיאל לאיתיאל" שנקראים ישר והופך, ועל-שם חיבר רבי יהודה אלהרזי ספר בשם "מחברות איתיאל" ובו אותיות מתהפכות רבות. וכן דרשו את תיבת 'ונתנו' שנקראת ישר והופך, שהנותן צדקה מקבל בחזרה.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ראה אנכי נתן (יא, כו) - ובדרך רמז ירמז עלי פי דבריהם ז"ל, שאמרו שכל בגי' תורה יש להם ניצוץ ממש, ואין צריך לומר הדור ההוא ששמעו מפיו שהם חלק ממנו, והוא מה שרמז במאמר זה **ראה אנכי**, פרוש כאלו מדבר עם עצמו ואומר לו אנכי, כי כל ישראל יתחמו אליו וכשהוא מדבר עמו כאלו מדבר עם עצמו, וזהו גססן אמר ראה לשון יחיד כשעור אנכי שהוא לשון יחיד ואמר עליו ראה. עוד ירמז על ה' שקרא ואמר אנכי, וזה הוא שעור הכתוב: ראה, כי אותו שקרא ואמר לכם אנכי הוא נתן לפניהם וגו', ואמרו ראה לשון יחיד כי בערך דבר זה כלו יהיו שוים באחד לדעת כי ה' הוא הנתן לפניהם ברכה וגו'.

אחרי ה' (יג, ה) - עוד נתפס הכתוב לומר לשון זה, כנגד סדר ורעים, לפי שבו מתייחס האדם ומזונו, וכתב רמב"ם בהלכות דעות שצריך שיהיו אדם במאכלו ובמשתהו להבדיל גופו לעבודת ה' וכו', וכתב בכלי דרכך דעהו וגו', והוא מאמר אחרי ה' אלוקים תלכו בדרךכם, ואילו תיראו זה סדר מועד, וירמז כתבת אתו כי שבת נקרא אות דכתיב אות הוא, גם ימים טובים נקראים אותם, ויחס להם המורה על צורך אומנם ז"ל בספר תקוני הזהר ראה שבת, שצריך לראות מענינם, ואת מצותיו תשמרו זה סדר נשים, שצריך לשמור הרבה מצות שבהלכות נשים ואסורי ביאה וזקות. ובקלו תשמעו זה סדר נזיקין, ורמז במאמר ובקלו תשמעו שצריך להטות און לאשר ישפטו השופטים לחייב החייב ולזכות הזכאי ולא יסור מכל אשר יורוהו וכו'. ואילו תעבדו זה סדר קדשים שכלו משפטי עבודת בית אלוקינו. ובו תדבקו זה סדר טהרות שכלו משפטי הטהרות, ורמז במאמר ובו תדבקו כי באמצעות הטהרה יהיו ראויים לדבק בשכיבה:

דברי הימים

רבי יהודה פתיה, שיום פטירתו חל בשבת קודש כ"ז במנחם-אב, מצא רמז נפלא בפרשתנו פרשת ראה, לארבעת הצדיקים שמתו בעטיו של נחש לגרסת הזהר בשינוי מהגמרא, והם עמרם אבי משה, ישי אבי דוד, בנימין בן יעקב, ולוי בן יעקב, ורמזוים הם בתיבת עיב"ל שנאמר בפרשה ונתתה את ההקדש עליהם גרזים ואת הקללה עליהם עיב"ל, עיב"ל נותרו עמרם ישי בנימין לוי, לרמז שמתו בקללתו של אדם הראשון, ושאר האדם אין מיתה בלא חטא.

בשבת קודש כ"ז במנחם אב תרט"ו, נפטר רבי אברהם מרדכי בנו האחרון של החידושי הר"מ. לאשתו שמירה בכ"י אמר: "אסוננו ישמש נחמה לאבות שכולים, כי עתה יוכלו לומר, צאו וראו מה עלתה לו ליצחק מאיר, שהיו לו שלושה עשר בנים קדושים, וכולם מתו על-פני אביהם". הבן הותיר אחריו את בנו רבי יהודה לייב שהיה אז בן שמונה שנים, ולימים מילא את מקומו וקנו בהנהגת חסידי גור וידוע על-שם ספרו "שפת אמת". בשנת תש"ו שוב חל כ"ז במנחם-אב בשבת קודש, ובו נפטרו שני אנשים חשובים בחדר אחד בבית הרב רחוב "שערי צדק" בירושלים, הם הצדיק הירושלמי רבי דוד בהר"ו, והמשגיח הראשון של ישיבת פוניב"ד רבי אבא גרוסברד, ושניהם נטמנו בהר הזיתים בסמיכות זה לזה. בחדרם שהה גם ה'דמשק אליעזר' מו"ר'נין, והוא נפטר מספר ימים לאחריהם בא' באלול. בהספדו של רבי זעליג ראובן בענגיס את רבי דוד בהר"ו, אמר: "זוכרני מילדותי, שבשבת שהיו מברכים את חודש אלול, כשהיה החזן קורא 'אלול' רבתה הבכייה בבית הכנסת, עד שנוקקו להביא מים לעורר נפשם של אנשים שהתעלפו. ועכשיו שאין אנו מרגישים את חדרת הדין, לקח ה' מאתנו את רבי דוד בהר"ו, כדי שנודעו לשוב בתשובה שלמה".

המשך

ואני מוסיף על-כך, המשיך הרבי ואמר, שלשון 'אף' הוא לשון מעוט, כפי שדרשו חז"ל בירושלמי 'אכין ורקין מעוטין הן'. ולכן אני מיעץ לך להיות בשמחה על-אף מעוט הפרנסה שלך, ואם תהיה שרוי בשמחה, אזי תצא מהמעוט להרחבה ותהיה לך פרנסה ברוח, שהרי מפי עליון לא תצא הרעות. והסבה למעוט פרנסתך היא, שעל-ידי זה תתן אל-לכך לתתן מעשיך, ואין מעוט אחר מעוט אלא לרבות. כלומר, מה שנתמסר פרנסתך ואחר-כך נתמסר עוד יותר, היא לרבות, כדי שתוכל לקבל את ההשפעה ביתר שאת. ובשמים הרבי את דבריו, לחץ את-ידי ואמר 'טע לשלום, זה' ותברך יושיעך בכל הענינים כאשר אני חפץ באמת, ואנא תבשר לי בשורות טובות במהרה'.

יצאתי מאת הרבי בשמחה עצומה, כי הייתי סמוך ובטוח שהיושעה קרובה לבוא. והנה עברו הימים הנוראים וגם חג הסוכות ושמני עצרת, וכלם היו אצלי בדחק ובצמצום רב. החרף החל, ובאותה שנה החל מיד קר גדול וזמן אור סגרירי. בימי היה ריק לחלוטין, ולא היתה בידי האפשרות לרכוש עצים להסקת הבית. מדי בקר היו ילדי הקטנים מקיצים אותי משנתי, וזועקים: 'אבא! הקר חוזר לעצמות והפפור נוטף בגלילים על קירות הבית'. קמתי ונסיתי אותם במלבושים נוספים, ואני יצאתי החוצה כשלבי מר עלי לראות בצערם של הילדים הרבים הקופאים מקור. 'מה יהיה התכלית ומתי יבוא סוף לצרותי?' חשבתי בלבי, וכך הסתובבתי אנה ואנה אובד עצות. בכל אותה תקופה, נזהרתי שלא להפגש עם אותו מנהל עבודה בראיון מלומד. על-אף שהוא הגיע פעמים רבות לעירנו, כי התבישתי מפניו לאחר שהייתי חייב לו כסום עצום מאותה עסקה. והנה בעודי הולך ברחוב של עיר שקוע במחשבותי הנוגות, רואה אני לפתע מולי את המנהל הקלז. נכלמתי ממנו מאד, ובקשי הצלחתי להושיט לו את ידי לשלום, אך האיש לחץ את ידי באהבה וקחה, ואמר לי: 'למה אתה בוש ממני, ולמה תחבאת עד-פה? ידעתי גם ידעתי כי לא בקרד ובמעל עשית זאת, והברתי בך כי איש ישר ונאמן אתה, וכל משאך ומתנה באמונה. כמה פעמים כבר אמרתי לידיך, כי כאשר יהיה לי פנאי מעט, אראה לסייע לך ולהעמידך על-מכוונך, כי הצטערתי מאד ממזכך הקשה. ועתה מודה אני לקב"ה על שזמן אותך לפני. דע לך, כי קבלתי פעת עבודה בקבלנות בסמוך לעירך, ושני העסקה הוא תשע מאות רבלים. להערכתך אפשר להרוויח מעסק זה כשלש מאות רבלים, והריני מוסר לך ברגע זה את העסקה בלה, כדי שתוכל להצליח בעזר השם'.

הקשבותי לדברי האיש הנפלא והיקר, אולם לא עניתי דבר. הלה הבין משתיקתי, כי אין באמתחתי כסף אפילו לקנות קרש אחד, ומיד שלף את ארנקו ושקל בידי ארבע מאות רבלים. איני חושש שלא תחזיר לי את-הקעות, אמר להפתעתי, ואפילו אם תפסיד את העסקה, אין לי עליך כלום, כי כך צריך אוהב נאמן לעשות. לך והצלח, ואני אבוא אליך בעוד שבועים ואשלם לך שכר עבודתך. כששבתי לביתי וספרתי על הנס שארע לי, רבתה השמחה בבית באפן שלא נתן לתארו. מיד התחלתי בהכנות לצאת אל העיר הסמוכה, כדי לרכוש את העצים הדרושים לעבודה הקבלנית שהצעה לי. אך בעודני יוצא מביתי, בא לקראתי אחד ממכרי. הלה דרש בשלומי והתענין במצבי, ובאשר שמע שאני מתכוון לנסע אל העיר הסמוכה כדי לרכוש עצי יער, קפץ מיד ואמר בשמחה: 'מדוע לך לנסע למרחקים? אני אקנה בשבילך שלש מאות קורות משבחות, ואם מחיר כל קרש הוא ארבעים מטבעות גדולים, אני אשיג לך אותם במחיר של שלשים וחמשה בלבד, ואשלח את העצים אל אתר הבניה. ועם התקדמות הבניה, כאשר תזדקק לעצים נוספים, אשיג לך גם אותם בנקל'. עברו שבועים ימים, ומנהל העבודה מלומד בא לבקרני באתר הבניה. לשמחתו שמע כי הקב"ה זמן לי את העצים בקלות, ושמוח שבעתים לראות את העצים הקשוחים, ומיד עמד ושלם לי את כל סכום העסקה. ישבתי לחשב את ההוצאות מול ההכנסות, ולשמחתי גלית, כי הרווחתי ארבע מאות ושבועים רבלים, ובאשר בקשתי להשיב לאיש מאה רבלים כהחזר על חובי הישן, סרב האיש לקבלו ואמר לי: 'הרי בתכניתך להמשיך לסחור עמך עוד ועוד, ובאשר אראה כי הרווחת די כסף כדי לפרע את החוב הישן, אזי אקח ממך את התשלום. אך בינתיים השאר את הכסף בךשיתך'.

הפרשתי מהרוח מאתים רבלים, והחזרתי אותם לכמה אנשים שהייתי חייב להם, ונותרו בידי אפוא למעלה מאתים רבלים נוספים. התחלתי לחשב מה לעשות בהם ובמה להשקיע אותם, ובאשר ראיתי כי אחד מחברי נוסע אל הרבי, שלחתי עמו אגרת ארכה ובו תארתי את כל הקורות עמי מאז ברח אותי בהכנסי אליו בפרשת ראה. בקשתי את עצת הרבי מה לעשות הלאה, והוא השיב לחברי כך: 'מדוע הוא בה ממנה? והרי הוא אינו מאלו שהם זרזים ונשכרים, וכבר פעם אחת היה נמה ופזז מדי. עליו להמתין מעט ואז נראה'. תשובת הרבי הפליאה אותי, שכן מאתים רבלים לא מהווים סכום גדול, ואם לא אחפש מסחר אחר לעסק בו, הרי חיש מהר יאול בפסי ויפחת בתוצאה מהמושג בו למחיתי, אך בחסיד נאמן שמרתי את פקדתי הרבי ולא עשיתי מאומה. עברו ימים ספורים, והקב"ה זמן לידי מסחר גדול ברכישת פמות עצומה של עצים, ועד חג הפסח הצלחתי לשלם את כל חובותי, ונותרתי אדם אמיד עם סכום נקי של למעלה מאלף רבלים כסף. דכליזאת בעצת הרבי 'היית אף שמח', כשבמדת השמחה זכיתי לשפע פרנסה טובה ממרומים. ♦

מטעים

עשור תעשור (יד, כב)

בטעמי מנה זקף קטן, לרמז שהמעשר את כספו ונותן לעניים בצדקה, זוכה שהוא מתחיל במנה ובסכום קטן, אך בבה הצדקה זקף קומתו ועשרו גדל וחולק, כי הקב"ה מרים אביון מאשפות, בדברי חז"ל עשור בשביל שתתעשר. (אשר על-הפירוש)

קרבא שנת-השבע שנת השמטה (טו, ט)

בטעמי מנה זקף קטן, לרמז לדברי הקדמונים שמי שהוא צריע, חוזרת נשמתו ומתגלגלת שוב בעולם, ואם נוהג בצרות עין ואינו רוצה להלוות לאחרים מפני השמטה הקרבה, אזי הוא מניח את עצמו להיות זרוע ומגלגל במקום שנינו בסגלת ימי השמטה כפי הראוי לו. (צמח הצבי)

כ" בגלל | הדרבן הזה (טו, ט)

טעמי המקרא מרמזים על הדרגה הגבוהה ביותר בצדקה, שהיא מתן בסתר. שהרי תבת כי בטעם שני גרשין שצורתו בשתי ידים הנפתחות לצדקה ומקבלות שפע מהשמים, ולכן הן פונות כלפי מעלה, ואחר תבת בגלל יש פסק | שצורתו ענין מהצה, לרמז שהנותן צריך להסתיר את עצמו מהמקבל ולתת צדקה בסתר, ואף שרש תבת בגלל הוא לשון גלל במשמעות של כסוי, כמו אבן גלל שמונים עליהבדור כדי לכסותו, ומי שעושה כן, זוכה לברכה ד' בכל מעשיו ומשלח ידיו. (פניני התורה)

מדגש

בהפטרות ראה "עניה סערה", השלישית משבע דוחמאות וסמך נ"ע אוק"ש, נאמר: "ושמתי כרכב שמשלח". נקוד תבת כרכב משנה, שכן הכ"ף הראשונה צריכה להיות רפויה לאחר יהו"א שבתבת ושמתי המטענות במהפך המהפך, והכ"ף השניה מדגש אחר שוא נח, אולם בספרי תימן נכתב שהשוא נע על משקל ערבות ולכן הכ"ף השניה אינה דגושה, ויש שקבעו, "שכל תבה בת ארבע אותיות שהציה האחרון דומה להציה הראשון, תהיה השניה רפויה והראשונה דגושה, גם לאחר אה"ו", ויש שתיים כאלו במקרא, והשניה בפסוק "ונלאתי כלכל ולא אוכל" ביומאי. והרב נאמן פ"ט מצא כאן רמז להחלפת המסכת בבה בתרא, אם אבני כרכב הם שהם או ישפה, ואמר הקב"ה ליהיו כריו וכו', ולכן הכ"ף הראשונה דגושה בדיו, והשניה רפויה יכדין...

ממלח

בפרנקפורט היה עני מרוד, שפרנסו העיר השפיעו עליו לשא אשה ולחקים בית. אולם בטר עניא אולא ענייתא, ואותה אשה מרשעת היתה, ונוספה לו מכה עלימכתו. אמר עליכך רבי צבי חידש הלוי הורביץ רבה של פרנקפורט: "מעודי תמחתי על דברי רש"י בפסוק בפרשת ראה די מחסרו אשר יחסר לו - זו אשה, ולא הבנתי היכן מרמזה האשה בפסוק. אלא שלא יתכן להשלים לאדם די מחסרו, שהרי האדם אינו שבע לעולם, ואם יש לו מנה רוצה מאתים, אך כשמשאיים לו אשה די לו באחת ואינו רוצה לחוסף אצה עליצרתו, ולכן הוא מקבל די מחסרו באשה..."

אל רבי חיים מוולוז'ין הגיע פעם יהודי, ושאלתו בפיו: עשיר גדול היה לפניו ובעל ממון רב, אך איתכספו לא שמר רק לעצמו ופזר מממונו לצדקה ביד-נדיבה. לאחרונה התמוטטו עסקיו, ורב רכושו שקע במצולות-ים. "חפץ אני להמשיך ולתת צדקה בהרגלי", אמר הנדבן בגלוי-לכל, "אלא שאין יכלת בידי עתה לתת ממנו לצדקה, אלא אם-כן אטל הלוואות גדולות לשם כך, ואני יודע אם הדבר מתר לי, או שמא אסור לי להפנס לסבך החובות ולסבך את-עתידי". השאלה היתה קשה וסבוכה, ורבי חיים נמלך בדעתו שעה ארבה. לבסוף הורה לו להמשיך במנהגו הטוב, והבטיח לו כי עתיד הוא להתעשר מחדש בהבטחת חז"ל "הבא לטהר מסיעין אותו", ויתקדם בו עשור בשביל שתתעשר. חלפה תקופה קצרה של שבועות מספר, ומברך מהיר הגיע לביתו של רבי חיים. במברך בשר האיש, כי בחסדי שמים זכה בגורל בסכום עתק של חמש מאות אלף רב-כסף, והוא שוב לעשירותו כמקדם. רבי חיים נרעש לשמע הדבר, ובעת שנעמד למסר את-שעורו הקבוע לתלמידיו, פתח בספור הבשורה כדי לעורר את-תלמידיו לראות את גדל השגחת הקב"ה גם בעולם הזה, וקיום הבטחת חז"ל למי שמעשור מכספו ומחלקם לעניים.

מעשה באדם שהגיע לרבי פינקס מקוריץ, וטענה בפיו: "ביצע אפשר להבין את דברי חז"ל עשור בשביל שתתעשר? והרי לא התקינו בי רגיל אני להפריש מעשר מממוני לעניים, ומקפיד אני על-הדבר מאד. אולם למרות זאת לא זכיתי לעשירות מעולם, והדבר אומר דרשני". הביט בו רבי פינקס ועמד על-נקלה כי אין מעשיו מתקנים, ואמר: "בשכנותי מתגורר עגלון, אשר בבגלותו מרבה ושיני סוסים משפחים. הוא מטפל בסוסיו כראוי, מאכילם ומשקם ודואג למנוחתם, והם עושים את מלאכתם בנשיאת המרכבה כראוי. פעם אחת, רתם העגלון את סוסיו הנאמנים אל מרכבתו, וקרא להם להתחיל בנסיעה, אולם הללו נותרו על-עמדם. היה זה לאחר שאכלו ושבנו די-צרכם, ואף נחו ואגרו כח רב, והעגלון כעס אפוא עליהם מדוע אינם יוצאים לדרך. מרב כעסו החל להכות בהם בשוטו, עד שאדם אחד שעבר במקום, הוכיחם על-פניו ואמר: 'מדוע אתם מכה את-הסוסים ללא רחם? והלא אין הם אשמים בכך שאינם מושכים את-המרכבה, שכן אתם בעצמך קשחת את גלגלי העגלה והעמדתם לפניכם מעצורים ומחסומים. ואם-כן, מה לך להכות את הסוסים וכיצד אתם מצפה מהם שיעלה בידם לסחוב את המרכבה הקבדה?! ואף אתם דומה לאותו עגלון, אמנם אמרו חז"ל עשור בשביל שתתעשר, אולם סגלה זו טובה כמו סוסים טובים הנושאים את המרכבה אל אוצר העשירות הגדולה. אבל אם אתם מעכב את המרכבה במעשים רעים וקושר את הגלגלים, מה לך בא בטריה על שאין אתם זוכה לסגלת העשירות?!"

ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ, היה נוהג מדי ערב להפריש מעשר מדמי הפדיונות שקבל, ונהל לוח שנתו מסדר, בו רשם את סכומי הצדקה שלו. שבועות מספר לפני פורים, היה מודיע כי הוא גבאי צדקה, ואפשר להביא לפניו סכומי כסף כדי שיתחלקם לעניים הגונים, והתבטא פעם "זו חיותי להיות גבאי צדקה". פעם שאל את אחד מחסידיו הצעירים, אם הוא מפריש מעשר מממונו, ומשנענה בחיוב, שאלו אם הפריש גם מדמי המתנות שקבל בידיון דרשה לנשואיו, וגם על תשובה זו השיב האברך בחיוב. נהנה הרבי ואמר: "הבה וננסה לחשב, שלפנינו שטר גדול החתום ביד עשיר מפלג כמו רוטשילד בשעתו וכדומה לו, כלום אין אנו בטוחים שהוא נאמן לפרע את-השטר? ועל אחת כמה וכמה נכון הדבר, באשר לפנינו שטר חתום ביד חכמינו וזרונם לברכה שהבטיחו לנו עשור בשביל שתתעשר, ובדואי הקב"ה יפרע את-השטר שלהם".

רבי יחזקאל שרגא ליפשיץ-הלברשטם מסטרופקוב, היה מחלק סכומים נכבדים לצדקה, וכל מי שהגיע לביתו היה מתקבל בסכר פנים יפות וזוכה למתנה נדיבה, גם כאשר לא היתה הפרוטה מצויה בכיסו. מכל כסום שקבל היה מפריש מיד מעשר כספים, והיה רשם בפנקסו את חשבון מעשר הכספים שלו. פעם נכנס אליו בחור משיבת מיר ממשפחה נזקקת שעמד לפני נשואיו, ובקש מהרבי שיתבט בעבורו מכתב המלצה לנדיב-רעים. הרבי נענה מיד לבקשתו, אולם טרם פלה את מכתבו, בקש מהבחור להמתין מעט ויצא מהבית. לאחר זמן-מה שב לביתו, סים את המכתב וחתם את שמו. התפלא הבחור על יציאת הרבי, אך לא שאל מאומה, והרבי הסביר את הדבר: "הרי חז"ל דרשו את הפסוק 'התקוששו וקושו' - קשט עצמך ואחר-כך קשט אחרים'. חשבתי אפוא בנפשי, הרי אני כותב מכתב ומבקש מאחרים לתת לך צדקה, בעוד אני בעצמי לא נותן, שכן ביתי ריקם ואין בידי פרוטה לפורטה. יצאתי אפוא מהבית, ונטלתי הלוואה של כמה מאות לירות מאחד ממכרי, והריני מוסר לך את הסכום הזה בהשתתפות בהוצאות החתנה".

מנהג העולם, שבאשר אדם מרויח סכום מסים, הוא רושם בפנקסו את הסכום, לשם משל אלה דולרים, וכותב שנחסר ממנו מאה דולרים לצדקה, ואם-כן נותרו בידו רק תשע מאות דולרים. ואמר על-כך אדם נכבד, כי באמת צריך לכתב להפך. כלומר, שיש לכתב בפנקסו שהרויח מאה דולרים, ונחסרו ממנו תשע מאות, שכן מאותם כספים שהוציא לפרנסתו לא נותר בידו מאומה, ואלו מהכסף שנתן לצדקה, הרי הקרן נמדת לו לעולם הבא ואוכל את פרותיהם בעולם הזה...

חז"ל דרשו את-הפסוק "עשור תעשור את כלי-תבואת זרעך" - עשור בשביל שתתעשר, עשור בשביל שלא תתחסר. והיה רבי נחום מטשרנוביל מפרש, שעלי-ידי מצות הצדקה יבוא האדם לידי מדת ההסתפקות, ויזכה לעשירות האמתית של "איהו עשיר השמח בחלקו". (מאור עיניים)